

**Bellerophon, of lust tot wysheyt : door sinne-beelden leerlijck
vertoont : waer by gevoeght zijn De vrolijcke stemmen of
stichtige en vermaecklijcke liedekens en dichten, genomen
uyt de geoorlofde vrolickheyd, tot opweckinge der goede
zedes : waer by noch kunnen gebonden werden, het tweede
deel Urania of hemel-sang, als mede het derde deel, Gesang
der zedes, van den selfden auteur**

<https://hdl.handle.net/1874/37453>

Praz, 1964, p. 451
Landwehr, 1970, 489

det/Ries 65

1964 / 477

Kan
LMY
Pers
3

KUNSTHISTORISCH INSTITUUT
DER RIJKSUNIVERSITEIT UTRECHT
AFDELING IKONOLOGIE

BELLEROPHON,
Of
LUST tot WYSHEYT,
Door

Sinne-beelden leerlijk vertoont.

Waer by geboeght zijn

De Vrolijke Stemmen, of, Stichtige en vermaecklycke Liedkens en Dichten, genomen uyt de geoorlofde Vrolickheyt, tot opweckinge der goede zeden.

Waer by noch kunnen gebonden werden, het *Tweede-deel Urania of Hemel-jang, als mede het Derae-aesl, Gesang der Zeden, van den selfden Auteur.*

En op 't nieuwa doozgaens vermeerdert en verbetert/en met de alderschoonste Dopsen op Musijck-nooten gepast / en met Konst-platen geciert. Door D. P. Pers.

De Musijck door CORNELIS DE LEEUW gecorrigeert.

AMSTERDAM,

Voor Willem van Beaumont, Boeckverkoper, in de Kalver-Stræet, tusschen de Spaer-pot en S. Lucye-steeg, in de Witte Boek-Pers, 1669
Met Privilegie.

Extract uyt de Privilegie.

DE Staten van Hollandt en West-Vrieslant, hebben aen *Willem van Beaumont*, Boeckverkooper t' Amsterdam, op sijn versoek, gheoetroyeert en toe-ghestaen, ghelijck sy octroyeeren en toestaen by desen, dat hy alleen in onse Provincie sal mogen drucken en doen drucken, uytgeven en verkoopen, dit Boeck begrepen in drie Tractaten, als Bellerophon, of Lust tot Wijf heyt, Urania, of Hemel-sangh, en Gesangh der Zeden, door *Dirck Pieterfsz. Pers*, en dat voor de tijdt van 15 achter-eenvolgende jaren: Verbiëdende alle en een yegelijck Ingesetene van dese Landen, dit voorsz. Boeck, binnen den voorsz. tijt van 15 jaren, directelijck, of indirectelijck, in 't groot of klein, geheel of ten deelen, in eeniger Talen na te drucken, verkoopen, of uyt te geven, of elders na gedrukt in dese Provincie te brengen, verkoopen of uyt te geven, sonder consent van den Suppliant, op de verbeurte van de nagedruckte Exemplaren, en daer-en-boven de somme van 300 guldens, soo menighmael als bevonden sal werden contrarie desen gedaen te zijn, soo by den Verkooper als Drucker te verbeuren. t' Appliceren als breeder by d'originale Brieven daer af te sien is. Gegeven in 's Gravenhage onder ons groot Zegel, den 17 Maert, 1664.

Ut. JOHAN de WIT,

Ter Ordonnantie van deselve,

Herbt. van Beaumont.

Wit's PERS, die meenigmaal den drukpers hijs aan't gaan ;
Die Ripaer's Beeldespraak den Duitschen deed verstaan .
Hy schreef, hy zijnd' uit lust tot wijsheit en tot deucht .
In stichtelyke zang wekt Christelyke vreucht .
Jh. Mathias schijfse. W. v. Beaumont vceedit. G. Brandt.

*Den Ernſteſten, Wiſen, Hoogh-geleerden
en ſeer Vermaerden*

D. J A C O B C A T S,

Penſionaris der Stadt *Dordrecht.*

Ernſteſte, Wiſe, Hoogh-geleerde Heer,

Wanneer ick in deſe winterſche maanden booz my hadde genomen/eenigh werck/alreede by my aengevangen/te volvoeren/ben ick van ter zijden booz vele veranderingen daer af getrocken/alsoo dat ick/om mijne buyten-uren niet geheel ledigh te laten ontſlippen/nu en dan/eenige dichten/by my eertijts uytgegeven/hebbe verandert:en also my geraden dachte/daer yet by te voegen/ben ick in deſe vrolijcke begeerlijckheyt geraeckt/dat ick mijne slechte en ongetoonde Liere/de Werelt hebbe derben vertoonen/om booz mijn eenvoudigh geluyt/andere tot een veel lieflijcker galen en aengenaemer Gesangh op te wecken. Ick hebbe mijne stoffe genomen midden uyt des Wereldts verdorventheyt/doch also/dat ik het leerlijcke en eerlijken beoogende/het vrolijcke hier en daer hebbe onder gemengt/om alsoo de Jonckheyt/die meest tot geyle en onbeschofte dertelsheden genegen is/hier booz soetjes af te leyden. Want dit gebrek sietmen doorgaens dat vele schoone nieuwe boyſkens niet sulcke ontuchtige dichten worden uytgegeven/dat de eerlijcke en kuyſche ooren daer van een afkeer dragen:en ebenwel by gebreck van stichtige gesangen/den gemeene sleur volgen/daer sy andersints het dersele wel verwerpen/en 't eerlijcke omhelsen souden. Ick hebbe **H. E.** deſe mijne soetigheytjes willen toe-eygenen/ta meer **H. E.** my/naer 't uytgeven van mijnen **J O N A S** de Straf Prediker, optweckt/en (doorzvriegen) te gelijk vermaent/datmen oorſake hadde/in dat deel/onſen tijdt geluck te wenschen/dewijle men siet dat de eedele Dichtkonst nu by velen tot stichtinge wordt aengeleydt/en gesuybert van de ongebundene tochten/die niet doen als de lusten te kittelen/en van de Deughdt af te leyden. Ick hebbe hier in dit slechte staelken eenige Dichtjens/Gesangen/en bedige uytbeeldingen boozgestelt/en in der haest/terwijl de

Verfoeck des Dichters, &c.

Drucker besigh was / uyt de penne getwoopen / wat my nu
en dan mocht in den sin schieten: U E. bescheidenheyt kan al-
les wel ten goede duynen / en de mislagen gunstigh verbe-
teren / ten eynde / andere mogen werden opgeweckt / om
met een geestiger stoffe de Konsten en goede Zeden te helpen
vercieren. Doch ick wil met dese kleynigheytjes U E. oer-
ren niet bezwaren / als die met hooger stoffe besich zijn ;
maer hebbe alleen mijne genegentheydt betoonende / daer
mede U E. kinderkens willen vercieren / (om by haer huyt
raedt te boeghen) ten eynde de selve / sich daer in vermaken-
de / daer uyt mogen plucken / wat haer mach behaeghlyck
wesen.

Erntfeste, wijse, &c.

Aecmt mijne by-postigheyt in 't goede/en blijft met alle
de uwe/in des Alderhooghsten bewaringe getrouwelijck be-
volen. In Amstetdam.

U E. E. Dienstwillige

D. P. Pers.

Verfoeck des Dichters, aen allen den geenen, die 'teenighsins mach aengaen.

W Y leven nu in sulcke een afgunstige Eeuwe, datmen byna niet
aengenaems voor den dagh mach brengen, 't en zy dat het te
voren met een Lijfwacht van Hellsbardiers en Trawanten beset zy,
of met een sterke boestweringe van Privilegien bevestigt; evenwel
verstont sich noch de afgunstigheyt, en tast oock aen d'uytmuntenste
Hoogheden, en dringt midden door de Hellebaerden, Spieffen en
Privilegien. Om desen dan eenighsins in haren loop te stutten, wil
ick alleen verfoecken en vriendlijck bidden dat de redelijckheyt
mach soo veel plaetse vinden, datse my mijne Genuchtjes en Vro-
lijckheytjes niet willen misgunnen, maer laten die selve vry en vranck
passeeren, te meer, niemant hier aen iet eygens heeft, also die uyt
onsen eygen Tuyn gepluckt, en van onse bloemkens te samen geset,
en tot niemants schade of nadeel zijn uytgegeven. Indien U E. dese
behaeghlyck zijn, wy kunnen, met Godts genade, die selve ver-
cieren, verplante, vermeerren, na dat het ons ial goetduncken. Nie-
mant maeye dan, daer hy niet heeft gesaeyt, maer late dit aen sijnen
eygen heere, die, tot uwen dienst, u van herten alles goet wenst.

Toe-

Toe-eygeninghe

Aen alle

Edele Verstanden,

En

Aenradinge tot de eerlijcke Konsten en
Wetenschappen.

GHy die door 't heyligh vocht zijt destigh opgetogen,
En hebt de reyne melck der wijsheydt ingesogen,
Die van een hooge geest, en uyt een edel hoest,
Zijt uyt supijn gebaert, en uyt sijn breyn gekloest;
Gy die sijn sackels volght, en 't vrolyck licht siet blincken,
En dagelijks zijt gewoon der Goden dranck te drincken,
Wiens lippen zijn bedouwt met overheyligh nat,
En die de wijsheydt gaert in een vergulden vat:
Ick bid u soete feughdt, waer toe dus overgeven,
Dat ghy u hooge Goeft, buyght na het wulpsche leven?
Seght waerom heeft de waen, in u broot-droncken hert,
Dus krachtelyck u ziel betovert en verwert?
Dat ghy dus heel ont-aerdt, u voeght na slinckze wegen,
Waer door, dat lof noch eer, noch hoogheydt wort verkregen;
Maer schuyft dat schoon juweel, der deughden edel pandt,
Dus onbedacht ter zy, en dwaeslyck van der handt.
Gewent u geestigh breyn tot treffelijcke saken,
Dan suldy metter tijdt een hooger Wijsheydt smaken;
Want of schoon d'aen-vang suur, ook moeylyk valt en swaer,
Soo wort het eynd' gekroont met Eer en Staet hier naer.
Dan wat door 't klamme sweet, besuurt wort en verkregen,
Dat plaghmen, boven 't goudt, te eeren en te wegen;
Vermits het vluchtigh goetd kan erven eenigh zwijn,
Maer hy kan van de konst geen Heer of erve zijn.
Dus moetmen om de deught den steylen bergh bestappen,
En schreunnen noch het sweet, noch oock de schuyne trappen;
Want door gestade vlijt en sloven in der nacht,
Wort wijsheydt, door de konst, ter werelt voortgebracht.

Toe-eygninghe.

Siet hoe de Koopman slaeft door onbekende wegen,
En is met lijf en ziel tot alle winst genegen:
Ja om dit loofse goet by alle dingen waeght,
Tot by de buyck vol nat of zijde kleeders draeght.
O onbedachte mensch! (versopen in de baren
Des gelt-suchts) hoe derft ghy door 't bracke water waren,
Om een soo snooden winst die self sijn Meester hoont,
Die voor sijn soete rust, hem schandelyck beloont?
U Geest gaet hooger aen: Neen, neen, ghy moet u wennen,
Dat Wijskeyt, eer en Konst, u wagen altijt mennen:
U lant moet zyn be-eght, beploeght met wackre vreught
Soo dat ghy 't nare sweet van d' oxfels ruycken meught,
En d' arbeyt niet ontsien, waer door ghy wert verheven,
Maer ruycken na de lamp, de opkomst van u leven.
Ghy siet den waren loon voor uwe vlijt bereydt,
De eer en kooge staet, der deughden treflyckheydt:
Om soo tot eender tijdt den landen voor te schryven,
Hoe yder sijn beroep gerustelyck sal drijven:
En wesen als een Vorst, wyt wien gestadigh vliet;
De gront vest van de tucht, en 't loffelyck gebiet.
Daer suldy dan besien, wat konsten al vermogen,
Hoe heerlyck dat se staen voor aller menschen oogen,
En waer toe 't scherp vernuft, door reden wort gebracht,
En hoe het domme breyn wert over al verackt.
Geleert heynt maeckt haer volck tot alle konst genegen,
De dom-aert dit versmaet en doeter alles tegen:
Want wat de Meester druckt 't is al vergeefs gewrocht,
De plompaert wort door vlijt tot geene konst gebrocht,
Hy is een grove steen, seer ruw en onbesneden,
Een doode schildery, een beeld nis sonder reden:
Een schaduw sonder man, een leven sonder geest,
Geen weesen, maar een schijn, en eene koute leest.
Noyt heeft Apollo 't hooft met Lauwer omgewonden,
Van die hy heeft te traegh en slaperigh bevonden:
Maer heeft den wack'ren Haen haer tot een beelt gestelt,
Die der Geleerden vlijt verkondight in het velt,

Toe-eygeninghe.

Die's morgens voor den dagh, de lieve Son gaet wecken,
Op dats' uyt haer Palleys en wooningh sou vertrecken:
En't Byeken dat den dauw uyt alle kruyden suyght,
Dat is de rechte school die van haer deughden tuyght,
Dat nijvrigh uyt den Thijm, en sy uyt duyst're Boecken,
Gaen al't verborgen soet met grooten yver soecken:
Waer over haer een krans van Lauwer wort bereyt,
En tot een eeuwigh lof om haren slaep gebreyt,
Om dat sy door de vlijt, Parnassus opgestegen,
Verkrijgen Phœbus gunst en al der Musen zegen:
En door een stercke drift, verheven in de locht,
Is van haer al't geheym der Goden door gesocht.
Hier sal Euterpes fluyt, een geestigh deuntje speelen,
En ons haer soet vermaeck en blijdschap mede deelen:
De deuntjes van de vreught, die in een deftigh hert,
Ontsteken eene brant in vrolijckheit en smert.
Hier is geen vuyle mondt, geen onbeschofte reden,
Geen dertelheyt of tocht, tot ongebonden zeden:
Maer eenigh vrolijck Liedt, dat zedigh en verbeught,
Den Sangers onderwijft, en eerbaerheit en deught.
Hier is geen geyle praet, van Venus vryereyen,
Maer eene Vreughde-sangh vol slechte rijmeryen.
Die't kuysche oor behaeght, en houdt dat in bedwanck,
En dult geen licht geral noch geyle Minne-ranck:
Sy hoeft voor oudt noch jongh haer soete toon te decken,
Maer sal in yders ziel een nieuwe vreught verwecken;
Want wie de deught en vreught en eerbaerheit vernoeght,
Daer is haer soet gestluyt en stemme na gevoeght.
En of hierom de Nijdt haer eere wil benijden,
Soo tuyght de reden klaer, oock in dees woefte tijden,
Dat eerbaerheit en deught en wijsheyt alles plant:
Geluckigh waer de deught en wijsheyt is in't Lant:

INLEYDINGE

Tot de

LUST der WYSHEYT,

Zijnde een Vermaeck der Jonckheydt.

L eer wy tot onse Gefangen geraken, sul-
len wy tot de inleydinge van die selve een
weynig van het Vermaek of Vrolijkheyd
handelen, om also door desen wegh aen te
wysen, hoe sich de Jonckheyd in dese sake
met betaemlijkheyd sal hebben te dragen.

’t Vermaeck of de Vrolijkheyd, na dat het eenige be-
palen, is een sekere vergenoeginge des gemoets, de wel-
ke bekent wort uyt dingen, die de Natuur betaemlijk
zijn, die oock van *Plato* op drierleye manieren wor-
den aengemerckt. Want alsoo de Lente of de eerste
groente voor het vermaeck wert uyt-gebeelt, waer in
alles met een wackerheyd en Jeugdige bloeyende kracht
en Vrolijkheyd voortkomt: alsoo komt oock het Ver-
maek inde Lente, dat is in het bloeyende leven des men-
schen alder-meest voor den dagh, want men siet, dat die
oock wackerst en meest tot alle Vermaeck genegen is.
Maer gelijk de Velden, Bomen en Kruyden wel moe-
ten werden geheegt en waergenomen, soo men daer van
goede vruchten meent te verkrygen, also behoort men
dan oock de Jonge edele verstanden alder-eerst in goe-
de zeden en konsten te onderwijfen en op te trecken,
op dat men daer van sodanige vruchten mach verwach-
ten, gelijk men vande Velden, Boomen en Kruyden
verhoopt. Doch alsoo de ongehavende Velden, Bo-
men, en Kruyden meerendeels wilde en onsmakelijc-
ke vruchten voortbrengen, soo brengen oock de onge-
havende

Inleydinge tot de Lust der Wysheydt, &c.

havende en onbesnoeyde verstanden meerendeels vruchten voort, die de zedigheyt en deughdt niet be-
ramen: Want als die selve het ruyme spoor gewent
zijn, loopen zy tot haer eygen verderf en onderganch,
het vermaeck misbruyckende. Waer over *Horatius* dit
selve in sijne Dichtkonst seer geestigh vande onbe-
schaefde en dertele verstanden singt:

*De Melck-muyl, uyt sijn's Meesters dwangh,
Die gaet nu sijne vrye gangh,
Hy rijdt te Paerdt en tijdt ter jacht,
En neemt slechts op de Wellust acht:
Verkiest seer licht een wilde baen,
En acht niet op sijn Vooghd's vermaen,
Verstint en quist zijn eygen goedt,
Dat hy te los en wulps verdoet:
Sulcks dat trots en onbedacht
't Goet onderwijs terstont veracht.*

Hier uyt wort verstaen, datmen de teere verstanden
by tijts moet besnoeyen, op dat wanneer haer den-
toom wat los wort geviert, sy niet terstont uytspatten;
want men moet de quade Kinderen des gemoets, ter-
wijl die jongh en teer zijn, met de wortel uyt-roeyen,
en aen den steen verpletten gelijk hier van *Ovidius*
in sijne minne-raadt, hoewel een Heyden zijnde, een
seer goede lesse geeft, daer hy seyt:

*Als u de tockten in 't gemoedt
Bespringen, set dan schrap u voet,
Belet het onkruydt en het quaet,
En't Paerdt, al eert op 't hollen slaet;
Want dralen heeft soo grooten kracht,
Sulckx dat de tijdt een druyve bracht,
De Boom die nu haer lommer spreyt,
En breedt en wijt haer bladers leydt,
Die kostmen eerst gelijk een kruydt,
Met teere handen roeyen uyt;
Maer als de sieckt, haer wortel schiet,
Dan helpen al de kruyden niet.*

Inleydinghe tot de Lust der Wysheydt ;

Soo moctmen dan het onkruydt by tijts uytwieden ; en de plante buygen terwijl die swak en teer is, om alsoo het vermaeck in hare palen te om-helsen. En alsoo het vermaeck geensints wort verboden , als het geschiedt tot eerlijcke oeffeninge en stichtinge sijns selfs of des even naestens , soo mach het dan niet getrocken worden tot een ruyme wegh der dertelheden en wulpsighe den. Want al wat de perken van Eerbaerheyt en Sedigheyt overtreet , dat magh geen vermaeck , maer lichtvaerdigheit en ongebondentheit genaemt werden. Hier over is 't dat *Xenophon* inde Spreuken *Socratis* , willende aenwijzen den wegh van 't *Vermaeck* , soo stelde hy de vijf Sinnen in 't midden , waer door men al het vermaek sचेpte. Wat vermaek neemt het Ooge als 't sijn gesichte keert tot het aenschouwen van de wonderen Godts , soo op der aerden als in den Hemel ? maer in 't tegendeel , soo men die selve tot de Ydelheden uytshiet , cylaes ! hoe veele zijnder door bedrogen ? Waer door is *Samson* verleyt ? door de oogen , want hy seyt vande Philistijne te *Thimnat* : *zy heeft myne oogen welgevallen*. Waer door is *David* gestruykelt ? door de oogen , want hy sagh dat *Bathseba* schoon was. So datmen wel magh seggen, dat de oogen d' alder-aengenaemste Spiegels zijn , wanneer se recht worden gestiert, anders zijns verleyders, die ook de alder, sterkste Vroomste en Heylighste Mannen kunnen vervoeren; daerom bidt oock *David* tot Godt , *Dat hy sijne oogen wilde af-wenden van de ydelheydt*. Wat de smaeck aengaet hoe aengenaem en vermaecklijk de selve is, wort door de hongerighe en grage mage beproeft, en tot sijn recht wit gebracht zijnde , doetsen den Mensch met vermaeck leven , maer door haer misbruyck doetsen den Gulfigaert om hals brengen. En wat de reuck belangt, daer in heeft Godt geen kleyn vermaeck gegeven, alsoo wy daer door alle lieflijcke roosen , bloemen ende reukwercken , door 't middel van de Locht , als doortwee sluys-gaten ter neuse laten doordringen, maer in 't tegendeel

Of Vermaeck der Jonckheyde.

gendeel, de selve misbruyckende, gedijsse tot onsen doot en ondergagh. 't Gevoel heeft zijn vermaeck, want alle tastelijke dingen worden daer door gekent, en na datse aengenaem zijn, soo scheppen wy daer in te grooter behagen, maer in 't tegendeel sullen sy haer quetsen aen de scherp-snijdende Swaerden; want de handen zijn den Mensch ghegeven tot tasten en voelen, al wat tot noodigheydt en betaemlijckheydt vorderlijck is.

Maer alhier letten wy insonderheydt op 't vermaeck van de ooren, want daer door wordt al het lieflijck geluyt begrepen, dat eenighsints kan bedacht worden. Het ooge siet wel, maer de ooren hooren de levendige stemme. En hierom seyde *Xerxes* dat de ziele inde Ooren woonde, want die selve vermaeckte sikh in 't wel-spreken, en bedroefde sikh inde vuyle monden. Waer over de Oude de Ooren, de wijsheydt hebben toegewijt, en hadden oock een gewoonte, dat wanneer zy hare kinderen gemoeteden, dat sy die selve voor de Ooren kusten, lief kosende, 't gene, waer door de wijsheydt wierde gevat. Waer over wy altijt lust behoren te dragen, om het eerlijcke en betaemlijcke te hooren. Insonderheydt lettende op de belofte *Christi*, dat *se saligh zijn die Godts Woort hooren en dat bewaren*. Of gelijck *Bernardus* seydt, *Dat is een goet Oor 't welk gaerne nutte dingen hoort, en 't geoorde wijslijck onderscheyt, en 't gene verstaen is, geoorfaemlijck uyt voert*. En also het Oor geen kleyn vermaek scheidt in het lieflijck geluyt, en inde aengename stemme, soo hebben wy 't vermaeck van de Ooren eenige vrolijckheydt toegevoeght, voor den dagh brengende eenige stichtelijcke Gesangen, Liedekens en Dichten, die al te samen na de Zeedigheydt en Deughdt gericht zijn, spelende daer in door verscheyde stoffen, om den Mensch te vermaken en de Jonckheydt de betaemlijckheydt en achtbaerheydt aen te prijsen. Want de Achtbaerheydt en Eerbaerheydt is al 't gene, dat aen de natuur betaemlijck is,

Inleydinge tot de Lust der Wysheydt,

lijck is, waer in de Matigheyt en Zedigheyt met een sekere, edele, vrye en burgerlijke maniere uyt blinkt, sulcks dat sich oock de Achtbaerheydt, in alle dingen, die tot de Eerbaerheydt behooren, in 't gemeen wydloopigh verspreyt, en in 't besonder tot alle soorten van Deughden, volgende de dingen die recht en eerlijck zijn, als recht en eerlijck, vliedende die dingen, die onrecht en oneerlijck zijn, als quaet en onbetaemlijck, strydigh zijnde tegens de behoorlijckheyt en Eerbaerheydt. Want de Achtbaerheydt is een kleet en ciersel dat den Ouden en Jongen seer wel past, soo in woorden als in wercken.

En na dien het Vermaeck niet kan wesen sonder vrolijckheyt des herten, soo wort dat selve altydt van een soodanige geoorloofde vrolijckheyt verstaen, die na de reden en Christelijcke zedigheyt gericht is. De Vrolijckheyt is by den Christenen altyt toegelaten geweest, sulcks, datse oock in de openbare Feest-dagen met kranskens verschenen, dragende oock Palm en Olijf-taxkens in hare handen, ter gedachtenisse van de overwinninge die de geestelijcke Vrede-Vorst *Jesus Christus* hadde verkreghen, gelijk *Tertullius* verhaelt. De Heydenen hadden oock hare vrolijckheyt, want sy plachten in hare Feest-dagen de Vrolijckheyt met Bloemen en kranskens te vercierien: Ja zy gebruyckten oock daer toe in hare geselschappen een Mirten-tack, want als zy over tafel saten en vrolijck waren, soo langden sy d'eene den anderen den Mirten-tack toe, die dan oock terstont daer na een Gesangh op hefte, soo haest hy dien ontfangen hadde, gelijk *Plutarchus* verhaelt. Soo dat het Vermaeck door een geoorloofde vrolijckheyt, niet kan worden mispresen, zijnde 't selve by na de natuur eygen.

De Statigheyt en Destigheyt is oock boven mate te prijsen, voor die van een gestoten en bezadigt oordeel zijn, maer dit is een yeder niet gegeven. Vrolijck te zijn en te treuren, heeft elk sijn tijt, doch alles by mate.

Waer

Of vermaeck der Jonckheydt.

Waer over oock *Aristoteles* seght, datter geen wijs Man is, sonder ontsteltenisse des gemoets, doch hy houdt mate. En dit is den Menscheygen, dat hy treure oft vrolijk zy: Maer niet te treuren en niet vrolijk te zijn, machmen eer by een block als by een Mensch vergelijken. 't Is dan Menschlijk, dat de droefheydt en vrolijkheydt elck hare plaets hebbe. Maer men moet niet soo stuurs wesen als *Socrates*, de welke nimmermeer eenigh teycken van droefheydt of blyschap vertoonde; navolgende de stuursheydt van *Anaxagoras* en *Aristophanes*, die daer nimmermeer lachten; want dese gaen de palen van de behoorlijkheydt te buyten, en al wat buyten schreef gaet, is lasterlijk: Gelijk daer was de gestadige lagh van *Democritus*, en 't gedurig schreyen van *Heraclitus*. De achtbaerheydt hout in alles de middelwegh en vertoon ons wat billik, oorbaer en betaemlik is: En 't is betaemlik, dat wy in de algemene saken van ouders, vrienden en magen, of blydshap of droefheydt scheppen, 't selve be- toonende door geluck wenschingen, of door mee-warigheydt, maer alijt moeten wy, gelijk geseyt is, in onse genegentheden en tochten des gemoets, ons met een gematighde eerbaerheydt verblijden, die de achtbaerheydt betaemlik is.

Maer also onder des Menschen vermaeck, de Liefde of Minne wel schijnt de hooghste plaets te genieten, niet te min moets oock in hare palen beslooten blijven, andersints baertse maer hert-zeer, ellende en den ondergangh, al hoewel *Plato* in sijn Gastmael schijnt te beweeren, dat de Liefde het krachtighste vermaeck van allen is. Is 't dan waerachtigh 't gene *Plato* seydt, soo moet een yegelijk die de ware vruchten des selven wil genieten, sich sorghvuldigh wachten, dat hy de Liefde geen oorfaeck geve, datse in roet en bitterheydt verandert werde. Waer van vele seer leerlijke en waerachtighe bewijs-redenen voor handen zijn.

Maer

Inleydinghe tot de Lust der Wysheyde ,

Maer van de kracht der ware Liefde, heeft haer een-
ner dit ter eeren ingestelt :

*Goudt , Topasen , Peerl , Rubijn ,
En der wrecken hooghe schijn ,
Moet beswijcken voor dees schat ,
Daer van d' aerd' geen schoonder vat :
Of schoon Rijckdom heerlijck schijnt ,
Strackx sy by de Liefd' verdwijnt ,
Die my 't herte soo verkracht ,
Dat ick 't al , om haer , veracht .*

Soo sal 't ons dan tot geen verwijt kunnen werden
na geduyt, dat wy ons Vermaeck na de Zeedigheyt
hebben gevoeght, om de Jonckheyt hier door aen te
locken, ten eynde sy de dertele en onbeschofte geyl-
heden verwerpene, het zeedige mogen verkiesen,
volgende daer in altijd de Eerbaerheyt. Niet te min soo
weten wy oock wel, dat onse gefangen by de brood-
dronckene worden berispt, om dat sy de Deughd en
Eerbaerheyt al te seer volgen, daer sy nochtans in de
geoorloofde vrolijkheyt vermaeckx genoegh aenbren-
gen. Onse Eeuwe is hier in ongeluckigh, dat onder de
treffijckste en braeffste geslachten, soo veele werden
gevonden, die haer mont en stemme de ongebondent-
heyt ten roof geven, daer van sy haer behoorden te ont-
houden; want als de Filosooph *Diogenes* eenen schoo-
nen Jongelingh sach, die sonder eenige eerbaerheydt
sprack, seyde hy tot hem : *Schaemt ghy u niet, dat ghy
uyt soo schoonen yvooren scheede, een mes van loot treckt?*
Verstaende by de schede de schoonheyt des lichaems,
en by het mes van loot, sijne onbeschofte en oneerbare
maniere van spreken. Is dit vande Heydenen soo
ernstigh berispt, veel meer behooren wy Christenen,
ons des selven te schamen.

Om nu wederom tot het vermaeck van onse Gefan-
gen te keeren, seggen wy, dat de Sangh of Musijck niet
van het minste vermaeck is; want als *Socrates* aen 't O-
rakel van *Apolla* vraegde, wat hy doen soude om ge-
luckigh

Of Vermaeck der Jonckheyde.

luckigh te leven? kreeg voor antwoordt: *Dat by de Musijck soude leeren*: Dieshalven seyt Beroaldus, *dat de Musijck soo vermaecklijck is, dat oock door haer suetigheyt alle dingen warden verkregen*: En tot meerder opmerkinge vertelt de geestige *Philostratus* hare volgende werken en wonderen. *De Musijck of het Gesangh*, seyt hy, *beneemt den treurigen haer treurigheyt, den vrolijcken maectse vrolijcker, den Minnaer vieriger, den Gods-dienstigen, yveriger, en treckt de gemoederen, wanneer sy op alle manieren is toegestelt, werwaerts sy wil*. Ghy dan Odefrige verstanten! die de *BELLEROPHON*, of lust tot wijsheyt, bemindt, laet u vermaeck de *Werrelt* tot stichtinge aenhooren, op datse haer met u magh vermaken, en in alle eerbaerheyt vrolijck zijn; want een vrolijck gemoet, gelijk *Salomon* seyt, maect een bloeyend ouder. Dit most ick als tot een inleydinghe noch met u spreken.

Na-reede.

NA dat ick mijnen *Bellerophon* had in 't licht gebracht, heb ick daer na mijne Penne gevoeght na veele Schriftuurlijke en stichtelijke Liedekens, en hebbe die onder den Tijtel van *Urania* of *Hemel-zangh*, als een tweede Deel, toegestelt, waer in ick veele Bybelsche Historien en andere zeedige stoffen hebbe gevoeght, die ick bevondt dat den Leser behaeghlijck waren, waer over ick wederom mijne lust hebbe hervat, en nu, voor 't laetste, noch met een nieuw *Gezangh* der *Zeeden* willen vereeren, te meer dese tot stichtinge en vermaeck getrocken zijn, uyt vele Philosophische en morale of zeedige stoffen, tegens veele gebreken der Menschen, daer oock veele Schriftuurlijke mede onder loopen, sulckx dat dese Liedekens bestaen uyt drie deelen, als

1. *Bellerophon*, of *Lust tot Wijsheyt*.
2. *Urania*, of *Hemel-zangh*.
3. *Gezangh* der *Zeeden*.

Die had ick den Lief-hebbers der Singh-konst noch voor te dragen.

U E. Dienstwillige
Dirck Pieterse Pers.

BELLEROPHON, of
Wie begint, wie wint.

In magnis et voluisse sat est

Bellerophon (soo de Poëten dichten) was de So-
ne van Glaucus, Koningh der Ephyreen/ dooz
wiens deughdlijcke schoonheyt Stenobæa, de
Huyshrouwe van Præcus, Koningh der Argi-
ven (te vergeefs) verliest zijnde/ hem beschuldigt
heeft van noot- dwangh / waer ober hy hem naer Lyceam,
tot Jobatem den Koningh gesonden heeft om gedoot te wer-
den/ maer dese niet willende sijn huys met 't bloedt deses ede-
len Jongmans besmetten/ heeft hem ten strijt geboert tegens
de Solimos: Maer als hy die selve oock dooz sijn dapperheyt
overtommen / en veel gevaer had uytgestaen / wierde hy ten
laetsten na 't yslijcke monster Chymæra gesonden/ het welk
hy dooz de hulp van Neptunus, met 't paert Pegasus, oock man-
nelijck heeft gedoot / en 't lant van dat gruwelijck gedrocht
verlost. Wanneer hy daer na/ als dooz een hoger geest gedre-
ven/ oock met Pegasus hooger dingen wilde ondersoecken/ is
hy (naer beneden siende) daer afgeballen. Hier uyt nemen
vele/ dat sijn wille tot hooge saken is te prijsen, al is 't schoon
dat hy tot sijn wit niet is gekomen. *In magnis & voluisse sat
est, Eenige houden dit vooz een Historie / andere vooz een
Phyfi-*

B Ellerophon, most ghy dus na de wolcken bliegen/
En op Minervas hengst den Hemel oock bespienē
Dijn zwache lust/eylaes! sal 'twillig hert bedriegē;
Want hy balt onbedacht die 't ober al wil sien.

Wist ghy niet wie den lizardt der sonden wil genaken/
Smelt dooz te grooten hitt'/dooz't scheem'ren van 't gesicht;
Wie met sijn teer vernuft wil alle wijsheyt sinaken/
Die balt al eer hy 't weet / en sneubelt al te licht.

En eventwel dijn Ziel is waerdigh om te prijfen/
Die met een fris gemoedt / yet God'lijchs heeft bestaen/
Dijn hoogh verheben geest krijght d' eere van de Wijzen/
Dermits dijn kloecke hzym yet treflijchs heeft gedaen.

- „ Wie altijd lept en peynst en nimmer derf beginnen /
- „ Wie altijd oberleght de zwaarigheyt van 't werck /
- „ Wie altijd lept en maelt en rammelt met de sinen /
- „ Bouwt nimmermeer een huys/ en minder noch een kerck/
- „ Slaet handen aen den ploegh/en leght'er niet te wydoeten/
- „ Te speelen met u hzym / maer grijpt de steenen aen /
- „ En metfelt metter daet: De kroust sal u ontmoeten:
- „ Hy heeft genoegh gewilt die 't slechts heeft onderstaen.

Phisice of natuurlijke beschrijvinge. Andere voor een Ethisch
of leerlijck bedietfel. Altijs dit is'er van / dat wy daer dooz
worden geleert / niet te sussen in de aengebhangene loon-bane
des lebens / maer dat wy altijs moeten boozt-baren / om de
wetenschappen meer en meer te ondersoeken / en niet doen
als de Boer by Horatium, die altijs oberleyde hoe hy een
huys wilde bouwen / maer nimmermeer begoft hy een steen
aen te leggen / ober sulchs wierde sijn huys noyt begoft.
Soo doen oock veel / die dooz hare te groote neus wijsig-
heyt / veel dingen weten ober te leggen / maer onderstaen
nimmermeer haere gedachten in 't werck te stellen.

Wie altijs dreyght, en noyt begint,
Die vanght een vuyt vol losse wint:
Met drygen wort geen dingh gewrocht,
Noch yet dat treflijck is volbrocht:
Wie slechts wat deftighs neemt ter handt,
De lust daer toe en is geen schandt:
Al blijft hy steken in sijn vlijt,
Soo prijst hem eyenwel de Nijdt.

In weelden fiet toe.

Victi Victori suo gratulatur

Sefokris, een Koningh van Egypten/die door sijn strijdbaarheyt andere onliggende Koninghen hadde t'ondergebracht/liet hem/ door een opgeblasen hooghmoet/ van die selve trecken/en in triumphe om-heer voeren/doch wierde door een treffelijke antwoorde van het rollen der raden/en 't keeren der Fortynne overtuygt/ die selve op haer vyne voeten te stellen. Dit behoorde yder een leeringe te wesen / dat hy 't geluck niet te seer soude vertrouwen / dan des werrelts saken sijn veranderlyck / en de Fortynne is ongestadigh / die haest het onderste boven / en 't bovenste onder kan keeren / en dat men van haer gladdie wielen lichtelyck kan af slijberen. Sy laet haer in geene plaetse sluyten / maer blyeght nu hier dan daer / lichtbaerdigh drijvende / &c.

Wie op 't geluck te veele steunt,
 Heeft op te krancken riet geleunt:
 't Is wanckel, rond, en slijber-gladt,
 Het drayt en keert gelijk een radt,
 Wat onder is raeckt op den top,
 Wat boven is verkneust den kop!

Of ghy Sefoftris praelt / en prachtigh komt gereden /
 U schaduw' is alleens / ghy zijt die selve Man:
 Of ghy de Princen toomt / als Kassen / en bertreden
 Hebt hare heerschappy / siet eens hoe 't heeren kan?
 Gedencht hoe 't Abontuur met licht-gewieckte blercken /
 Den eenen nu verheft / en d' ander stort te neer:
 Dat minnermeer u doen en ongebonden wercken /
 Staen aen u eppen wil / maer aen een grooter Heer.
 Siet hier des Koninghs oogh eens letten op de wielen
 Hoe 't eene sich verheft / en 't ander nederdaelt:
 Hoe alle tijdt de smert volghet stadigh op de hielen /
 En d' hooghmoedt selfs de straf op haren halse haelt.
 Sefoftris die daer sagh des Koninghs ooghen staren /
 Sprack met een trotsen sin / waerom hy sijn gesicht
 Op sijn verheben kroets doost spier'len en berklaren?
 Om dat (seyd hy) soo haest het onderst' boven licht.
 Ick sie de raders aen / ick sie die om ghedreven /
 Wat boven is verneert / wat onder is verheft:
 Ick sie wat eertijds was / wat eertijds was herheben /
 Dat leydter weer bertreen / en van de noodt getrest.
 Pees antwoort 's Koninghs hert beroert niet groter vzesen /
 Dat hy den Doosten boorts op bye voeten stelt /
 En denckt in sijn gemoet: „ Niet blijfter in sijn wesen /
 't Bertreeden grasjen klimt / en d' Eycke wordt gebelt.

't Is in een oogenblick verkeert:
 De trotse wordt te haest verneert,
 't Verslagen rijft weer na de Lucht,
 't Verheven geeft sich op de vlucht,
 En menght het alles onder een:
 Het kleyn wort groot, en 't groot wort kleen
 En 't lot (een yeder op geleydt)
 Rolt altijt sonder onderscheydt:
 Dus niemant stel sijn hoop te seer,
 Op 's Werrelts staet, op macht en eer;
 Want Godes straf vlieght als een windt,
 Die al der grooten trots verflindt,

4
BELLEROPHON, of
Welsprekentheyt, Suster van de Wijsheyt.

Eloquencia nil præstantius

Ghy (wiens suwvere tongen met een lieflijke Honingh /
 en gesuykerde Nectar zijn besproept / en die de Goddelijke
 Ambrosia gesmaect hebt) siet hier het tiercel van uwe schoon-
 heyt. Hier staet de soet-bloeyende Welsprekentheyt verheven
 iyt alle andere konsten / om te betonen / dat dooz haer alle
 woortreffelijke Wetenschappen worden vertoont / geleert / en
 ingescherpt; ja met sodanige lust aengewesen / dat de toehoor-
 ders selve met een lieffelijke kittelinge / als met open monde /
 gapen / om te mogen geuieten de edele mede-deelinge van dese
 heerlijke en noyt volprezene aenspraek. Sy is die gene die 't
 vuple en herwoypene dooz haere aengename maniere van aen-
 prijninge kan soo behaeghlyk maken / en met sodanige tierlijc-
 he sluyers / byhangsels en parruycken op-proncken / dat oock
 het alder-verachtste geacht / ge-eert / en in waerde gehouden
 wordt. Hier toe isse oock van alle andere konsten als de iyt-
 blinkenste op 't Conneel gebzacht. Doch alsoo / datse altijt
 na de deught / haer verstant moet gebuyken / niet om de geple-
 bertelheyt / als Venus en haer Boeckken, te bozduren / en met
 loof werk af te schilderen; maot alleen om de deugt en de kon-
 stent

Hier staet een Heyligh Choor van deugde-rijke kunsten/
 Van wijs heyt/ recht en macht/ en alderhande gunsten/
 Vol edelheyt en geest/ die op een rotz gebouwt/
 Gegrondt best op de Deught/ de Deught in eeren houdt,
 Wel-sprekentheyt wort hier den Lautwer-krans gegeven/
 Wiens Goddelijcke stem kan door de wolcken zweven/
 Die hooger als de Son kan tot de Goden gaen/
 Kan dzingen door het hert en aen haer zijde staen:
 Kan leyden door een stricken Godlijckheyt gebangen/
 De Zielen/ die geboept/ aen hare tongen hangen:
 Kan leyden door een lust/ en door een hooger geest/
 Dat niemant/noch de doot/noch ook door schande breeft.
 Sy drijftse door de Zee/ door stromen en door baren/
 De sulpher noch de bast die konnen haer verbaren:
 Sy gaen/ als in den doodt/ door d'honing van haer mont/
 En volgen/ waer sy wil/ uyt een getrouwe grondt.
 Het Avontuur alleen/ en 't dertel kindt der Minnen/
 Staen buyten dese school/ met hare dwaese sinnen/
 Die door haer geyle lust bespien een ander Wet.
 't Welspreken is een deught/ maer door de deught geset.

sten met een aerdig pinceel af te malen. 't Geen de Doëten van
 Amphion en Orpheus verhalen/ is niet anders als op de wel-
 sprekenheit te passen; want gelijk sy door hare Liere de Leeu-
 wen/ Wolven/ Beeren/ Slangen/ Vogelen/ Bergen/ en Boo-
 men/ kusten bewegen/ ja de Hebieren doen stille staen; so kan
 ook de Welsprekenheit de harde/ ruwe/ wrede/ onbuighlijcke
 en stijf-hoofdige mensche door de soetigheid en honig van hare
 woorden/ hoe hertueckig die ook op hare meninge staen/ daer
 van af trecken/ haer makende met eene sachtmoedig en goet-
 dadig. Gelukkig dan zijn de Landen, alwaer de welsprekent-
 heyt tot vrede en welstant der Burgeren gebruykt, en niet tot
 haer verderf en ondergang misbruykt wort, gelijk Cicero seyt:

Wiens lippen met een soet gefluyt,
 De Wijsheydt galmen overluydt,
 En mengen 't suycker van de reon
 Tot nut en stichtingh van 't gemeen,
 Diens konst, als Godlijck, wordt geloont,
 En van de Deught met lof bekroont.
 't Wel-spreken maeckt het harde soet,
 En buyght een wreeveligh gemoedt.

BELLEROPHON, of
Eere boven al.

Decorū est pro patria mori

Gelijck de sterren aen den Hemel in klaerheyt uytblincken / soo steken oock boven andere uyt de dappere daden der beroemde Helden. Marcus Curtius, om sijn Vader-landt van 't bederf en onderganck te verlossen / springht gewaent met sijn paert in de solpher-poele / en blijft dooz sijn loffelijcke daet onsterffelijck op aller tongen; gelijck mede Horatius, Cocles, Mutius Scevola, en heele andere doen / die ghy by Titum Livium kondt lesen. Want booz 't Vaderlandt sijn leven in de waeghschael te stellen is loffelijck. Daerom seydt Valerius Maximus, dat het eben groote deught is 't Vaderlandt booz te staen / als om een tegenwoozdigh ongeluck sijn leven te laten. Dese Historie soude geschiedt sijn ontrent 390 jaren na de bouwinge der stadt Romien.

't Is eerlijck dat ick my te pandt
Stel loflijk voor mijn Vader-landt,
En waegh dat jongh en edel bloedt,
Uyt een oprecht en trouw gemoedt.
Mijn deught sal blincken als de Maen,
En over al ten toone staen,

Of d' Edelhuydt bestaet in pronckery of kleeren /
 Daer van sal dees Romeyn u geben klaer bericht /
 Hoe dat een Ed'le Stam verrijst in grooter eeren /
 Wanneer sy booz het Landt bewijst haer trouwe plicht.

O vrabe jongher heldt! en vol van hooge sinnen /
 Ghy seldt u jonghe lijf en leben in der dootd:
 Ghy kondt dooz ulve denghdt u bypandt overwinnen /
 En reddten onse staet uut dees bezwaerde nootd.

Siet aen dit manlijck hert is gantsch bereypt te sterben /
 Om booz 't ghemene best te dempen dese poel /
 Want sonder 't Edel bloedt soo kan men niet herwoerben /
 Waer mee dees sulpher wierd' ghebluscht en sijn gezwel.

't Is beter dat hy sterft op d' Altaer der ghedachten /
 En seldt sijn groote denghdt en edelheydt te pant /
 Van dat hem eene schicht of vuple stanch berkrachten /
 En liet in dit gebaer sijn liebe Vader-landt.

Hier gaet de Heldt in 't graf / en na der Hellen dalen /
 En waecht sijn vzoome Ziel / en sijn getrouwe bloedt:
 De Goden sullen 't lijf op hare wiecken halen /
 En kroonen 't met Laurrier booz sijn oprecht gemoedt.

„Wie 't vaderlant uut noot wil reddten van 't verderken /
 „Verkrijght soo grooten lof als opt den Scepter gaf:
 „Hy gaet op yders tongh / sijn roem kan niet versterben /
 „Der Helden hooghe geest is sijn gewenschte graf.

En soo de Gooden gheven loon,
 Verdien ick hier den Lauwer-kroon.

Leeringh eens Christens.

Wie dan voor 's Hemelsch waerheydt sterft,
 Voorwaer hy grooter kroon verwerft:
 Door Christum, daer hy nae verlanght,
 Hy 's levens vreughd' en kroon ontfanght.
 „Dus wie sijn leven hier verliest,
 „Behoudt dat, en een beter kiest.

BELLEROPHON, of Der Doughden-Spiegel.

Vicia castruanda esse virtute

H doolt seer verre van't rechte wit / die hem inbeelt dat de
Deught in de wyterlijke schoonheyt / of in heerlijke ge-
stalte des lichaems gelegen zy; want gelijck de Deught sich
inwendigh vertoont en haer woon- plaetse in de ziele behout /
soo kanse / door't wytterlijk niet gesien worden. Soo wort van
dy gelijckenis dese Spiegel voor- gestelt / dat gelijck die selbe de
wytterlijke blacken des lichaems ondeckt / men oock also de in-
nerlijke smetten des gemoets aen de Deught behoort te roet-
sen. De schoonheyt doet tot de Deught niet / ebenwel heeft de
Deught uyt een schoon lichaem te heerlijcker aensien / en in
een mismaecht man doetse dat heel treffelijker schijnen. Daer-
om seyde Diogenes, Jonghman ghy doet seer wel / dat ghy de
Deught niet de schoonheyt uws lichaems wilt gelijck stellen /
want de natuur heeft dickwils / oock in een leelijcke gestalte /
een deughtsame en byome ziele geplant: Desgelijcks seyde oock
Socrates, (die seer leelijck en mismaecht was / wanneer hem
het selbe berweten wiert /) Ick soeke door de schoonheyt der
deughden / de blacke mijner mismaeckheyt uyt te wisschen.

Hier op soudemen bequaemlyk passen het spreekwoort Si-
leni Alcibiadis, 't welk sekere dooshens waren die van buyten

W Ie in dit kafereel sijn blacken wil beschouwen /
 En toetsen sijn gebreck / en spiege'len sijne sond /
 Dind alles wat hem schozt. Wilt dese les onthouwen :

„ Wie syne smetten kent heeft balsem in de wond.

„ Het uytterlijck gelaet / en uwe goede harren /

„ U wel gerechte hals / u schoonheydt en u jeught /

„ U frissche jonge lijf / dat kan u niet bewaren /

„ Indien ghy zijt ontbloot van bromighent en deught.

„ Laet altydt zyn de Deught / de Coerse der gebreken /

„ Laet dees de schoonheydt zyn / en 't wit dat ghy be-doght:

„ Soekt altyt / dooz de deught / van ware deught te spzeken /

„ De deught alkeen na Godt en na het beste pooght.

„ Geen deugt is opt mismaekt / de deugde heeft geen seyle /

„ U wort sy schoon veracht / sy blijft het hoogste goet /

„ In een wanschapen mensch / soo is de Deught te peylen /

„ Vermids de Deught alleen staet in een broom gemoet.

„ Ghy die van Godt de glantz der schoonheydt hebt verkre-

„ Gebuyckct dees eed'le gaef tot ciersel van u staet: (gen /

„ Gedenckt: is in de Deught de schoonheydt oock gelegen /

„ Soo ben ick dobbel schoon dooz Deught die niet vergaet.

een leelijke gedaente vertoondé / maer van binnen wasser een
 verwonderinge van Godlijckheit in verborgen. Socrates was
 leelijck / maer van binnen was een doozluchte Ziele. Anthi-
 stenes overtrof dooz sijne deugt verre de schoonheydt van sijne
 gedaente. In Diogenes, die de Dont genaemt wierde / en booz
 't oogh leelijck en mismaekt was / kost ebenwel Alexander yet
 Godlijks merken: ja seyde / dat indien hy Alexander niet wa-
 re / hy hem soude wenschen Diogenes te zyn. En so wy tot de
 heylige stoffe wilden tredé / wy souden bevinden dat 't geen by
 de werelt leelijck geoordeelt was / met een heilige Ziele geciert
 en in alle schoonheydt der Godsaligheit heeft uyt gebloucken.

Pulchrior est virtus veniens à corpore pulchro.

Gelijck de wijn veel schoonder blinkt,
 Wanners' in Christalijnen sprinckr,
 Soo heeft de deught oock schoonder schijn
 Als Deught by 't schoon verselt mach zyn.
 In een mismaekt en leelijck Man,
 De Deught haer schoon vertoonen kan,
 De schoone wort'er door geleert,
 't Mismaeckte wort'er door ge-eert.

BELLEROPHON, of
't Is al geen Goudt datter blinckt.

flos marcidus, et carnalis cupiditas

W At de bleeschlijke Wellust vooz engenschap heeft/ hebben weele Outbaders met verscheide ghelijckenissen verklaert: d' eene heeftse by een verwelchelijcke bloeme vergeleken/ d' ander by pillen die van buyten vergult en gesuyckert waren/ maer van binnen vol bittere Medecijne staeken: Andere by een jenuckerighe schurste/ waer van men de suerte gheboelt naer 't krautwen: Andere by Appelen die van buyten schoon/ en van binnen vol stanchs waren: Andere by een lieflijk aeg/ dat een dootlijcken angel verborgen heeft/ &c. In somma/ sy hebben haer afgeschildert datse haer schoon en lieflijk hertoont/ maer dat de nae-smaeck is als een bittere galle. Horatius seyt/ veracht de wellust/ want sy is niet waert datmen die tot schade soo dier sal hopen. Gregorius seyt/ de suster van de wellust is droef heydt/ waerom oock Hieronymus niet qualijk daer by veeght/ wanneer de wellust volbracht is/ dan brengtse berouw mede. Seneca vermaent sijnen Lucilium, en seyt/ roep doch vooz al de wellust uyt/ en houtse als de moozdenaers/ die ons oy den wegh vriendelijck besegenen/ op datse ons met goede gelegenheit mogen vermoozden. Boëtius seyt/ dit heeft de wellust in/ datse is als de

Al staet gy schoon en blamt/en proukt met hondert ogen/
 Als 't goudt / of een turkops / als 't silber of corael /
 Al bloest de schoone bloem / met purper oertogen /
 Al staetse als een roos in een bergulde sael:

Haer glants is al te hooch / sy leydter haest bertreden /
 Wanneer een soel geblaes verstuift haer schoone prouck /
 Wanneer een heete brandt berschouckt haer schonigheden /
 Dan leydt sy gantsch heracht / die soo hoobaerdigh bliuue.

De Wereldt is een bloem met ongezouckte peerlen /
 Die dooz een tobery berleydt de darme Feughdt /
 Sy doet dat zwack verstandt na hare schoonheyt dwoeren /
 Dooz 't waen van de lust / en d'ingebeelde vzeughdt.

't Zijn pillen bol van roet / met Candy oberfreaken :
 't Zijn appels als corael / en himen bol van stanck :
 't Zijn vincken onder 't net / seer listelijck gestecken /
 En wut een gulden kop is 't een bergifte dranch.

Ohj tederlijcke sprunt / die sachjeus wordt gedzeben /
 Dooz 't leyden van u oogh / van d' een op d' ander kust /
 Het wellust doch ter zj : herschaont u jonge leben /
 Behoudt een hooome Ziel / en soekt in Gode lust.

Bye / die haer wil gebuyken / die steektse en pziemtse met
 hare vergiften angel. Waerom doch / segt Ouidius, wildy de-
 se Feere beminnen / die u maer soekt te verraden : De Gude
 maelden de Wellust af / datse een kloot met twee vleugels in
 haer handt hadden / gaende in een smallen wegh vol bloemen
 en roosen / waer dat een pselijcke steylte ter zijden lach / alles
 om daer mede wut te drucken / datse wel lieflijk schijnt / maer
 sozghlijk was en haestigh berdwoen ; soo dat haer wellust /
 maer een snel-lust mach geheten worden / de welcke ons in 't
 gebaer brenghet / van te stozten in onsen ondergaugh.

Ick sagh, ick sagh de wellust aen,
 Ick sachse als een bloeme staen :
 Ick feyde wat een schoon gelaet !
 Wat purper in haer kaexkens staet !
 Ick sagh weerom, ick vantseniet,
 Sy was vervlogen eermen 't siet,
 O ! seyde ick, sal dit wellust zijn ?
 Soo acht ick waen noch valsche schijn.

BELLEROPHON, of Vrede baert overvloedt.

Gelijcker niets heerlijcker noch schoonder ter werelt magh bliicken als de Vrede, soo isser in 't tegendeel niet gruwelijcker noch wreder als de Oorlogh. Want de oorlogh is niet anders als een woedende en berstindende Hiëna, en een roofgierige Harpye, die alleen met branden / moorden / en alle goddloofse en pstijcke boosheden te verzadigen is. Hierom seide Tibullus niet quajlich:

Hy was in sijne ziel wel wreed',
Die d'eerste wreede Zabels smeed'.

Doorzwaer de Oorlogh is niet anders als een droebigh treurspel / dat op dese werelt waerachtelijck gespeelt wort; een wel beklagelijcke sake. Maer als wederom na alle boozgaende ellenden / de Vrede haer hoofd ten Hemel mach opsteken / dan isser blijdschap / dan isser bzeughde / dan wort de Overbloet en Welbaert gequeeckt / pder mensche wort verquicht / en schept alsoo / naer alle zwarigheden / een bzolijcken aeffem. Wy hebben dit elders bzeeder verhandelt / en daerom besuypten wy het selve met de beerskens Maptuani:

Noet hooger heerschappy en aengenamer leben /
 Dan als het weest sie dier ons komt den Lauwer geben.
 Als 't woeden is gestilt / het mooyden en den brandt /
 Dan rijster weer een Son en zegen in het landt :
 Dan weyt de Leeuw en 't Schaep / dan krielen dooz malkans
 De herten / die de Rijdt / verscheturde van een ander : (der
 Dan groeyter Liefd' en Dree / dan waster byolijck kruyt /
 Dan roeytinen tot de grondt de fesse distel uyt :
 Dan hoorzinen geen Trompet / men hoorzter geen runderen /
 En waerom sou doch Mars sijn dollle wapens voeren :
 Want alles is in rust. De Kroopmon is een Heer /
 En d' Acherman die zaeyt en scheidt den aesem weer.
 Daer is een ander lucht. De herten zijn ontflecken
 Met blijdschap sonder maet / om alles uyt te spreken.
 Daer kustinen sijnen vriendt / en siet hem byolijck aen /
 Daer klaeght elck een 't geweld en 't leedt hem aengedaen :
 Daer loofstinen Godt den Heer : daer sietinen weer herrijzen
 Den Hoeren van de vrucht / den oberbloet van spijzen /
 De schat van 's Hemels gunst. De kisten en de stal /
 Die zwellen van de winst en groeyen ober al.
 „ Weest welkehoorn / o Dreed' ! en schuyt in onse daecken /
 „ Wy willen u een tent in onse Ziele maecken /
 „ En bouwen een Altaer / en drijben uyt ons sin
 „ Die in den weeden Mars verhoopen haer gewin.

In Vree dan is 't een gulden Eeuw,
 Dan hoortmen moorden noch geschreeuw;
 Want sonder Vree is 't alles niet,
 Self 't wieroock dat ghy Gode bijet.

*Pauperies pacem dat, opes pax, copia luxum.
 Sed luxus bellum, bellaque pauperiam.*

Dat is :

Dooz d' armoe komt de Dree / de Dree ons rijkdom schenkt /
 De rijkdom baert weer krijg / en krijg ons d' armoe brenghet.

Een ander :

De Ooslogh is een Weest dat schrickelijck is en weedt /
 Dat in de blaumen mooydt / en alle dingh vertreedt.

Pax euangelica cœdens ad cœlestē

WAt de bꝛede des werrelts by de Hemelsche verschilt/daer
 han is 't onderscheit als de hemel by d'aerde af te meten.
 Des werrelts bꝛede is gebeinst en bedrieglik/des hemels bꝛede
 is oprecht en sonder bedꝛoch. Hierom isse by de verstandige al-
 tijt afgebeeld by een naecht Vrouwen-beelt/met uytgesprende
 haren/ sittende op een Ambeelt / hebbende de werrelt onder
 hare voeten/voerende in haer slikerhant een Palmtak en een
 Boeck, op hare rechterhant de Sonne, vooꝛts wasse omscha-
 dutwt met een heyligh Licht. Wat hier mede te verstaen woꝛt
 gegeven/sal u werden verdoont. By de V rouwe ver stonden sy/
 dat de Hemelsche Vrede schoon was en aengenaem vooꝛ Godt
 en alle Wꝛomen: de gestreelde Hayren, en 't lichaem/gaben te
 kenne/dat sy naekt en bloot stont vooꝛ een ygelijk: datse een
 Boeck en een Palmack voert/ was/ om datse ons 't Euange-
 lium of de blijde bootschap en bꝛede met Christo aenbietet: niet
 het Ambeelt wilde se uytꝛucken/dat ofse schoon veracht/ver-
 bꝛucht en vertreden wierde/datse gelijk een Ambeelt veel most
 wilstaen en naer alle gewelt oprecht blijven/ datse ook also na
 alle vervolginge en benaetheit niet kost bezwijkē: datse de we-
 relt

V Erheben blancken Vrouw / geheylight met u stralen /
 Die door een Godtlijck buyz op ons komt neder dalen /
 En schaduwet met u licht / dooz 't schijnen van u lamp /,
 En suybert door u Son den nebel en de damp :
 „ Koomt woonen in ons Ziel / en siert de broose sinnen /
 „ Trekt ons gemoet van hier om 's Hemels gust te winnen :
 „ Kom suybert ons bebloed' en carnosyne sond /
 „ En maectse als een sneeuw door ulve reyne mond.
 „ Bertreedt den aertschen mensch / de werr est en de lusten /
 „ Laet ons op ulve grondt en vasten Aembeelt rusten /
 „ En kranst ons met Olijf / met Palmen en Laurier /
 „ En boert ons dooz 't gesternt by Goode bezr' van hier.
 „ Dat wy de heyl' ge blaen van Godes kragt en wonder /
 „ Bepeynsen dagh en nacht met d' Eng'len in 't besonder /
 „ En dat wy in de Rey van u geheylight Chooz
 „ Den wierooch van ons Ziel / en 't offer bzingen booz :
 „ Doch laet ons hier den wegh ten Hemel soo bereyden /
 „ Dat wy van 't zwacke bleesch gaen wyt de wereldd' scheyden ;
 „ Dat wy van trap tot trap tot aen de sterren gaen /
 „ En laten 't bleesch om leegh hier in de werrelt staen :
 „ Soo sal ons 't eeuwigh licht / de Drede Godes beschijnen /
 „ Van moet de valsche waen en 's wereltd' bree verdwynen :
 „ Want Godt woont in een licht dat niemants ooge siet /
 „ Alwaer Godes brede schijnt / en 's wereltd' brede niet.

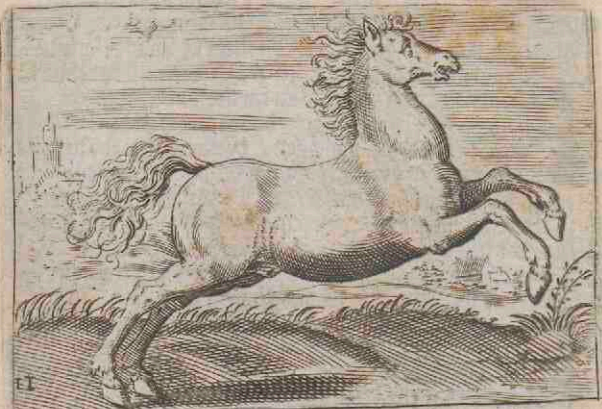
rekt onder haer boeten hadde bertreden / leyden sy wyt / datse
 als een walge hadde van des Wereltd' bedrieglijckheyt / maer
 datmen ebenwel hier op de Werrelt most aenbangen / om de
 bredde Godes te omhelsen / en sich daer toe gehelyk bereyden :
 datse met de Sonne als een heyligh licht omschaduwet is / ver-
 stonden sy / dat de Hemelsche Drede by Gode en wyt Godt
 hare oorsprongh hadde / woonende in een eeuwigh licht / daer
 toe niemant met de duyfsteren oogen deses wereltd' wist te ge-
 naken. Want gelyck de natuurlijke oogen booz de schitterin-
 gen en stralen der Sonne verduyfsteren / dat alsoo oock gheen
 bleeschlyk gesicht dese heerlijkheyt koste beschouwen. Wat
 boortz by de Propheten / Euangelisten ende Waderen hier
 van geseght is / sal veel te wyddloopigh vallen. Dus

Verschijn ó Vreë wyt 's Hemels Zael,
 En leer ons door u soete taal,
 Op dat wy 's wereltd' Vreë versmaen,
 En na u licht en waerheyt staen.

Dat wy op 't Aembeelt van u dencht
 Gegront vest nemen onse vrenght :
 Ten onide wy getroost in pijn,
 Voor eeuwigh mogen by u zyn.

BELLEROPHON, of
Vryheydt, blyheydt.

Libertas instimabilis res est

Wilt de vryheydt vooz een treffelijcke sake is / machmen in 't tegendeel by de slavernye vergelyken. De vryheydt wort niet ongeboeghlijck vergeleken by een Paert / dat los en vryloopende / aen niemants toom of spooren gebonden is. Hi rom wiert dit Beelt eerstmael vooz een debijs of loose gebruykt by de Seunierde Landen / met het opschrift *Libertas*; om te kennen te geben / dat de Vryheydt een treffelijcke en onwaerdeerlijcke sake was / en dat sy die selve sochten vooz pder een te verkrijgen: die van d'andere zijde hier uyt oorzack nemende / dat dit veel te breec ging weyden / maechten daer een ander debijs tegen / en seiden dat dese Vryheydt een ongebondenheit was / stellende daer tegen een paert dat los en vry zijnde / van eenen bergh affspringht / en den hals breecht / met dese omschrijvinge / *Libertas libertate perit*. Dat is / vryheydt wort door vryheydt t' ondergebracht. Hier tegens worde wederom een ander debijs gestelt / te weten / een Paert dat met een toom gebreydelst was / met dese omschrijvinge / *Libertas cuius ratio moderatur habens*: daer by de Vereenighde Landen te kennen gaben / als datse soo geene Vryheydt socht

Hij is ten rechten byz / die sijne byze sinnen
 Laet loopen byz en branch na wijsheyt's rechte spoor:
 Die siet na niemant om / die kan het al verwinnen/
 Want hy gaet bergh en dal / en buur en water door.
 Noch Creeli machtigh geldt / noch Alexandri schatten /
 Noch al des wereldts pronck die wort'er niet geacht:
 Des byzdoms ware denghdt die kannen niet ombatten /
 De byzdom is veel meer dan al der Grooten macht.
 Sy staet aen niemants macht / sy leeft haer eygen wetten/
 Sy staet aen niemants wil / maer aen haer eygen lust:
 Sy mach al wat sy wil / wie wil haer tegen setten
 Haer byzdom is haer bandt / haer loyen is haer rust.
 „ Die mensch leeft los en byz / die met de soete banden /
 „ Van reden en van deughdt getoonit wordt en gelepdt;
 „ Want die toetst sijne lust / en volghet de goe verstanden/
 „ In 't leypden van de deught met reden en bescheyt.

ten tot haren ondergangh / noch geene sulche byzheyt / die tot
 slaverny en verderf der goede zeden streckte / maer alleen sul-
 ke / die met den teugel van redelijckheyt gematigt zijnde / altijt
 het beste be-dogde. Andersints soo was dit spreekwoort waer-
 achtigh / *Libertas tyrannide perniciosior*: Dat de byzheyt scha-
 delijker was als tyranny. Want de rechte byzheyt moet niet
 tot ongebondentheit getrocken worden / anders waer het sla-
 verny. Daerom seydt Augustinus in sijn Stadt Gods niet
 qualijck / Al is 't dat een goet mensch dient, so is hy vry, en al
 is 't dat een quaet mensch heerscht, soo is 't een slave.

De Oude schilderden de byzheyt oock af met een Scepter/
 en een hoet / hebbende ter aerden een kiat: de Scepter was
 het ontsach / dat de byzheyt ober haer selven hadde. De Hoet
 was een teycken dat de Slaven als nu byz waren / wanneer-
 se den Hoet opstelden. En de Oude stelden de kiat tot een wa-
 pen booz de byzheyt / overmits dat Dier niet en kan lijden dat
 het op gesloten is / alsoo konden sy oock niet verdragen dat sy
 onder eens anders slaverny souden leven.

De Vryheyt op geen mensche past,
 Alleen de reden houdt haer vast:
 Haer leven is oprecht en vry,
 Haer vyandia is slaverny.

BELLEROPHON, of
Men vindtse selden.

Hetwel van desen Vogel Phoenix beele vzeemde dingen
worden bedacht / soo is sy doch in de natuur der geschape-
ne dingen noyt gebonden. Sy wort geseyt in Arabia getweest
te hebben / en datse aldaer booz haren sterf-dagh een Nutaer
toerust / alwaer sy alle lieflijke krupden van Ammon / Caneel/
Wierroock / &c. te samen bzeengt / die ten laetsten door de kracht
der Sonne worden ontstecken / waer in dese Vogel verbrant /
uyt wiens asche naer 't verloop van een eentwe / een jonghe
Vogel verrijft / die met een seer heldere lof na de wolken stijgt /
en tot een wonder de werrelt wort vertoont. Dese gelijckemisse
hebben beele gepast op een seer dapper en tresselijck Man / de
welcke / terwijl hy in dese werrelt leeft / hem bereypt een koste-
lijck Gzaf van wel-geleerde / Goddelijcke en wel-ruyckende
Schriften / en uyt wiens asche en geleertheyt een jonge Phoe-
nix ontstaet / die de boorige Schriften doozsuuffelende / tot soo-
danige geleertheyt en eere wort gebzacht / alsoo dat sijn name

Ghy Vogel die het krupt / en Ammon doet ontfontken /
 En 't liefelijck Cancel op uwen Altaer loncken /
 Een offer booz de Goon / den Wierroock / en u naem /
 Doet held'ren doo? 't gerucht van u geblerckte Faem :
 Ghy smoocht in dese blam / en smeulter al tot aschen /
 Van komt doo? uwe doodt een ander ons verrasschen :
 Een Vogel jonck en fris komt steg'ren na de lucht /
 En drijft den Echo boozt op wiecken van 't gerucht.
 Dees Vogel is een Man / die Goddelijck verheben
 De konsten heeft omhelst / en heereelijck doen leven :
 Die met een hooge roem de drentpels van de Goon
 Heeft waerdelijck gekust / en krijght een Lauwer-kroon :
 Die of hy schoon versterft / vermolsent en begraven /
 Sal ebenwel sijn lof tot aen de Wolcken draben /
 En hooger als de Locht / sal tot de Goden gaen /
 En schijnen als de Son / en klaerder als de Maen.
 „ Verstanden die de deughdt doen loffelijck uytstrecken /
 „ Die wozen by dit Pier seer aerdigh vergelecken :
 „ Vermits een yder pozt en pzeckelt sijn gemoedt /
 „ Om doo? een soete reuck te smeulen in den gloedt ;
 „ Dies blieght haer edel lof met kostelijcke veeren /
 „ Onsterlijck naer 't gesternt / en na den bergh van eeren.

uyt dees af-gestozhen asche soo heerlijck en onsterlijck wort /
 dat al de werrelt met groote verwonderinghe dit wonder der
 Nature sal aenschouwen. Daerom segmen / dat een geleert
 man is / *Rara avis in terris* : Een Vogel die selden wort ge-
 bonden. Verschepe Oude Vaderen hebben dese Phoenix
 geestelijcker wijze op Christum willen uytlegghen. Oock
 wierde doo? dese Phoenix by de Oude afgebeelt / ghelijc La-
 ctantius Firmianus verhaelt / de opstandinge der dooden. En
 gelijc uyt haer stof en asche een jonghe booz den dagh quam /
 dat wy oock alsoo uyt stof en asche wederom frisch en jeugh-
 digh souden verschijnen.

De Phoenix vlieght altijd om hoogh.
 En sternt ten Hemel met sijn oogh.
 Een Christen moet oock staadigh aen.
 Sijn hert en ziel na Gode slaen.

Wierom de Opebaer met dese omschrijvinge. Heic tut
 contemnimus imbres, uytgebeeldt is / daer van sal u de
 reden werden vertoont: Hier mede wordt te kennen gegeven/
 dat een Godtsdienstigh en broom man / die in dese werrelt al-
 le ramp en tegenspoet / soo van moorden / branden / rooven /
 verjagen / met sijne oogen moet aenschouwen / altijd in sijne
 ziele den toekomenden standt der gelucksaligen overweecht /
 en siet wel dat hier in dese werrelt niet als droefheydt en hert-
 zeer is te beleven / daerom stijgt hy met sijne gedachten al veek
 hooger als de Sonne en Mane konnen bereycken / ja salint
 soo verre / dat hy by sich selven seyt / Al hier leven wy seker,
 en vragen na geen storm of slagh-regen, maer soecken dat
 eeuwige / alwaer de breeze en alle de ongeballen deser werrelt
 uytgesloten zijn. Hierom seyt Petronius, dat dese vogel *Pich.*

Al waer de lichte Son en Phoebi gulde wagen
 Beschijnt het aerdtſche rond / is niet dan pijn en ſmart :
 De pijn kan al ons bzeughdt en bzoelijchheyt berjagen /
 En maecken onſe Ziel dooz teghenſpoedt benart.
 Wat is in dit gewoel en woest geſpuys der wolcken
 Al moepelijck verdziet : 't is een vergramde Zee /
 Waer in wy gaen te grondt / dan weder aen de wolcken /
 Dan ober ebb' en bloed / dan op een ſchozre ree.
 Hier is maer ſchzick en bzees / hier zijn de hooghe bloeden /
 Hier is geweldt en moozdt / hier is het hooghſte quaet /
 Daer ſtatet in de blam / hier bzanden de gemoeden /
 En ſtaen nae 's naeſten doodt / dooz een out ſteken haet.
 De Goddelijcke Storzck blieght met ontſlagen vlercken /
 En acht der wolcken damp / den regen / noch de Maen /
 En hoogher als de Son wil ſy haer geeſt verſtercken /
 En laten al 't geraes van deſe werrelt ſtaen.
 „ Dus wie de ware ruſt op aerden meent te vinden /
 „ Die bindt niet wat hy ſoecht / bedzieghet ſich dooz den ſchijn :
 „ De welluſt laet haer niet in deſe werrelt binden /
 „ Zy Godt moet onſe bzeughdt en onſe welluſt zijn.

ei cultrix, of de Gods dienſtighſte van alle hoghelen genaemt
 wordt / die alle des werreltſ ſchatten verachtende / in den He-
 mel haer woonplaets ſchijnt te beſitten; want ſy leeft hier / als
 ſonder haet of mjd / niemant verhoztende noch andere Doga-
 ſen verongelijckende / maer wapent ſich alleen tegen de ſnood-
 ſte / en ſuybert de velden van alle ſchadelijcke gedierten. Soo
 behoort van een wijs man niet altijdt den ſteen van Syſiphus
 te rollen / en al te veel moeyte op den hals halen / waer in hy
 dagh noch nacht kan ruſten / maer behoort ſich veel lieber te
 laten gendeegen / ſiende de ware ruſte te gemoet / en ſich wa-
 penen teggens de ſnoode ſonden / om Godt noch den Men-
 ſchen te bedzoeben.

Hier is gewoel en wildernis ,
 By Godt al ons verlangen is :
 Wy leven hier in ſmert en pijn ,
 By Godt ſal onſe ruſte zijn.

BELLEROPHON, of
Deught maeckt Edel.

14

Generositas bene explorata

Vele Natuur-kundigers hebben den aert en eygenschap
deses Vogels beschreven / en boven al sijn scherp gesichte
seer geprezen ; te meer om dat hy is gestelt als een Koningh
over de Vogelen/overmits hy Jupiter met sijnen schitterende
blirem ober al plaech te boeren / en op sijne wiecken te dragen/
met meer andere dingen die de Poeten versiert hebben. Alleen
heeftmen dit hier mede willen uytbeelden / dat de Adelaers
hare jongen gestadigh tegens de Sonne doen starren / en haer
gewonnen de slonkerighe en stralende blammen te verdra-
gen : Maer wiens gesichte sy hier toe te swack bevinden /
die wordt als een onedele en bastaert-brucht van haer verwoz-
pen; alsoo dat dit de toetse is waer mede sy het edele uyt het on-
edele weten te onderscheyden. Hier uyt hebben veele geooz-
deelt datmen de deught en dapperheydt oock alsoo booz een
peder behoorde in 't werck te stellen / en dooz gestadige oef-
ninghe te plegen / dat oock hare handelingshen in 't licht der
Sonne / dat is booz alle de Werrelt / wel mochten ghesien
worden. Hier toe wierde ingeboert uyt Seneca, hoe dat Livius
Drusus een huys wilde bontwen in sijn Valleys / waer van de
Wou-

- G**hy Vogel die Jupijn derst in sijn bliem trotsen /
 En dragen desen Godt op bergen en op rotsen /
 Ghy trost hier Phœbi lamp / de Kossen en het Licht /
 En wijckt niet booz sijn blam noch flickerigh gesicht:
 Hier toetst ghy u geslacht de bastaerds en de kind'ren /
 Ghy soeckt 't on-edel jongh door uwe deught te hind'ren.
 Ghy keurt u hooge stam in dees bergulde koets /
 En strijckt dien eed'len aerd aen dees verheben toets.
 „Wie d'Adel wil met p'acht en p'ronckery besmetten /
 „En niet eens op de deught (den rechten Adel) letten /
 „Die loopt te verr' van jonck. De Adel word beproeft /
 „En aen der deughden toets gestreecken en getoest.
 „A Adel is een waen / u helmen en u zwaerden /
 „A schilden en u stam die zijn van geender waerden:
 „Indien de ware deughtdt verbrœent is van u Hof /
 „Wech met u hooge p'acht / het krijght geen edel'lof.
 „Dit is een Edel Heldt / van Adelijcken bloede /
 „Die Godt draeght in sijn Ziel / en hoom is van gemoede:
 „Die 't goede doet uyt lust / uyt liefde van de deught /
 „En houdt de b'reese Godts den Adel en sijn b'reught.

Soumeester hem verscherpde aftenckeningen tooneude / sende
 't selve soo te konnen maecten / dat niemant hem soude be-
 sien: waer op hy antwoorde / indien ghy inuwers een konste-
 naer wilt zijn / maecht alsoo mijn huyt / dat alle menschen
 van buyten sien moghen wat van my in 'er binnen bedreben
 wort: Waer mede hy wilde te kennen geuen / dat men alle sijne
 saecken soo moeste bestieren / dat die in 't licht des werrelts
 booz peder een mochten ten toone staen / en niet als bastaer-
 den of ondeugende moesten verwoypen en verdonckert blijven.

Wie datter met een recht gemoedt
 Sijn handel voor de Werrelt doet,
 Die heeft voorwaer een klaer gesicht,
 En staert na een veel hooger licht:
 De bastaerd-vrucht hy gantsch veracht,
 En monstert uyt dat snoo geslacht:
 Geluckigh die het doncker vliet,
 En na de klaare Sonne siet.

BELLEROPHON, of
Godt gaf, Godt nam,

Ex hū ob virtus excellentiam

Hoe een byome Ziel niet kan bezwaert noch gebannen worden/ en hoe een oprecht man geen ballingh is/ kannen by Ciceronem in sijn Paradoxen, of wonderzpreucken overbloedigh lesen. Hy bewijst niet seer treffelijke redenen dat Clodius, die Cicero gebannen hadde/ alwaer 't dat hy binnen Romem was/ een ballingh is/ en dat hy gebannen wesende/ by was/ ja self dat de stadt Romem geen stadt was/ om dat aldaer de onrechtveerdigheyt de oberhant hield. Soo maect dan de ballinghschap aen den byomen geen balling/ alleen dat hy om tweldoens-wille moet hier en elders schuylen/ want der byomen vaderlandt is ober al. Socrates seyde dat een byoom man most als een pijlaer onbeweeghlyck zyn: en gelijk Anaxarchi lichaem wel worde gestooten/ soo konde nochtans Anaxarchi stantvastigheyt niet gequetst worden. En gelijk de Jongesingh gheprezen wordt/ dewelcke het wierooch-bat houdende/ terwylen Alexander offerde/ en de brandende hiele in sijn moutwe geballen zijnde/ de pijn stantvastigh verdroegh/ sonder hem te verroeren/ of den Godtsdienst te verhinderen. Soo behoo

Al langh waer 't edel hert gestroven en vertreden /
 Al langh was hy' verjaeght uyt Landen en uyt Steden /
 Indien de wreedthepdt kost verscheppen sijn gemoedt /
 Hy was al langh versmoort / gewentelt in het bloedt.
 Al is 't schoon dat hy moet in d' alder woefte tijden
 De smaetheyt en de hoon van al de werrelt lijden /
 Al is 't schoon dat hy wordt gebannen en versmaet /
 Al is 't schoon dat hy wordt van peder een gehaet /
 Hy blijft de selve Man / al wordt hy al verdreven /
 Gestooten op den dijck / in vreesen van sijn leven /
 Hy nimmermeer bezwijckt / al draeght hy alle schandt /
 De Liefd' is evenwel gehecht aen 't Vaderlandt.
 Al moet hy niet een staf doorwandelen de Rijken /
 Hy is 't vierkante beeldt / dat nimmer sal bezwijcken.
 Al moet hy naect en bloot gelijk een ballingh gaen /
 Besiet sijn rechte staf / daer bloeytse weder aen.
 Hy bindt noch altijd troost / en midden in sijn lijden /
 Kan hy in sijn Godt verheugen en verblijden /
 En sien het alles aen: de hertser en 't verdriet
 Die toetsen sijn Ziel / maer sy en quetsen niet.
 „ Wie door geweldt en list den vromen wil berdzucken /
 „ En drijven tyrannp / het sal hem niet gelucken ;
 „ Al ist schoon dat hy zweeft in armoed' en in pijn :
 „ Wie t' onrecht woert berdzuckt / die kan geen balling zjin.

---

behoozen alle / die om haer vromighent gebannen worden / al
 het leet dat haer woert aengedaen / lijdt saemlijck te dragen / en
 niet gedult de uytkomst verwachten.

Geluckigh wie om weldoen lijdt,
 En voor de deughdt gaet in den strijdt ;
 Al wordt hy van het volck versmaet,
 En van den meesten hoop gehaet :
 Sijn Ziele staet gelijk een rots,
 En past niet op des werrelts trots.
 Reyn is 't Gewissen voor den Heer,
 Dies streckt hem 't lijden tot sijn' eer.

BELLEROPHON, of Tegens Godt is quaedt vechten.

Non pugnamus esse cū deo

Wilt de Poëten by dit gedichtfel hebben willen te kennen geben / sal veelen bekend zijn. Sy hebben hier mede de hoogmoedigheyt en opgeblasentheyt der menschen willen updzuchen: Want sy versierden hoe de Reusen den Godt Jupiter wilden bestormen en upt sijnen Chzoon stozten / oversulckx rolden sy de bergen op een ander / om den Hemel te bestoken / maer zijn dooz den blixem van Jupiter verplettert. Dit woardt eygentlijck verstaen van foodanige menschen / die boven haer vermogen dingen willen aenbaerden / daer toe sy veel te zwak zijn / ja / van sulcke die niet hare neuswijsigheyt in de binnen-kameren van Godes geheymnissen willen dzingen / en Godt selve meesteren / daer sy doch alle tot schande worden. Gelijck die geenen / die de bergen wilden doen baren / seer belagghelijck bespot wierden / alsoo der slechts een muysken booz den dagh quam / alsoo doen oock veele menschen in geestelijke als werreltlijke saken. Om dat Godt u niet heeft willen alwetende hebben / heeft hy u menschen gemaect / dat is / zwack en sterflijck; ten eynde niemant dooz sijne verwaentheyt opgeblasen wierde om al te hoogh na den hemel te stepgeren. Icarus willende met de klaerheyt en lieflijke warmte

Ghy Snoozkers die den Throon des Hemels wilt bewegen/
 En kampen met u Godt / en doen hem alles tegen /
 Kromt siet een leerlijck beeldt / dat dooz een dollse sucht
 De bergen rolt om hoogh / en boertse nae de lucht.
Onbesonnen bzejn ! wat derf dy onderwinden ?
 De bliem sal voozwaer u ydelheyt berflinden /
 Al werpen in de grondt / geen hoobaerd kan bestaen /
 De trotsse wordt vernielt / vertreeden en verdaen.
Godts pichel is te hardt / zijn wapen is te krachtigh /
 Zijn bliem is te sel / en zijn geweldt Almachtigh :
 Zijn donder is te sterck / te dapper en ontsien /
 Waer wildy vooz zijn handt of vooz sijn straffe blien ?
 Hoe derf ghy arme stof soo trotsigh opwaerts stijghen ?
 En uwen grooten Godt soo onversaeght bekrrijgen ?
 Gedenckt ghy zijt een riet / en brooser als het gras /
 Dat heden is verwelck / daer 't in zijn bloeyfel was.
Wie met zijn stout ger al wil alle dingh dooz gronden /
 Creedt in de bierschaer Godts met ongesouten monden /
 En terght Godt in 't gebecht : al stijght hy na de Maen
 En rolter bergh op bergh / ghy moet te gronde gaen.
 „ Dies waght u arme wozm u Schepper uyt te dagen /
 „ Zijn gramschap is een last vooz geene mensch te dragen /
 „ Wiens harssen sich verheft en aen de Godtheyt wijst /
 „ Wordt als het gruyss verplet / dat vooz de winden drijft.

warmte der Sonne te bertel speelen / wierter dooz te gronde
 gewozpen. Dit zy dan een pegelijck tot een bake voozgestelt/
 om niet by der handt te nemen daer van 't begriyp of de kracht
 der menschen te zwack is om uyt te boeren / want d'opgebla-
 sentheyt / seght Seneca , is een onredelijcke beweginge / waer
 dooz alle grootsheydt der Grooten wozt verplettert.

Ghy Poghgers hoe ghy tiert en raest,
 En d'Oorlogh uyt u kaken blaest,
 Die d'Aerd, en Hemel hebt ontstelt,
 En altijt stoft van u gewelt:
 Ghy neuswijs blijft hier oock wat staen,
 En roert dit heyligh Vyer niet aen:
 Godts blixem kneust u trots verstandt,
 En smelt het door sijn felle brandt.

ALianus, een Griechs Schrijber / en scherpsinnigh onder-
soecker der Natuure / heeft boven alle andere de Welda-
digheyt door den Storck of Oyevaer willen uytzucken; want
seght hy / Hoewel sy door gene Wet tot dese deughdt der wel-
daet worden gebonden, soo worden sy nochtans door de goet-
aerdigheydt der natuure daer toe gedreven; Want sy zijn een
spiegel waer na alle kinderen hare Ouderen / die nu onmach-
tigh en zwak zijn / behooren te spijsen en te onderhouden. Daer
over meest alle Oude de jeught aenwijzen 't exempel deser vo-
gelen / ten eynde een peder sijn plicht betrachtende / van dese
dieren de weldaedt sal leeren oeffenen. Aeneas wort hier over
seer gepresen / die sijnen stock-ouden Dader Anchisen uyt de
omuytblusschelijcke Trojaensche blannne / met groot gebaer
sijnes lebens op sijnne schouderen heeft verlost. Geen minder
eere wordt toegeschreven de Dochter die haren ghebangenen
Dader met hare borsten lange tijdt heeft onderhouden / die
andersints door honger verwoordeelt was te moeten sterben.
Waer over oock veele oude Koningen de beeldenisse des Oye-
vaers in hare wapen- ringen hebben doen snijden / ten eynde
sy de Godtsdienstigheyt en weldaedt een yegelijk souden aen-
prysen.

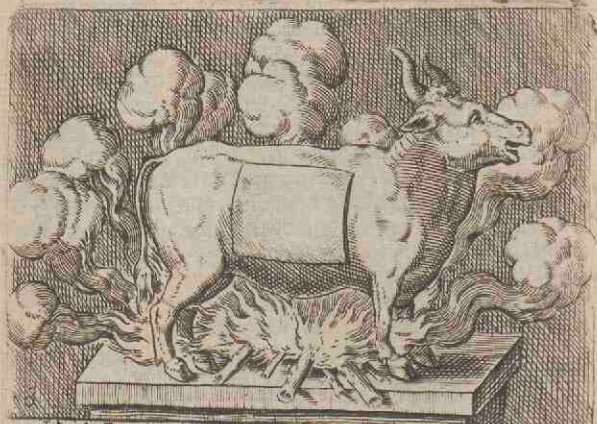

- D**e langh gebeende Storck wordt ober al verheeben /
 En tot een waerdigh beeldt der eeren opgestelt :
 Die upt een trouw gemoedt haer Ouders houdt in 't leven /
 Die nu zijn oudt en zwak door zwarigheydt gebelt.
 Hier siedy nae 't gesternt een handt ten Hemel baren /
 Met wiecken die daer snel gaen boben Son en Maen /
 Die recht na Godes Throon de weldaect openbaren /
 Die upt een repn gemoedt zijn ouders is gedaen.
 „ U ryp' en milde gift sal nock ten hemel bliegen /
 „ En zijn van Godes handt gezegent en beloont ;
 „ Want sijn getrouwe woordt dat kan ons niet beliegen /
 „ Dermits de weldaect is by Godt op 't hoogst gekroont.
 „ U overschot besteeet aen Ouders / Vrienden / Magen /
 „ Of wie de armoe druckt met pijn en met berdziet :
 „ Verhoort de droebe sucht / en stelpt de nare klagen ;
 „ Want die den armen helpt / Godes zegen hy geniet.
 „ De breeke mensch verliest sijn goed'ren in 't hersparen.
 „ De geber yder helpt en woekert in den noodt /
 „ Sijn heyl bloeyt als een Zee / en als de water-baren /
 „ En hy geniet sijn loon noch eynd'lyck nae de doodt.

prijzen. Daerom hoert dese Godtsdienstighe Vogel een ghe-
 bierchte hant nae de sterren / om te bewiisen dat de weldaect na
 den Hemel stijgt / en van Godt op 't hoogste wort beloont. Hier
 ober is 't dat Cicero seyt / de weldadige hant haert liefde / leeft
 gerustelijck / en wordt van alle menschen bemindt : seyt verder /
 Indien wy 't geene wy te leen hebben , met voller mate weder-
 om geven , wat sullen wy doen , wanneer wy door weldaect uyt-
 gedaegt worden ? sullen wy de vruchtbare Ackeren niet navol-
 gen , dewelcke veel meer geven , alsse hebben ontfangen ?

De weldaect die ghy d'Ouders toont ,
 Wort hier en namaels weer geloont :
 De beesten sullen anders staen ,
 En klagen uwe wreetheyt aen ,
 De boom van wien ghy zijt gedaect ,
 Moet zijn gekoestert en onthaelt :
 De bastaert-vrucht wort gantsch versmaect ,
 Van Godt en yder mensch gehaect .

BELLEROPHON, of
Hy graeft sich selven een Kuyt.

Malu' consiliu' consultorij pessima

Wie om sijn naesten verdziet aen te doen listen bedenckt / draeght aller menschen bloech / en valt selve in de kuyl die hy voor anderen heeft gegraven. Wanneer Phalaris de Tyrant van Agrigenten / om sijn gruwelijke moort-lust dagelijks nieuwe manieren van wreetheden bedachte / heeft Perillus, om sijnen Koning eenen dienst te doen / gegooten een koperen Stier / de welke gloepent gemaeckt zijnde / ende een Mensch daer in gesloten / een seer ellendigh en psselijck ghebaer en ghekrijt maechte : Wanneer hy daer voor een goede vereeringhe verwacht / liet hy Perillum daer eerst in steken / en seyde ; 't sou onbehoorlijk wesen dat gy niet eerst soud bezoeven wat konst ghy voor den dagh gebracht hebt / en liet hem daer inne verbranden. Soos slaet de ontrouw sijn eegen meester / en wort alsdan van niemant beklaecht. De Tyrant Phalaris selve is niet byz gegaen / wanneer hy (na sijn lange en obergroote moozderyen) de Burgeren tot wanhoope gebracht hadde / zijnselbe op hem gevallen / en hebben hem in desen gloeyender

De steen berplet den kop van die sy heeft gedreven /
 En stengren doen om hoogh / door een gezwinde bondt :
 Perillus had hier van den eersten raedt gegeben /
 Dies was hy 't eerste Wildt in sijnder Stieren mondt.

Doen Phalaris wylt lust van wreedytheydt socht te branden
 d' Onnoosele gemeent : De Vinder van de straf
 Most eerst aen dese steen / en aen dees klippen stranden /
 En sijn Metalen Bul / die was sijn eygen graf.

De stricken eerst gelept / de netten op-gehangen /
 Verwarren 's Jagers list / en brengen hem om hals /
 Hy woedt in d'eygen bast gewoepen en gebangen ;
 Want dit 's der vleyers loon / al zijns noch soo bals.

En ander jucht van verr' / en niemant heeft ontfarmen /
 Eick lacht in sijne vuyft / en seght / dit is de Man /
 Laet hem dees loose schalck nu roosten en verwarmen /
 En hulcken wat hy mach / hy is daer Meester van.

„ Wilt breed' len u gemoedt / noch tot des naesten smerte
 „ Bedencken eenigh quaedt. Onthoudt dit eens booz al /
 „ Wie tot des naesten leet boutot listen in sijn herte /
 „ Dzaeght aller menschen bloeck / en siet sijn eygen val.

penden Stier gesmeten / en met een vreeslijck geloey doen
 verbranden : En heeft alsoo beyde Heer en Knecht een recht
 baerdige straffe op haren halse gehaelt.

Wie hier sijn even-mensch beswaert ,
 Moet wesen van een Tygers aert :
 Een yeder kan dit wel bevroen ,
 Wat ghy niet wilt u selven doen ,
 Dat doet geen ander tot verdriet ;
 Want dit is doch de Liefde niet :
 Het net dat ghy een ander spreyt ,
 Dat is een strick voor u bereyt .
 De mick die ghy voor and're maect ,
 Die is een galgh daer ghy aen raeckt :
 Dus wildy wesen wel bemindt ,
 Tot 's naesten quaedt geen list versint .

BELLEROPHON, of
Te veel is ongesondt.

Ninium

vbiq

uocer.

19

Wanneer men des menschen leven kortelijck wil overloopen / soe salmen bevinden dat de minste misslagen be-
gaen worden van te veel sich onderwonden / en de middelmaat
te verre aen d'ene zijde geset te hebben. Polydamus, die in
grootte achttinge en sterckheydt was / en na dat hy veele rid-
derlijcke daden uytgeboert hadde / heeft uyt groote vernie-
tentheyt en hooghmoedt eenen vallenden Bergh met sijne
schouderen willen onderstutten; maer hy is daer onder ver-
plet en doot gebleven: Soo baren meest alle menschen die
sich niet al te zware saken overladen. Daerom behoort men
het geluck eerbiedighlijck te bejegenen / en 't selve niet in den
hooghsten top te setten. Dit heeft Horatius seer wel aenge-
merckt als hy sinen Lucinium de gulde middelmaat aen-
wijst / wanner hy seydt:

Bemint de gulde middelmaet,
En set ter zy den Hoofsch en staet:
De stormen treffen 't steyl geberght,
En watter trots den Hemel terghet.

- W**ie dat sijn schouderſ berght een last te zwaer om heffen /
 Die wozt'er dooz verdrucht en dapperlijck verplet :
 Die waent dat hy 't al weet / en alle dingh kan treffen /
 Die vint hem al te licht in 't ongebal beset.
 Ghy siet dit geestigh beelt / den Kemel oberladen /
 Gedrucht van 't wichtigh pack en al te zwaren last /
 Hy gaept na d'aessen toe / en hijght van sijne quaden /
 En siet hoe 't moedigh hert sijn Meester heeft berrast.
 „ Te veel is ongesondt / soo d' Oude voormaels spraken :
 „ Te weynigh houdt geen maet. Siet eens een destigh Maet /
 „ Die soecht de rechte maet in alle dingh te raken /
 „ Geluckigh die 't geluck van verre groeten kan.
 „ Dat peder een sijn staet met oordeel wist te wengen /
 „ En wicken eet hy 't waeght / al 't geen hy nam ter handt /
 „ Die vondt hem niet soo haest beslonmaert en berlegen /
 „ En speelde vancherot als Calis achter Landt.

Wat hoogh is lijdt te grooten last :
 Waer 't rijsken buyght daer scheurt de mast :
 De blixem tast Palleyſen aen ,
 En laet de slechte hutten staen.

Nimum ubique nocet.

Wie 't zeyltje hijst tot in den top ,
 En set bree-fock en blinden op ,
 En dan op storm noch buyen past ,
 Die wordt te onverſients verrast.

Fortunam reverenter habe.

Dus houdt u machtigh onder 't Landt ,
 En leght by tijds af 't staende wandt :
 't Is beter datm' aen 't roeyen slaet ,
 Eer Schip en Man te gronde gaet.

BELLEROPHON, of
Hooft veel, spreekt weynigh.

Audienda plurima, tacenda omnia

Hoe hoogh het Swiigen en Hooren by alle verstandighe
geoordeelt is / kannen uyt de H. Schrifsture / en uyt der
Philosophen leeringen doorgaens bernemen. Hoe besich is
de wijze Salomon, om het zwijgen een peder aen te prijsen. Je-
sus Syrach c. 22. v. 31. seyd: **O** dat ick een slot in mijnen mon-
de hadde / ende een ringh in mijne lippen / **E**c. **W**ie sijn tonge
bedwinght / die wordt bemint: maer wie onnutte klap voer
mozdt ober al gehaet. Een quade tonge is als een qua-
windt / die ober al schade brenghet: **J**aa het is het aldersnoot-
ste dat onder alle lasteren kan worden bedacht. **B**y Jacobum
in 't 3 cap. en Proverb. 15. kondy van de deught en ondeught
der tongen oberbloedigh lesen. **D**e oude Philosophen hebben
seer besich geweest om de Teughdt het zwijgen aen te prijsen.
Waer ober men leest dat Pythagoras sijne Discipelen vijf ja-
ren langh leerde zwijgen. **H**et zwijgen is een groote deught.
Hooft veel / maer spreekt weynigh / seuden d' **O**uden seer wijsse-
lijck /

- Ghy kliekens die daer eerst komt kruppen uyt den dop/
 En steecht u dertel hooft stracks na de sterren op /
 En wilt dan ober al den buylen suater voeren/
 Komt leert hier aen dit beeldt u rappe tonge snoeren:
 Komt leeren hoe de tongh in 't om-gesloten perck /
 Moet blijven vast gepaelt met grendels stijf en sterck ;
 Ten eynde 't wufte bzejn niet bzejn en ongedwongen /
 Kroom / dooz sijn bzejn toom / ter zijden uyt-gesprongen/
 En tot sijn eygen scha / en 's eben naestens schandt /
 Hem siotz in eenigh byer / en onbedachte brandt.
- „ Dies u gestadigh wendt tot swijgen , en tot Hooren ,
 „ Het zwiigen is u eer / de wijsheyt dooz u oozen.
 „ Noyt wijse sich beklaeght / dat zwiigen heeft geschaet /
 „ Maer ober al ge-eert / gebzacht tot hooge Staet.
 „ U mondt moet sijn geboept / en met een ringh besloten/
 „ En d'oozen wijdt gespalcht met wijsheyt ober-goten ;
 „ Ten eynde 't teeder bzejn gequeecht met grantscher blijt /
 „ Dooz 't zwiigen werdt gewoon te spzeeken op sijn tijdt.
 „ Gaet met dien ouden Heer Pythagoras ter scholen /
 „ En siet waer in de grondt der wijsheyt leyt verholen :
 „ 't Deel hooren is een deught / en 't zwiigen is een eer /
 „ Wie dese lesse volght / die volght der wijsen Leer.

lijck/obermits de natuure heeft gewilt/ de tonge met dobbele
 bolwercken / als met tanden en lippen bevestigen / ten eynde
 die selve in den toom soude werden gehouden. De ooren moe-
 ten oock opgespalcht sijn/om dat de Wijse Man daer in soude
 storten de zaepelingen der goede zeden / ten eynde die selve te
 zijnder tijt bequame bzuichten mochten voortbrengen. Maer
 si moeten gesloten sijn met Ulyse, dooz het lieflijck snaren-
 spel der listige en verleydende Syrenen, dat is/ dooz alle geyle
 vertelheden / &c.

Ulyses, niet te zijn verrast,
 Die liet sich binden aen den mast,
 En stopte dicht sijn ooren toe.
 Ghy spruytjes, zijdy wijs en vroe,
 U ooren keert van geyle praet,
 En luyftert waer de wijsheyt staet.
 Het hooren maect u wel bedacht,
 En 't swijgen maectt u heel geacht.

BELLEROPHON, of Wijsheydt gaet alles te boven.

Prudentia obdiunt omnia —

Ghy die op den Throon der eeren zyt gestedghen/ en uwe
 Rijckstaf en ontsagh doet blincken / en hoovaerdelyk als
 Dwingelanden wilt heerschen / aenschouwt hoe los uwe mo-
 gentheydt en heerschappye bevesticht is. Indien uwe Hoog-
 heden niet na de reden van wijsheydt gestiert / en met de ban-
 den van Gerechtigheydt worden te samen gekoppelt / voogt
 waer ghy staet op een losse en slobberighe planck. Want/seyd
 Lipsius, hoe kan een Dorst soo veel hersloose menschen/ soo veel
 verkeerde sinnen/ soo grooten hoop onrustige genuederen
 sulcke dertele/ wispeltuurige en weersoordige koppen/ zediglyk
 regeeren / indien de wijsheydt en voorzichtigheydt hier geen
 plaetse heeft? Want in de onderstandighe wyde beesten
 dwingen moet de dapperheynt en macht worden gebruyck
 waer door hy eyndlyck de Olyphanten en Leeuwen kan we-
 ten stellen/maer in den menschen wijsheydt. Daerom moet
 men niet soo seer sien op een machtigh of dapper Dorst/ als op
 een Wijse. De gemeene regeeringe is als een Schip / indiet
 het maect niet domme kracht en niet met wijsheydt soude be-
 stiet

Richt na de Sterren toe u Spitsen en u Zuylen,
 En bouw dat wichtigh werck / ten Hemel konstigh op:
 Welst by de Berghen wegh / graeft grondeloose kuilen /
 En giet u een Colofs met een verheben kop:
 Merst om 't praat Babel heen vast u cemente Muuren;
 En welft Dianas Kerck, muurt by Mausoli Graf,
 En klust aen Jovis beelde, bedrijft slechts breezende kuuren /
 A macht en heerschappy en is maer bluchtigh kaf.
 Ghy Princen die u Rijck doet met den Scepter dab'zen /
 En dooz u groot geweldt doet zidd'ren u gemeent /
 Ontwinnelijck Monarch! wat wildy hooger klab'zen &
 Hoe trots ghy u vertoont / ghy wordt te haest verkleent.
 De wijsheyt komt van hoogh en upt den Hemel dalen /
 Gewapent met den schildt van Godts vermogen kracht /
 Die al der Grooten trots kan lichtelijck bepalen /
 En dempen hare roem dooz een geringe macht.
 „Wie Godes wijsheydt soecht te tergen en te schenden /
 „En sine sotterny elck dzingen in 't gemoet /
 „Die leydt haest in den grondt en sterft in veel ellenden /
 „Sy stozt der Gzooten pracht en treetse met de voet.

stiert worden / hoe haest was het aen spaenderen geplettert en
 aen klippen gebrijfelt: Onder een wijs Prince heeft de Deught
 hare belooningen / maer onder een trotse en moedige leydt al-
 le wijsheyt vertreden. Hierom wort Marcus Aurelius gepre-
 sen / wanneer hy met sijne Raets-lieden van 't gemeene beste
 handelde: 't Is beter / seyde hy / dat ick alleen / u aller raet en
 wijsheyt volge / dan dat ghy alle / my alleen soudt volgen. Dit
 zy dan een lesse / dat alles de Wijsheyt moet gehoorzamen /
 wiens Heplighe Boeck ghy doozgaens mooght lesen.

Wie 's werrelts Rijck en woeste Schip,
 Kan brengen over banck en klip,
 En houden soo de middel-zee,
 En brengen 't op een stille Ree:
 Voorwaer daer heeft de wijsheydt stal,
 Daer houdt sy 't roer en stiert'et al;
 Want waer de wijsheyt leydt vertreen,
 Daer staet'et deerlijck voor 't gemeen.

BELLEROPHON, of
Noch door Vreesse, noch Hoope,

Nec fugit, nec metuit

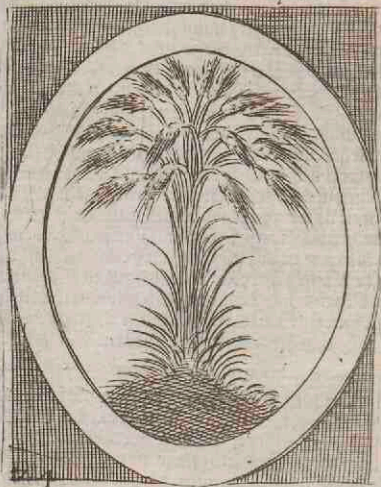
De alder-bzaefste Helden/die haer Vaderlandt met loffelijke eere
hadden booz-gestaen / gebzupkten een Leeuw, met een zwaerd
in hare Wapen-ringen / om te kennen te geben / dat sy manhaftelijck
hare saecken wilden upt-boeren. Wanneer Julius Caesar den ringh
van Pompejus de Groote (na dat hy vermoort was) gebzacht wier-
de (waer in een Leeuw / boerende een zwaerd in sijne klauwen ge-
grabeert was) weende hy bitterlijck / en seyde: O dat dappere en
moedigh herte! By onsen tijdt schijnt de dapperhepdt haren aessem
wederom geschept te hebben / wanneer na langh moorden en ver-
bzucken / de vereenighde Landen by haer ghewoonlijck edel Wa-
pen stelden dit debijs / *Nec fugit nec metuit*: om te kennen te geben/
dat sy om hare vryheyt booz te staen / niet souden bluchren noch vze-
sen / maer stantvastelijck hare saeken uptboeren / en dat se nec spe-
nec metu, noch dooz hoope/noch vzeese / daer toe souden worden ghe-
bracht / om haer dooz een listigh gesluyt in 't net te laten trecken:
Maer dat sy hare Thynn beschermende / souden onbetweeglijck zyn
om met een edele groormoedighheyt te bzagen al het gheweldt dat op
haer souden mogen aendringen. Daerom gebzupchte doech de Wyse
en boozsichtege Heldt / de Vader der vryheyt / dit debijs / *Sevis tran-*
quillus in undis, datmen moest oock midden in dese verholgene zee-ba-
zen gerust zyn / als verstaende / datmen met een oprecht gemoedt de
gemeene

Hert is u veel te groot / dat dees om-blochte Vagen /
 U in dien engen Chupn sou slypen en beklaghen.
 Ghy moet al doozt en doozt / en na een ander kant /
 Na d' Oost of Wester Son / of na 't bebroosen Landt.
 Een yder voelt u Macht / u mogentheyt en Wapen.
 Een yder wil gerust in uwe schaduw' slapen.
 Van verre seer gebzeest / van sinnen seer beminde /
 U Vpandt als een Leentu / u Vrienden als een kindt.
 De Kroonen zijn verblydt / en sien u hooge daden /
 Om-helsen uwe deughdt / ypr vzeese van haer schaden /
 En wenschen u geluck; op dat ghy mooght bestaen /
 En sy dooz u beschut / niet mochten t' onder gaen.
 Wy wenschen u veel heyls en ober-groote zegen /
 (De vruchten van u zweet soo bromelijck verkregen;) /
 Ten eynde uwe macht / u vyzend'lijckheyt en deughdt /
 Nach bloepen in de rust van een gestade jenghdt.
 „ O! dat de Liefd' en trouw' in u gebonden schichten
 „ Macht blinken als de Son / wy souden in u strichten
 „ Een Goddelijck Alraer / en maken eenen bandt /
 „ Tot spijt van die 't beuydt / tot roem van 't Vader-landt.

gemeene saken tot yders vryheyt most be-phyen/en dan doozts Gode
 de sake met een geruste Ziele ober geben. Sy boegden noch daer by
 een gebonden bossel met pijlen met het opschrift/ Concordia res parva
 crescant, om hare eendrachtigheyt upt te dzucken; hier in volgende
 de loslijke voozdaet van Scilurus, die om sijne Sonen hare sterckheyt
 aen te wijzen / stelde hy haer een geblochten bandt met pijlen vooz /
 om die te bzeken / maer sulcks onmooglijck zijnde / haelde hy elke
 pylle in 't bysonder daer upt / die sy lichtlijck bzaecken: hier ypr nam
 hy oorzsaeck haer te vermanen / dat wanneer sy te samen / getijck
 de pijlen / in 't selde en Vriendtschap verbonden bleven / dat niemant
 haer soude t' onder bzingen; maer soo sy dooz on-eenigheyt van een
 ander affcheurden / dat sy lichtlijck souden vernietelt en onder 't jock
 gebracht worden. Dese dapperheyt heeft oock gepoort en ontfceken
 de moedtsagheyt van onse noyt-volpzesen Capteyn / die welcke sijns
 Heer-Vaders voetstappen betredende / gebruyckt dit debijs / Je
 Maintiendray, willende betoonen dat hy de saake / dooz sijn Heer
 Vader loslijck aengebangen / wilde uptboeren / of met sijn doot
 besegelen: wiens kloeckmoedigheyt de edel rissende Sonne van sij-
 ne wijse en vriendelijcke Vader niet ont-aerdende / maer met een des-
 tige bevalligheyt en Heldische manhaftigheyt op 't spoor nae-vo-
 ghende / heeft vooz sijne Vzinclijcke loofse of debijs aengenomen /
 Patrique Patrique, daer hy mede te verstaen geeft / dat hy ter liefde
 sijns Vaderlandts / eendrachtigh de gemeene Vryheyt wil bescher-
 men / en dat de gedachtenisse van de grouwlijcke moozdt aen sijnen
 Heer Vader begaen / hem nimmer sal doen vergeten / het leet dat
 soodanigen hooghe Ziele is aengebdaen.

BELLEROPHON, of
Godt leeft, die 't geeft.

Fructus millocuplus.

Hoe de zegen Godes verrijckt / en van 't kleyn een groot
maecht / wil dit uytbeeldsel eygentlijck te kennen geben :
Want gelijk van een koren een stroo-halm / van een halm
een bosselken / en van een bosselken een schoof voortkomt / soo
zegt Godt uyt het penninghsken een stuyper / en soo voort
tot duysent-boudige vruchten. Hierom seyden de Ouden / dat
een arm Man welbarende kan worden / wanneer hy het
kleyne gaade slaende / spaert tot een hoop / want veel kleyn-
tjes hy oen vergadert / sullen eyndelijck een hoop werden. Daer-
om wie Godt met kleyne middelen tot het groote zegent / die
moet altydt te rugge sien wie hy geweest / en wat danckbaer-
heyt hy schuldigh is : De langhsame vergaerde hoop kan in
korter tijdt wederom seer kleyn worden / want men kan wel
van niet tot weynigh geraken / en dit weynigh kan u met
syaersaemheyt tot genoeg brengen. Maer indien men dan in al
se veel

Siet hier de goetheydt Godts en sijnen misden zegen:
 Siet hier een teere halm wel dupsentbout gelaen /
 Een krozen stro alleen / door 't Sonne-schijn en regen /
 Is zwanger en hebzucht met een ontelbaer graen.

Hier is de zegen Godts / die daeghlijcks stelt booz oogen
 De zwachtheyt van den mensch / en sijn groot onberstandt ;
 En doet door sijn gonst hem klarelyck verdoogen /
 Dat d' Obervloet alleen daelt van des Heeren handt.

Onmooghlyck dat u zweet en arbejdt sou geduen /
 Indien des Heeren staf u schatten niet vergroot :
 De Brooden zijn niet toegh die in verleden tyen /
 Deel dupsent waren spijs / en stelpen haren noot.

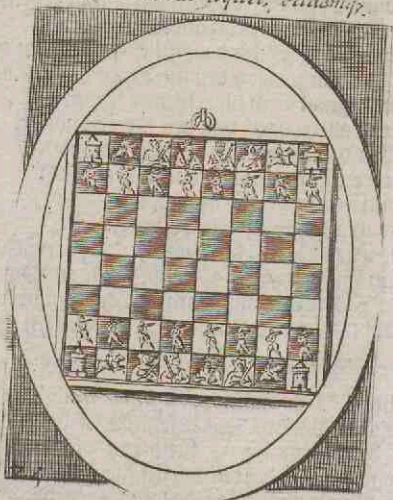
„ Soo sal de zegen Godts den bromen noch verrijcken /
 „ En bullen sijn schapzaen met Oly / Broodt en Wijn ;
 „ Want sonder 's Hemels gonst / de menschen most bezwijcken /
 „ Vermits niet buyten Godt hier kan boozspoedigh zijn.

Veel behagen heeft / soo sal hem oock sijn weynigh en sijn ge-
 noegh ontsippen: Want / Seneca schrijft / gelijk de zwaer-
 wichtighedyt der krozen-ayzen / het stroo of den halm doet
 kroken en buygen / alsoo doet de wichtighedyt der Oberdadig-
 hedyt / en de onnutte verquistinge de langh geroeyde en opge-
 wassene goederen den hals breeken. Soo gaet het hier in dese
 werrelt gemeenlyck / daer wy de danckbaerheyt en ootmoet
 behoorden plaets te geben / dzijst ons de hooghmoet der rijk-
 dommen tot sulcken dertelheyt / dat wy noch Godt / noch
 ons eben-naesten kennen / alsoo dat wy / door de al te groote
 om-baminge van het Gheluck / dat ons te boozen soo heer-
 lijck plach te verheffen / werden verdoecht en te groonde ge-
 woopen / ende geraken dan in alle ellende en verachtinge.

Wie 't kleyne spaert , geraeckt tot meer ;
 Doch danckbaerheyt behoort den Heer :
 Verlaet u niet op 't aerdsche goet ,
 Want dat bedrieght een hoogh gemoedt :
 Het goet is als een wilde Zee ,
 Die ebt en vloeyt , soo doet 'et mee :
 Geluckigh wie Godts zegen acht ,
 En 's werreltdts ydelheydt belacht .

BELLEROPHON, of Leven om te Sterven.

Mercurius aqua, vadamij.

Hoe het Schaeck spel seer aerdigh by des Menschen leven
wozt geleken / sal u in dit boozstel kortelijck werden ber-
toont. 't Schijnt datse / als met een gewapent heyz tegens
malkanderen te belde gaen / om hare Hoofden en Koninghen
te bewaren / hier tegens steltmen sijne troupen / en let daer op
boozsichtelijck dat niemant door dese ordre come te breken ;
en hoe boozbedachtelijck men de selve al bemuert / soo wordt
nochtans de Koningh verrast en geslagen. Daer mede te ver-
staen wozt gegeven / dat hoe een Keyser / Koningh / Dozt of
Prins met Lijf-wacht en Vellebaerdiers beschermt / en met
wallen omgraven is / dat de doot eben stout her aen treedt / en
seght : Her op Monarch / du moetst verlaten dijn kroon / staf /
landen / goudt / peerlen en schatten / en gaen met my naecht en
bloot ; niets kan dy bewaren / du moetst een gangh met den ge-
meenen hoop gaen / by my gelt Koningh / Prins / wijs / sot / rijk
en arm eben veel. Sy moeten my alle den tol betalen ; noch
bidden / noch giften konnen my bewegen. En soo gaet het door-
gaens

Der Princen hooge macht / en Dorstelijke Chroonen/
 De Koninghlijke pracht / en kostelijke Kroonen /
 Der armen stropen hut / en alles watter leeft /
 Sich onder 's doodts getwelt en sijnen Scepter geeft.
 Hoe bepligh oock beset met burgen en met sloten /
 De Doodt komt onbersaeght aen dese deur gestoten ;
 En roept / her op Monarch ! koom bolgh aen mijne zy /
 Verlaet dijn staf en kroon / en al dijn woelery :
 Crantwanten staen vergeefs met piecken en musquetten /
 Te loeren op der wacht / om op 's doodts rond' te letten :
 Terwile datse staen / en dencken nieuwers om /
 Soo volgen sy hem na / en danffen op sijn trom.
 De minnaer mist sijn Lief / en staet met droebe oogen /
 En midden in de brenghdt is al de brenghdt verbolgen /
 De Liefde wordt gescheurt / hoe lieflijck oock gepaert /
 De Doodt siet niemandt aen / noch hoese zijn vergaert.
 Te recht wordt dan het Schaeck ons leven vergeleken /
 Waer in de Koninck staet met Dienaers uytgestreken /
 En schijnt booz eene storm en oberbal beschut.
 Eplaes ! al eer hy 't gist / soo staet hy daer en dut :
 Daer wordt hy ober al bebochten en bestreden /
 Sijn Koningm berooft / en sijne vastigheden :
 Daer steect hy in den noodt / en isser deerlijck aen.
 .. Geluckigh die de doodt derf onder oogen gaen.

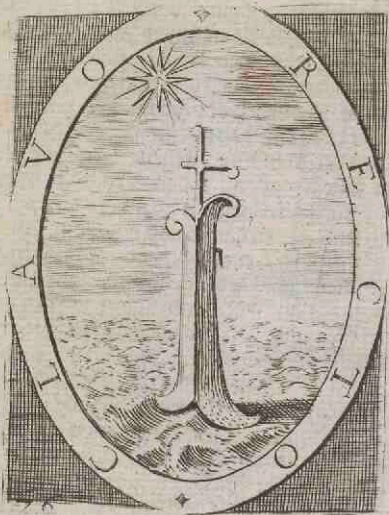
gaens in de werrelt / terwile wy om de doodt minst dencken /
 oberbalt ons die selve / en boert ons op den wegh onser booz-
 vaderen. Saligh sijn die gene die in den Heere sterben / want
 haer doot is kostlijck booz hem. Bernardus seyt / laet ons den
 doodt niet hzeesen / want de Hemel wort den doostigen gege-
 ben / den armen de saligheyt / den quaet-doenders quijtschel-
 ding; daerom laet ons niet treuren / want de dagh des doodts
 is geen sterfdagh / maer een geboorte-dagh. Men moet / seght
 Lactantius , den doot schatten na de hoedanigheyt des lebens ;
 die dat selve in Godhzeesentheyt heeft obergebracht / die is de
 doodt soet en aengenaem : Want de werrelt is slechts als
 een hooghe Schoole / en ons leven is maer een woelery en
 besigheyt / de tijdt is onse Leermeester / en dit is het kozt be-
 grijp val alles / datmen geleert heeft te sterven.

De Doodt klopt onversaeght aen 't hof,
 En roept Monarch ! ghy moeder of :
 Dees wegh is rijck en arm gemeen ,
 Bereydt u huys , ghy meester heen.

Geluckigh die het sterven leert ,
 En die sijn doen nae Gode keert ,
 En denckt , dit is de laetste stonde ,
 Ich wil my wachten voor de sond.

BELLEROPHON, of
Op Godts Genade.

Wie met een oprecht gemisde door de woedende en rasende Zee-baren beyligh meent te varen / moet wesen als een Roer / dat / hoewel het van alle zijden van de golven woort oberballen / ebenwel zijn rechte cours en streck hont / niet passende op 't geweldt der dreygende en zwaalpende bupen / die 't Scheepken nu dus / dan soo / gints en weder werpen / en met alle kracht soecken te oberweldigen; maer hy moet oock midden in dese woeste en wilde Werrelot altijdt sijn hert en ooge gebest houden / om met een dapper en manlyck herte alle de rampen deser rasender wildernisse te ober-winnen. Hy moet wesen als de Palm-boom die tegen alle de wich- tigheddt der onspoeden / sijn hoeft midden onder alle-oplou- pen en stormen stantvastelijck kan opheffen / en gerust / in alle woelerpe / op sijn reyn gewisse steunen / en starren na een vaste en secker hoope der aenstaende verlossinge / peplende
altijdt

- W**ie dooz het woeste meyz/ en dooz de wilde baren
 Van 't ongetemde volck gerustelijck wil baren /
 Moet wesen als een Roer , dat midden in de Zee
 Op Godts genade drijft / naar een gewenste ree.
 Godt is alleen het wit / de Hemel is de baken /
 Of schoon de Son haer glantz wou bergen en versaken /
 Doo houdt hy in 't gesicht de Noord-ster en de pep /
 En siet altydt om hoogh / en houdt een oogh in 't zepl.
 „ De werrelt is een Zee / waer in de menschen leben /
 „ Een woeste woelery met alle windt gedreven :
 „ Nu hoogh en weder leegh / nu soet / dan weder suur /
 „ Nu droevigh en nu bly / nu blylijck en nu suur :
 „ Nu vol van hoop en vrees / nu hertelijck verlangen /
 „ Nu wederom vol schicks / met zwaarigheyt omhangen :
 „ Nu rijk / nu weder arm / van weeldrygh en dan bloot /
 „ Nu pijnelijck verdriet / en een gestade doodr.
 „ Maer wie dooz dese storm / dooz 't hollen van de wagen /
 „ En in dees wilden hoop hem vromelijck kan dragen /
 „ Gaet over klip en bank / gaet over ebb' en bloedt /
 „ En midden dooz het byer met een oprecht gemoedt.

altydt met de reden na de rechte hooghte / dat is na de bewa-
 ringe Godes / die midden dooz de vlammen en d'epffelijcke
 kolcken / den synen ongeschent kan bewaren. Hierom seght
 een seer wijs Man / dat de vroomie zijn als het Durckel of su-
 ringh / 't welk / of het schoon getreden en geparst wort / so wast
 het doch wederom daer tegens aen / en sterckat sijn hooft te
 groender op.

Geluckigh die door 't woeste rondt ,
 En door des Meyrs verbolgen grondt ,
 Die midden door de felle gloedt ,
 Kan treden met een vroom gemoedt :
 Die is gelijk het fijnste goudt ,
 Dat in het vyer sijn krachten houdt :
 Hoe datmen 't stoeckt , hoe datmen 't ziet ,
 't Verliest van sijne deughde niet.

Dulcia mixta malis

Hoe schandelyck sich dese bedrogen binden / die alleen het soete en vermakelycke willen genieten / en niet eens op de bitter na-smaeck gedencken / heeft dese beeldenisse u willen uytducken. Hier is een arm Stumper afgeschildert / die alleen den Byen meenende haren soeten honningh-zeem te roben / niet eens dachte dat sy niet blinnige en feynige angels / gewapent waren / en dat het soete verselt was met het suure. *Nimmermeer* / seyd *Seneca* . is de Wellust alleen / altijd isse strydigh / de snerte is haer een doodt-lyandin / doch de Wellust moet er onder / vermidts sy te haest verblieght / en de snerte of rouwe altijd kleeft aen de slippen van die de Wellust heeft genooten. De Oude schilderden de Wellust seer eierlyck niet een lange sloop / op wiens breede boort stondt geschreven: De droefheyt volghet hier na. Alsoo datse seer wel verstonden / datter geen kroose sonder dooznen / noch Wellust sonder snerte konde gebonden werden. *Apulejus* seyd / niet schijnter soo Goddelyck en soet in dese werrelt / dat niet met eenige bitterheydt vermenght is. Wie dan in dese werrelt de ware ruste wil soecken / die sal hem seer bedrogen binden. Terwylse wy ons niet een seer lieflyck sonnenschijn soecken te ver-

- N**oyt was het soet alleen / of 't suite stonter bozen :
 Noyt kroosen sonder scherp / noyt Wage sonder doozen :
 Noyt honing sonder iek / noyt Bpe sonder blim :
 Noyt wellust sonder snert / noyt leben sonder schim.
 De minnaer die verdoolt den honing meent te smaken /
 Dalt al te haest in 't net / en in der Bpen haken.
 Hy maecht een soete buyt / hy bint'er niet met al :
 Hy soecht'er sijn vermaeck / hy bint'er bit're gal.
 Hy soecht'er eenen dranck van lieflijcke wynen /
 Van supcker en bancket / hy bint'er Medicijnen /
 Van Aloes en Myrrh / en 't bitter als een roet :
 En hierom kraudt den kop / dees onbedachte bloet.
 „ Een Christen die de rust wil in dees werrelt soecken /
 „ Sal haestelijck de waen in sijn gemoedt verbloecken /
 „ En sien het groot bedzogh / en sien sijn eygen schuld /
 „ En hoe hy wordt geciert door lyden en geduld.
 „ Hy moet sijn eygen kruys op sijn schouder laden /
 „ Door on-eer en door schant / door goeden en door quaden /
 „ En neemen 't al in danck wat Godes goetheyt doet /
 „ Genieten 's Hemels gunst / maer sien het kruys te moet.
 „ En pder zy bedacht dat d' abont heeft sijn morgen /
 „ Dat pder heeft sijn beurt / en pder dagh sijn sorgen.
 „ Nu regen / en nu Son / nu hett' en weder kou /
 „ Nu vrolijckheyt en bzeught / dan treurighheyt en rou.

verlustigen / oberballen ons de buyen / stozmen en 't ontweeder.
 Terwijl wy meenen seker en gelwis te sijn / oberballen ons de
 wyede robers / de blammen / baren / Wypfen en getwelben.
 Terwijl wy de blijdschay om-armen / komt ons de ellende
 verrasschen / en werpt ons ellendigh in den doot. Nimmer-
 meer is de bzeughde alleen. Dit verstondt de wijse Keyser
 seer wel : die op een dach by gheluckighe tydinghe krijsen-
 de / wyl riep / O Goden ! matight doch dese mijne blijdschay
 met cenigh kleyn ongheluck : bzeefende datter een zware na-
 slagh op volgen soude. Soo moeten wy dan alle hier door ge-
 waerschout wesen / om ons niet op 't soete alleen te bergapen /
 maer noch het bittre te gemoet sien / ten eynde wy niet door de
 bzoef hent verrascht worden / en kilagende wyl barsten :

Wie hadt oyt dit quaet geloof ?	Ach ! daer quam die pijn aen boort.
Dat soo haest ons vreugde roof :	Die ons al de vreughde stoort :
Laes ! wy meende dat het soet,	Hoe gheluckigh is de man,
Kitteld' altijd ons ghemoet.	Die 's van beyds bemercken kan.

BELLEROPHON, of Elck by't sijne.

*de dignitate
ac preeminencia*

Hier wil het edele niet het onedele / 't berachtste niet het
berhebenste kampen. Hier wordt de Abdelaer gesteldt als
Koningh der vogelen / de welke den donder en bliem Godt
op sijne wiecken plagh te voeren / om in het geselschap van
Apollo en de Zangh-Goddinnen te verkeeren / die niet wil
wijken booz pémant / om ober te geben het recht van de Liere
Apollinis, en daer beneffens de eere / van de Lautwer-bladen
berkregen te hebben. Dit wordt dan gestelt tegen die geenen/
die al te lichtbaerdigh eens anders wetenschappen willen la-
stieren om gesien te wesen / ten minsten datse geacht sullen wer-
den om ook wat te schijnen. Nazianzenus bestrafte te sijner
tijdt de waen-wijsheyt deser luyden door een aerdige gelijke-
nisse. Want / seyde hy / een peder behoort hem niet met het sijne te
bernoegen. Zydy wijs / of tracht ghy na wijsheyt / weest te
breden. Ghy kont niet alle berheben zijn / bedencht dan dat
ghy minder zijt. Maer om berheben te zijn / soo spant niet met

- W Ie niet een stout gewoedt zijn meerder wil verachten/
 En boben zijn beroep na heerschappye trachten /
 Van peder woꝝdt beschimpt. Dit is de beste man/
 Die zijn vertrouode staet niet lof bedienen kan.
- 33 Ghy die tot hooger staet noch ampten zijt verkozen /
 34 Laet u ontweten hieyn aen geene menschen hooren /
 „ Als of ghy woudt de Goon stracks rucken wptter handt/
 „ Den Scepter en de Kroon/en dwingen 't gautsche landt.
- 35 En ghy die Phoebe Lier zijt ongetwoon te roeren /
 36 Laet u uw' eygen waen niet al te licht verboeren :
 „ Men dynckt der Goden dynck / en 't ober-heyligh nat/
 „ Niet wpt een byle poel / noch wpt een moꝝsigh vat.
- 37 Apollo kranst den geest van sijne Speel-genoten :
 38 't Derwaend' en moebigh volck dat woꝝt'er wpt gestoten.
 „ De wyl die is geen balck / de toom die maect geen paerdt/
 „ Het kleet dat maect geē man/noch ook de schede 't zwaert.
- 39 Soo pder zijn beroep niet reden wist te drijven /
 40 Van sou elck een gerust in sijn beroepingh blijven /
 „ En trachten na geen staet / na tijtel of na vracht ;
 „ Want plompe hoobaerdy woꝝdt ober al veracht.

de quaden aen:kondy geen Xrent wesen/dat is de herhebenste/
 woꝝdt dan gheen Overste ober de Fronken of nautwen / dat is
 ober Fiesen en rabouwen/ om u wijsheyt te laten bliken. Het
 woꝝdt een peder niet gegeven. Dooꝝ den Salamander woꝝden
 de quade menschen verstaen / de welcke alleen daer ober wpt
 zijn/om een pder te beschadigen. Want dooꝝ hare groote kou-
 de / vergiften sy alles / waer sy by komen. Soo doen oock die
 geene/die kout van deughdt zijn / vergiftende dooꝝ haren ont-
 megangh de goede zeeden en 't leven van andere menschen.

Nemo sua sorte contentus.

Soo yder een bleef by het sijn.
 De werrelt leefd' in minder pijn ;
 Maer nu elck een wat anders wil,
 Nu stoot des werrelts ronde spil.
 De onderdaen wil voeren 't recht,
 De Meester moet nu wesen Knecht :
 Dus gat'et, dat de Werrelt kijft,
 Mits niemandt by het sijn o blijft.

De daedt van Marcus Furius Camillus, de Romeynsche
 Veldt-oberste/wordt seer lofsijck by Livium in sijn 2.boek
 geprefen; want als hy de stadt van Valisco dooz sijn heyllegers
 hadde omcingelt/ en by-na tot overgebinge gedwongen/komit
 de school-meefter der selber stadt/ met der burgers school-kün-
 deren/die hy dooz bedrach hadde uytgelocht/by Camillum, en
 geeft hem raedt hoe hy dooz dese kinderen de stadt tot overge-
 binghe soude dwinghen. Camillus, die hem manlijck hadde ge-
 dzagen/ wilde sijn eer dooz des meesters trouwloosheyt niet
 besced'len/ maer liet dien verradersche Schoolmeester van
 dese kinderen geesselen/ en alsoo weder ter stadt boeren. Dese
 daet ontstact sodanige liefde in 't hert der burgeren/dat sy Ca-
 millo de stadt overgaven/en getuygden/dat de deugdt meerder
 sterckheydt hadde als de Romeynsche wapenen. De daet en
 beleeftheyt Scipionis is ook aenmerckens waerdigh/wanneer
 hy de jonge dochter van Carthago, die hem als een uytneemendt
 pandt toegelbracht wierde/ ongeschent haren bywdegom we-
 derom vereerde/en verwekte alsoo dooz dese sijne beleeftheyt
 een meerder gunste in de herten der volcken/ als out de heyl-
 krachten en 't geweld vermochten. Maer of wel de verraderpe

Draeght mi verschulde straf / en voelt de selle roeden /
 De wraake van u schuldt / dooz teedere gemoeden /
 De stramen in u huydt / de sinaet en oock de schandt /
 De beulen op u rugh / berrader van het landt !

Ghy meent een edel hert te leyden en te tergen /
 Hoe dierf dy (snoode Boef) my uwe boosheyt bergen ?
 Ick soeck dooz eer en deught te boeren mijne macht /
 En niet dooz schelmery te cieren mijn geslacht.

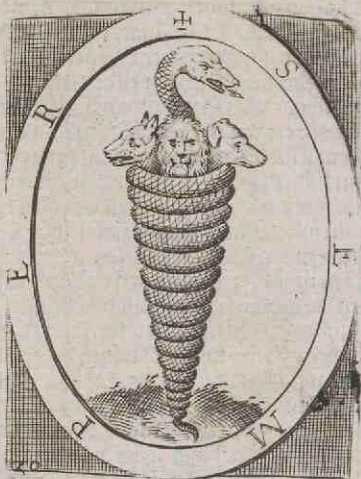
De stadt is in mijn macht / de poozten staen my open /
 Ick wil mijn manlijck hert dooz geen berrader hoopen :
 Mijn daden sullen staen / gelyck een held'ze sterr' /
 Dooz peder een ten toon / en lichten al van verr'.

- „ Wie dooz een byome ziel wil steden t'onderbyengen /
 „ Moet geen berradery noch tyzanny gehengen ;
 „ Maer blijven op sijn kracht en op sijn eere staen ;
 „ Want anders sal sijn lof te lichtelyck vergaen.
 „ Wie winnen wil dooz macht / moet winnen dooz de reden /
 „ Hier dooz is dat dees Heldt verkreegh de schoone steden ;
 „ Want Keedlijckheydt dees Stadt en alles heeft herstelt /
 „ Meer als der grooten macht / en al t'Krompynsch gewelt.

den Gyoten gebalt / so haten sy dog den berrader : gelyck by verschepde volken dickwyls is geuleken. Men leest hoe Jaropelc, Gzoothertog der Russen / uytgemaect hadde een Ongers Edelman, om Boleslaus, Koning van Polen / om te brengen ; maer sulcx volbracht zijnde / liet hem de Hartog der Russen selve doden / en sijn oogen uytsteken / sijn tonge uyttrecken / en sijn hert melik lit afsnijden / tot haet des moordenaers. De Agyraspides of Macedonise soldaten / worden versocht van Antigonus, om haren algemeenen hoofzman Euminedes (sijnen pikanten byant) om te brengen / en na dat sy 't selve gedaen hadden / liet hy die alle doden / alsof dat gene daer van in Macedonien weder keerden. Mahomet de tweede / willende sijn broeder om 't leven brengen / versocht daer toe een van sijne Overste / dewelcke hem verstickte dooz 't ingozgelen van 't water ; maer hy leverde dien berrader aē sijn moeder over / die hem ter stont dede ombrengē en mage en 't hert daer uythalende / wierp het booz de honden. Daerom sept men wel te recht ; *Proditionem amo, proditorem odi.*

Door kracht wel steden zijn vermant, De denghy dringt midden in het hert,
 Doch dengde wint het gantsē landi: En maect daer een soo klare baen,
 Geen pijlen, busen, noch cartouwen, Dat poortien, vesten open staen. (meer
 Maect sulken bres als deugt wel son; Dus windt een held door denghydt veel
 Al stormen burgh of schijns om verd, Als met een wel-gewapent heyt,

BELLEROPHON, of
Eendracht maeckt Macht.

Hoedanigh een Rijk moet werden bevestigt / en in waer-
kerheydt staende blijven / heestmen met dit voorbeeldt en
d'omschryvinge S E M P E R willen te kennen geben. Sy
ker staen dat een Rijk A L L E - T Y T met dese vier deugden
moet gewapent zijn ; doch alsoo dat de Doorszichtigheydt wo-
ste wesen als een bokwerck / waer in alle de andere gesloten
waren / want niemants macht / plach Xenophon te seggen /
is profytich / soo die selve met wijsheyt en doorszichtigheyt
niet is bevestigt. Hierom is de Slange als een vaste bandt om
den Leeuw , dat is de sterckheydt / om den Hondt, dat is de ge-
trouwigheyt / om den Vos, dat is loosheyt en dooztraptheyt /
gestingert / om te betoonen / dat dese in een gemeene Staet ten
hooghsten needigh zijn. Dan om sijn Rijk te bewaren /
moet een Vorst of Prince een Argus wesen / die wijsfelijk op
alle de behendigheden der byanden weet te letten / en alsdus
die selve met getrouwigheyt / dapperheyt en kloeckheyt tegen-
staen. Want hier in is ten hooghsten een Pyrs of gemeene
staet

Komt hier die sit aen 't roer om Rijcken te bestriden /
Om booz 't gemeene best te zorgen door u plicht:

Siet hier een vaste strick van hierderlepe Dieren /
Een bakken booz u Staet / en Spiegel booz 't gesicht.

Siet hoe de Slangh den Vos, den Leeuw en Hondt omtoort
Heeft met zijn kronkel-staert geblochten in een hoop; (den
Een eynde dese vier met stricken vast gebonden /
Geduurigh soude zijn in eene vaste knoop.

De Slangh is wonder gaewit / en siet met hondert oogen:

De Hondt is Liefd' en trouw / en wacker ober al:

De Leeuwe en Leeuwen hert / en dapper van vermogen /

En 't Vosken leep en loos / die 't wel bespieden sal.

„ Wanneer 't boozsichtig hert heeft trouw in sijne steden /

„ Met dapperheyt en list in een oprechte sin /

„ Wie mocht'er braver schildt van Stael of IJser smeden /

„ Om wederom 't verdeelt te splissen mette min?

„ Hout d'eendracht als een schat / die alles gaet te boben /

„ En poecht dat snoo gespuys / de bitterheyt en haet /

„ Ce drijben uyt u Ziel. Hy is waert om te loben /

„ Die tusschen liefd' en vrees regeert dees woeste Staet.

staet gelegen / datmen alsoo den oorlogh voere / dat'er de Dye
de uyt te be-oogen is; en datmen na alle uytgestaen gebaet /
zijn Schip / dat is de regeeringe / mach uyt de verholgen zee-
baren / met alle sijn ladinge / behouden te lande brengen. Hier
toe moet alle wijsheyt en boozsichtigheyt strecken / tot ver-
lossinge van het leven en de Zielen der Onderdanen / om al-
soo te ontgaen de slaverny die booz een vize Ziele ondraeghlyk
is. Wiens wackerheyt booz der Onderdanen geruste slaep /
wiens arbeidt aller ledighent / wiens naerstighent booz aller
achtloosheyt / altijd besorgt en bekommert is / dien soude
ich eer / seght Seneca, eenen aerdtsehen Godt / als eenen Prince
derben noemen.

Geluckigh waer der landen stut

Is met soo stercken wal beschut;

Geluckigh is der Landen staet,

Door trouwe macht en wijse rasdt;

En waermen na de welvaert tracht,

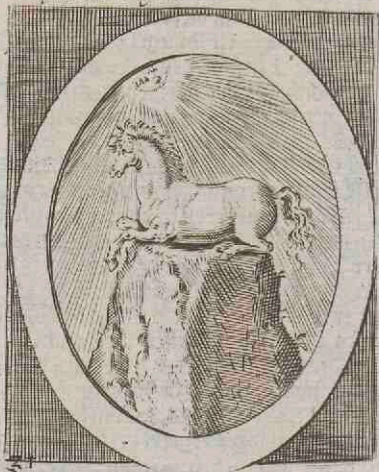
En op der Volcken vryheydt acht,

En houdt de Godts-vrucht als een pandt;

Daer blijft de zegen in het landt.

BELLEROPHON, of
By den Wijzen wortmen ge-eert.

*Ille locus est Helicon ubi et
apolline dicitur.*

Ghy die op de toppen van Helicon of Parnassus zijt gestegen/
en uyt de Bozne der lieffelijke Sangh-Goddinnen den
Nectar hebt gesogen/ konit en vermaecht u met dese lieffelijke
onthealinge. Hier is de plaetse daer de konsten gheoeffent /
daer de deugden gheloont / daer de Hemelsche Melodye en
't snaren-spel worden gegalmt/ en waer Apollo met sijne Lie-
re den hooghsten toon boert / dien de konst-Goddinnen met
een verheughjke ober een-kominghe nabolgen. Hier worden
de kranskens en de Lauwer-bladen geblocht / en de lieffelijke
krupdekens gepluckt / om te drucken om 't booz-hoofst van
hare konst-lievende Minnaers: een eere die meerder preekelt
om in de goede wetenschappen booz te baren / als der Prin-
cen hooge schatten. Hier blieghtmen tot aen de Mane/ ja bo-
ben de Sonne/ ja men stijght met sijn geblerkte sinnen tot bo-
ben de sterren / en men gaet met sijn lustgierigh bzejn door-
snuffelen al de wonder-wercken Godts / daer mede geen on-
geste

En mocht ick Phœbi koets / en Helicon bestijgen /
 Of op Parnassi kruyn by mijn geselschap staen ;
 Alwaer 't schoon dat ick sou na mijnen aessem hijgen /
 Ick sou in 't heyligh Choor met haer ten dansse gaen.

Mijn hooft sou zijn omtoelt met groene Laurwer-bladen /
 Met Kooşkens en met Palm / en allerley cieraedt /
 Wy souden ons te saem in haren Nectar baden /
 En drincken 't edel nat met opgehoopte maet.

Wy souden onse sangh verheffen na de snaren /
 En stellen onse Harp naer Choos hoogh geluyt :
 Ons' Dichten souden sich met hare Luyten yaren /
 En schat'ren hare bzeughdt met blijder keelen uyt.

Daer wordtmen met den stroom van Pegafus begoten /
 Daer springt een klare bron / daer scheincktmen heyligh bocht /
 Apollo hippelt booz / en dan de Speelgenoten /
 Daer wordt de tijdt met konst en wijsheynt overbrocht.

„ Wie sich by wijsen boeght / en deughde soeckt te leeren /
 „ Verkieft een sulcke schat die nimmermeer vergaet :
 „ Sijn treffelijcke konst sal hem gestadigh ceren /
 „ En ciersen al sijn doen wat hy ter handen slaet.

geslepen verstandt nets gemeen heeft. Hier is de Tempel van Apollo, hier zijn de heylige by een konsten / hier komt Jupiter selve om sich te bermaken / hier worden alle de deuntjes van de zedighe liefde gequeelt / en de deughdt wort hier na hare waerdye verheben. Dit is de Hemel die haer de Gude Poëten versiert hebben / daerse in een uyt-stekende lust souden leven ; in 't hozte / daer de wijsheydt soude geleert werden / Et.

Maer wie'er is van Godt geleert,
 Al vry een ander Godtheydt cert :
 De konsten hebben haer vermaeck ;
 Maer wijsheydt is een ander saeck,
 Sy komt niet uyt den klare vloet,
 Van 't Paerdt geslagen mette voet ;
 Maer daelt in 't hert van boven neer,
 Door gunsten van dien grooten Heer.

BELLEROPHON, of
De gestadige Jager wint;

Activa et negotiosa vita.

DEse Dieren wierden genoot Hippocentauri, om datse uit half Paerdt en Menschse bestonden: sy hadden hare woonplaetse in Thessalien / ontrent den Bergh Pelion, waer van verscheyde dingen seer fabuleus worden verhaelt. Tamen schryft dat S. Antonius gereyft komende / en van den wegh afgedwaelt zijnde / van dit Dier op den rechten wegh is ghebracht. Dit willen wy dan hier mede te kennen geben / dat alsoo dit Dier seer wercklijck besich was in 't jagen / rennen en blieden / dat alsoo een mensche behoorde naersich te wesen in 't bestieren van sijne handelingen / tot de deugt en Godtsaligheyt; op dat wy alsoo door ons besich leven mogen de dertelheden ontrecken hare inbeeldingen en ydele spiegelingen; waer oock dieckwils ook de ydoomste / van den Conincklijcken wegh der deugden werden afgetrocken. Maer wy doen in 't tegendeel / en laten ons door de wellusten / en door de gestadige hoope der winningen / als rasende / betoveren; also dat onse herten en gedachten daer mede zwaanger gaen / eben als die geenen die 't voorgaende vergetende / altyt naer 't ander ommesien / en met een quijnende geldt-sucht naer 't ongemidlijck hoopen / daer doch niemant toe sal geraken: Want de goederen deses wereldts

Wie 't leven na dit beeldd wil levendigly bertogen /
 Die sta een weynigh stil / en sie niet open oogen /
 Hoe 't leven is gelijck dit Monster / dat gezwindt /
 Vlieghe ober bergh en dal / en snelder als de windt ;
 't Is nimmermeer gerust / 't is ober al te jagen /
 't Soecht ober al het wildt dooz listen en dooz lagen :
 En altijdt op der blucht verkrijght het gene rust /
 Maer 't woelen is zijn vzeughdt en zijn gestade lust
 „ Wy die dooz vuur en locht / en water zijn gedreven /
 „ En midden in de doadt / vergeten onse leven /
 „ Wy loopen sonder eynd in een gestade draef /
 „ En besigh na de winst / soo rennen wy nae 't graf.
 „ Wanneer wy dan den loop des levens soo bestieren /
 „ In wackerheyt tot deughdt / in zeden en manieren /
 „ En hygen na het perk / de loop baen van de deughdt /
 „ Genieten wy het loon van een volmaechte vzeught :
 „ Van drijven wy dooz blijt wyt ons verdozven sinnen /
 „ De dertelheyt en lust / de kanders van het minnen /
 „ En suppen onse Ziel / dooz d'pber en den geest /
 „ En scheidten soo den mensch (dooz reden) van een Zeeff.

reldts konnen plaetselijck werden verbult ; maer de onbegre-
 lijcke gedachten van den mensch konnen noch Hemel/zee/noch
 aerde verbullen. Hierom is 't dat men ysacht des menschen ge-
 dachten af te beelden by het dizekante hert/en by de rondte des
 Werelts ; want also de geheele rondte / dat is de werelt / het dize-
 kant / dat is het hert / niet verbullen konde / soo konde ook alle
 de werrelt 's menschen begeerlijckheyt niet versadigen. Ver-
 geefs is 't dan al te seer besig te zijn / en zijn blijt en naerstigheyt
 tot soodanige slipperige en ongestadige winsten aen te leggen /
 die op 't laeste sijn meester te schandlijck om 't leven helpen.

De sorgh verruckt ons hier en daer,
 En stort ons in een groot gevaer.
 Wy rennen om het loofse goet,
 Door klip en banck, door ebb' en vloedt ;
 Het goet is onse sorgh en vzeughdt,
 Het eenigh voedsel van ons jeughdt ;
 Wy droomen, gapen al van winst,
 Op deughdt gedenckt men alderminst ;
 Het goet most eerst mael zijn gesocht,
 't Is tijds genoeg op deughdt gedocht.
 „ Vergaets is 't dat ghy deughdt vergeet,
 „ De doot haet voor u winst gereet.

Hemels - Triumph,
 Of
 HEYLIIGE DICHTEN,
 Ter eeren de Geboorte
 JESU CHRISTI,
 En andere Oeffeningen der Godtsalighejdt.

Christ-Liedeken,
 Op de Geboorte onses Heeren JESU CHRISTI.

Dops van den 118. Psalm:

Dancket den Heer seer hoogh gepreesen, &c.

Schoutwt aen die trots' en hoogh-gebooren /
 U zetels tot de Sterren bouwt /
 En die dooz pracht elck wilt behooren /
 Dooz 't pralen in slutweel en goudt.
 Komt hier / ick sal u bergelijcken /
 En schild'zen uwe snootheyt af:
 't Passersel en 't blancket afftrijcken /
 Daer mee ghy ciert u hzoose graf.

2. Schout aen / seggh ick / ghy grootsehe menschen /
 En siet u Koningh hier veracht:
 Ghy die volght uwe lust en wenschen /
 Komt siet u Vorst in sijne pracht.

Ghy zijt gesien / ghy zijt verheben /
 Merckt eens hoe werdt u Heer gehaet:
 Ghy leeft in weeld' / en hy moet beben
 Dan hout en armoe seer versmaet.

3. Ghy

3. Ghy zijt gesmickt / ghy zijt gepeereft /
 Damast en zijd' is uwe dzacht:
 Ghy glinst in grootsheyt vooz de werrelt /
 U hoobaerd blinckt in volse macht:
 U pratt' en preutsche dertelsheden /
 Die steg'ren in den hooghsten top:
 U gasten / bzassen / wulpsigheden /
 Die klimmen tot den Hemel op.

4. Siet hier 't geprael van uwe Koningh,
 Siet hier 't gepronck van sijne staet:
 Siet hier sijn marm're gulde woonningh /
 Siet hier sijn pracht en oberdaedt.
 Hier is 't slutweel / hier sijn de tassen /
 Hier is 't slutwijn en 't sachte bedt /
 Hier is 't borduursel / hier de kassen /
 Met kanten / stickfels / dicht beset.

5. Hier leydt u Heylandt hoogh gepresen /
 In sijn verheben Majesteit /
 Die 't al moet onderdanigh wesen /
 Siet hoe hy hier verschoben leydt /
 Op die de werrelt heeft geschapen /
 Wiens heerschappyn streckt ober-al /
 Die moet nu in een Krebbe slapen /
 En rusten in een Beeste-stal.

6. De menschen schijnen / ach! niet waerdigh /
 De gloy van sijn heerlijkheydt:
 De Beeltjens ons verdoemen vaerdigh
 Van onse groot' ondanchbaerheydt.
 Hier leyt ons Heldt, ons Prins, ons Heere,
 Veracht op 't hoy, en snoode kaf:
 De windiels zijn wel slecht en teere;
 Dies gruwel' een pegelijck daer af.

7. De Vossen hebben hare holen /
 De Vogelkens haer epgen nest;
 Maer onse Vorst (eplaes!) moet dolen /
 En klagen droebigh op het lest.

Doch ghy die zyt uyt Godt geboren/
 Versmaet hem niet de werrelt niet :
 Hy soeckt u ghy die zyt verloren /
 En heelt u sinerten en verdriet.

* * * *

Rust-plaets.

8. De Winter is by hem verhooren /
 Om ons te kleden met sijn woort :
 De Stal, hoe slecht dat ons staet voren /
 Bzenght heerlijkheyt en hoogheyt voort.
 Hy kiest de naare dzyebe Nachten,
 (Daer peder een booz yst en zwicht /)
 Om onse dypster gedachten /
 t' Ontsteken door sijn Goddelijck Licht.

9. Wel saligh zijn de ziel en oogen /
 Van die ons veylandt innigh schouwt :
 Ghy zyt O blinde Mensch ! bedrogen /
 Indien ghy op een ander houwt.
 Hy is der Heyd'nen Licht en Leben /
 De Eer van Israëls heerlijk huys /
 Die booz ons sond' sich heeft gegeven /
 Getwilligh aen 't verbloecchte kruys.

10. Ey ! laet ons desen Koningh loven /
 (De Sonne der Gerechtigheyt,)
 Die arm en nedzigh komt van boben /
 t' Erbarmen ons' ellendighheyt.

Laet ons opheffen sijn b'ze handen /
 En d' offer onse lippen gaen
 Tot hem / die d'wel / sond' en schanden /
 Verplet heeft en te niet gedaen.

11. Laet ons den Ouden Mensch afferben /
 En dragen Godts baniere recht ;
 Want anders sullen wy verwerben /
 Het antwoordt van dien hoosen knecht.
 Heer wilt met u genade houwen /
 Ons Hert, 't welck is een byse Stal :
 Wilt daer u Krebb' en Wonstee houwen /
 Die nimmermeer verballen sal.

12. Ep! met wat Goddelijker heelen
 Singht 's Hemels Heyrschaer uwon lof :
 Van Dyeught / O Herderkens wilt quelen/
 En bootsen hare stemmen of.
 Gode zy d' Eer, sy heyligh singen :
 Vreed' op der Aerd', den Menschen vreught :
 Ep! laet ons al van blijdschap springen/
 En zijn in 't Nieuwe Jaer verheught.

Herders-Gefangh.

Stemme: *Hat daget uyt den Oosten, &c.*

Des Hemels Burgerne verkondicht met geschal
 Een overblijde mare / die ick u singen sal :
 Een overblijde mare / &c.

2. Daer is een kindt geboren te Bethlem in een Stal/
 Wiens Sterre men siet blincken / en schijnen over al :
 Wiens Sterre men siet blincken / &c.

3. Een kindt / doch uytverkoren / Emanuël die Heer/
 Daer peder booz moet knielen / en konnen sijne leer :
 Daer peder booz moet knielen / &c.

4. Dat booz de sachte plummen / booz stickfels en zatijn/
 Moet rusten in een krebbe / op 't stroy by Os en Swijn/
 Moet rusten in een krebbe / &c.

5. Een kindt dat booz de tijden / booz eultwig was by God/
 Schijnt nu veracht booz 't lyden / en tot des werrelt's spot :
 Schijnt nu veracht booz 't lyden / &c.

6. Dat al om onse sonden moet wesen arm en slecht/
 Om ons by Godt te kroonen / met rijckdom en met recht :
 Om ons by Godt te kroonen / &c.

7. Dat ons des Hemels vrede / der menschen lust en bzeugt/
 Des Vaders glants en eere / verkrijght dooz sijne dencht :
 Des Vaders glants en eere / &c.

8. De werrelt komt'er rasen / Herodes als berwoet /
 Wil sijne handen wasschen in dit onnoosel bloedt :
 Wil sijne handen wasschen / Et.

9. Ghy Dorsten ghy sult sterben / soo ghy de brome schent /
 Want Godt sal u vernielen als hy sijn bliem sent :
 Want Godt sal u vernielen / Et.

10. Ghy Princen en ghy Heeren / of menschen wie ghy zijt /
 Valt ulwen Godt te voete / en weest met ons verblijdt :
 Valt ulwen Godt te voete / Et.

Nieuw-Jaers Liedt.

Questa dolce Sirena. Of / Wilhelmus van Nassouwen.

Ick danck u lieve Heere. Oock den 130 Psalm.

De tijdt die heeft haer tijden /
 En wy berand'zen mee :
 De bzeugdt heeft haer verblijden /
 De droefhept heeft haer wee :
 Wy gaen vast quynen / slaven /
 En onse jeughdt ver slijt /
 Misbrucken Godes gaben /
 In onse beste tijdt.

2. Het Jaer is ont-geloopen /
 En 't nieuwe stat'er veir /
 Doet eens u herten open /
 En opent Godt de deur :
 Wy worden oudt in sonden /
 En kinders in de deughdt /
 Dol stancks zijn onse wonden /
 Dol ydelhept en bzeught.

3. Gelyck de Slangh sijn vellen /
 Verwisselt alle Jaer ;
 Soo moet de Mensch sich stellen /
 Om 't goedt te volgen naer :

Verlaten 't oude leven /
 En nemen 't nieuwe aen /
 Om sich tot deughdt te geven /
 En na een beter staen.

4. Ghelijck de Winter-dagen

Met hagel en met snee /
 Met schrickelijcke blagen
 Bestozmen onse hzee ;
 Soo moeten oock de quaden
 Met macht en met geweldt /
 Met mannelijcke daden
 Ghestut zijn en ghevelt.

5. 't Is waer / het valt verdzietigh /

Gestadigh staen ter wacht :
 Gelooft / het is al nietigh /
 Wie datter recht op acht :
 Laet u geen waen verblinden /
 De Lente weer verschijnt /
 Dan suldy bloemkens vinden /
 Als houd'en voest verdwijnt.

6. Wie eens heeft aengetoghen

Het deughdelijcke kleedt /
 Die siet met open ooghen /
 En acht noch blijft / noch zweet :
 't Is honingh op sijn lippen /
 't Is balssem in sijn hert :
 O Mensch ! waerom ontslippen
 U dagen in de sinert ?

7. Vanght aen / vanght aen te treden /

En wandelt op Godts padt :
 En wilt den wegh bekleden
 Naer 's Hemels hooghe Stadt :
 Van sullen d'Oude tijden /
 Dooz dese zijn verklaert :
 Wilt daerom dapper strijden /
 Dat ghy u Ziel bewaert.

Stemme:

Nu leef ick in verdriet. Of/ Fortuyn eylaes bedroeft, &c.

H Et Oude Jaer is heen/ en 't Nieuwe komt'er aen:
 O mensch! wilt uwe ziel tot Godt wat hooger slaen:
 En sien eens wat een deught en weldaedt hy u doet/
 En hoe ghy hem vergeet / ondanchbaer van gemoet.

2. Hy geeft ons sijn gena / sijn waerheyt en sijn woort:
 Hy sijnst ons broegh en spa / met zegen boort en boort:
 Hy schenkt ons sijnne gunst / sijn Sonne-schijn en licht/
 En toont ons over-al sijn vriendelijck gesicht.

3. Hy heeft ons uyt gebaer / uyt allerleye noot/
 Verlost dit Oude Jaer / en midden uyt de doot:
 De krijgh en diere tijdt geweert / en sijnne handt/
 Soo Daderlijck gestreect / tot zegen van het Landt.

4. Maer wy daer tegens Weer / sijn trouwloos en verblint/
 Wy sien dit alles aen / wy slaen het in de windt/
 Daer is noch deught / noch schaemt by groote noch by kleyn/
 Wat peder dicht / dat doet dat onbeschaemde byen.

5. Om onse sond' alleen soo lijdt u naem geweldt/
 Om onse stoute pracht soo wordt u roem gebelt/
 Om onse sond' alleen soo wordt als versmaedt/
 En by den meesten hoop betreden en gehaet.

6. Indien ghy woudt met recht den Sondaer tasten aen/
 Wie sou booz uwe banck en oogen derben slaen?
 Wy souden staen verbaest als een mistroosigh blindt/
 Dat nergens heul of troost als by sijn Dader vindt.

7. Ghy zijt oock onse Godt / en Dader die ons leydt/
 En die u lieve Soon als Midd'laer hebt gesejdt:
 Siet onse zwachhejdt aen in sijn volmaeckte strijdt/
 Die dooz sijn doot geneest / en wederom verbljdt.

8. U zegen ons verleen aen Lijf en Ziel te saem/
 En kroon dit Nieuwe Jaer ter liefde van u Naem/
 Met vriendelijckhejdt en bzee / met salighejdt en vzeught/
 Dat wy hoe langhs soo meer op wassen in de deught.

Nieuw-Jaer Gefangh,

Ter gedachtenis van de Geboorte
onzes Salighmakers

J E S U C H R I S T I.

Stem : *Hoe schoon licht ons de Morgen-ster.*

W 1. Gese welckom E M A N U E L, O langh
3. Weest welckom o Godes Soon! Die daelt

 2. verwachte Mee-gesel / Ons Heflandt en Behoeder /
4. upt utwes Daders Throon / Ons aller Heer en Broeder.

 Welkom! welkom! want ons herten / vol van smer-

 ten / Zijn genesen / Welkom moet ons J E S U S wesen.

2. A heerlijkheit en Godtlijk licht /
As langh vertoont door een gesicht /
In een bergulde klaerheit :
De Daders sagen oock van berr' /
A supberlijke Morgen-ster' /
In bzoelijckheit en waerheit ;
Dies sy / gantsch bly /
Haer gesanghen / en haer gangen /
Daer na streckten /

En de volchen oock verwachten.

3. Nu neemdy aen ons bleesch en bloedt /
En schenckt ons weer u eeuwigh goetd /
En draecht des werreltds sonden :
Ghy zijt om onsent wil veracht /

Als een onnoosel Lam geslacht /
 Vol stramen en vol wonden.
 O Stam! o Lam!
 Dat Godts tooren / komt te booren /
 Dooz u sterben /
 Om ons 't leven te verwerben.

4. Wat sullen wy dooz danckbaerheyt
 Bewijfen aen u Majestept /
 Dooz dese groote deughde?
 Wy sullen 't wierooch / 't edel pant /
 't Geloobe dat in liefde byant /
 Op-heffen in dees bzeughde:
 Epa! Epa!
 Onse sinnen / zijn van binnen /
 Hemels droncken /
 En met uwen Most beschoncken.

5. Wat kond'er Konincklijcker padt /
 Ons leyden nae der bzeughden Stadt /
 Als dooz dees Lebens Poozte?
 Weest byolijck dan in u gemoedt /
 Om-helst dit alderwaerste goedt /
 Op 't Ffeest van sijn Schoozte:
 Hest aen! heft aen!
 Laet u snaren / opwaerts baren /
 Wilt u cieren /
 En dees Hemels blijdschap bieren.

6. Speelt daer op harpen en geklangh /
 Der Eng'len toon ten hoven sangh /
 En singht de groote daden /
 Sleught Godes eer met luyder stem /
 Den Bzede van Jerusalem,
 Een wonder vol genaden.
 O Bzee! o bzee!
 Ons gemoeden / nae u goeden /
 Deer verlangen /
 Om des Lebens Kroon t'ontfangen.

7. O! laet dit byolijck Nieuwe Jaer,
 Ons wesen een gewenschte Maer /

Van een heel beter leven /
 Van Liefde in daedt / en niet in schijn /
 Waer twist en haet mach ballingh zijn /
 En wylt ons Ziel verbroeden.
 O Chrift! o Chrift!
 Onse handen / en verstanden /
 Stiert nae boben /
 Dat wy u van herten loben.

Gefangh van het Paesch-feeft.

Stemme:

Van den 34 Psalm. Ick wil zijnde verblijdt, &c.

Rijst uyt den slaep o Mensch!
 De dagh der bzeughden u genaecht /
 Rijst uyt den slaep en nu ontwaecht /
 Hier krijgdy 's herten wensch.
 Hier is het repne Lam /
 Dat onbeblecht en sonder smet /
 Dooz onse sond' sijn leven set.
 O spruyt van Davids stam!
 2. Bestrijckt u Posten dan /
 De Posten van u sondigh hert /
 Met 's Lams bloedt / dat vergoten wert /
 't Welck is des Hemels Mann':
 Op dat 's Verderwers zwaerd
 Niet slae de kinders van 't gemoedt /
 Want hy loert op 't weerspannigh bloedt /
 Dat van sijn Heer ont aerdt.
 3. Schoyt ulwe lenden sterck /
 En staet met ulwen straf gereet /
 Als wandelaers naer 't Pascha treet /
 En siet dit wonder werck.
 Siet hoe des doodts geweldt /
 Verbroken is met al sijn macht:
 Siet hoe hy is te grondt gebracht /
 Verslagen en gebeldt.
 4. Weest dan van herten bly /
 Dat Christus u is boozgegaen /

En heeft den Doodt te niet gedaen /
 Met al haer heerschappij.

Ghy sult dan t'zijner tijdt /
 Als ghy dit aertfche huys verlaet /
 En op des Heeren wegen gaet /
 Derrijfen seer verblijdt.

5. Doch als ghy 't Pascha eet /
 Doet sulchs niet ongehebelt broodt /
 Want suir-deegh brenghet u in den doodt /
 Wanneer ghy Godt vergeet.

Leght af het oude quaedt /
 Den suir-deegh van u ongelooft /
 Den suir-deegh van des Duyvels roof /
 De sond' en overdaedt.

6. Draeght Christi Krups en Tuck /
 Helpt dragen al sijn smaet en last /
 Wie Christum volghet sijn krups wel past /
 Dan blijfde by van druck.

't Is aen u Heer geschiet /
 Den knecht die sal 't niet beter gaen ;
 Dus neemt u krups gewilligh aen /
 Al schijnt het u berdziet.

7. Wie bromelijcken strijdt /
 Bertwint en slaet die hem benoutwt /
 Wie op Godt sijnen Heer bertrouwt /
 Die acht niet wat hy lijdt.

Het lijden duurt niet langh /
 Al dunct het ons te wonder zwaer /
 Godt helpt ons doch upt al 't gebaer /
 Al zijn wy zwach en krank.

8. Want hy schenckt desen 't loon /
 Den loon van 's Hemels bzeught en lust /
 In eeuwighejdt vermaeck en rust /
 Een onberwelchte kroon.

Wel saligh is de Mensch /
 Die dus des Hemels Pascha eet /
 En hier in al sijn tijdt besteet /
 Die heeft sijn lust en wensch.

Van de Sendinge des Heyligen Geests.

Stem van den 116 Psalm: Ick heb den Heer lief, &c.

- O** Dzolljck Feeft! waer in de eendracht woont /
 Waer in de Ziel is van Godts Geest ontsteecken /
 Waer in niet schuyft de snootheydt der gebreecken /
 Maer daermen Liefd' en Bred' op 't hooghste kroont,
2. Dit sachmen recht als op den Pincxter-dag /
 d'Apostelen uyt liefd' van Godes waerheydt /
 Ombingh een Licht van obergroote klaerheydt /
 't Welck yders hooft omstraelde datmen sagh.
3. Eerst quam een windt niet obergroot gedruys /
 Daer na een blam op yders hooft gesprongen /
 Gelyck een byer / als met gedeelde tongen /
 En Godes Geest verbuld' het gantsche huys.
4. Het wonder-werck dat yder hoozt en siet /
 Zynght door het hert in 't midden der genoeden ;
 Daer stozt de Geest sijn gaven als de bloeden /
 Daer spreect de tongh dat elck daer af vershiet.
5. Daer bloeyt een beeck / jae Goddelijche stroom /
 Daer daelt een sap der Godtheydt uyt haer lippen ;
 't Volck stont herbaest / als onbeweeghde klippen /
 En 't wonder Godts dat scheen haer als een droom.
6. Maer 's Hemels kracht wozcht een soo grooten werck /
 Dat haer geuyt verbulde al de ooren ;
 Dat yder die dees stemme quam te hooren /
 Nam op den sin der woorden vlytigh merck.
7. Sy spraken rondt / het is geen nieuwe Mof /
 Maer 't is een Geest ons van den Heer geschoncken ;
 Geen Wijn ons pranght / wy zijn in Gode dzoncken /
 Die dit alleen en niemant werken kost.
8. Daer bloeyt de tongh in allerhande tael /
 Daer hooztmen haer Godts groote daden prysen /
 Daer gingen sy seer krachtelijck bewijsen /
 Dat Godes Geest hun nooden altemael.
9. Ontsteeckt o Godt! in ons u heyligh licht /
 Laet onse tongh in liefde vierigh branden ;
 Laet uwe Geest verlichten ons verstanden /
 Op dat de Mensch daer door mach zijn gesticht.

10. Dan sullen wy dit hzolyck Pincxter-feeft /
 In Godes vrees eendzachtelyck volbrengen /
 Soo dat ons hert en lippen sullen singen /
 En uwen Naem verkonden in den Greesf.

Morgen-gefangh , of Heerlijckheyt van
 de wonderen Godts , tot vernietinge van des
 Menschen wijsheydt.

Stem van den 9 Psalm : Heer ick wil u uyt 's herten , &c.

H Et hzolyck licht steeckt op sijn hooft /
 Dat dooz de nacht soo was verdooft /
 En sprejdt uyt sijn vergulde stralen /
 En ciert de bergen en de dalen.

Al wat sich tot de rust begeeft /
 Nu weder een nieuw leven heest /
 En rijst soo frisch en jeughdigh heuen /
 Om dat de dagh hen is verschenen.

De dierkens en 't gebogelt mee /
 Die queelen soet / elck leeft in vree ;
 De bloemkens staen met open oogen /
 En doen des Heeren lof vertoogen.

De mensch verwondert / siet'er aan
 De Werrelt / Hemel / Son en Maen /
 En roept / wie kan u Scheppers wercken /
 En sijne wond'zen recht bemercken ?

Nae als hy wil sich self doozsien /
 A werrelt's wijsheyt gaet by blicn ;
 Want geen verstandt / of menschen reden /
 Derft hier in 't ondersoocken treden.

Want onse Godt is sulck een Godt /
 Die niet des werrelt's wijsheydt spot /
 En leert haer dooz de stommie Boecken /
 Dat sijn werck niet is t'ondersoocken.

Verwondert en geloofst alleen /
 Wilt stille staen / en geensints treen
 In d' Overschaeer van Godts diepe wetten /
 Waer in u wijsheyt moet verpletten.

O Heerlijk en bestandigh licht!
 O Sonne van ons zwack gesicht:
 O Schepper van dees groote ronde!
 Wy dancken u wyt 's herten gronde.

Wy dancken u dat dese nacht /
 In rust en vree is doorgebracht:
 Wilt ghy voorttaen u Engel senden /
 En alle quaden van ons wenden.

Avondt gefangh.

Stemme: *Het daget wyt den Oosten.*

DE Son is al berdwoneen / en verghet voor ons haer licht /
 De nacht schuyft haer gordijnen / en toont een droef ge-
 De nacht schuyft haer gordijnen / haer gordijnen. sicht:

2. De dagh is om-gelooopen / eplaes! met luttel winst /
 Eplaes! vol ydelheden / met deughden alderminst:
 Eplaes! vol ydelheden / ydelheden.

3. Vol ydelheyt en weelden / vol dertelheyt en lust /
 Vol woelery en slaven is ons gewaende rust:
 Vol woelery en slaven / en slaven.

4. Bedeckt Heer ons gezecken / met een sneeuw witte kleet /
 En suybert onse smetten / met Cranen van u Sweet:
 En suybert onse smetten / onse smetten.

5. Wilt nimmermeer gedencken / aen ons bedreben quaedt /
 Maer wilt ons Heere schencken / u zegen en genaed:
 Maer wilt ons Heere schencken / Heere schencken.

9. Al schijnt ons hert te sluymen / treckt onse ziel tot dy /
 Dat wy tot beter leven ontgaen dees slaverny:
 Gaen tot een beter leven / beter leven.

7. De slaerny der sonden / des werreltys trotse pzych /
 Drijft Heer upt onse sinnen / in dese duyst' re nachyt :
 Drijft Heer upt onse sinnen / onse sinnen.

8. Geest dat ons ziel mach rusten / o Godt! in uwen schoot /
 En dat wy soo berwerben / het leven upt den doot :
 En dat wy soo berwerben / soo berwerben.

9. Dus laet de slaep ons strecken tot salighejdt en deught /
 Op dat wy sien u klaerhejdt / en u volmaecte bzeught :
 Op dat wy sien u klaerheyt / sien u klaerheyt.

10. Ten eynde wy berlagen / als kinders mogen staen /
 En sien des Vaders liefde / en sijne goedthejdt aen :
 En sien des Vaders liefde / 's Vaders liefde.

11. Ghy Christe zijt ons leven / ons Heylant en ons licht /
 Stort ober ons u zegen / en vriendelijck gesicht :
 Stort ober ons u zegen / ons u zegen.

Danck-liedeken na den Eten.

Stemme : Aldie hier zijn geseten , &c.

L Het ons des Heeren zegen / En weldaet
 nemen acht / Dooz Godes gunst vercregen / Als oock
 den doot en regen / Dooz 't menschelijck geslacht.

2. Waer dooz wy oock genieten /
 Wat Godes milde handt /
 Komt ober ons mytgieten /
 Gelijck upt rijcke blieten /
 Tot zegen van het Landt .

3. De beesjes in der weyden /
 Zijn boetsel booz den Mensch :
 De Vogels op der Heyden /
 Iae niets is upt-gescheyden /
 Of 't dient ons al na wensch.

4. Dischjes in de sirdomen /
 De dierkens in het woudt /
 De Velden en de Boomen /
 Iae niets is wyt-genomen /
 Of 't is tot onderhoudt.

5. De lieffelijcke wijnen /
 Zijn ons een lust en vzeughdt /
 Dis droef heyt doen berdwijnen /
 Iae niet kan ons verschijnen /
 Of 't dient ons tot geneughdt.

6. Laet ons van Christi reden /
 O Vader die daer zijt :
 Die d' Hemel wil bekleeden /
 U naem vol heyligheden
 Belijden t' aller tijdt.

7. U Rijck verschijn' almachtigh /
 U wil moet oock geschien /
 In Hemel / Aerd' / waerachtigh :
 Ons broodt berleent ghy krachtigh /
 Dat yeder Mensch kan sien.

8. Vergeest ons onse sonden /
 Als wy ons nae sien doen :
 Dat wy tot geene stonden /
 In wanhoop zijn bebonden /
 Wilt ons van 't quade hoen.

9. Want u Rijck bliuekt in vreden /
 In heerlijkheyt en eer /
 In kracht van eeuwigheden :
 Schenckt ons doch hier beneden.
 Een danckbaer hert / o Heer !

Danck-Liedt.

Voys van den 8 Psalm : O Onse Godt en Heer, &c.

Des Heeren lof wil ick niet helder keelen
 Tot sijnder eer / met groote blijdschap quelen /
 Ick wil sijn roem verkonden met geschal /
 Soo langh de Ziel mijn tongh bewegen sal.

2. My heeft my van het sijn en stof der aerden /
 Sijn eben-beeldt gemaeckt van grooter waerden /
 En my verlost van 's werrelt's slaverny /
 Van nientos hersteldt in sijne heerschappy.

3. Ick lagh versmoort in mijn onwetentheden /
 Ick socht hem niet dooz suchten of gebeden:
 Ick streelde my in 's werrelt's blinde gangh /
 Soo dat mijn ziel altijd haer bzeughde sangh.

4. Als ick bermomt / beschouw de rijke gaben /
 Die Godt verleent ons neer-gedruckte slaven /
 Ons trotsse hert niet eens voert in 't gemoedt /
 Dat 's Daders hant ons dese weldaet doet.

5. Des werrelt's glantz en preutse tierlijckheden /
 Met alhaer pracht / die stelden my te breden /
 Die kleeften my soo vast aen 't ingewandt /
 Dat haer vergift my schroochte dooz haer brandt.

6. Ick zwom in weeld' en wellust tot de ooren /
 'k Liet my dooz waen en mommery bekooren:
 O valsche waen! hoe waendy soo verkeert?
 Dit was de wegh die 'k van u hebb' geleert.

7. De tranen ach! als Beecken van my rollen /
 Mijn aengesicht van droefheyt staet gezwollen /
 Als ick beschouw des werrelt's geple lust /
 Waer in ick scheidt' al mijn vermaeck en rust.

8. Doeh nae dat ick van u ben onderwesen /
 Verheben Godt in eeuwigheyt gepresen!
 Nae dat ick in u school de lesse leer /
 Deracht ick 't al / en heb wat ick begeert.

9. Ick heb geleert my selven te versaecken /
 En in u selfden nieuwen mensch te smaecken /
 Het bleesch / de soub / de duphel / en de doodt /
 Te werpen neer / en rusten in u schoot.

10. Dies wil ick / Heer / op u geboden setten /
 Ick wil bedrogh en twist ter zijden setten /
 En al het geen wat my in dese baen /
 Kan leyden af / en mijne Ziele schaen.

11. Naec sulck een padt / dat heyligh streckt naec boben /
 Daer sullen u dijn uytverhooren looven :
 Naec sulck een wegh te samen ons bereydt /
 In 't Nieuwe-Jaer, en in der eeuwigheydt.

Danck-Liedt naec den Eeten.

Stemme: Lof-sangh Maric. Of / Het was een jonger Heldt
 Of / O Diamanten trouw. Of / 't laetste deel van het
 vers van den 79 Psalm. De lichamen daer naer.

L Het ons niet hel geklaugh
 Godt singen een gesangh /
 Dooz sijnen milden zegen:
 Die alles wat'er leeft /
 Naer spijs en boedsel geeft /
 Den soeten douw en Regen.

2. Want al (om onsen 't wil)
 Geeft Godt gerust en stil /
 Het geen wy kommen wenschen:
 Al wat de rijke Zee
 Dooz leckerup brenghet mee /
 't Is alles booz de menschen.

3. Doo haest de jonge vrucht
 Des Moeders schept de lucht /
 Is hem zijn boedsel open:
 Terstont konit Godes handt
 Hem leyden in een Landt
 Daer alles is te kooppen.

4. Ons Moeder / d'Werden schoot /
 Al watse boedt en post /
 Al watse schast booz vruchten /
 't Is alles booz den mensch /
 Of tot sijn lust of wensch /
 Tot nut of sijn gemachcen.

5. Ia wat de Locht doorrijdt /
 En op sijn wiecken rijdt /
 Is booz den mensch ten besten:
 Seif 't ougetemde Dee /
 In dal en bergen mee /
 In bosschen of gewesten.

6. Het koren dient tot spijs /
 Tot vranck gelijcker wijs:
 De wijnranck is sijn jeughde:
 De Os / het Schaep / en 't Swijn /
 De Haes en 't bet Koning /
 Dient alles tot sijn vzeughde.

7. 't Ondanckbaer Adams zaet /
 Dit niet eens gade slaet /
 Maer blijft aen 't aerdtische hangen /
 En woelt hier alsoo seer /
 Tae kent nauw sijnen Heer /
 Van wien hy 't heeft ontfangen.

8. Maer een herboren Geest /
 Die Godt den Heere vzeest /
 Breyght op de reuck-altaren
 Den offer van 't gemoedt /
 En danckt Godt die hem voedt /
 En eeuwoigh sal bewaren.

Oorsaecken, om welcker *Jonas* wille,
 ons de droeve en ongestaymde beroerten
 deser werrelt overkomen.

Stemme: *Si c'est pour mon pucelage, &c.*

W *Idy nu de Jonas weten / Waerom dat de*

 werrelt raest: Waerom yder is verbaest: 't Is de sond'

2. Om dat Jonas Godts bevelen
Wild' ontwijcken en ontblien /
Most hy Godes straffe sien /
Most hy in des Monsters kelen /
Om te stillen 't Meyz gestoozt /
Most eerst Jonas luyten woert.

3. Om dat wy weerspannigh leven /
Noch na Godes wetten doen /
Raest de werrelt stout en hoen ;
Om dat wy soo seker zweben /
Blijven wy in 't quaedt gesmoort :
Werpt dees Jonas luyten woert.

4. Wellust ende wulpsigheden /
Sijn by ons in volle zwangh :
Peder gaet sijn byre gangh :
Hier gebuychtmen Godes leden
Niet soo hepligh / als 't behoort :
Werpt dees Jonas luyten woert.

5. Dronckenschap en ydelheden /
Die met dese sonden gaen /
Hebben hier een ruyme baen :
Die gaen om in alle steden /
Dit is 't quaedt dat u vermoozt :
Werpt dees Jonas luyten woert.

6. Dalscheyndt / listen en bedziengen /
Dat is nu de rechte slach :
Wie den armen ober mach /
Wie sijn naesten kan beliegen /
Die woert nu het hooghste woort :
Werpt dees Jonas luyten woert.

7. Haect en nijdt / twee groote quaden/
 Een verwoet en schadigh heeft /
 Dat vertoont sich allermeeft /
 Dat soeckt nder een te schaden /
 Want het schandigh bijt en moozdt :
 Werpt dees Jonas buyten boozt.

8. Bierigheydt heeft u beseten /
 Ghy berooft eens anders goedt /
 Suppt der armen vleesch en bloedt.
 Dronigheydt leydt heel versmeten /
 Heeft noch plaets noch seker oozt :
 Werpt dees Jonas buyten boozt.

9. Hoobaerdnye / pzaecht en pzaen/
 Bertelheydt en oberdaet/
 Houden by u stal noch maet :
 Nder wil hier pzijs behalen/
 Doecken 't elders Zynd' of Noozd :
 Werpt dees Jonas buyten boozt.

10. Trouw' en liefde zijn verschoben/
 d' Eendracht is te seer verscheurt/
 Die sit nu te dweef en treurt :
 Tweedracht steekt het hooft nu boben/
 Die vertoont sich boozt en boozt :
 Werpt dees Jonas buyten boozt.

11. Waer is nu de trouw' geblogen :
 Waer is nu der liefden bandt :
 Ontrouw' komt nu weer ter handt/
 Die soo menigh heeft bedrogen/
 En dooz valsheydts net bekoozt :
 Werpt dees Jonas buyten boozt.

Rust-plaets.

12. Wildy dan van dese sonden
 Sijn ontslagen en bezijdt :
 Wetert u het is noch tijdt /
 Laet verbinden uwe wonden /
 Dzingt dan sterck dooz d'enge poozt :
 Dan blijft Jonas binnen 't boozt.

13. Wilt af-leggen uw' gebreken /
 Wilt naectt vooz den Heere staen /
 Als de Sondaer / die belaeen /
 't Hooft niet dozft ten Hemel steken /
 Maer nae 's Heeren wegen spoozt:
 Dan blijft Jonas binnen 't boozt.

14. Soo wy tot den Heere suchten
 Soo wy vooz Godts aengesicht
 Soecken onsen Croost en Licht /
 Soo wy vooz de sonden bluchten /
 Riaken wy / dooz klipp' en zandt /
 Meer met Jonas aen het Landt.

15. Wilt u tot den Heer bekeren?
 En volght sijn bebel en woozdt /
 Dan soo blijfdy binnen 't boozdt.
 Wilt Godts straffen van u weeren?
 En balt met een droef gemoet
 Red' zigh vooz u Godt te woet.

16. Ghy sult als de Minibuten /
 Met een neer-geslagen Geest /
 Van de minste tot de meest /
 Alwe tijdt in tranen slijten /
 En met sacken omgehult
 Bidden / Heer / vergeest ons schult.

17. Dan soo sal hem Godt ontfermen?
 Eben als een Dader doet /
 Die met een beweeght gemoet /
 Druck sijn Schaepkens in sijn armen /
 En van herten goeder tier /
 Werpt sijn geessel in het byer.

Troost der Kinderen Godts,

Van 't

E E U W I G E L E V E N.

Op de Wijse:

Van den 8 Psalm: O onse Godt en Heer, &c.

Wat grooter vzeught en heerlijkheydt van hoben /
 Verschijnt den mensch / om sinen Godt te loben ?
 Die nu tot stof vermelwt en vergaen /
 Dat selve lijf sal weder trecken aen.

Gelijck een Graen / geworpen in der aerden /
 Lept en verrot / en weder rijst in waerden :
 Alsoo wordt oock den mensch gemapt in 't graf /
 Van Godt verweckt / die hem het leven gaf.

O groote dagh ! wanneer suldy verschijnen ?
 Wanneer sult ghy ons redden van dit quijnen ?
 Wanneer sult ghy ons brengen in die vzeught ?
 Waer na elcks Ziel in Godt sal zijn verheught.

Wy zijn gelijk een Schip / dat door de winden
 Gedreven wordt / en kan geen haven vinden :
 Wy zijn gelijk een spoel / die bluchtigh schiet /
 Die stadigh loopt / en nimmer rust geniet.

Wy zijn benauwt / verbolght met veele plagen :
 Wy zijn gewont met droef heydt en met klagen :
 Rondom ons heen is niet dan krijgh en strijdt :
 O Godt ! verschijnt / verhoort ons / 't is nu tijdt.

Wy troosten ons volkomen in uw' wetten /
 N Woordt wy ons als tot een spiegel setten /
 Wy leeren daer dat al des werrelt's pracht
 Sal t'ondergaen wanneer 't de mensch niet acht.

Waerom wy noch soo bierighlyck verlangen /
 Om eens van u des leuens kroon t'ontfangen /
 Om eens te zyn in uwen schoot gheboert /
 Daer ons gheen smert noch ongebal beroert:

Daer sullen wy niet desen huydt omtoogen /
 Godts heerlyckheyt beschouwen met ons oogen: /
 Daer sullen wy Godts Majesteit verlicht /
 En 't heyligh Heyz sien booz ons aengesicht.

Daer sal het al in vzeughde cierlyck blincken: /
 Daer sullen wy wyt 's Hemels Beker dzincken: /
 Daer sullen wy niet witte kleeders staen /
 En schoutden by des Heeren Wyploft aen.

Daer sullen wy niet soet gheluyt aenhoozen /
 Des Hemels vzeughd' sal kincken in ons ooren: /
 Daer sal zyn lust / liefd' / en volkomen vze /
 Geen twist / gekijf / geen haet / noch oorlogh mee.

Daer is de vzeughd' / die nimmer odgh bestraelde /
 Daer is de vzeughd' / die in geen herte daelde: /
 Geen tongh vermagh Godts Majesteit en glantz
 Dertoonen 't minst / ick wil dan zwijgen gantsch.

Wanneer wy dan dit leven overwegen
 Niet 's Hemels vzeugd' / help Godt! wat isser tegen:
 Een snoodt gewoel / vol ramp en vol verdriet /
 Een schoone schijn / en anders is het niet.

Daerom O Chyist! die in des Hemels wolcken /
 Ter laet ster dagh vershijnt booz alle volcken /
 Laet doch uw' stem in onse ziele gaen /
 Dat wy niet vzeughd' / dooz u genaa bestaen.

Dat dese klanck verbullen mach onz' ooren /
 Gezegt volck, komt, ghy mijn Nijberkoren;
 Maer dat u stem en 't vzeesselijcke woordt /
 Vervloecte gaet, van ons niet zn gehoozt.

D E
Vrolijkke stemmen,
of

Stichtige Gedichten:

Om dooz een vermaeckelijcke stoffe / een pege-
lijk tot op-merckinge der zeeden te verwecken ;
genomen upt de geozlofde vrolijkhepdt / en
dagelijcksche onderbindinge van des wer-
relt's verdozventhepdt.

Lentens Bloeme-krans.

Stemme: Lentē doet de Aerd' ontluycken, &c.

Ente die het soete leben /
Die de bloemkens en 't tapijt
Ons upt uwen schoot komit geben /
Die ons soete jeught verblijdt /
In dees aengenamen tijdt /
Daer het grasje en het kruyt

Staet geciert in volle vzeught /
Daer ons hert is in verheught /
Als ghy deelt u schoonhepdt upt.

Al de Beesjens komen boben /
Al de Pierkens kruipen boort :
't Dogeltje / om Godt te loben /
Men soo geeftigh queelen hoort /
En soo meenigh lieflijk woort
Wordt gesproken hier en daer /
In de schaduw van de blaen /
Als het hert wort op gedaen /
Om Godt's lof te bootsen naer.

Al 't gedierte soecht te paren
 Met een ober soete lust /
 Dan soo doet sich weer bergaren /
 Wat de winter heeft geblust :
 't Vinckje brydt sijn nest met rust /
 d' Eene lacht / en d' ander singht :
 Daer is blaeten en krypoel /
 Daer is queeken upt de poel :
 d' Eene hipt / en d' ander springht.

Lieffelijcke blijde tijden /
 Soete kranskens van de min :
 Wie sou sich doch niet verblijden /
 Met een gantsch verheughde sin :
 Wie sou niet het vuyt gelwin
 Laten baren / en bespien
 Wat een uptgenomen lust /
 Wat een blijdschay wat een rust /
 Godt ons ober al laet sien t

Schout hier Godes wonder-wercken /
 Die 't gesloten weer ontslyt :
 Wilt op sijnen zegen mercken /
 En op dees gecierde Brydt /
 Die met loovers op-getuyt /
 Die met Goudt en Peerlen pronckt /
 Die met purper en met groen
 Kan haer schatten open doen /
 Die ons vziendelijck belonckt.

„ Mensche / wilt de soete Lenten /
 „ Oock ontslyten van u hert :
 „ Wilt op dese tacken enten
 „ Deughd' die nouw volpresen werdt ;
 „ Van soo suldy van de smert
 „ Sijn bezyidt / en van de pijn ;
 „ Want de deughdt staet altydt schoon /
 „ Als een frissche Lauwer-kroon /
 „ Die niet kan betreden zijn.

Somer-Vreught.

Stemme: Yets moet ick u Laura vragen, &c.

Als de Zyndt prunkt met haer bloemen/
 Der stfe met haer kumpf wel roemen/
 En om-armen Phoebus glans;
 Die haer zwangert met de vzychten/
 Datse Moeder met genuchten/
 Breyght veel Nymphjes aen den dans.

2. Welkoom Moeder met u Perlen/
 Ghy doet ons gesichte dwerlen:
 In het dicht om-schaduwet bosch:
 Onse oogen gaen soo wepen/
 Onse hert gaet soo vermeyen/
 En onse sinen gaen soo los.

3. Hier gaen wy in 't krooren spelen/
 Hooren 't Nachtegaeltje quelen/
 Daer de Leentwerck tiereliert:
 Hier soo springen Hert en Hinden/
 In de dicht beplante Linden:
 Hier soo hippelt al 't Gediert.

4. Hier verlusten ons de aaren/
 Daer in wy ons lieflijck paren:
 Hier vermaecht ons 't schoon gebloos:
 Daer het Speken wyt gaet trecken
 Honigh / met zijn teere becken/
 Soo wyt Wely / Blom en Kroos.

5. Appels / Karssen / Pruymen / Peeren/
 Komt ghy Moeder ons verceren/
 Dijgen / Noten / en de Most /
 Koren / Ripen en Kustangien/
 Persken / Misspels en Orangien/
 En ghy schenckt ons soo de kost.

6. Wen de boorden van u stroomen/
 In de schaduw van de boomen/
 Daer labeert een soete Key:
 Hier gaen uwe Koetjes grasen/
 Met haer volle Mellick-blasen/
 Droljck in de Klaver-wey.

7. Evenwel in al dees weelde/
 Ghy ons met u hert' verheelde/
 En wy gapen na de Locht/
 Als ghy met u heete stralen
 Komt soo binnigh op ons dalen/
 Sticken wy van doest / na 't bocht.

8. „Leert dan / leert dan sonderlingen/
 „Dat'er geene aerdsche dingen
 „Houden altijd eene stee:
 „'t Soete heeft oock sijne tijden/
 „Nu is 't weenen dan verblijden:
 „Doo doet oock de Somer mee.

Herffts volle Schuure.

Stemme:

Yets moet ick u Laura vragen, &c.

O Ghy moeder met veel kinders/
 Hebt wat bzeughts / maer meerder hinders/
 Sorge-draeghster van de bzuucht/
 Schuure-bulster van de Somer/
 Niet soo fris maer by wat lomer.
 Hier om haestmen sucht op sucht.

Ghy vanght alles af te scheeren/
 Schapen / Gansen met haer beeren/
 Ghy schzapt alles in u sack:
 Ghy ontrooft ons oock de bladen/
 En Apolloos schoon' gewaden/
 Tot ons leet en ongemack.

Ghy bzeught ons de Noorde-winden/
 Stozmen / bupen / die versinden
 Wat op 't landt is en in zee:
 Ghy bzeught ons veel ramp en plagen/
 Kranckheyt en veel boose dagen/
 Angesontheyt / smert en wee.

Welwel zijt ghy te prijfen /
 Dat ghy ons de kost gaet wijfen /
 Die eens moeders grage handt /
 Heeft gaenzwoelen/ plucken/ schuylen /
 Uyt de bosschen / wonden/ kuylen /
 Tot behoedsel van het landt.

Bacchus mach sich wel verblijden /
 Midts het zijn sijn bolle tijden /
 Want hy kuyght sijn buckje rondt :
 Ceres heeft haer niet te belgen /
 Sy mach vancken / hy mach zwelgen /
 En sich maken ongesondt.

Ghy doet onse Schuiren vullen /
 Die ons in de winter sullen
 Zijn een aengename bzeughdt :
 Ghy versiet ons dooz u handen /
 Dooz het koude klapper-tanden /
 En ghy toont eens moeders deughdt.

„ Als de droefheyt staet booz oogen /
 „ Toont u dapper van vermogen /
 „ Denckt / Godt sal het wel boozsien :
 „ Ick bemerk in alle dingen
 „ Dat'er zijn veranderingen /
 „ Die geen mensche kan bespien.

De koude Winter.

Stemme: Lente doet de Aerd^e ontluycken, &c.

Winter met u dozre haken /
 Grauwe-grinsaert straf en stuur /
 Met u wit gebloekte laken /
 Droebigh/ traegh en altijdt zuur /
 Kout en kil / en seer onguur /
 Pijn-banck / dwinger van de seughdt /
 Ceerer / sincerer van ons schat /
 Slemper / demper / Bacchus vat /
 Die ons rooft de soete bzeughdt.

Ghy ontkleedt ons alle Boomen /
 Ghy ontciert ons Bloem en Kruydt /
 Velden met haer ruyge zomen
 Crecht ghy het Bordenfel uyt /
 Afer sit dan in der muyt /
 Diet u harde parten aen /
 En gedenckt hoe fel en wreedt /
 Dat dees Draet ons scheert en eet :
 Ach wou hy doch van ons gaen !

Beesjes / die de Lucht nauw scheppen /
 Staen en belcken op de Stal :
 Schip noch Aechtje kan sich reppen /
 Doo bedwinght ghy 't ober al :
 Daer blijft menigh aen de wal /
 Die u bloeckt en schandigh smaelt /
 Die geen munt heeft in de tas /
 Die u wenscht by 't Noo:der as /
 Ons ghy alle smaet behaelt.

Ghy herschept ons and're menschen :
 Wy gelijcken wildemans :
 Niet mismaechter soumen 't wenschen /
 Met een ruyge pels en zwang /
 Met een mits gelijck een trans /
 Met een hoebel vooz 't gesicht :
 Die heeft kegels in den baert /
 Dese stampt en trapt verbaert /
 Die verschuoocht by vuur en licht.

Maer ghy Slenper zit te stempen /
 En verteert ons bleesch en bloedt /
 En dan zit ghy noch te schempen
 Als ghy 't soo onnut berdoet ;
 Maer wy denken in 't genoeft /
 Daer komt haest een soeter Heer /
 Met de bloepsels in de Zoom /
 Bloemkens / Kruytjes / Kraes en Room ;
 Dus gaet by / en komt niet weer,

- „ Dilt van dese Winter leeren/
 „ Dat geen droefheyt stadigh blijft:
 „ Blijdschap kan haest weder keeren/
 „ Als de Nebel ober drijft:
 „ Waer de liefde vast beklijft/
 „ Daer is druck / noch nare pijn/
 „ Daer slaet noch de Hagel niet /
 „ Daer is hert-zeer / noch verdriet.
 „ Na de Regen / Sonne-schijn.

Klachten over onse bedorvene Eeuwe.

Stemme: Als ick uyt wand'len ga: *Of Fortuyn
 eylaes bedroeft.*

WEgh balsche roem en eer / die 's menschen ziel verblint/
 Wegh losse waen en rook / ja lichter als de windt/
 Die uwe hoofden richt ten Hemel als een wolck/
 Als bergen in het oogh van 't nederige volck.

Waer strekt u hooghmoet heen / als na den ondergangh:
 Praelt by vol overmoet / daer 't hert is kil en bangh:
 Bouwt by Pallessen op / en stoft by op u goet/
 Dertoont u als een Pauw en draecht een fier gemoedt.
 't Is ydelheyt en schijn die u inwendigh streelt/
 De balsche hooberdy in uwe oogen speelt:
 Laet dunckentheydt verheert de Godts-brucht en de deught/
 Waer 't hert vol hooghmoedt krielt / schuwlt nimmer ware
 vreught.

't Zijn doorens die het hert vol scherpe pichel's slaen/
 Ach! soo uws Ouders oogh / hier eens moet weyden gaen/
 Het kende noch haer kindt / noch stam / noch haer geslacht/
 Fp! daermen deught verdooft / door dertelheyt en praecht.

't Zijn stricken uitgespreyt / die uwe ziel berraen/
 't Zijn kluysters daer mee 't hert ge stabigh is belaeen.
 Wat baet nu al u roem / die yder mensch belacht/
 De stoute hooberdy van yder wozt veracht.

Ghy weet dat hooberdy een grouwel is voor Godt/
 En die u belt te grondt tot al des werreltds spot/
 Die u Pallessen sloopt / en keert het soet in gal;
 Want hooberdy rijst gemeenlyck voor den val.

Legh af / legh af / by tijds / eer u de blicrem knelt /
 Strijckt blinden en de sock / eer u het onweer belt /
 Hoep bepligh onder 't landt / en houdt u by den wal /
 Hoe hooger datmen klimt / te zwaerder wozt de val.

Wie al te veel ombaemt / voock weder veel ontschiet /
 Een al te zwaren last verght doch u schouwers niet :
 't Genoegen is het al / 't is beter hoemen pocht /
 Een vogel in der handt / als hondert in de locht.

Wie met eens anders kleet zijn eygen veeders decht /
 Schriekt als een yder 't zijn / weer in sich selven trekt :
 Daer staet hy dan beroft en haelt elcks bloeck en smaet /
 Wie d'eben-mensch verkozt / wozt ober al gehaet.

Vernoegh niet eerlijck goedt en met gemeene Staet /
 Eet lieber engen Moes / als vzeniden wilt-gebract ;
 En wick eerst eer ghy 't waeght / of dit u staet bermaght /
 Te grooten onderwindt / haert namaels veel geklaght.

Indien ghy houdt dit spooz en acht Gods drengement /
 Soo lypd last noch vzes / booz een rampsaligh end /
 Dat ghy van staet of eer / of midd'len wert ontset :
 Een nederigh gemoedt / ooght altijdt op Gods wet.

Vermaningh aen de Nieuw-getrouwde.

Stemme van den 100 Psalm :

Ghy Volckeren des Aerdtrijcks al. **Of** / Christe ghy
 zijt dagh en licht. **Of** / Van Hemel hoogh.

Doe Sara sprack Tobias aen /
 En bziendelijck sach booz haer staen /
 Doen schuwden / dooz een stille bloedt /
 Haer oogghes in haer kuysch gemoedt.
 2. Mijn Bruydegom / mijn lieve Man /
 Mijn troost daer ick van leven kan /
 Mijn lieve vzeughdt / mijn soete min /
 Ich open u mijn hert en sin.

3. Noyt heb ick dooz een geyle lust
 Gesocht / waer 't dertel hert op rust /
 De tochten van een heete byandt /
 Ontroerden noyt mijn eel verstandt.

4. Tobias ebentweel hebzeest /
 Die maelde vast in sijnen Geest ?
 By bzeeste dooz een lastigh stuck /
 Dat d'ander bbracht in ongeluck.

5. De Engel / die vertroost hem boozt /
 En sprack tot hem / Tobias hoozt /
 Wie sijnen Heer en Godt verlaet /
 Die kroont niet recht den Echten staet.

6. Wie volght de lusten van de Jeughdt /
 En wentelt in des Werreltds bzeughdt /
 En stooft daer in sijn Ziel en hert /
 Die Mensch is wel in 't quaedt verwert.

7. Die Mensch mach wel geleen zijn
 By eenen Dee of mozigh Swijn /
 Dat na geen Coom of reden hoozt /
 Maer in sijn byple lusten smoozt.

8. Die sulcke dient een snoode Heer /
 By wordt een Slaef hoe langhs soo meer /
 En krijght dooz al sijn woest getier /
 Het beeldt van 't aldersnoodste dier.

9. Waer eene die Godts Wet betracht /
 Daer ober heerscht geen boose macht /
 Daer ober heerscht geen sond' of schandt /
 Maer erst den zegen in sijn Landt.

10. De zegen Godts maccht alles rijk /
 Dooz zegen zijn wy Godt gelijk:
 De zegen van des Hemels bzeught /
 Baert in den byomen Mensch geneught.

Stemme :

Ghy lodderlijcke Nympe , &c.

W Ie booz het sloben van de pijn
 Ten laetsten noch mach vzoelijck zijn :
 En wie booz al zijn waken /
 Den Lautwer mach genaken :

2. Die Helder kan d'arbejdt en de blijt /
 Vergeten booz de soete tijdt :
 Hy kan de Palmen plucken /
 En om zijn Dooz-hoost vzuken.

3. Ghy Byndegom verdient een kroon /
 Ghy krijght hier oock u liebe loon :
 Den loon booz al u vzaen /
 En booz u moeplijck slaven.

4. Ghy Bynedt u soete lust geniet /
 Hier is u troost booz al 't berdziet :
 Hier zijn al u genuchten /
 En jeughdelijcke vzuhten.

5. Vertrecht van hier en schijft in 't groen /
 En wacht den zegen van u doen :
 Wacht in de soete Lenten /
 Den zegen van u enten.

6. Wacht vzuhten daer de soete lust /
 In binden mach vermaeck en rust :
 De vzuht waerom wy leven /
 En in dees Staet begeben.

7. Dat sy u disch / gelijk een krans /
 Verstrecken booz een ronde dans :
 En datse steets bekljben /
 Als Carkens van Olijven.

8. „Wie

8. „ Die Godes woordt in eeren hout/
 „ En op sijn heyl'ge wetten bodt/
 „ Die sal het landt be-erven/
 „ En 's hemels bzeught verwerben.
9. „ Die Man sal al den zegen sien/
 „ Die Godt den bromen aen komt bien/
 „ Die erst noch al de schatten/
 „ Die 't huuwelijck ombatten.

Echts- Gefangh.

Stemme :

Van den 100 Psalm : Ghy Volckeren des Aerdtrijcks al.
 Of / Christe die ghy zijt dagh en licht.

V Erblijdt u in dit hzolyck Frest/
 En singt nu met een hooge geest/
 Dzijft nu 't zwaermoedigh hert van hier/
 En blacckt vyz in dit heylsaem byer.

2. Ghy hzolyck en berecnicht Paer/
 Verbindt u in den Echt te gaer/
 En maectt dooz desen soeten bandt/
 Een vaste strick / een eeuwigh pandt.

3. Een bandt die dooz geen ramp verslijt/
 Die 't ongeval / noch noch de tijt/
 Die tegenspoedt of dzoebe noodt/
 Kan scheyden / als de wzeede doodt.

4. De doodt die scheyt geen suw'ze min/
 Maer grift die dieper in den sin :
 De doodt verslint al wat sy boedt;
 Maer liefde blijft in 't trouw gemoedt.

5. Door liefde wordt de deught gequeecht/
Die in de Lentsche jeught doorbreecht :
De reine liefd' en 't Lentsche bloet/
Groeyt dieper alff' in d' Ouder doet.

6. Verheught u t' saem en blecht een kroon/
En offert nu der liefden loon/
Op dat de Zundt met recht verblijdt/
Mach bloeyen in de winter-tijdt.

7. Op datse door haer soete sin/
Mach krijgen loon voor hare min/
En dat sy binnen 't Jaer de kraem/
Mach roepen 't schaepken by zijn naem.

8. O soete bzeught ! voor al 't verdriet/
De Zundt haer liebe lust geniet/
Sy kan de planten en het groen/
Aen hare Woest en Casel voen.

9. Wel bzolich mael ! wel bly vergaert/
Daer 't al in liefden is bedaert :
Daer zegen uyt den Hemel daelt/
En als een gulden regen straelt.

10. Wel saligh zy u groote bzeught/
Geluckigh u eerwaerde deught.
Wel saligh zy u huyg en standt/
Gezegt van Godts milde handt.

11. De zegen dael van boven neer/
Met druppels van dien grooten Heer/
Geheplight met de soete bze/
Derrijck u hier en namaels nee.

*By Vrienden leeft als Vriendt, en draeght een gul gemoedt ;
Een rond en open kert de ware vriendtschap voedt.
Ter eeren deses Feefts, ter liefde van de Bruydt,
Drinckt eenmael op de ry een frissche Roemer uyt.*

Bruylofts-Gefangh.

Stemme: Lustigh Hymen, &c.

V Volijck weest bereenicht Paer /
 Dat te gaer
 U gaet in den Echt verbinden.
 Ghy Genooide aldermeest /
 Op dees Feest /
 Laet u doch in vzeughde binden.

2. Hier is droefheydt niet gesien /
 Noch de Lien /
 Die haer niet in deughdt verblpen :
 Hier is nu de rechte vzeught /
 Vol geneught
 En het loon van soete hzen.

3. Hier wordt dzift tot geyle vzandt /
 Noch de schandt /
 Noch de valsche min geleden:
 Waer de liefde / daer de deught
 In verheught /
 Heeft de geyle min vertreden.

4. Zegen dael op u geslacht /
 Dagh en nacht:
 Volght des Heeren heyl'ge wetten ;
 Dan soo boeght hem Godt daer in/
 W' t gesin/
 Die op sijne wegen letten.

5. 'k Wensch de Bruygom ober 't jaer
 Werdt gewaer
 't Loon van sijn berdzietigh slaven:
 Dat hy singen mach aldus /
 Dupe / sus /
 Komt ons soete Schaepje laben.

6. Dinct daer op eens vrolijck wjt /
 Door de Zynt /
 Kust eens soet aen beyde zijden.
 't Zijn nu tijden van de Feest /
 Dat de geest
 Wel een weynigh mach verblijden.

Echt-Gefangh.

Op de stemme van den 24 Psalm:

Wie's Houwelijcks jock met soet beval /
 Rondom sijn schouder's drucken sal /
 Die moet sich stellen om te strijden /
 Die moet geharnascht zijn met re'en /
 Gewapent boven en beneen /
 En wijshepdt setten aen sijn zyden.

2. Of anders is 't maer enckel Croet /
 't Is binnen Gal / al schijnt 'et soet /
 't Is vol berdziet en hol ellenden ;
 Maer wie met wijsse sinnen keurt /
 Wanneer hem 't Houw'lijck valt te beurt /
 Die doet de rampen elders wenden.

3. Het jock / dat door gelijcke sin /
 Zoep't man en wijs in dese min /
 Dat moet een yder willigh dragen :
 Hy draeght den last / sy draeghtse mee /
 Hy smaecht het soet / sy soeckt de vree /
 Sy zijn gelijck in vzeughdt en klagen.

4. De liefde kroont dees soete Zyndt /
 Met kranskens van het eelste kruyt /
 En douwtse niet haer gulde Siegen :
 Sy blechter Crouto' en Dziendtschap an /
 En boeght de Ziel van vrouw en man /
 Als Zielen in een Tijf gelegen.

5. Daer doetsse dan de nijdt en haet/
 En al wat repne liefde schaet/
 De twist-goddin en adders bluchten:
 Al komter suur / al komter soet/
 Sy zijn in als gelijk van moet/
 In bzeughdt / in rouw / in hoop en duchten.

6. Noch komt'er grooter zegen by/
 Van kinders die daer op een ry/
 Als planten haren disch omkroonen.
 Het wijf is als een wijngaert-ranck/
 Dol soete bzuucht / al schijntse kranck/
 Gezegent met veel jonge soonen.

7. Met soonen die des vaders deughdt/
 Met dochters die des moeders bzeughdt/
 En 't beelt unedrucken van haer wesen.
 Waer in de Godts-bzuucht als een pandt/
 Een ringh sal strecken aen haer handt/
 Daer uyt men handen zegen lesen.

8. Leest lang / O wel gezegent Paer/
 In bzeed' en liefde menigh jaer/
 Tot u Godt schencht een beter leven;
 Waer in dat smert noch droef hendt bzuout/
 Maer daermen altijd bzuwloft hout:
 Dat wil u Godt / dooz Christusum geven.

Echt - Sangh.

Stemme: Te May als al de Vogels singen.

I Hier een tijdt van bzoelijckheyt/
 Verdzijft daerom de rouw' en leyt/
 En helpt ons bzoelijck singen:
 't Is hier de feest / waer in de geest
 Wel blijdschap mach boortbzingen.

2. In d'oude eeuw is 't nice geschiet/
 Daer was geneught en geen verdriet/
 Als Echte-lynden paerden:
 Self d'Oude Man / die dacht'er an/
 Hoe soet sy oock vergaerden.

3. Men sie'd'er toe de Bruylofts'schaer /
 Men was blij met het jonge Paer /
 De wijsheyt wierdt vergeten :
 Soo oudt als jongh / van bzeughden songh /
 Men wou geen stuur'sheyt weten.

4. De wijsheyt Godts self alles sagh /
 Als hy quam op dees Bruylofts dagh /
 En sagh dit groot krioelen /
 En tot een merck / sijn wonder werck /
 Deed' hy haer sien en voelen.

5. De wijn was op / de weughd' was iyt /
 Daer was een stil en heesch gheluyt /
 De schaffer was verlegen :
 Hy schaft' op 't laetste Christi wijn /
 Doe was de bzeughd' ter deghen.

6. Waer blijdt'schap houdt de rechte maect /
 Daer kroontmen eerst den Echten-staect /
 Daer blijstmen in de palen /
 Daer kan een mensch / na wil en wensch /
 Sijn lust en aeffem halen.

7. Wijst d'aerdt'sche Bruyloft / 's Hemels aen /
 Soo moetmen soo ter Bruyloft gaen /
 Dat steets de sinnen streben /
 En sien om hoogh / met 's Hemels oogh /
 Na een veel beter leven.

Zeedigh Trouw-Gesangh.

Stemme: Droeve Princesse. Of/ Christelijcke Krijghsman.

Vriendelijck Paer dat dooz den zegen /
 Van Godes gunst is t'saem gevoeght /
 Waer op de dauw / gelijk een regen /
 U sal berrijcken / seer vernoecht :
 Vertele min / die moet van u verdraben /
 En in al u leven / werden notgeblust ;
 Want wie de min wil dwaeselijck aenleben /
 Dasse ras begeben / dooz haer snoode lust ;

Dus wie dooz liefd' de bunle min veracht /
 Dien wozt' er een krans ter eeren aengebzaecht.

Dolght dan de plicht en bzupect de Tieden /
 Bindt u gemoedt dooz Liefde vast /
 Stricht utwe ziel met d' Erbaerheden /
 Dan soo bezwijcht ghy dooz geen last :
 Pzijst oock de twiſt upt u gelwenſte daecken /
 Dat booz alle ſaacken ware vze beklijft /
 Laet daer de Liefd' en d'eendzacht t'samen waecken /
 Datter dan mach blaecken / deughdt die ceulwigh blijft ;
 Want wie dees ſtaet / tot Godes eer begint /
 Die ſiet' er ſijn wenſch en 't gaet hem booz de windt.

Hy ſiet' er luſt in al ſijn handel /
 Al wat hy doet dat zegent Godt /
 Hy iſt oprecht / en vroom van wandel /
 Of ſchoon de werrelt daer mee ſpot.
 Hy ſal ſijn ſtam met deughdelijke vzuichten /
 Sonder pijn of ſuchten ſien ſeer bzaef geplant /
 Hy ſal daer ſien de eerbare genuichten /
 En een ſoet kypoelen aen de Moeders handt :
 O ! die de Echt / dus heerlijck heeft gekroont /
 Die wozt' er na wenſch ſeer rijckelijck geloont.

Denckt daerom ſieets en ſtelt utwe gangen /
 Staedelijck na des Hemels baech /
 Neemt met Maria u verlangen /
 Nae een veel hooger / grooter ſaech :
 Daer u geen ramp noch tegenspoet ſal letten /
 Daermen u ſal ſetten / als in ſuyber goudt :
 O ! die ſoo leeft / die kan den doodt verpletten /
 Daermen nae Godts wetten / Bzu ploſt houdt ;
 Dus ſiet wel toe dat ghy des Hemels vzeught /
 Hier in uw Ziel en naemaels vinden meught.

Soeckt andere Echt gefangen in de Urania ,
 of Hemels fangh.

De treffelijcke wensch *Catonis* van *Cicerone*, in sijn
Gulden Boeck van d'Ouderdom beschre-
ven, nagevolght.

Stemme: d'Engelsche Fortuyn.

C A T O spreeckt.

I Adien my Godt gaf / in mijn Ouderdom /
Mijn byze keur / om in de wiegh weerom
Te zyn een kindt / dat nae de volle dorst
Sijn's moeders janck / om laben sijnen dorst :
2. Ick sou voozwaer sijn hooge gunst verstaen /
Terwijl mijn lamp nu haest is wyl-gegaen ;
Mijn loop ge-eyndt / soo vind' ick geene rust /
Noch heb van nientos te leben geenen lust.
3. Wat vooz gemak is doch in 't woeste rondt ?
Is niet ons Ziel met alle ramp gewondt ?
Quelt niet de smert en tegenspoedit ons sin ?
Al waer dit niet / soo heeft 'et sathepdt in.
4. 'k Heb geen vermaeck dat ick mijn leben hier
Betweenen souw / met droefheyt en getier :
Of dit het volck en veel geleerde doen /
Ick wil mijn loop recht na de deughde spoen.
5. My rouwde nocht dat ick hier heb geleest /
Vermits mijn trouw u Roome niet begreest ;
Want ick heb soo mijn leben overbracht /
Dat ick my niet vergeefs geboren acht.
6. Ick schepde dan wyl dese leemen hutt' /
Niet als de Dyck / die stadigh sit en duct' :
Wy hebben slechts een herbergh / daer een man /
Een wepnigh schuyt / en niet verbliben kan.
7. Vermits Natuur geen huys / geen burgh of slot
Dooz altijd geeft / noch eenigh overschot :
Wy toeben slechts / terwijlen dat de doodt
Ous eyscht van hier / en wyl dees kerckier stoot.
8. Wel saligh zy / wel saligh zy die dagh !
Wanneer mijn Ziel van hier vertrecken mach :
Wanneer ick koom in mijn vermaeck en brynght /
En schep in 't Chooz der Zielen mijn geneught.

't Salige leven uyt Petronio.

Stemme: Si c'est pour mon pucelage, &c.

Ghy zijt dooz den waen bedrogen:
Dit is 't Saligh leven niet/
Dat gelijk als sneeuw verschiet/
Opgezoucht voor yders oogen/
Tecker / moedigh / trots / vol pracht/
't Ware leven dit veracht.

2. Of u handen tierlijck blincken/
En met edel steenen stijf
Waer beperelt 't heele lijf/
Die als Sterren staen en pincken/
Dat u wel verwaent toe-sacht/
't Ware leven dit veracht.

3. Om te rusten op de pluymen/
Met Gordijnen van damast/
Doz stelijck daer om gepast:
Op 't verhemelt bedd' te sluymen/
Hoe berweent en oock hoe sacht /
't Ware leven dit veracht.

4. In de Princelijcke zalen
Sijn met Purper aen-gedaen/
Dreuts en prat daer heen te gaen/
Dincken uyt vergulde schalen/
Veel te porchen van 't geslacht/
't Ware leven dit veracht.

5. Of u disch zo ober-laden/
Met een koninghlijck bancket /
En met Harpeniers beset/
Wat sou u doch mogen staden
Al het graen / en Cyri macht?
't Ware leven dit veracht.

6. „Saligh is hy en gepresen/
„Die op niemants gunste past/
„Noch der krijgers zwaerd verrast/
„Maer met maet vernoecht kan wesen:
„Dulck een man is waerd begaest/
„Dat hy dooz de wolcken draest.

Tegens de eygen Liefde.

Stemme:

Gelijck een Roosken teer, &c.

N Arcissus in een Byon / Sagh sijn bergulde hayz /
 Dooz't spieg'len van de Son / Daer hy verliest op waers

O schoon gesicht! dat my ver-licht / Sepd' hy / o

Godtlijck wesen / Ich sie dat in my is gesicht / Een

scheysel noyt volpresen.

2. 't Geen opt Natura schonck /
 Dat leeft in my alleen /
 Mijn leden fris en jongh /
 Seer aerdighlyck besneen:
 Behallick beeldt / dat in my teelt /
 De liefd' en groot genoegh /
 Ich sie dat my is meegedeelt /
 't Geen d'hemel weet te voegen.

3. Maer ghy o dwase kindt!
 Dat op u schoonheyt fiet /
 Geloost ghy zyt verblindt /
 Ghy acht op deughde niet:
 Dees schoonheyt's schijn / is waen vooz zyn /
 En eygen liefd' is schandigh /
 Sy brenghet u self in smert en pijn /
 En maectt u onverstandigh.

Penelopsis Kuysheydt.

4. De eygen liefd' is quaedt /
 En acht haer naesten niet :
 Als schoonheydt rasch bergaet /
 Van sietmen sijn berdziet.
 De eygen liefd' haer self gerieft /
 Daer sy doch and' zen lastert :
 Al wat sy doet dat is ondieft /
 Om dat sy is verbaftert.

De reden wijft dit wpt /
 Dat hy is sot of dom /
 Die nimmer valsch geluyt /
 Kan hooren op sijn trom.
 Het quaedt is goedt / en wat hy doet /
 Daer schept hy in behagen ;
 Daer doch een redelijck gemoedt
 Een pder moet berdzagen.

6. Narcissus acht sich schoon /
 Dies wierd' hy oock een bloem /
 En kreegh soo booz sijn loon
 Een krancken eygen-roem.
 Ghy Dypers oock / zijt windt en roock ;
 Al schijndt hoogh geresen /
 Soo u quelt eygen-liefds gespoock /
 Ghy sult Narcissus wesen.

Penelopsis Kuysheydt.

Stemme: O Nan. Of/ Tanneken &c.

E Dele Gzicken pronkt met gaven/ Van u Pe-ne-lopé,
 H Penelopé, Die 't gerucht doet hooger draven /

Als het Sonn' of Maen-licht des. Hare deughden vloeyen
 Als een vrolijck Hof / En haer eer sal groeyen
 Maet een jeughdig lof / Wy houden haer in eer en deughdt /
 Wy houden ha-re tee-re jeughdt / Wy houden haer in
 meerder vzeughdt / Als gout of sehat / Lof/lof/δ Grieckse
 roem! Lof δ Grieckse roem! Sulck een sagh Ulyses leven;
 Maer waer bintmen nu die Bloem?

2. Roem van de Drentwen / glants van deughden /
 Een baech van eerbaerheydt /
 Baech van eerbaerheydt :
 Beeldt dat ons in tucht en vzeughden /
 Tot een saligh leven leydt /
 Uwe kuyssche sinnen /
 En u vzaef gemoedt
 Lichtlijck overwinnen
 Wat de liefde voedt :
 Het vranden van mins snelle licht /
 Het vranden van mins sel gesicht /
 Het vranden van mins spel gedicht /

Wijekt voor de Son /
 Doch repne Liefde blijft /
 Keyne Liefde blijft /
 Dze mael ses en noch twee jaren /
 Sy in trouwe min bekljft.

3. Als'er dit webb' sal zijn volweven /
 Dan zal ich zijn u Byzndt /
 Sal ich zijn u Byzndt /
 Dan sal ich mijn trouwe geven /
 Sep sy / als 't gheweef is wyt :
 Siet de Pollen loncken /
 Op dit edel beelddt :
 Siet de geyle vancken /
 En wat minne speeldt.
 Al watse daeghs hadt toe-bereydt /
 Al watse daeghs hadt toe-gebreydt /
 Al watse daeghs hadt op-ghespreydt /
 Ontdee sy 's nachts.
 Hoe / hoe ghy Dyers wacht /
 Hoe ghy Dyers pracht /
 Sy weet om den tuyn te leyden /
 Midts sy al u doen belacht.

4 Als nu Ulysses quam van 't doolen /
 By sijn Penelopé,
 Sijn Penelopé
 Vrielt hy sijn min verholen /
 En sy wist niet wat hy dee :
 't Hart begoft te leven /
 En haer hondtje sprongh /
 Min-moer kend' hem eben /
 Dan doen hy was jongh :
 De Liefde die verholen lagh /
 De Liefde die verschooven lagh /
 De Liefde die niet dolen magh /
 Quam voor den dagh :
 Ach / Ach mijn Diamant !
 Cere van ons Landt /
 Liefde magh wat zijn gescheyden /
 Maar de Trouw is 't waerdste pandt.

De getoomde Liefde.

Stemme: *Quand la Bergere.*

U Geyle liefd' ó Venus kúndt! Die is maer windt /
 U pijlen/ koker en geweer / U fesse schichten / En snelle
 lichten / Die leggen neer.

Segh waerom spildy ulven tijdt /
 Dol hoon en spijt?
 Want ich heb nu dooz vlijt en kracht /
 U sachel-bzanden / en loose banden
 Al t' onderbzacht.

Diana als sy toogh ter jacht /
 Heeft u veracht /
 Ghy spilde daer u konst om niet;
 Mits wack're sinen / en dwars van 't minnen /
 U zijn berdziet.

Doch Atalanta soete maeght /
 Die u behaeght /
 Die liet haer dooz het geldt en goedt /
 Dooz lust bekeoren / en gaf verlooren
 Waer fiere moedt.

De tijdt die alle dingen slijt /
 U doock verblijdt:
 't Gemoedt dat is niet sozgh belaeu /
 En 't nare suchten / en 't minne duchten
 Is doock gedaen.

Doch! d'armoe die den minnaer dzucht/
 De min bezucht /
 En maectt hem mager en ont stelt /
 Dat sijn gedachten / de min verachten /
 En haer getwelft.

De wanhoop dick u pijlen scheurt /
 Wanneer sy treurt /
 En snijft haer 's levens dzact ontwee /
 En brenghet u t'onder / met storm en donder /
 Dol rouw en wee.

- „ Dus is u Liefd' o Venus kindt!
 „ Maer roock en windt /
 „ Geen deughd' die ober al bestaet:
 „ Wech pdel schijnen / ghy moet verdwijnen
 „ Met schand' en smaet.

Vrienden-Liedt.

Stemme: Ghy Drincke-broers berooft van sinnen, &c.

Ghy Vrienden die in bzeughdt wilt leben/
 Onthoudt dees lessen eens van my:
 Wilt u in geenen twiſt begeeben /
 Maer schonwt dees dollen raserij;
 Want een oprecht gemoedt/dat neemt het al in 't goedt/
 En doet in rouw of bzeughdt /
 Dat de mensch in deughd' verheughdt.

2. Wanneer de wijn het hert doet open/
 En leydt u tot de broelijckhepdt;
 Soo wilt niet van de reden loopen /
 Maer blijft in palen van beschepdt;
 Want een oprecht / &c.

3. De bzeugd' die is geen mensch verbooden/
 Van die de palen obertreet:
 Weest open-hertigh by Genooden;
 Doch Liefd' en Trouwe niet vergeet /
 Want een oprecht / &c.

4. De bzeughde kan in Rooskens baden /
 En sijn met bloemkens ober spreepdt:

De wijn kan onse Geest ontladen
 Van alle rouw en treurigheidt /
 Want een oprecht / &c.

5. De keeltjes die soo vrolijk klinken /
 Die zijn nu van de sozgh ontlast /
 Wy sullen Dzienden noch eens dzingen /
 En sien of ons oock meerder past /
 Want een oprecht / &c.

6. Is 't dat wy mogen dozlof krijgen /
 Wy sullen dancken onsen weerd :
 Godts lof dat sullen wy niet zwingen /
 Wiens goetheydt alles heeft bescheert /
 Want een oprecht / &c.

De Goude Eeuwe.

Stemme: Verdwaelde Coninginne.

O Schoone goude tijden!
 O aengename Zeught!
 Waer in sich most verblijden
 Al wat'er leefd' in vzeught:
 De eele mensch / die had sijn wensh /
 En wat hy mocht begeeren /
 Sijn soete rust / sijn wil en lust /
 Wat soud' hem mogen deeren:
 Daer was geen spijtigh puzlen /
 Geen treck nae heerschapp /
 Nae Princelijche Duplen;
 Maer yder leefde by
 In vrolijkheydt: men wist van leydt /
 Van twist noch haet te spreken /
 Daer had de min in yders sin /
 Een vrolijk yper outsteken
 Men poogde noch nae schatten /
 Nae ciersels noch nae pzonck /
 Waerom de menschen pzatten /
 Maer elck bleef eben jonck:
 Het Landt gaf wyt / haer loof en krumde /

Haer bloemkens en haer Drachten /
Die met vermaeck / en soete smaeck /
Haer stoofden in genuchten.

Men hoefd' er niet te belven /
Noch sijden met den Ploegh ;
Maer 't Landt dat bracht van selsven /
In oberbloedt ghenoegh.

Daer speelt het Swijn / by 't bet Conijn /
De Leeuw was by de Schapen /
De Wolf en 't Lam / de Stier en Ram /
Die sprongen by de Apen.

Daer wiert geen quaet bevonden /
Een boosheyt noch verract ;
Maer alle menschen stonden
In een gelijcke graedt :
Men had krackeel in 't minste deel /
Een quade geen ghedachten ;
Maer Liefd' en Dree / die hielden stee /
Die waren hare krachten.

⊙ schoone Gulde tijden !
⊙ aengename jeughdt !
Waer in sich most verblijden
Al wat 'er leeft in bjeughdt ;
Maer wy eplaes ! soo sot als dwaes /
Verachten dit vermacken /
Dies onse hert / in rouw en sinert /
De bitterhejdt moet smaken.

De Yfere Eeuwe.

Stemme : Verdwaelde Coninginne.

O Abungelijcke menschen /
Dan yfer en van stael /
Ghy op-gebulde penssen /
Dan alder leye quael :
Die u gemoedt / vol blam en bloedt /
Vol wapens hebt gaen sineden /
En u ontbloot / soo kleyn als groot /
Dan denghde / recht / en reden.

2. Waer is de Cronw geblogen ?

Waer

Waer is nu 't rechte recht ?
 Nu komt in plaets de logen /
 Bedrog en veel gebercht :
 Men plindert hier / men stoocht het byer /
 Men zaemt veel snoode twisten /
 Wie smoozt dien bzant ; maer elcks verstant /
 Verciert gewelt en listen.

3. Wy staen nae heerschappenen /
 Naer roem en yd'le pracht /
 Naer wreede tyrannenen /
 Naer grootsheydt van geslacht /
 Naer al het geen / dat tegens reen /
 En met de deught wil strijden /
 Men breecht de wet / vooz elck geset /
 In dees bedroefde tijden.

4. Wy staen na gulde schijven
 Om goudt is 't al te koop :
 Om goudt wy altydt dzijven /
 In een onvasic hoop :
 In d'W're eeuw / is nu 't geschreeuw /
 O goudt ghy zijt ons leven !
 Al ons verstant / en ingelwandt /
 Dat is u overgeben.

5. Hierom is 't lijf vol smetten /
 Dol huyligheydt en scanck /
 En wie dit wil beletten /
 Behaelt seer wepnigh danck.
 Men beynst in schijn / maer al ons zijn
 Is als vergif van slangen :
 Een soet gestreel / een loos gequeel
 Om yder een te vangen.

6. Och ! mochten top beleben /
 Dat liefdes edel zaet
 Mocht in ons ziele kleben /
 En smoooren al dien haet :
 De gulden Eeuw / sou met geschreeuw /
 In volle blijdschap rijzen :
 Dat broom gemoedt / sou van dit goedt /
 Godt in den Hemel prysen.

De broofheydt van des Menschen leven.

Stemme:

Te May als al de Vogelkens singen.

DEs menschen leven rasch vergaet /
 Hoe schoon het nock verheben staet /
 Gelyck een Kroos te proncken /
 Vol Goudt en zy / vol hobaerdy /
 En in de weelde droncken.

Maer als men op de brooshepdt let /
 Doorwaer het is soo nauw beset /
 Men gaet op gladde paden /
 Het is een bloem / vol losse roem /
 In mogenthepdt en daden.

't Zy Koningh / Burger / Dorst of Boer /
 't Is al van eenen stof en boer :
 Een schaduw' is haer leven :
 De geude staf / en 't Boere kaf
 Wordt eben haest verdraben.

't Is als een glas dat luchtigh schijnt /
 Dat stracks verbreekt wannecrmen 't pijn /
 't Is woelery en slaven :
 Een droom die bliedt / een spael die schiet /
 Is al haer besigh draben.

Het schijnt wel schoon / maer 't is het niet /
 Het schijnt vol vzeughd' / maer 't is verdriet /
 't Is langh gemeught met suchten /
 Het schijnt wel lanck / maer 't is seer kranck /
 Vol hoopen en vol duchten.

Gelwis wie daer te vast op steunt /
 Heeft op te krancken riet geleunt /
 Dat hem sal haest begeben /
 Daer leydt den Heer / niet staet en eer /
 Vt is het met sijn leven.

Hier leyd de Boer by 't eel geslacht:
 Wie 't leven best heeft overzacht/
 Dat sal de deught beloonen:
 Het reyn gemoeft / en kleyn van goet/
 Dat overtreft de kroonen.

En wie in Christo Jesu sterft/
 Doozwaert hy hooger kroon berwerft/
 Als eenigh Prins kan geben:
 Een kroon die blijft / en vast behlijft/
 Een kroon van 't eeuwiglyc leben.

Actæon, Of Nieuws-gierige Jager.

Over 't bespieden van Diana.

Stemme:

Joyeuse. Of / Goossen.

W

At geraes/ en wat geblas / hoor ick in de velden t
 Wat ghewoel / wat krioel / wie sal ons hier melden t
 Dien! siet hier komt aen / eene koppel Szacken /
 Die rontom/ snupben om/ laet w'ons t' saem wech packen.

2. Nymphjens weest/ doch bly van geest/ seyd Diana lustig/
 Zijt te vreen / wy alleen / zijn doch stil en rustigh:
 Wie dat sal / hier in dit dal / met sijn Honden jagen/
 Wy geloost / is berooft / van sijn goede vagen.

3. Wie

3. Wie ons siet / dus heel ontkliet / en soo naecht te baden /
 En ons' Leeu / schoon besneen / wis het sal hem schaden :
 Geen Goddin / laet de Min / haer albast vertoonen /
 Dus is hy / in de ly / die ons hier wil hoonen.

4. Als hy sagh / met groot gewagh / op Actæons gangen /
 Sepd' Diaen , hier van daen / of 't wordt u te bange /
 Doozt van hier / ghy snoodde dier / gaet in 't bos te doolen /
 En mijn straf / zy u graf / in de duyst' re hoosen. (rens /

5. Stracks zijn kop / die kreeg een top / met twee lange ho-
 En sijn hant / ruggh en zwaer / sagh hy vol ver storens /
 Langh verstrecht / en bont geplecht / in een Hart te zwerben /
 Most hy laes ! tot een aez / van sijn honden sterben.

6. „ Wie alhier / te seer nieuwigier / wil te veel bespieden /
 „ Wordt met macht / t' onder-bracht / tot een spot der Lieden ;
 „ d' Egen hondt / hem self verwondt / en staet nae sijn leven /
 „ Dies u wacht / onbedacht / in gebaer te zweben.

Getrouwe liefde van de Koningin *Alcione*.

Stemme: De May die komt ons by seer bly , &c.

Alcione O Coningin !
 U hert is heel bevangen van den rouw /
 Om dat u Morpheus in u sin /
 Gaet stozten 't leet van u beminde trouw :
 Ghy sucht soo naer en steent /
 Om dat ghy niet bereent :
 Noch weet waer uwe Koningh blijft :
 Hy is in den noodt / en laes ! hy is doodt /
 Wie weet waer hy dzyft ?

Sy klacght den Oeber van de Zee /
 Waer droefshendt en haer ober-groote smert :
 Hebt deernis o ghy woeste vee !
 Sep hy / en troost doch mijn bedroefde hert /
 Dat nu met anghst belaeu /
 Moet in de rouw vergaen.
 O Eole sent u ghespan /
 De Nymphje's gebiedt / O deerlijck verdziet !
 Waer is doch mijn man ?

De golfsens sietse klachtigh an /
 Die dertel springen aen de barre strandt /
 O! golfsens hier is mijne man /
 Mijn Konningh / en mijn alderwaertste pandt /
 Het leven ick veracht /
 En doe hier mijne klacht /
 Hoe dat mijn ziel nae u versucht /
 Wech kroon en mijn staf / ick gae na mijn graf /
 Ick neem aen de blucht.

Alcion' als een Vinck herschept /
 Die jammert vast en blescht om haren Heer /
 Haer wieckkens sy soo vierigh rept /
 Sy picht / sy kust en tistyt dus heen en weer /
 Sy druckt hem aen de wangh /
 Sy streelt hem alsoo langh /
 Tot sy oock in een Vogel keert.
 „ Waer door dat de min / met hert en met sin /
 „ Ce recht wordt geicert.

Wanneer de Zee is weest en wilt /
 En stepg'ren doet de baren nae de locht /
 Dan wordt de storm seer haest gestilt /
 En 't ontweer wordt in soete rust gebrocht :
 Soo haest dit bluchtigh vaer /
 Men d' Oever komt te gaer /
 Dan is de Hemel self verheughdt :
 De Sou met haer licht / in yder een sticht /
 Een lieflijke vzeughdt.

„ Leert hier die 's Houwlijcke staet aengaet /
 „ Hoe dat de trouw bestandigh blijft ter dootd /
 „ En hoe de storm en twist vergaet /
 „ Als Liefd' en Trouw bezwijcken in geen nootd :
 „ De Vreed' haer dan bestraelt /
 „ Die wt den Hemel daelt /
 „ En mengelt al het stuur in 't soet :
 „ Wel hem die getrouw / in vzeughdt of in rootw /
 „ Heeft rust in 't gemoedt.

De schoonste Bevalligheydt
PALLAS, JUNO en VENUS.

Stemmen: Ick voer al over Rliijn.

Of/ Snel Rebel.

- A**ls Juno met haer kroon/ als Juno, Ec. jae kroon/
 By Pallas met haer goude puyck/
 In het veldt was verselt/ en opgezonden seer schoon.
2. Doen rees'er een geschil/ doen rees'er / Ec. jae schil/
 Wie datter was de schoonste Drouw/
 Die in cier/ den Laurier/ vooz allen striicken sou.
3. Doen sprackamen Venus aen/ doen sprackamen/ Ec. jae aen/
 Lecht af u schoone gordelijn/
 Laet ons dan/ 't oordeel van/ ons schoonheydt eens verstaen
4. Al schoonheydt Venus blinkt/ u schoonheydt/ Ec. jae blinkt/
 Al gordelijn dat is bereydt/
 Overschoon/ van de Goon/ en vol bevalligheydt.
5. Sy ley dien gordel af/ sy ley/ Ec. jae af/
 Sy cierd' haer met een kroose-krans/
 Cel geblecht/ hzaef gehecht/ die haer veel schoonheydt gaf.
6. Soo ras als Pallas sach/ soo ras/ Ec. jae sagh/
 En Juno dese hzave krans/
 Sep in haest/ als verbaest/ sy wint ons af den kans.
7. Ghy Venus wint den prijs/ ghy Venus, Ec. jae prijs/
 Het kroosken is vol geestigheydt/
 Schoon van aert/ lief en waert/ daer 't oogh sich in vermeydt/
8. „Het kroosken is de deught/ het kroosken/ Ec. jae deught/
 „De bziend' lijkheydt waer met een maeghdt/
 „Soet van zeen/ wijs van reen/ in deugd' moet zyn verheugd.
9. „De schoonheydt sonder geest/ de schoonheydt/ Ec. ja geest/
 „Is als een gulde houte pop/
 „Die wel schoon/ staet ten toon/ maer is een doode leest.
10. „Dus Nymphjens u bereydt/ dus/ Ec. bereydt/
 „Omhelst de schoonheydt die beklijft/
 „Die de tijdt/ niet verslijt/ maer duert in eeuwigheydt.

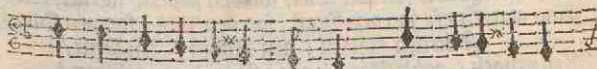
Het groote Gildt.

Stem : *Kits Allemande.*

Op de rechte Engelsche wijze.

I t' groote Gildt valt veel te doen /

Iae meerder als men kan vermoen; Dus onbedachte.

Minnaers' pzoest / Watn' in 't Gildt al behoeft /

1 Soo aen huys / soo aen bes / soo aen kant en gestick /

4 Aen sluweel / aen satijn / aen Damast en klinckant /

2 Soo aen ringh / soo aen bagh / aen gepzonck en gestick /

5 Soo aen jack / soo aen keurs / aen bozdruy / diamant /

3 Soo aen keurs / aen hont / aen schoen /

6 En met der-te-lyck te voen /

Daer ghy als met een lust / U stozt in dwase rust /

Bedenkht hoe dat u malle sin / U treckt tot dwase min.

2 Dan moet'er noch meer zijn als 't kleet /

En na ghy slecht of lekker eet /

Soo moet ghy zijn om all's besorght /

Schoon dat men 't leent of borgh.

Soo aen broodt / soo aen Bier / soo aen Speck / soo aen Kees /

Soo aen Turf / soo aen Hout / soo aen Vis / soo aen Vlees /

Soo aen Welck / aen Room / aen Put /

Men geback / aen gestoof / aen gesoon / aen gebzaen /

Men Pastey / aen Lampzey / soo aen Caert / soo aen Vlaen /

Soo aen Butter / Wijn en Gout ;

Daer smeerje dan u krop /

En dencht ten magh niet op :

Geloofst dat al te veel gesmeert /

Het Hamken haest verteert.

3 Dit Gildt vereyscht soo beele goet

Waes mee 't zijn kraem toe stellen moet :

Soo van huys-raedt / als van 't geen /

Dat noodigh is 't gemeen :

Soo aen stoel / soo aen bank / als aen bedt / en gordijn /

Soo aen pan / soo aen treeft / als aen tangh / porselijn /

Soo aen spit / aen pot / aen kraen /

Soo aen kroon / soo aen schael / als aen schroef en lantaern

Soo aen dish / aen serbet / soo aen webb' als aen gaeru /

Soo aen oly / smout en traen /

En al wat ick vergeet /

Dat leerdy tot u leet.

Siet doch eens hoemen sich bezwaert /

Van die ten huys-raedt vaerd.

4. Doch bleef dy sterchts met u alleen /
 Maer ghy krijght drie haest van u twee /
 De kraem die hebdy van 't gemal /
 En van elck groot oberbal :

Dan Cousijn / of u Neef / u Gebaer / of Compeer /
 Dan u Nicht / u Gespeel / u Gebuur / en Commeer :

Dier de Kock / Kraul en Kilappen /

Om 't Kandeel / om de sop / om de koeck / om 't gesnack /
 Om 't bancket / om 't gesnuul / om den wijn / en 't geback /
 En al dees lichte Vrep /
 Die blijft u soo langh by /
 Als 't goedt is op een zy /
 Dan stupft elck heen / en gaet sijn straet /
 Daer yder u verlaet.

5. Met wijshepdt moet dan dese staet

Zijn aengebaert door wijsse raedt :

Om 't bloek te slegen met beschept /

Met kloeck en goet belepdt : (blijt /

Daer moet raed / daer moet sozgh / daer moet lust / daer moet

Daer moet zweet / daer moet houst in 't besteen van den tijdt /

Daer moet wil / en liefd' / en deught / (slacht /

Daer moet staet / daer moet stam / daer moet huys / en ghe:

Daer moet Godt / daer moet Ger / en rust zijn oberdacht /

Een zegen van de Jeughd :

Door al met Ouders sin /

Moet liefd' en trouwe min /

Met redens schael zijn oberlepdt /

Of 't wordt te licht beschrept.

De verstoorde Rust.

Stename: Al hebben de Princen haren wensch, &c.

Vroljicke velden / lieflijck geboomt /
 Waer in soo menigh Beeccken stroomt /
 En soo aerdiggh dierken zweeft /
 Dat wan ulwe rijckdom leeft.

2. Siet hier het Hert / en ginder de Wind' /
 Onder de Elfen / Eschen en Lind' /
 Als sy klypsen 't groene woudt /
 Waer in soo menigh Jagher houdt.

3. Weeld'rige dierkens / die soo byolijck spzingt /
 Die op de tacrkens lieffelijck singht /
 En hebt sozge noch verdriet :
 Laes ! ghy siet'er u droefhepdt niet.

4. Hier komt de Jagher met sijn Bzacken aen /
 Siet hoe hy snuffelt / en komt ghegaen /
 En hoe loos hy u belaezht :
 Siet dat ghy 't doch niet beklaezht.

5. Daer komt de Doog'laer met sijn loose stuyt /
 Siet hoe hy 't net en de knip set uyt /
 En queelt een soo byolijck liedt /
 Maer het is al tot verdriet.

6. Waerom O Dierkens ! stooztmen uwe rust ?
 Waerom O Diercken ! bzeechtmen uwen lust ?
 Ey wat hebby doch misdaen /
 Datmen u dus soeckt te verraen ?

7. Daer ghy doch niet u lustjes te bzeen /
 Niets met een gierigaert hebt ghemeen ;
 Want ghy niemandt doch misdoet /
 Noch yet's quaedts hebt in u ghemoedt.

8. „ Dit is het beeldt van de byome mensch /
 „ Die wordt belaezht nae 's boosens wensch /
 „ Door ghebepnshendt en bedrogh :
 „ Laes ! dees hooshepdt regeert'er noch.

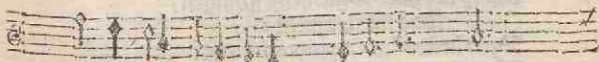

Rusts-Oeffeninghe.

Stemme: Maurice. Of/ Waer mach het, &c.

Mer zijn mijn suchjes gebaren /

Die my soo lange jaren / Ontstelden 't hart:

Ich ben nu by en wylt de smart: Mijn zielte is frisch

gedaen / Ich laet nu de sozge staen / Wegh

sozgh en pijn / hoe deed' ghy mijn / Door valsche

schijn / soo loos berraen:

2. Of ick my steets wilde plagen /
 Soo gaen ter blucht al mijn dagen /
 En dock mijn tijdt /

Die ick vol rouw en sucht verlijt :
 Als 't booghskien gespannen staet /
 Seer licht'lijck sijn kracht vergaet /
 Die stage rust / die dient geblijft /
 Dus u met lust / vermegen gaet.

3. In 't kommet onder de Linden /

Laet u by 't gheselschay binden /
 Met harp en Luyt /
 Met het musijck en hel gesluyt /
 Der heeltjens soet gheklangh /
 Die stelt op den hoven-sangh :
 Waer Echo klinckt en 't Vinckje singht /
 En 't Hertje springht / neemt uwe gangh.

4. Geen min Diana kost dwingen /
 Als sy liet haer Brackjens springen /
 Soo snel ter jacht /
 Breekkende soo Cupidoos kracht :
 Want waer dat hy is in vree /
 Dindt hy een bequame ree /
 En sluypt'er in / ja bouwt de Minn'
 Na sijnen sin / een vaste stee.

5. „ Laet noyt u sinnelings rusten /
 „ Waer weest besigh met de lusten /
 „ In tucht en vzeughdt /
 „ In 't oeffnen van d'eerwaerde deughdt ;
 „ Want waer de Liefde begint /
 „ Daer maectse ons doof en blindt /
 „ Lae mal en sot tot yders spot /
 „ Als een Marot / dwars en ontsint.

Klachte der Ongestadigen, over de ongestadige werrelt. Nae den sin van de Standt-
 vastigheydt, *J. Lipsius.*

Kan op den 129 Psalm gesongen worden,
 Of, *Di moy, di moy birennue.*

L I P S I U S spreeckt.

Ick wil / ick wil uyt dese werrelt gaen /
 En in een landt daer alles is in vreden.
 Ick sie den krijgh aen alle zijden staen /
 Ick sie der moordt en allerley boosheden.

Hoe fou een ziel / die vreedfamen is en ftil /
 In dit geraes des Werreldis konnen leven?
 Ick sie het aen / doch tegens mijnen wil /
 Wil ick my upt dees woesten hoop begeben.

Ick sie'er haet / ick sie 't in lichten vyzandt /
 Ick sie'er twist en alle schelmeryen:
 Ick sie verwoest en onder-gaen het Landt /
 Ick sie de straf en een rechtbaerdigh lpen.

Wie fou dan hier / en in dit woest gewoel /
 Sijn hzome Ziel dus quijnen en verflinden?
 Ick laet u 't Landt en dese snoode poel /
 Wie kan in u / of troost / of ruste binden?

Daert wel / ick gae / ick laet u die ghy zijt:
 Daert wel / ick gae / ick laet u in 't benouwen:
 Ick schender upt / dies is mijn Ziel verbljdt/
 'k Wil in dit Land my langer niet betrouwen.

De vyzandt steecht gestadigh sijn Trompet:
 't Landt is gedeelt in bitterheyt en twisten:
 Men hoozt allarm / de Liefde leyt verplet:
 't kindt is vol haet / en leyt den Dader listen.

Daer is geen quaet / dat yemant dencken kan /
 Dat hier niet wozyt in dese plaets gebonden:
 Hoe fou de Ziel van een oprechtigh man /
 Gerustligh zijn in dese vyyle sonden?

L A N G I U S antwoordt.

't Is waer / ghy bliet en loopt van d'eeue Rust /
 Na d'ander toe / dooz ongebaende wegen:
 Al soecht ghy hier en daer te binden rust /
 Geloost / de rust is hier in niet gelegen.

Al rendy schoon van ober Berg en dal /
 Na d'Ooster Son / of nae de Wester stranden /
 Nae 't Noozden heen / of nae de Zunder wal /
 't Is al een Lucht / een Hemel / Son en Landen.

Dat ghy verlaet u Landt / u Hups en Hof /
 Dat is geen deughdt / noch eenigh deughdigh teeken ;
 Indien ghy soecht hier door / of rust / of lof /
 Soo zydy verr' van 't rechte padt geweecken.

De deughdt is hier / noch nergens niet bepaelt /
 Maer ober al mach sy gerustigh blijven :
 De deughdt van self haer eyghen lof behaelt :
 't Zy waer het zy / de deughdt kan vast beklijven.

Alwaer ghy gaet / ghy sult'er menschen sien /
 Vol haedt / vol moordt / vol schelmerey en quaden :
 Ghy moet u self / wildy de straf ontvlien.
 't Vertreck kan u niet baten / maer wel schaden.

Schouwt eens te rugg' / en siet de tijden aen :
 Help Godt ! ick sie een groutwel van ellenden.
 Ick sieter al in lichter lagen staen :
 Ick sie de beuls van moorden en van schenden.

Al staet een Hof en bloeyt aen alle kant /
 Al schenckt de Son ons aengename stralen :
 Al isser bree / stracks rijst'er weer een brandt /
 Wat schoon vertoont dat kan te haestigh dalen.

Verlaet u self / u toechten en u waen :
 En leeft gerust / oock midden in de baren.
 't Oprecht gemoedt moet als een ratse staen /
 En laten sich door geene schzick ver baren.

't Is Godt / 't is Godt die alle dingh regeert /
 Die 's Koninghs hert leydt als de water-beken :
 Die nu het een dan 't onderst' hoben keert /
 Die om de sond' der Gzooten macht wil breeken.

„Dus wie in Godt getroost sich overgeeft /
 „Die siet den mensch en al de wereldt woelen :
 „Die niet-te-min oprechtelijken leeft /
 „Sal sich gerust in alle rampen woelen.

Terwijl ick van 't geraes mijn sinnen wou bedaren,
 Songh dit mijn swacke lust in 't Y, en op het Sparen.

't Misnoegende Hert.

Stemme: O schoone Caricle.

Omt hier misnoegend' hert / Waerom is uwe
Ghy hebt in weelde smert / Een rechte straf/en

Ziel vol ongedult: Wy wenschen u een Medit-
tot u eygen schult:

tijn / Dat ghy van 't quaet bevrijt moecht zijn.

Vertrouw dien grooten Heer /
Die u gemaect / ter werrelt heeft gebraecht /
En die u nimmermeer
Verlaten sal / maer stadigh nemen acht.
Tae soud' hy niet den mensch by staen /
Om wien hy alles heeft gedaen:

Het Vogelken dat springht /
En 't happelt nu van d'een op d'ander tack /
Het quickeleert en smight /
Het weet van sorggh / noch van geen ongemack:
't Is altydt lustigh fris van moedt /
't Weet dat sijn Heer hem spijst en veedt.

De Bloemkens staen geciert
Soo obersehoon / soo heerlyck en vol jeught /
Corael en purper zwiert
Op Hely / Kroos / met aengename bzeught:
Het konincklyck cieraet en goudt /
By geene Hely stal en houdt.

Haer Hert is niet benouwt /
 Van sozgh en vrees / en moeyelijck verdriet :
 Godts handt haer onderhoudt /
 Sy wercken 's nachts noch sy en spinnen niet :
 Des Heeren goedthepdt die dit doet /
 Den Mensch en al 't gedierte boedt.

Waerom / waerom / o Mensch !
 Derrucht de waen u Goddelijck verstandt :
 Hier hebby doch u wensch /
 En zegen van des Heeren rijcken handt :
 Wat sal de sozgh doch konnen doen :
 Sy teert u op en kan niet boen.

Werpt sozgh dan ter zy /
 Genoeght met 't geen u 's Hemels goedthepdt geeft :
 Dan leef dy los en vry /
 Als een die steeds een goedt genoegen heeft.
 't Misnoegen is een groote schandt :
 't Verteert u Ziel en Angewandt.

't Vernoeghde Hert.

Stemme : O schoone Caricle.

Op de voorgaende Wijs.

Siet hier een rijck gemoedt /
 Dat onbezwaert van 's werreltds sozge leeft :
 Dat vroljck wort geboedt
 Van 't geen hem Godt uyt sijne mildthepdt geeft :
 't Ghenoegen is sijn lust en vzeughdt /
 Sijn eenigh boedtsel en geneughdt.

Wat kan de sozgh u doen ?
 Konde dooz sozgh vergrooten gelt of schat ?
 De sozgh die kan niet boen /
 't Ghenoegen heeft een koninghrijck om-bat :
 't Genoegen is het beste goedt /
 En wie het derst / verteert sijn bloedt,

Al haddy Crcefus goudt /
Al leydy schoon te baden in de Wijn /
Noch soudy zijn benout /
Als eene die verstickt dooz groote pijn.
Het water kan geen dorst verlaen /
Al dzooge bzandt doet u vergaen.

Ick hou my dan te vreen /
En geef mijn rust niet om een valsche waen :
't Genoegen is alleen
Een schat / een deught / die altijd sal bestaen :
Wech loose geldt / en vluchtigh goedt /
Dat elck soo dier bekoopen moet.

Het goedt dat komt en gaet /
Nu kint het hoogh dan daelt'et na de grondt :
Sijn meester het verlaet /
En in den noodt hem doodelijcken wondt :
En waerom soumen dan zijn schae /
Soo vperighlijcken volgen nae ?

Ick slaep en leef gerust /
En neem mijn plicht en handel stadigh acht /
Ick heb mijn vzeught en lust /
En weet dat Godt my zegent dagh en nacht :
Wech goet dat dus den mensch verbeelt /
En hem sijn soete ruste steelt.

Wech onvernoegent mensch !
Hoe schraept / en raept ghy dus na u verderf ?
Al krynghdy schoon u twensch /
Soo hebdy slechts de sozge tot u erf :
Ick kies / ick kies een open hert /
En acht geen slaverij of smert.

Verachtinghe van Overdaet.

Stemme:

In kleynheyt leef ick onbenijdt, &c.

Wie datter een vreedsaem huys wil sien /
 En vrolijk wil zijn:
 Die moet / de dert'le overdaet blien /
 Want haer treken / die byken / en sieken /
 Met smert en pijn.

2. 't Genoegen isser soo grooten schat /
 Een soo groote deught /
 Dat alles met goet genoegen aenbat;
 Want Godts gaven / en habe / die laven
 Den mensch met vzeught.

3. Het matigh kosjen smaect hem soo soet /
 Hoe slecht hy 't oock heeft;
 Want hy genoeght in 't danckbaer gemoedt /
 Van Godts zegen / verkregen / ter degen /
 Hy rijcklijck leeft.

4. Der grooten weeld'zigh overschot /
 Dat baert hem geen smert:
 Hy siet het wel aen / maer acht het spot;
 Want haer weelde / bereelde / noch deelde /
 Kopt droevigh hert.

5. 't Vernogend' hert dat past hier niet op /
 Wech / wech / overdaet!
 Al hiffinen het seyltjen tot in den top /
 Dat vralen / dat vralen / sal vallen /
 Met schandt en smaet.

6. Ey nutticht dese leckere kost /
 En dees frische dranck:
 En singh den Schepper / die dese most /
 Die het leven / het zweven / gegeven
 Heeft / lofen danck.

7 Wel bepl'ge staet / en vzoelijck by een /
Dol lieflijcke lust:
Ey weest met 's Heeren zeeghen te vreen /
Schoon de quade / ons schaden / en smaden
Op onse rust.

't L O F
Van een Deughdsame Vrouwe.

Stem : *Si tanto gratiosa.*

Of / O schoofte personnage !

Soecht Perlen / soecht Gesteenten /
Soecht Gondt en schat / en kostelijcke dingen /
Coralen en Gebeenten /
Of wat de roem des Rijckdoms weet te singen :
Soecht in het zand / In Zee of Landt /
Of waerje wilt ter deghen :
In 's Vrouwen deughde // In 's wereldts schat en wreughde /
Gansch gelegen.

Haer soet aenminnich wesen /
't Is kuyt en vroom / en vriend'lijck daer en boben :
Haer lof is noyt volpresen :
Iae niemants macht kan hare glants verdoben :
Al waer sy gaet // Al waer sy staet /
Daer licht sy als de Sterren /
Die met haer boncken // Gestadigh staen en loncken /
Al van bezre.

De Man die is haer Koningh /
Haer Burgerp dat zijn haer liebe kinders :
Haer lof dat is haer wooningh :
Sy leeft met lust / en fiet'er weynigh hinder :
Haer wetten gaen // een yder aen /
Sy sfiertse na de reden :
Met soet vermaken // Kan sy al hare saken
Wel bekleden.

Sy siet in alle hoecken /
 Sy schickt / sy stelt een yder aen sijn handel /
 't Verlooren gaet sy soecken /
 't Is spaersaem / vroet en oprecht in haer wandel :
 Sy is de eer' // En houdt haer Heer
 En Man in grooter waerden :
 Naer haren sinne // Soo isse Koninginne
 Op der aerden.

Sy leeft een lustigh leven /
 Van wat sy doet / dat gaet haer wel ter herten :
 Nopt wils haer man begeben /
 Hoe 't Godt oock boeght in tegenspoet of smerten :
 Haer smert is zijn // En weer sijn pijn
 Versoetse door haer zeden :
 De deught doet nrecken // Dat sy in al haer werken
 Leeft in vreden.

Wie souder dan niet wenschen
 Om sulck een kroon te drucken aen sijn wangens ?
 O lieffte pronck der menschen !
 Wie sou na u niet byerighlijck verlangen ?
 Een waer dat ghy // Bleeft aen ons zy /
 Wy souden reimen / zwerben /
 En eensaem doolen // Op bergen en in hooften /
 En versterben.

Strandts, of Visschers leven.

Stemme: Fortuyn eylaes bedroeft, &c.

Kan oock gesongen worden :

Nu leef ick in verdriet, in swaer, &c.

De tederlijck geboedt / en sachtjens wordt gequeekt /
 En nauwelijcks de handt in 't koude water streekt /
 Die met zacht en bont / met peerlen en met goudt /
 Komt proncken als een Blyt / dees Visscher eens beschout.
 Beschoutwt

Beschouwt/ segh ick/ beschouwt/ dees kinders van de zee/
 Die met Neptunus gaen doo? hagel en doo? snee/
 En die het woeste meyz met een gesneden kijn/
 Gaen kruysen giuts en weer en bliegen als een pijl.

Die op d'asuyre plas met haren ringen haardt/
 Doo byolijch gaen ten dans / en met haer houte paerdt/
 Sich geben in de rey / dat alle Symphen staen/
 En sien dees soete bzeughdt en stoute sprongen aen.

Daer sicken sy ter Zee / en grijpen na de Maen/
 Van weer na Platoos hol en onder-aerdesche baen/
 Van slingert dese schelp en tummelt hier en daer/
 Van speelt de eene golf en schietse d'ander naer.

En eben-wel dees Weltt blijft onbertsaecht en frisch/
 Hy neurpt en hy singht / en vanght'er sijnen Disch:
 Sijn angels en sijn net / sijn bobbers en sijn wandt/
 Die loeren om den byut te bzeugen aen de strandt.

Daer komt hy en labeert / en strijckt het zepkje neer/
 Geladen met de vanght van 't ysselijcke meyz:
 Met Krabbelauw en Roch / met Pieterman en Bott/
 Met Schelvisch en met Schol / met Waring en met Spratt.

Met Watingh en met Vengh / met Bolck en Makereel/
 Met Krabben en met Kreeft / met Congen en Garneel/
 Met alles wat de Zee uit haren vijcken schoot/
 Den Visscher jaeght te moet en in sijn fuycke stoot.

Daer wemelt dan en springht dat goetjen om en om/
 De stee-man staet en loert / ey 't is soa wellekom!
 Daer staet een grage maegh en jaecht na dese byut/
 Na kost hy met sijn oogh / hy trock'er 't Dischjen uit.

Van kroontse sijnen dish met aengename rust/
 Van valtmen aen de Zoo met sijn een grooten lust:
 Het ooge siet op 't wild / de handt is knap / hy hant/
 Elck bzeest dat sijn gebuur den Disch heeft op-gesnaft.

Dick om een sob're vanght / en klepne winst moet hy
 Gaen zwerben nacht en dagh in byst're slaverny/

Zee en Schipper-liedeken.

En worden van de Zee en golven soo bedeckt ;
 Doch hoop van beter vanght hem weer ter zee waert treckt.

„ Siet hier een groot verschil / hoe d' een met pijn en zweet /
 „ En d' ander als een Wizing / sijn kost met lusten eet :
 „ Hoe d' ene slaeft en draeft / en blijft een sober man /
 „ En is een arme woym die nauwlijchs leven kan.

„ Merkt eens wat danckbaer hert ghy Gode schuldig zijt /
 „ Die met rust en gemak u huysgesin verblijdt /
 „ En die u zegen scheidt in stilligheyt en brenghdt /
 „ Waer is / waer is de danck voor u ontfangen deughdt :

Zee en Schipper-liedeken.

Stemme:

Yets moet ick u Laura vragen , &c.

R

De Zee met al u schatten / Wie kan uwe

rijkdom batten : Wie besiet u rijk thesoos ?

Peerlen / Silver / en Coralen / Steentjens / Beentjens

zijn te halen / Al u rijke zanden door.

2. Niet is hier op deser aerde /
 Doch hoe groot of schoon van waarde /

Dat u konst niet aerdigh maelt :
 Paerden / Katten / Honden / Swijnen/
 Boomen / Krupden / Medicijnen/
 Alles upt u boesem daelt.

3. Pluto sit daer oock te grasen/
 Om zijn grage lust te asen/
 En hy scheinckt ons al te niet
 Wel een schelheje booz ons oogen/
 En hoe konstigh en gebogen/
 Hoe gebeeldt / geblamt en net!

4. Siet hem ram'len met de schijben/
 Dan ons scheepkens / die daer blijven :
 Siet hem staep'len goudt en schat :
 Daer heeft hy sijn Colck en booden/
 Die ons by sijn schatten nooden :
 't Sierigh hert gebruecht noch wat.

5. Onse Scheepkens die laveeren/
 Die dan heen en weder keeren/
 Al op hoope van de winst/
 Al om geldt en goet te soecken/
 Uyt de Noord en Tuyder hoerken;
 Maer om deugde denckten minst.

6. Sietse hier eens van de stranden
 Met haer wimpels komen landen/
 Met haer vlercken en getrom:
 Sietse blammen tot een wonder/
 Sietse spoutwen buur en donder/
 Tot haer blijde welckom.

9. Daer wordt alle vzeughdt bedzeben/
 Als de Schipper Schij en leven
 Vzeught ter goeder Haven in :
 Siet de Reederz eens verlangen/
 Om een goede buyt te hangen/
 Siet haer gapen na 't gelwin.

8. Schipper hebdy 't dan verpeutert/
 Hebdy hier en daer geleutert/
 Hebdy dan u Schip verhoont
 Dan mooght ghy by tijds wel singen/
 Schipper moet de Ree af-springen/
 Als hy van den Ricker droomt.

9. Maer hebt ghy soo sincks by tijden/
 Dat getaectet van gelt of zijden/
 Hebdy maer u schip gebult /
 Hebdy dan een potjen broken/
 Niemandt heeft een woorde gesproken/
 Ghy zijt by / en hebt geen schuldt.

10. Wie by Pluto gaet ter scholen/
 Die sal niet in 't doncker dolen/
 Want hy is een duyster Godt/
 Die sijn kinders en sijn Klercken
 Drijft tot roof en quade wercken/
 En hy maect haer stout en sot.

11. „Doet u handel doch ter eeren/
 „Wilt van Jonas Schippers leeren:
 „Als sy quamen wytter noot/
 „Brachten sy den Heere gaben /
 „Die haer in een blijde haben/
 „Brecht in 't leven / wyt den doot.

Verwonderingh over de Wercken

G O D S.

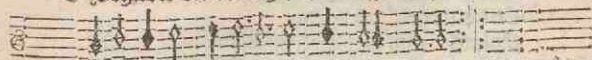
Stem: Als ick uyt wandelen ga, &c.

1 Heereelijck Julveel/ Van Godes groote gonst!
 2 Wonderlijck Prieel Van overschoone konst!

© Schil

♫ Schilder die verlicht/ en d'oogen ons verklaert/

Nae u/ nae u/ nae u/ is dat ons ziele staert.

2. Wy sien den Hemel aen/

Wy siender al 't gestert/

Wy sien de Son en Maen/

Wy blijven staen van vert :

Verbaest sien wy u werck / van herten gock verblijdt/

Waer is / waer is een Godt / als ghy d'Heere zijt ?

3. 't Gaet alles op sijn beurt/

En houdt sijn wisse tret/

Een yder is gekeurt/

En op sijn plaets geset/

Een yder heeft sijn dienst / en voert des Hemels plicht/

Dus tooght / dus tooght / dus tooght ghy ons u soete licht.

4. Het Aerdtelijck is bemaelt

Met groen / en blaetw / en roodt/

Daer 't goudt en purper straelt/

Met bloemkens in haer schoot :

♫ schoone Schildery ! daer niemants konst vermogh/

Het minst / het minst / het minst te brengen voor den dagh.

5. Daer fiet de mensch verheughdt/

De Vinckjens en het Bee/

De Wosshen zijn sijn vzeughdt/

De Visshens in de Zee :

Daer heeft hy dan sijn wensch / sijn zegen en sijn rust/

Dit doet / dit doet u Godt tot u bermack en lust.

6. Of sehoon de mensch het fiet/

Hy blijft van verre staen/

Godts wercken acht hy niet/

Noch trecktse hem niet aen.

Daer Godt nochtans om u al dese weldaedt doet/
 Bewijst / bewijst den Heer een danckbaerlijck gemoedt.

7. Die alle dingen doet/
 Tot 's menschen onderhoudt/
 En die u rijcklijck voedt/
 Eylaes! ghy niet vertrouwt/

En die u ziel geneest / en booz de dootd bezijdt/
 Hoe komt / hoe komt o mensch! dat ghy ondankbaer zijt?

Werrelts Bedrieghlijckheydt.

Stem: Echo. Of / 't Schoenlapperken.

O 1 Werelt! die soo menighmael / De vrome gaet be-
 3 Ghy singt sod veelderhande tael / En geeft soo vele

2 lagen: 't Schijnt alles / alles booz de windt / Daer ghy
 4 plagen:

dooz u blancket en puyck Stelt ee-ne swyck / Die onse
 jeughdt berblindt.

Op kernen uwe listen wel/
 Ons suldu niet beliegen:
 Ghy toont maer een verschompelt vel/
 En soeckt ons te bedziengen;
 Ghy zijt maer schijn en valsche vzeught/
 Die dooz u schoone toon en zangh/
 En valsche klangh/
 Derlepdt ons domme jeught.

A vzeught bergaet gelijk een bloem/
 Die jeughdigh staet ontloochen:
 A lof / u schoonhept / en u roem/
 Maest t'onder lepdt gedoocken:

Sy is gelijk een bel die vlieght/
 En dobbelt op een water-plas/
 Ja alsoo ras
 Verdwijnt sy en bedrieght.

Wy stellen onse Ziel om hoogh /
 En sien een hooger klaerheydt:
 Het loncken van u weeld'zigh oogh/
 Derlet niet Godes waerheydt:
 Wy sien een schoonheyt die daer blijft/
 En die ghelijck een gulde Sterr' /
 Licht al van berr' /
 En ceuwighlijck beklijft.

Wegh werrelt met u monnery/
 Wy willen u begeben:
 Wegh pd'le lust en hobaerdy/
 Wy soecken beter leven:
 Wy soecken naer een klaer ghesicht/
 Daer altijdt blinkt oprechte deughdt/
 Waer reyne vzeughdt
 Ons hert en ziel verlicht.

Flora of Hofs-vreughde.

Stemme :

Schoon lief wilt my troost geven , &c.

Of op den 6 Psalm , Wilt my niet straffen Heere.

Went ooghs kens / wilt nu weyden/
 Wilt u gesichtjens leyden/
 En gaen in Floras Hof:
 Gy siet de bloemkens bloosen /
 Beschadutot van de Roosen ,
 Dan velerhande stof.

2. De Lelytjens die ruycken/
 Daer Tulpjens onder duycken/

Met blannigh roet geboort /
 Met paers en purper stralen/
 Narcissen lof behalen/
 Met geel en wit geboort.

3. De Hyacinthen proucken/
 Die met den Iris Ioncken/
 Bedeckt van d'Eglentier:
 De Sonne-bloem staet schoone/
 De roode Martagone
 Bemint den Lauwerier.

4. De Violetjens aerdingh/
 De Crocus is soo waerdigh
 Als Vinkoord of Damas:
 Laet Jaspis en Rubinen,
 Laet Esmaraud verschijnen/
 Sy zijn als 't sichte glas.

5. Anemon' is te prijfen/
 Tijn en Lavendel rijfen
 Dan onder 't Roosmarijn,
 De Angeliertjens genrich/
 Gesprenckelt en coleurigh/
 Verhuys' ich hoor de mijn.

6. „M's Koninghs heerlijckheden/
 „In prouckery van kleeden/
 „Of wat de prael om-bat/
 „Moet dadelijck bezwijcken/
 „Ja hoor de schoonheit wijcken
 „Dan eenigh Lely-bladt.

7. Of wilby sien de Zaden:
 De bedjens zijn geladen
 Met Beet' en met Zalaet,
 Met Rapen, en Meloenen,
 Asperges en Pompoenen,
 Radijs en ander zaet.

8. De Boomkens obertogen/
 Met goud' en purper oogen/

Dan allerley fatsoen/
 Met alderhande hzuchten/
 Tot nut of tot genuchten/
 Ons hert en ziele boen.

9. O aengenaem vermeyen!
 Ick wil mijn kapien spreyen/
 En kreucken 't groene gras/
 De schaduw' van de boomen/
 Heeft ons den brandt benoemen/
 Die ons soo lastigh was.

10. En set u hier te rusten/
 En kuilt u wat verlusten/
 „ En schouwen Godes lof:
 „ Dan elck bladt kondy leeren
 „ Het wonder-werck des Heeren/
 „ Met ober-blodigh stof.

11. „ Wilt wyt dees Bloemkens lesen/
 „ Dat niet blijft in zyn wesen/
 „ 't Is schijn en yd'le roem;
 „ Want al des menschen leven/
 „ Schijnt heerlijk en verheven/
 „ 't Versimpst gelyck een bloem.

Thuyñ, of Hof-Wetten.

Voor-eerst zy u mijn Hof een Heer/
 Dat al dees schooneyt neemt sijn keer,
 Dat al mijn bloeyfels en mijn kruydt,
 Al staet het schoon, sal welcken uyt.
 „ En dit is Mensch tot u geseydt,
 „ Op dat ghy oock u huys bereydt;
 „ Want of ghy blinckt in pracht of roem,
 „ Soo zydy broofer als een bloem.

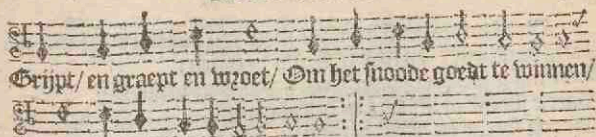
Besiet by alles wat u lust/
 En schept hier in vermaeck en rust:
 Al wiln'er geene Drouwtjens sien/
 Seght haer de wet / het maech geschien:
 Seght dat haer ooggh maech gaen daer 't wil/
 Een byp gesicht / maer d'handen stil/
 En dat haer sleep / en suel gedraep/
 Niet menigh bloemliën af en zwaep.
 Het staet elck byp te vraghen om/
 Naer krupden / Bloepsel / Boom en Blom;
 Maer 't loopen / rasen / mallery/
 Dat is in mijnen Hof niet byp.
 Het boerten / jochen en geneughdt/
 Magh wesen; doch niet maet en vzeughdt.
 De ernst en wat tot twist gedijt/
 Zijn hier verjaecht met haet en nijdt.
 De kinders staen my hier niet aen/
 Doch laet de honden buyten staen/
 Op dat mijn Hof / in vzeughdt gelwent/
 Van elck gesien / blijf ongesekent.

Stadts Gewoel.

Stemme: Slaep ô soete slaep.

Die in 't ghewoel/ en in de bange lucht/ Die
 in't krioel der mussen Steden sucht/ Die altijd loopt en
 draeft/ en byperigh slaeft/ Om het snoode goedt/

Grijpt

Grijpt/ en graept en woet/ Om het snoode goet te winnen/

Hoe ram'sen dus u wilde sinen :

2. Ghy jaeght en blieght met ongemeene lust/
 Ghy gint noch u / noch ulve dienaers rust :
 Ghy hebt 'et altijdt drock / met staegh geblock/
 En met veel geschryf / en met buyl gekijf/
 En met veel geschryf te sussen/
 En met den neus in 't Boeck te dussen.

3. Des daeghs soo hebt ghy ruste noch gemacht/
 Des nachts maelt in u byen een lastigh pack :
 Hier is dan wat te hoop / dan op ter loop/
 Hier valt wat te doen / buyten u vermoen :
 Hier valt wat te doen / en reimen/
 Ghy moet u als een slaef gewennen.

4. Ghy raect en schraeyt dooz valsche maet' en wicth/
 Dooz roef wordt ghy een woeker op-gericht/
 't Is al bedroggh en haet / qua toeberlaet/
 Gierighejdt en list / snoode nijdt en twijf/
 Gierighejdt en list / zijn plagen
 Om 's Armen bleesch en bloedt te knagen.

5. A broodt eet ghy met soegen en met brees/
 Op 't middaghmael dan steurt u die of brees/
 Wanneer / seght d'een / sal 't geldt mij zijn getelt :
 'k Hoop en gae soo langh / mij verdziet de gangh/
 'k Hoop en gae soo langh te dralen/
 Wiljs mij 't geldt dan niet betalen :

6. Hou hier / ick daegh u morgen booz den Heer :
 A wissel gaet / en siet ick protesteer :
 Ghy zijt mijn borgh en suut / betaelt of schut/
 Siet ick wilder deur / ghy stelt mij te leu/
 Siet ick wilder deur / met rechten/
 Ick moet mijn saeck oock selver slechten.

7. Hier Koozman ſchuyft al weer een donck're Maen/
 Die is bankrot / en hier u Schip vergaen:
 Daer miſ je ſoo veel pondt / en 't Schip in grondt/
 Waerje ſoeckt of viſcht / is het al gemiſt/
 Maerje ſoeckt en viſcht bezijden /
 Hier iſt al weer beſept vol lijdē.

8. Hier quelt ghy d'een / of d'ander u verſtoort/
 En komt om goot of oosdzuy u aen boozdt/
 Al ſcheelt'et niet een duyſ / 't is veel te ruyſ:
 Of gaet u kalant / na een ander landt/
 Of wil u kalant veel bozgen;
 Want neeringh is vol vrees en ſozgen.

9. Indien ick wou verhalen al u wee/
 Het welden op gelijk een wilde zee;
 Want dan ſou uwe pijn / on-eynd'lijck zijn;
 Mits droefheydt en ſmert / in u bange hert/
 Mits droefheydt en ſmert betoogen/
 Dat ghy maer ſlaept met Waſen oogen.

10. „ Ghy Koopluy weest dees Koozman doch gelijck/
 „ Die om een Perel doozſocht het gantſche rijck/
 „ En heeft ſijn geldt / en goedt / ſijn oberbloedt/
 „ Om een ſchoon Juweel / hoor ſijn heylich deel/
 „ Om een ſchoon Juweel gegeven:
 „ Soeckt oock 't Juweel van 't eeuwich leven.

Schijn bedrieght.

Of / Valſche Hoofs Leven.

Stemme: Courantē Serbande.

Verwaende Hof met al u minniery/
 Dat ons verblindt dooz uwe ſotterny/
 Als ghy komt treden met u ſleep
 Van wonderlijck fatſoen en greep/

Dan

Dan nieuwe snof ghy zwiert en klinckt;
 „Maer 't is geen goudt al wat'er blinckt.

Ghy toont u mildt / en wonderlijck beleeft/
 A courtosy aen niemant boozdesl geeft:
 Wanneer ghy lacht / dan bijt ghy snel/
 Wanneer ghy bleyt / dan grautot ghy sel/
 Ghy loert op buyt wanneer ghy singht;
 „Dus is 't geen goudt al wat'er blinckt.

Al wie u volght / die vindt sich seer verdwaelt/
 Hy soeckt'er eer / eplaes! hy schandt behaelt/
 Hy soeckt'er lof het is'er niet/
 Hy soeckt'er danck hy krijght verdriet.
 Het Hof de goe ten quade dwinght;
 „Dus is 't geen goudt al wat'er blinckt.

Het gaeyt altijd en loert op vreemde buyt/
 En strooyt de mensch het vel en kleeders uyt:
 Haer recht is onrecht en verkeert/
 Qua toeberlaet het yder leert:
 En die 't vertroost die sucht en wzinght;
 „Dus is 't geen goudt al wat'er blinckt.

De Staet-sucht / en de Stierighendt daer by/
 Geweldt en kroof die hebben heerschappy/
 Het stercke geldt maecht self een wet/
 De zwacke hanght en blijft in 't net:
 Om recht te gaen men schandigh hinckt;
 „Dus is 't geen goudt al wat'er blinckt.

„Geluckigh waer Gerechtigheyt in 't landt/
 „In een byoom Hof behoudt de overhandt:
 „Waer arm en rijk heeft eben deel/
 „Daer 't blinde Recht geeft elck sijn deel/
 „En waer de Trouw en waerheydt klinckt/
 „Daer is het goudt al wat'er blinckt.

Om Rijkdom en om Staet,
Wordt Deughd' en Eer verſmaet.

Stem: *Balletti d' Alckmaer.* Of/ Amaril die door u, &c.

W^{er} door heeft de loſe boſe waen u Ouders ſo bedrogen :
Dat ghy ſoete Tier ! nu ſoo ſchandigh zyt berraen !
Waer door heeft het oberſtroute breyn uws Minnaers u be-
Dat ghy quijnen moeet / en dus heel miſtrooſtig gaen: (logen/
Ick had noyt gelooft / dat u edel hoeft/
Waer eplaes ! van hare glantz verdooft.

2. Siet eens wat de ſchandelijke ſchijn / en al't hoogmoedig
Wercken in de ziel van een jongh onnooſel kindt : (blafen/
Hoe de praecht / en malle pronckery / het doblen en het raſen/
Aerdighejndt geacht / en dwaeflijck wordt bemindt/
Doen ghy ſoo ter ſtondt / op een valsche grondt
Doo? een waen met hem vereenen kondt.

3. 't Is gewis / ghy waert te loſ en wulps / te bertel / onge-
Lacht' een yder toe / en ſtaekt niet hem den draeck ; (bonden/
Ebenwel / ſo deert my dat u bloem / dus deerlijk is geſchonden/
'k Drees het is u loou / en u verdiende wraeck :
Doen ghy daer te ſots / al te vies en ſchots/
Schimpten op de deughdt en eer te ſpots.

4. Nochtans wil ik u / o ſoete Tier ! noch ebenwel verſcho-
Wat ghy hebt gevolght u Ouders wil en raedt : (nen/
Maer moſt doch / ſoo harde ſtraf (o Waeghd) u dertelhept
Dat ghy met een lijck in uwe hamer gaet ? (beloonen/
't Is u Ouders ſchult / dus hebt ſlechts gedult/
Laes ! in u wordt deſe ſtraf verbult.

5. Hier kont ghy / o ſoete jeugd ! in hert en ſinnen ober-
Want een laſt en pijn u teere leden drijckt : (wegen/
Ziet dit veeldt / en ſpiegelt u daer in / en let'er op ter degen/
Hoe dat niemants trots en hooghmoet wel gelickt.

Watigh t

Maatight dan u jeughdt / en bedwinght in vzeughdt/
Want de schijnp noch smaect die is geen doughdt.

6. „ Ghy die op het hephaos Goedt en Staet / en op geen
Deught wilt achten/
„ Die u kinders doodt / en lebendigh verbjandt / (ten/
„ Wel te recht / men u verraders acht van kinders en geslach:
„ En haect op u hals / een yders bloeck en schandt :
„ Dus wie om het goedt / pijnicht sijn gemoedt/
„ Die stoet sijn kindts leven met de voet.

Eendrachts wensch.

Klagh-Dicht.

Stemme : Lief-lockster van de Min, &c.

Of, *Com Shephards deck jour beds.*

O

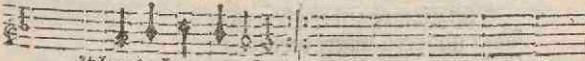
1 Eendracht hoe zijt ghy Dan 't meeste
3 Gebjacht in sla-ver-ny / En in de

2 volck verschoven ! Ach dat een klepne glantz Dan
4 asch bedooven :

u lieftalligh wesen / Mocht geben so veel byands / En

't houde hert genesen !

Het houde van ons hert
Doot ulve glory schenden/

En boert ons in de smert/
 In doef heyt en ellenden:
 O dat u schoone schijn!
 Mocht bliicken als de Sterren/
 Wy souden in dees pijn/
 Ons niet soo diep verwerren.

Hier booztijds waerdij schoon/
 En aengenaem booz allen/
 Nu hebdi lof noch kroon/
 Soo zyd mi verballen;
 Daer ghy nochtans ons schenckt/
 De lieffelijcke vruchten/
 En onse Zielen drencht/
 Met blijdschap en genuchten.

Ghy schakelt ons gemoebt/
 Dat vzeemt is afgesondert/
 Weer niet een sachte vloet/
 En strengelt seer verwondert/
 Dat 't Schaepken en de Leeuw/
 Gaen in een Veem te grasen/
 Daer 's Cijgers woedeit geschreeuw/
 Kan geen Gediert verbasen.

Ghy vlecht in eenen knoop/
 En splist de trouwe handen/
 Dat tweedracht op ter loop/
 Geraken moet tot schanden.
 Wie slechts uw' zegen smaecht/
 Heeft oozsaek van verblijden/
 Maer wy zijn mi geraecht
 In heel verkeerde tijden.

Ghy zijt nu haest een bloeck/
 Daer ghy eerst waert verheben:
 'k Die nauwlijckx eenen hoek/
 Van u Godts-dienstigh leven.
 O tijden vol bedroch!
 Dol bitterheyt en twisten.

O tijden! moet ick noch
 In u mijn tijdt verquisten?
 Kom / kom / o lieve Vrouw/
 En bindt ons met u stricken/
 Met liefde en met trouw/
 En wilt ons weer verquicken/
 Met zegen van u deught/
 Dat ons verlichte sinnen
 Genieten 's Hemels vzeught/
 En u aendachtigh ninnen.
 Godt selve heeft als nu
 In u sijn welbehagen;
 Want niemant / sonder u/
 Kan pets ten Hemel dragen:
 Na 't offer blijft 'er staen/
 En steggert niet na beven/
 't Van ooch geen vlercken slaen/
 Noch sijne Schepper loben.
 „ Ondanchbaer moe gedrocht/
 „ Dat d'eendracht gaet vernielen/
 „ Ghy hebt ons / laes! gebrocht/
 „ Tot schijpzeuch onser zielen:
 „ Siet eens te rugg' / en dencht/
 „ Hoe tweedracht kan beroeren/
 „ Hoe d'eendracht vrede schencht/
 „ En kan ten Hemel voeren.

De geleerde Jacht.

O F

De Morgenstondt draecht Honingh in den Mondt.

Tot opmerkinge der Leught.

Stemme: Eduwaerd Nouwels. Of / Silvester in de
Morgenstondt.

1 Als ick den gulden dagheraet / En

3 Als Cloris upt haer hamer gaet / En

H

't Moog.

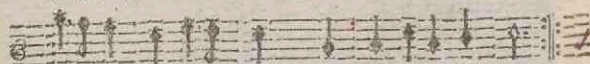

2 't Morgen-licht beschouw: $\text{\textcircled{D}}$ dan ontluyckt mijn
4 wascht haer in den douw:

jeughdigh bloedt! En stijght tot in de locht / Au-

rora dan mijn leven boedt/ Met haer gezegent bocht:

Die nyd dan tot de konsten locht/en blecht dien vant/ Dat

ich met lust en ober-lust grijp alles by der hant.

2. Mijn sinnen zijn dan huys en fris/
Mijn sinnen gaen ter jacht/
En in een soete wildernis/
Van allerley geslacht:
Mijn Hondtjens zijn het geestigh byepn/
Mijn Hertjens gaen in 't Woudt:
En dese Jacht vind' ick alleyn/
Mijn koninkrijk en Goudt.

Dees Jacht is een gewiss' vangst / wy krijgen 't Wildt
Weel rasser als de Jager doet / die al sijn tijdt verspilt.

3. Koopt Weesjens maer van 't eene veldt/
En jaeght by 't ander in:
Het jagen is u by gesteldt/
Jaeght by na uwe sin:
Jaeght ober bergh en ober dal/

Jaeght

Jaeght ober Zee en Sandt:

Jaeght / vanght en spant / en houdt geen stal /

En grijpt het niet de handt:

Gaet daer de Son en Maene schijnt / klimt hooger aen:

Al waerje jaeght met ulve wind / 't wilbt sal'er stille staen.

4. En jaeght'er byz dooz al 't Gediert /

En rust op u gemak:

Ghy jaeght wat in de werrelt zwiert /

En ghy blijft onder 't dach:

Breydt netjens in de stille rust /

En jaeght'er 't Haefjen in:

Het jagen is maer eenen lust /

't Breyght rijkdom en gewin.

Wie dat niet jaeght des morgens vroegh / die jacht halt laet /

Vergeefs is 't die op d'abondt spa / dan eerst tyt jagen gaet.

5. „ Wie in den Morgenfondt begint /

„ En slaet de dagen acht /

„ Die heeft hem wel te recht besint /

„ En zijn beroep betracht.

„ Als 't vat by-na is leegh geklaert /

„ Dan is'm'er deerlijck an:

„ Te laet is sijnen wijn gespaert /

„ Als 't Vat is pl en wan:

„ Dus leert en spaert in ulve tijdt / ter wijsje meught;

„ Want wie in d'Ouder jagen wil / dan is vergaen sijn jengt.

Lof van de onderlinge gediensfigheydt
der Menschen.

Stemme:

A lieta vita. Tot vrolijck leven.

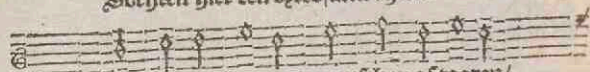
„ Dien de Menschen nae lust en wenschen /

2

Soch

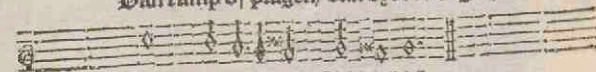
Sochten hier een bzeedsaem rijck :

Men sou niet hooren / granschap of tooren /

Dan ramp of plagen / van d'oebe dagen /

Maer elck een vond sijns gelijk.

2. Wat soud' u schaden / dat ghy den quaden

Vriendelijck en zedigh groet ?

Op dat u wercken / hem deden mercken /

Dat uwe handel / en b'zame wandel /

Komen uyt een recht gemoedt.

3. Mijn kaers ontsteken / kan niet ontbreken /

Schoon ick mijs naesten licht :

Dat ick hem tooge / vlijtelijck pooge /

En leyd' op wegen / wijsse ter degen /

En volbrenggh der liefden plicht.

4. De ziel en sinnen / lieben en minnen /

Een oprecht en dienstigh hert :

Dat sonder schaden / in raedt of daden /

Met goe manieren / en re'en kan stieren /

Sijnen naesten uyt de smert.

5. Gediensshepts zeden / niet maet en reden /

Maken het verharde sacht :

Geen trotse machten / noch woede krachten /

Woepen noch banden / gloepende tanden /

Hebben een soo grooten kracht.

6. Als de gemoeden / sieden en woeden /

Dan 't gediensstigh herte keert /

Om te versoeten / en te gemoeten/
 Dat dese wolven / en felle golven
 Zijn niet teugels afgetweert.

7. „ 't Gediensigh leven / is ons gegeven/
 „ Tot des naesten hulp en brenghdt/
 „ Om de geschillen / en twist te stillen/
 „ Om bres te maecten / in alle saecken/
 „ En alleen wyt liefd' en deughdt.

Trouw' is opter loop.

Stem: Jaques, Jaques.

S Oete Meyshes dat verflagen/
 Dus beropt loopt en ontkleet/
 Ick moet hier u eenmael vraghen/
 Na de oorzaeck van u leet:
 Meyshen / Meyshen / seggh my doch de reden/
 Wie ghy zijt / en hoe ghy heet?

Ick ben Liefd' en Trouw geheeten/
 Eertijds waerdighlijck geacht/
 In de vrome Ziel geseten/
 Van het Goddelijck geslacht:
 Ach ick! ach ick! worde nu verstoten/
 Over al wordt ick belacht.

'k Heb de werrelt omgeloopen/
 Maer ick vind' noch Huys / noch Stal:
 Niemandt heeft vooz my wat open/
 Waer ick my verbergen sal:
 Naes ick ga! ick worde nu verdraven/
 Men begecht my over al.

'k Meende my in't Hof te bergen/
 Maer men dreef er my van daen:

Trouw' is opter loop.

Daer begostmen my te tergen/
 Stracks koos ick een ander baen:
 Waer ick gingh / ick bonde my bedrogen/
 Dies sprack ick de Princen aen.

Niemandt kende daer mijn name/
 Mer dreef met my den spot:
 Door mijn trouwe kreegh ick blame/
 Om dat ick bracht geen genot
 En ick klaegghden 't aen mijn beste vrienden/
 Die my hielden mal en sot.

In de Kercken en Capellen
 Was ick min als niet geacht:
 Schijn en waen hingh booz haer Cellen/
 Daer wierd' ick te spots belacht;
 Dies ick zwerfde booz der Burgers deuren
 Maer 't was niet gelijk het placht.

't kindt stontt tegens sijnen Dader/
 Broeders branden in den twist:
 d' Een was d' ander sijn verrader/
 Elck bedacht bedroggh en list:
 Snoode valschejdt boerden daer de kronen/
 Daer had ick my hecl vergift.

Schippers, Krijghs luy, dat zijn lieden/
 Die gaen daeghlijcks in de doot:
 Seyd' ick / hier sal 't wat bedieden/
 Maer elck een te rugge bloot:
 Hier sat d' Ontrouw' eierlijck te proncken/
 Die my lieten in den noot.

Boeren zijn doch slechte menschen/
 Hier blijf ick nu metten woon/
 s' hebben / dacht ick / watse wenschen:
 Stracks kreegh ick te schandigh loon/
 Loofheyt / boosheyt / en veel snoode lagen/
 Hadden hier de Lauwer-kroon.

Nergens kost ick trouwe speuren/
 Niemandt gaf my leur of lay/
 'k Wierd' gestooten wyter deuren/
 'k Liep ellendigh met de klay/
 Arme meysken! niemant wil my bergen/
 Dies leef ick in ballinghschap.

Waer ick loop of soeck te zwerben/
 Niemandt geeft my rene mijt:
 'k Moet op 't laetsc van honger sterben/
 Eer 't beroyde kleeft ver slijt:
 Is 't niet droebigh om te sien en hooren/
 Dat de Trouw sterft vooz haer tijdt?

„ 'k Wil dan weer ten Hemel vliegen/
 „ Hier gelt liefde / trouw / noch eer:
 „ Haet en mijdt / bedrogh en liegen/
 „ Hebben hier een beter Heer.
 „ Ach wat leven wy in droeve tijden!
 „ Trouw' die kentmen nu niet meer.

De Schoone A R E T Æ A,
 O F
 Deughdts Ciersel.

Stem: *Bayse moy ma Janneton*. Of / *Galathæa* geestig, &c.

1 Ge siet A-re-tæa om? Oozsaeck van mijn
 3 Weest ons vriendlijk wellekom / Doedster van mijn

2 kusjens: Doedster van mijns herten bzeught:

4 kusjens:

Doedster van de soete deught: Want wy seer ver-

langen Naer u roode wangen.

2. Na u wangen / na u buur/
 Na u soet bermaken:
 Ach mijn ober-soete Dier!
 Wanneer sal ick raken
 In u hoesen / in u hert/
 Daer ons eerst vergolden werdt/
 Wat hy heeft te lijden/
 Die dooz u wil strijden?
3. Dooz u oogen haeldy 't licht/
 En trecht ons gemoeden/
 Datse blammen dooz 't gesicht
 Van u heyligh woeden:
 En wy sieden dooz u brandt/
 Dooz u Goddelijck herstandt/
 Dat wy ons begeben
 Na u heyligh leven.
4. Weynigh zijndoe die u eer/
 Die u trouwlijck minnen;
 Maer ick volgh u wet en leer
 Met verheughde sinen:
 Ach sie aen u supber bzejn/
 'k Sie hoe edel en hoe reyn
 Dat u sackels schijnen/
 Als 't licht gaet verdwijnen.
5. Als de Sonne schijnt haer hooft/
 Als de nacht is duyster:
 Niemandt dan u licht verdooft/
 Ghy behoudt u luyster:
 Uwe glantz is frisch en schoon/
 Frischer als een gulde kroon:
 En u vriendlijck wesen/
 Blammen doozgaens lesen.

6. Wie met uwē schoonheydt proncht/
 Die verdooft de Peerlen/
 Offer een met steentjens loncht /
 Die vooz d' oogen dweerlen :
 Goudt / noch Amber / noch Rubijn/
 Heeft een sulcke reuck noch schijn/
 Want u lieflijck bloosen/
 Overtrest de Koosen.

7. Kooskens in den morgen stont/
 Staen met sijn'ze stralen:
 Apt de Kooskens van u mondt
 Koint de Honingh dalen :
 Wie met u gaet aen den dans/
 Biepdt ghy eenen Lanwer-kraus/
 En ghy gaet hem leeren
 't Wonder-werck des Heeren.

2. Blijft doch Meyshens in ons Key/
 Lieve Aretæa :
 Laet ons grasen in u wey/
 Met de soet' Astræa.
 Die al hooger als de Maen/
 In des Hemels Cente staen/
 Daer sy ons herbedden/
 En den wegh bereyden.

Jeughds-vermaen.

Stemme:

O! eenigh voedtsel van, &c. Of/ Kits Allemande.

HEbt ghy / ô Jeughdt ! niet langh gesien/
 Hoe datmen moet de wellust blien ?
 Ghy jonge Snyptjens van 't soet leven/
 Hoe gaet ghy u dus ober geben ?
 Tot de stemp/ tot de demp/ tot de lust/ tot de vzeughdt/
 Tot de jaecht/ tot de pracht/ tot de vzael en gencughdt/
 Tot de dronck/ tot de smaedt/ tot de schandt/
 Tot een Zot / tot een spot / tot een Naar/ tot een Key/

Tot een Hyl / tot een Swijn / tot een Leeuw / tot een Schaep /
 Als Cyribus in 't Landt /
 En gaet soo dertel heen /
 Met wulpsche plonwe ze'en :
 Wel denckt ghy niet dat de gulde tijden
 Van u Lente daer heenen glijden ?

2. Ghy jaeght en blieght soo onbedacht /
 En hebt op tijdt noch leven acht :
 In sulck gebaer soo gady rasen /
 En ghy zwerft als de dert'le dwasen :
 Ober bosch / ober veldt / ober duyn / ober strandt /
 Ober berght / ober dal / ober hej / ober zandt :
 Doo? het vuur / doo? de kou / doo? het bocht :
 Daerje sineert / daerje teert / daerje vischt / daerje vaicht /
 Daerje troest / daerje schroeft / daerje dzinckt / daerje klinckt /
 Met sulcken vinnil gedrocht /
 En in dees wulpsche vlucht /
 Vast ghy op eer noch tucht :
 Gy verschoont de bloem van uwe Jaren ?
 En wilt d'eed'le ziele sparen.

3. Al u vermaeck is ydelheyt /
 Na lichter als de windt die werdt :
 U roem is snelder als de dagen /
 En soo rasch als de winter-blagen :
 Als een bel / als een bal / als een pijl / als een roock /
 Als een bloem / als een bladt / als een loof / als een smooch /
 Als een ebb' / als een stroom / als een bloedt :
 Als een spoel / als een spil / als een radt / als een snee /
 Als een glas / als een ys / als een schautw' / als een zoe :
 Soo los staet u 't gemoedt /
 En is als 't lichte stof :
 Ghy hebt doch gantsch geen lof /
 Maer Schand en On-eer zijn u kroonen /
 Die u leelijck sullen loonen.

4. U loon dat staet'er al gereet /
 En komt u treffen / cermen 't weet /
 Van woeldu self de zware plagen /
 Die ghy / laey ! sult moeten dragen :

In u oogh/ in u neus/ in u ooz/ in u tongh/
 In u handt / in u tandt/ in u milt/ in u longh/
 In u blaes/ in u nier/ in u been:
 In u buick/ in u heup/ in u maegh/ in u knie/
 In u net/ in u rugg/ in u zy/ in u dye/
 In leber / arm/ en scheem:
 En al de leden dooz/
 Soo kruypt de pijn vooz:
 Die ghy met u vertle sinnen
 Dus hebt na-gejaeyht in 't minnen.

5. Wat raedt om uyt dees slaverny/

Dit domme wight te maechen vry?

Om dat van 't quade padt te keeren/

En doen treen in den wegh des Heeren?

Dooz de schrick/ dooz de vrees/ dooz de pijn/ dooz de smert/

Dooz de roe/ dooz de smaect/ dooz de schandt in het hert:

Dooz de geest/ dooz de wil/ dooz de lust/

Dooz de boel/ dooz berouw/ dooz gena/ dooz de tucht/

Dooz de hoop/ dooz de liefd/ dooz 't geloof/ dooz 't gesucht/

Verkrijght het weder rust:

En valt verflagen neer/

En bid dien grooten Heer/

Dat hy sijn slaef en sondigh leben

Hem genadigh wil vergeven.

Het Honingh-Byeken.

Tot opmerckinge der Maersighejdt.

Stemme:

C'est ce mars le grand Dieu, &c.

1 Al van het Honingh Byeken singen/ En sijn lof:

2 ^h Wil op Hymetti Bergen springen/ Halen stof:

Tot

Tot sijn eer / tot ons leer / Om soo te doen ber-

saen Godts groote da'en.

Siet eens dit Honingh-diefken lecken /
 Op der Hey :
 Siet het eens wylt de bloemkens trecken /
 Unt de Wey /
 Unt de Doorn / wylt het kroon /
 De soete zeem en vrucht / tot sijn genucht.

Wat is het besich om te sorgen
 Door sijn staet :
 Van den avondt tot den morgen /
 Zoegh en laet :
 Met gezwarm / met allarm /
 Selwapent en boozsien / om 't hoost te bien.

't Houdt'er sijn Huys en Hof in eeren /
 Met ontsagh /
 Ider een moet van 't Speken leeren /
 Hoe men magh
 Vrouw en kindt / en 't Gesindt
 Regeeren alle tijdt / met sozgh en blijdt.

't Gaet oock wylt alle krupdtjens lesen
 't Doet alleen :
 't Quade dat laet het in sijn wesen :
 In 't gemeen
 Moet een man / altijd van
 Het quade trecken 't goedt / in sijn gemoedt.

't Geeft ons de soete Honingh-raten /
 't Bouwt een kerck :
 't Metselt geestigh Cellen en gaten /
 Konstigh werck.

't Jonge jaeght / 't Oude draeght/
En schicht het op sijn steer / met lust en vree/

Als dan de trage wesp wil leven/
Luy en mach/
Wozdt hy als tot een roof gegeven/
Krijght sijn sack:
Soo moet coeck / 't vuyt gespoock
Dan ons verdrucken zijn / met schand' en pijn.

- „ Komt hier ghy trage mensch ter scholen/
„ Leert en siet/
„ Hoemen moet leven om niet te doolen/
„ d' Ontucht bliedt:
„ Wlijt en vzeughdt / wijshepdt / denghdt
„ Van dese Dierkens leest / met hert en geest.
„ Leert hier / ey leert hier / met u sinen/
„ Svette Zeughdt/
„ Hoe datmen moet sijn kostjen winnen/
„ Met geneughdt/
„ Eer de tijdt / gaet en slijt/
„ En dat d' Oude Man / niet swinnen kan.

Matigh Vreughden-Mael.

Stemmue:

Windeken daer den Bosch af dritt.

Vrolijche Dzienden weest verbljdt/
In dees aengename tijdt:
Zijt met maten / uitgelaten/
Matigh machmen vrolijk zijn/
Op goede Dzienden en by wijn.

Wijn

Wijn die doet u het hert opgaen/
 En de droef heyt van u slaen/
 Waerom sussen en te dussen?
 Alle dingh heeft sinen beurt/
 Vrolijck geselschap nimmer treurt.

Wijn te drincken dat is geen sand'/
 't Is als Balsam in de wond'/
 Sy kan vreugdigh / frisch en jeugdigh/
 U verquicken 't droef gemoedt/
 Soud' is het die 't te veele doet.

Is onse geest als doef van pijn/
 Wijn die is de medicijn:
 Creckt van binnen / onse sinen/
 En sy boertse na de lucht/
 Wech is de pijn / en opter vlucht.

Een glaesjen is een goedt begin.
 Twee dat maectt een lichte sin/
 Drie geschoncken / en gedroncken/
 Is ter eeren van u vriendt:
 Dient dan of u oock meerder dient.

Maet' moet in all's gehouden zijn/
 In de vzeught / en by de wijn/
 Want de reden / moet bekleeden/
 Dat ghy zijt een vrolijck man/
 Die hem niet maet' verheugen kan.

Wijn die heeft een soo grooten kracht/
 Wie haer drinckt en niet en acht/
 Doetse rasen / als de dwasen:
 „ Wel geluckigh die verheught/
 „ Matigh gebruyckt de wijn tot vzeught.

Dronckaerts dolligheydt.

Stemme: *La Chimie.* Of/ Kluchtige, tuchtige Herderin.

K Luchtige / tuchtige Kütte-boers/
 Slompige / denpige dulle geneughdt:
 Hoe raef je / hoe blaef je / hoe zydy soo boers:
 Hoe roepje en schreeuwje met malle vzeughdt:
 Het wordt te laet / houd middel-maet/
 Waer toe doch al dit heefsch gekrijt:
 En u getier / betooght alhier/
 Dat ghy maer rechte Dotten zijt.

Kalberedaiffers / en Werckens geslacht/
 Drollige / potsige Apen lust/
 Bytende / krijtende / dronckene pzaecht/
 Hoemige Snozkers / die nimmermeer rust:
 Wanneer sal 't zijn / dat u de wijn
 Sal dienen / tot een verheughde dranch:
 Doch ick vrees neen / want al u reen/
 Cuygen dat ghy gaet scheef en ranch.

Comus gesellen / en Bacchus gesind/
 Snelgers en Belgers / ghy vzeent gewoel:
 Creerers / en smeerers / die 't alles verflind/
 Gieters en gapers van dese poel:
 En is het niet / een groot berdziet/
 Dus laet het staen / en wilt vzy gaen/
 Ghy hebt de py genocgh gebult.

Plengige stozters / ghy quijlende aert/
 Fokers en smokers / die rochelt en spoutwt/
 Pochers en klimmers / ghy maect ons verbaert/
 Dat'er een neder mensch van grouwt:
 Dus maect de wijn / u Benz of Swijn/
 Wallef of Leeuw / of ander Dier:
 En u gemoedt / loopt als een bloedt/
 Sunfelen met een vzeent gezwier.

Kreupele Basen / Iaveerders soo dwarz /
 Dichters en smijters / en siet doch eens om /
 Woelighe ramlaers / hoe blijden soo wars /
 Wilje noch volghen der Narren trom :
 Seght doch / sult ghy / dees slaverny /
 Kiesen voer een veel beter vreughdt :
 „ d' Hemelsche Kroon / krijght ghy ten loon /
 „ Die zijn vermacch heeft in de deughdt.

De droom *Herculis* van de twee Goddinnen, de *Wellust* en *Deughdt*.

HERCULIS spreeckt.

Stemme:

O Angnietjen. *Of / Courante commune.*

Als Morpheus gekomen/
 Sijn wiecken genomen/
 En om mijn slaep gepast/
 Doen wierd' ick haest verrast :
 Ick sagh twee Goddinnen/
 Verschenden van sinen/
 De Wellust en de Deughdt.

In 't bloenen van mijn jeughdt : Der wellust Aenspraeck.
 Daer d'eenen jonck/
 Met goudt en peerlen blonck/
 En smeectten my
 Met soet gebzy/
 'k Sou komen aen haer zy.
 Ick sagh haer staen toogen/
 Met drijbender oogen/
 Van leden frisch en ranck/
 Van verwe sehoon en blanck.
 Haer naem ick wou weten/
 'k Ben Wellust geheeten/

Den sy / en 't hooghste goedt /
 Dat hier de werrelt voedt :
 'k Heb hier geneught /
 'k Heb hier de min en vzeught /
 'k Heb schat en geldt /
 Dol op getelt /
 Omhelst my jonger Heldt.

Mijn frissche leden /
 Die suldy bekleeden /
 Mijn schoonhepdt en mijn lijf /
 Tot u soet tijdt-verdrjif :
 Men 't schoonste vermaecken
 Daer kondy aen raecken /
 Men d'aldor-eelste schat /
 Die yemandts ziel om-bat /
 Het staet u by /
 Al 't geen te doen wat ghy
 Krijght in u hert /
 En sonder smert
 U dit geschoncken wert.

Ick deel u de weelde /
 Die d' Hemel ont deelde :
 De kroonskens van de min /
 De kranskens van u sin :
 Al waer u gedachten
 Na jancken en trachten /
 Dat krijghdy al na wensch /
 Volgh my d' jonge mensch !
 Volgh doch mijn baen /
 S' is effen om te gaen /
 Met Bloem en krupt /
 Gelyck een Brupt
 Met loovers op-getupt.

Doen quam daer de ander
 Wel statigh en schzander /
 En sprack dooz hooger geest :
 Weest Jonghman niet bedeesf /

Aensprack
 der deughdt

Wilt dees niet gelooven/
 Sp soecht u te roothen
 Dan 't alderwaertste goet/
 Dat hert en ziele woedt :
 Haer schoone schijn/
 Die baert maer smert en pijn/
 Een losse windt/
 Die u verflindt/
 Dus u o Helt! beflint.

Haer wegen die doelen/
 Dooz ratsen en hoolen/
 Met distels / sulpher / stanch/
 En Plutoos vuyse drank:
 Daer jammer en strappen
 Op 't schrickelijckst' krumpen/
 Dooz mergh en ingewandt/
 Om knagen u verstaunt :
 Schept van dees maecht/
 Die listigh u belaeht/
 En dooz een waen/
 Op een quae baen/
 Soecht uwe Ziel te schaen.

Ich sal u wel leeren/
 Ten Hemel te heeren/
 Dooz bromighent en deught/
 Dooz lijden en dooz bzeught :
 Al schijnen mijn wegen
 Oneffen / t'ondegan/
 Ghy siet op 't laetst' een glans/
 Der Deughden Lauwer-krans :
 Gelooft my by/
 Soo lange tijdt als ghy
 Mijn woort en wet
 Dooz de oogen set/
 Van leefden onbesmet.

„Dus wieder sijn ooren
 „Dooz schijn laet behooren

- „Dooz opgezouchte lust/
 „krijght nimmermeer sijn rust/
 „De lust soeckit te lepen/
 „De waen soeckit te vleyen;
 „Maer wijcht doch van haer spooz/
 „En geeft de deught gehooz/
 „Die niet bescheyt/
 „Ten Hemel u gelept/
 „En vlecht een kroon/
 „Der deughden loon:
 „Ey! volght doch haer geboon.

Wijsheydts Lof.

Stem: Orange. Of/ Atræa lieve Maeght, &c.

S O P H I A reyne Maeght/ Die in u boesem
 draeght/ Den brandt die ons gemoedt ontstelt: Zoo
 datmen acht noch goedt/ noch geldt/ Ich draegh u/ en
 klaegh u niet hert en sin/ 'k Verlangh na u- we min/ U
 deughden u draeghden/ Verkiez ick booz een schat en
 groot gelwin.

O wijsheydt ! ick verlangh/
 Waer heen streckt doch u gaugh ?
 Ep! schuyt in 't binnenst' van mijn hert/
 En leert my kennen wat my smert :
 U wegen / en stegen / maectt my doch kondt/
 En schenckt my t' aller stont
 Den zegen / verkregen/
 Van aen-begin wt Godes heyl'ge mondt.

Ghy zijt een Godtlijck licht/
 Een spiegel vooz 't gesicht/
 Een beeldt van 's Hemels goedigheydt/
 Een strale van sijn heerlijckheydt/
 Doch jeughdigh/ en deughdigh/ en goet van aert/
 Die ons treckt Hemelwaert/
 Dooz klaerheydt / en waerheydt/
 Die wt den glants des Scheppers is gebaert.

Ghy zijt van Godt gedaelt/
 En hebt van hem gehaelt
 De druppels van des Hemels douw :
 O schenckt ons u oprechte trouw !
 U schatten / daer motten / niet komen by/
 Daer roeft noch roofter zy/
 Van 't knagen / en 't klagen/
 En van 't verderf / en alle schanden by.

Maer wie'r soeckt peerl of kroon/
 Wie'r soeckt der deughden loon/
 Die erft voozwaer het hooghste goedt :
 Hy soekt den Hemel in 't gemoedt :
 Van binnen / de sinnen / hem spraken aen/
 Wilt u ziel hooger slaen :
 Godts gaben / die laben
 Den mensch / om saligh in sijn Rijck te gaen.

Tegens de Goedt-verquisters.

Stemme: *La Durette.*

At wilt ghy Slenpers quisten/ en teeren op u

goedt/ Daer doch soo suur om is gewoet? A tijdt ber-

slijt/ en 't leven dat blieght'er snellijck heen/ Gantsch ont-

bonden van de re'en.

A lichaem is vol qualen / vol ramp en ongebal/

Een vuylnis hoop en verckens stal/

A leden zijn verkrompen / verdozen en ver stijf/

Dat'er niets gesants aen blijft.

A goedtje is ver slonden / nu stady naecht en bloot/

En ghy verlanght haeck na de doot :

Siet hier den loon van utwe / doch obergeyle min/

Straffe van u bert'le sin.

Dien ghy eerst placht te wesen soo aengenaem en waert/

Die loopt van u / en is verbaert :

Hoe heeft het gelt sijn Meester / dus schandelijck betaelt/

En soo valschelijck onthaelt :

Soo kan de tijdt verkeeren/ en mengen 't soet in 't suur :

De hoop valt u dan veel te duur !

Geluckigh / wie de tijden en 't leven neemt acht !

Die het goedt noch geldt veracht.

Gebuyckht ghy 't goedt ten goede/ 't is u een stut en steun/
 In d' Ouderdom een troost en leun:
 Gebuyckht ghy dat ten quade/ tot ydelhejdt en bzeught/ /
 't Is vergift van uwe jeught.

„ Godts zegen wilt bereeren/ met een heel danckbaer hert;
 „ Want 't is u anders groote smert:
 * Ep! wilt doch Godes gaben/ gebuycken tot een lust /
 „ Tot u salighejdt en rust.

Deughdts Lof.

Stem: Engelsche klokke-dans. Of/ Mantel-dans.

D

1 E schoone Roosen/ ver-die-ren 't Hof/ En
 3 Haer lieflijck bloosen verkrijght den lof/ Dan

2 munten vrolijck wpt: Wat deught/ wat bzeught om:
 4 bloemen/ loofen kruyt:

schadwt het gemoedt/ Als sy haer minnaers voedt/ En

prunkit dat edel bloedt: 't Is gelijk als klare wijn/ Dieder

springht in 't Chyristalijn/ Of gelijk een silb're bloedt.

2. Haer destigh wesen is lief en waert /
 Oock zedigh en beleet:
 Ghy kondt daer lesen haer bzenen aert /
 En watf' een yder geeft:

Wat loon / wat kroon / een brenne Ziel verkrijght :

Die nedrigh hoozt en zwiijght /

En na de wolcken stijght /

Hoogh in der deughden Cent /

Daer sy Lijf en Ziel nae went /

En als 't dozstigh hert na-hijght.

3. Haer schoone zeden / die zijn als 't goudt /

Dat altijd houdt zijn deughdt :

Haer soete reden zijn vast geboutut /

Op brennighepdt en bzeughdt :

Sy siet het niet / hoe leelijck of hoe schoon /

Maer sy blijft metter woon /

En bzejdt een Lanwer-kroon :

Dooz het huyt en edel bzen /

Dat dooz eer en deughdt alleyn /

Wacht op een verheben loon.

4. Al uwe smetten / die toetst doch aen

Dees spiegel booz 't gesicht ;

Want hare wetten zijn als de Maen /

Die yder schenckt het licht :

Dan haer / doozwaer / komt wijsheyt / lof en eer /

De doult van 't Hemels Leer /

De zeghen van den Heer /

Die met glantz en rijckdom daelt /

En met schatten ons bestraelt /

Dan de deughden meer en meer.

Ydelheydt van des Werreltdts woelerye.

Stem: Snyvere, schoone, vermackelijcke maeghdt.

1 Gelende Menschche wat zwerft ghy dus om :

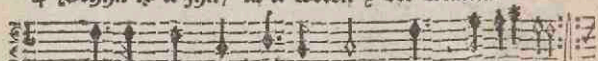
3 Nebel u le-ben / u glantz is een blom /

Ma 4

Dwaars

- 2 Dwars dooz het dypster en na-re dal van tranen:
4 Schijn is u zyn / al u weten y-del wanen.

- 5 Waerom doch rent dus de mensch / Maet veel besigheden
6 En hy krijght 'er noyt sijn wensch / Van wil of gebeden /

- 7 Och hoe dwaes / is eplaes! Al ons moeylijck zwerben.
8 Hoe wy staen / hoe wy gaen / 't Is al om te sterben.

2. Waer dat maer slechts ons gedachte na haecht /
Drauen wy heen ober zee ober zanden:

Duur noch oock zwaert ons begeerlijckheyt staect /
Iffer te halen maer schat upt verre Landen.

Maer als ghy 't met moeyt verkrijght /
Dol gebaer en vreesen /

Daer ghy als een Hert na hijght /

Op wat sal 't dan wesen?

Maer als roock / meer als smoock /

Dat ghy dooz u sinnen /

Dooz de lust / dooz onrust /

Dwaeslijck soecht te minnen.

3. Ach! soo men waet om de deughde bedacht /
Soeckende 't goet maer tot onderhoudt van 't leven /
Niet tot onmatigheyt / prouck en pracht /
Om sich tot stempen en dempen te begeben.

Laes! het goedt is onse Godt /

Daer wy na verlangen /

Dat op 't laest' met ons noch spot /

Als wy daer aen hangen ;

„Want het goedt / is een bloedt /

„Bluchtigh om te keeren :

„Saligh dan / is de man /

„Die de maet kan leeren.

Der Sonnen Heerlijckheydt.

Stemme :

La Picarde. Waer is nu mijn vryheydt?

Oft steecht / o Godtlijck licht!
 U Fachel en gesicht/
 Die in ons het leven slicht;
 Want u cieraet / soo heerlijck staet/
 En u vergult/
 Als een Zyngom is gehult.

En yeder die u siet/
 Verwondert hy opschiet//
 En roept uyt: O groot gebiet!
 Dat ober al / op bergh en dal
 Zijn schoonheydt toont/
 En met goudt en peerlen kroont.

Ghy Koningh van 't gestert/
 Ghy doet ons staen van bert/
 Seer verwondert en verwert:
 Wanneer wy sien / dat booz u blien/
 De mist en damp/
 Die ghy swybert dooz u Lamp.

Als ghy koocht dooz u brandt/
 En rijt geboomt en 't landt/
 Dooz den zegen van u handt:
 O dan soo staen / hol gelaen/
 De vrucht en 't kruyt/
 Even als een schoone bruyt.

Wie op u grootheydt acht/
 En op u wond'ren tracht/
 Staet verbaest en gantsch bedacht:
 Van of ghy schijnt / of weer verdwijnt/

Der Sonnen Heerlijckheydt.

Ghy licht het Kondt/
d'Avont en de morgen-sondt.

Belijck een Keuse rent/
Of als een Doerman ment/
Als een pijl of Dogel wert/
Al rasser schiet / ghy boozt en giet
A goude todzts/
Altijdt loopt ghy en gaet boozts.

O Oogh van 's Hemels Zael!
O diamant en yrael!
Hemels bzeught en soet onthael!
Ghy stelt de tijdt / met lust en vlyt/
En houdt de wacht/
Doet de Konde dagh en nacht.

„ Merckt eens wat groeter Velt/
„ Dit schepsel heeft gestelt/
„ Tot een roem van sijn getwelt:
„ Op dat elck een / soo groot als klein/
„ Sou recht verstaen
„ Godes macht en wonder-da'en.

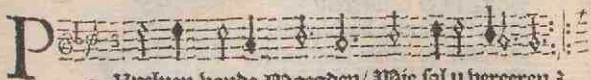
„ Want hy al hooger Licht/
„ Deel klaerder van gesicht/
„ In sijn Zalen heeft gesticht/
„ Waer vrou/noch man/ beschouwen kan
„ Godts Majestept/
„ Die den sinnen is bereydt.

Maeghden - Vreught.

Stemme :

Pronckjen van de Maeghden.

1. U pckjen bande Maegden/ Wie sal u bereeren ?
 2. Die elck een behaeghden/ Om u lof te meeren :

Wie sal niet begeeren Te singen uwe deught ?

U reden/ en zeden/ Die geben ons 't leven

En soete hzeught.

2. U schoon eerbaer wesen/
 Overtrest de hoosen :
 Wijshepdt is te lesen/
 Als u haerckens bloosen :
 En u lieflijck hoosen/
 Verfrischt een hoogh gemoedt/
 U dagen / behagen/
 Ja 't leven / sy geben/
 Wat liefde voedt.

3. U schoonhept beroderde/
 En dee gantsch bezwijcken/
 't Hert dat ons berboerde/
 Als ick u quam kijcken :
 Du wil ick niet wijcken/
 Dan uwe de stighepdt :

U doegen / vermogen /
 Te leyden / ons beyden /
 In vrolijckheydt.

4. Vrolijckheydt in eeren /
 Mach een Maeght genieten :
 Achterklap te weeren /
 Moet haer niet berdzieten :
 Stracke de Rijdt sal schieten /
 Op haer onschuldigh hert /
 En sichten / de schichten /
 Van 't minnen / als spinnen /
 Met balsche smert.

5. Rijdt / soeckt and're wegen /
 Ghy mooght hier niet blijven /
 Ghy zijt hier berlegen /
 Want wy u berdzijben :
 Vreught sal hier bekljiben /
 Dooz eerbaerhept en lust /
 Met byeden / bekleeden /
 Met eeren / verkeeren
 Dooz deught en rust.

6. „ Wilt doch gaen ter scholen /
 „ Hoozt de deughte syzeken /
 „ Om dan niet te doolen /
 „ Dooz gebeyns de treken ;
 „ Want de deughtd sal byzeken /
 „ De laster en de schandt /
 „ Haer kroonen / die loonen /
 „ Dooz zegen / verkreagen /
 „ Van Godes handt.

Aurora, of Morgen-roodt.

Stemme: *Il contento Piacer gioja è diletta. Balet. a. 5.*

Of/ Het Nachtegaelken kleyne, &c.

Voer-danster van de Keyen/
 Wat brenghdy ons al brenghet/
 Met u gebloof de root?
 Wanneer ghy gaet bereyen/
 En schildert dees geneught
 Soo vriendlijck in u schoot?
 Wat droevigh schein en doodt/
 Dat sietmen weer verrijfen/
 Door u bergulde glans
 Moet pder een u prijsen/
 En volgen aen u dans/

Wat hoortmen lieflijck quelen/
 Wat hoortmen al Musijck/
 En soet getiere lier;
 Ep hoortse jeughdigh spelen/
 En schat'ren al gelijck
 Met onderlingh gezwier!
 Wat is'er al getier/
 In Bosschen en in Velden?
 Eick wil den hooghsten klanck/
 Een pder s'cht te melden
 Dijn's Scheppers lof en sangh.

Kan opt een hert verheugen/
 Door 't Musicael geluyt/
 Door sangh of snaren-spiel;
 Soo sal dees sangh vermeugen/
 Aziel door haer gestuyt
 Te byjden van 't gequel/
 En u geest sal sich suel
 Verheffen na de wolckeu/
 En singen seer verhenght/

Geluckige Sotten hebben geen

Heer! wat doet ghy de Dolcken
Een ober-groote deught.

De Beestjens gaen'er loepen/
En wanto'len 't klaber-groen/
De Herder speelt op 't riet/
Wie sou sich niet vermoeuen/
En 't hert eens open doen/
Als 't Godes wond'ren siet:
Die alles heeft wyt niet/
Tot 's menschen lust gegeven:
Dies dancht Godt seer verblijdt/
Dat hy ons 't soete leven/
Schenckt in dees soete tijdt.

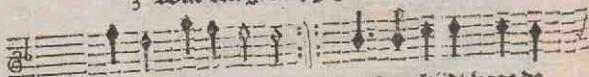

Geluckige Sotten hebben geen Wijf-
heydt van noode.

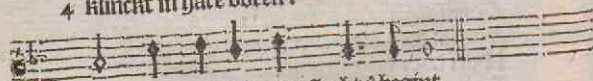
Stemme: *Eylaes Amour, &c.*
Of/ Als volgt.

1. Je der Dot-ten wijsheyt siet/ Wonder
3. Wat een grootsheyt wat gebiet/ Datter

2. is-het om te hooren: 't Is'er altijd voor de
4. klinkt in hare ooren:

wint/ Wat haer soetheydt slechts begint.

2. Aber een heeft sijn Marot/
En daer gaet hy mee te proucken/

Aber

Oder sweekt sijn eygen Doot/
En is in de Doothepdt droncken:
Altijdt slost hy van gewin/
Altijdt gaet'et na sijn sin.

3. Hier is dit of dat te koop/
Daer zijn soo veel dupsent ponden/
Altijdt is hy opter loop/
Dan heeft hy wat nieuws gebonden/
Hier een meulen / of wat fraeys/
„ Wepuigh en'ren / veel gekraeys.

4. Altijdt heeft hy 't ganto en drock/
Altijdt weet hy veel te seggen;
Dan een hoep of besem-stock
Weet hy wonder upt te leggen:
't Is van Hoogheydt wat'er klinckt/
't Is van goudt al wat'er blinkt.

5. Drolijck is hy van gemoedt/
Want hy wret'er van geen sussen/
Altijdt windt hy geldt en goedt/
En hy sit'er niet de dussen;
Maer is wacker in de weer/
Dan hy die of desen Heer.

6. Van out Wser / of van Loot/
Maecht hy geldt en silv're platen:
Koper wordt hy hem vergroot/
't Zijn al schijven van Ducaten:
Altijdt is hy rijck van geldt/
Dan is 't dees en die getelt.

7. 't Is een wonder die het hoorz /
Hoe dit volck sich kan vermaecken:
't Bzenght soo veel kluchten hoorz/
Dan van dees en and're saecken:
Ja 't is drolijck hoorz en na/
't Tacht self in sijn eygen scha.

8. Soo is 't luck Sotten booghd/
 Wat sy doen / schijnt haer te lucken :
 Naer gemoedt alleen be-ooght
 Hoe sy 't mogen schzapeu / plucken/
 Sy zijn nimmermeer begaen/
 Hoe dat sy daer raccken aen.

9. Maer dat wijsse viese volck
 Sit te pziicken en te dutten :
 Proef en doncker als een wolck/
 Altijdt koocht het vzeemde grutten :
 Nimmermeer is 't hier te deegh/
 Altijdt is 'er in de weegh.

10. Want de wijsheyt brengt den mensch/
 Tot veel schade / sozgh' en vzeesen/
 Waerom soumen / na sijn wensch
 Wijs booz sot doch willen wesen ?
 Sotten van een hooge geest/
 Vindtmen in de werrelt meest.

De Tafel-vrienden.

O F

Vrienden haet / Qua toe-verlaet.

Om te lesen, of aldus te singen.

1 S met my nu heel verkeert / Doen ick groepde
 2 Ick ben nu te seer verneert.

in de weelde / Weder my sijn jonste deelde.

Weder my sijn liefde boot/
 Weder toonde 't herte bloot :
 Ick was 't al / ick was haer netve/
 Diemen nimmer sou begebe,

Ich was hare naetste vriendt/
 Die het alles had verdient:
 Ich had geldt / ja huys en landen/
 Beeften / bergen / dijnien / zanden/
 Alles wat een rijcker man/
 Tot sijn wellust hebben kan.
 Ich ontfinch hun boven maten/
 Drolijck wy ter tafel saten/
 Daer ons geen geneught ontzack/
 Om te leben met gemak.
 Siet my nu eens aen ter degen/
 Hoe ick sta hier gantsch verlegen/
 Niemandt kent dien armen knecht/
 Die beropt is en seer slecht.
 Waer zijn nu mijn Tafel-vrienden/
 Die my eertijds trouwlijck dienden/
 Die my dienden om 't genot/
 Van ons weeld'rich overschot:
 Waer zijn nu Cousins en Neben?
 Waer zijn ons Compeers gebleven?
 Wel hoe! deynsen sy te ruigh/
 Die eerst waren al te vlugh:
 Die my steets om d'ooren lelden/
 En veel vriendlijckheyt vertelden:
 Ja die dienden noch daer toe/
 My de zoolen upt de schoe.
 Siet hoe is 't geluck verbloogen/
 Hoe heeft my de waen bedrogen:
 Die ick meende vast te staen/
 Zijn my schielijck af gegaen.
 Waer op wil ick my verlaten?
 Spa berouto kan my niet baten/
 Ich ben nu een armer bloet/
 Die om broodt en water wyroet.
 Doortijds doe ick konde geben/
 Nocht ick by mijn Vrienden leben:
 Doen ick hadde landt en sandt/
 Broodt my peder een de handt;

De Tafel-vrienden.

Maer nu 't aboutuur verandert/
 Mer een sijn paedtjen wandert/
 Dien my wel ter zijden aen;
 Maer haer oogen ban my slaen.
 Nu ick in mijn oude dagen
 Dast moet steenen/ sichten/ klagen:
 Nu ick met den dooren staf
 Drijf de schacpkens open af:
 Nu dit lichaem wel sou rusten/
 En genieten soete lusten:
 Nu 't in droefheyt afgeslaeft/
 Op een doore herde draeft:
 Nu de ingeballen kaken/
 Wel een goede beet sou smaken;
 Nu de arme oude man/
 Niet heeft waer hy leven kan.
 Ach waer is de tydt gebaren!
 Had ick in mijn jonge jaren/
 Had ick in mijn tijdt gesien/
 Wat in d'ouder kost geschien:
 Had ick overleert te veruen/
 Wat my namaels kost gebeurden:
 Ach had sog mijn gul gemoedt/
 Met mijn schade niet gehoet.
 'k Die des werreltds wanckel leven/
 'k Die dat als een rat gedreven/
 'k Die wat eertydts was bemint/
 Vlieghe't er heen gelijk de windt.
 Ach! waer zijn nu d'oude tijden/
 Daer de vriendtschap kost verblijden:
 Daer d'een vrient in 's anders noot/
 Stelde 't leven in de doot:
 Al de vriendtschap is verbloogen/
 Vrienden vriendtschap is maer logen:
 Vrienden vriendtschap is als riet/
 Speelt'er mee / maer wunckt het niet.
 's Werreltds liefd' is onbestandigh/
 Sy loont hare minnaers schandigh:
 Vrienden die daer sienen wroom/
 Sijn verbloogen als een droom.

- „'k Wil hoopzaen op Godt betrouwen/
 „En niet meer op Vrienden houwen/
 „'k Wil my troosten in mijn smert/
 „En gedencken in mijn hert:
- „'s Werrelts Vriendtschap is maer schijn;
 „Godt sal al mijn Vriendtschap zijn.

Vriendtschaps Klachte.

Stemme :

Lustigh Hymen , als een Man , &c.

Of/ Schoonste Nymphje van het Woudt.

A Lde soete vriendtschaps bandt
 Is van kant/
 Vriendtschap duyckt het hooft nu onder :
 Zy wordt nergers niet gesien/
 Noch by lien/
 Die ons schijnen als een wonder.

2. Als de Doorspoet is gedaelt/

O dan faelt !

Vriendt en Vriendtschap niet een ander/
 Dan soo kent men vriendt noch maegh/
 En dees plaegh
 Kockent haet dan by malkander.

2. Als het zepltje gaet voor windt/

O men bindt !

Soo veel Vrienden en Compeeren;
 Maer als 't Scheepje wordt gesloopt/
 Dan verloopt/
 Ons Cousijn met sijn Commereen.

4. Daer wordt dan een vroom gemoet/
 Om het goet/
 Wegh gestoten en verschoben;
 Maer soo langh hy geben kan/
 Is 't een man
 Die daer waerdigh is te loben.

5. Als de tijdt van weelde keert/
 Elck verbeert/
 Crecht het hooft van hem ter zijden/
 Niemandt kent dien armen bloet/
 Die dan wyet/
 En vergaet schier in sijn lijden.

6. Eben als een Swaluw gaet/
 En verlaet/
 Dese frische Sommer-dagen/
 Als sy dese soete tijdt/
 Haer verblijdt/
 Vlucht sy vooz de winter-blagen.

7. Soo is 't balsche Vriendtschaps beedt/
 Dat sich deeldt/
 Dooz de nebel en de dampen/
 Dat ter stondt te rugge bliet/
 Als het siet/
 Ongeval of droeue rampen.

8. „Heldp een vertroutode vriendt/
 „Die u dient/
 „Houdt hem als het goudt in waerden;
 „Want een vroom in-bozstigh hert/
 „Selden wert/
 „Recht gebonden op der aerden.

Tegens de onnutte Deur-brengers.

Stemme:

De May die ons de groente geeft. *Of/* Het vinnigh stralen
van de Son. *Of/* Hansjen sneet het Koren was langh.

Ghy die in alle wellust leeft/ En zwenit 'er tot de
oo--ren/ Die u tot stemp en demp begeest/ Wilt
dese lessen hoo--ren.

Ghy teert en lapt dooz uwe keel
Wat sinrlijch is gewonnen/
U Daders erf / u Dzienden deel/
Soo npper om geronnen.

Ghy denckt niet dat de Winter naecht/
Daer alles sal gebreken/
En dat u goeditje t'eynde raecht/
En haest sal zijn verstreken.

Als eenmael 't kansen is gekeert/
Daer stady dan te sussen:
De Ham is op / en 't goedit verteert/
Gaet dan na uwe kussen.

In kussen hebby ooch geen kans/
U geldtje is verblagen:
Men breny hooz u geen ronde dans,
Dus bindy u bedrogen.

Leert/leert doch/van de Merkens leert/
Het sparen en het winnen:

Op-merckinge van der Mierkens, &c.

De spaerfaemheyt maecht u ge-eert/
En houdt u by de sinen.

De Mierkens / in de Somer-tijdt/
Dergaren 't Somer-koren;
Op datse in de bozst verblijdt/
Een hzolyck deuntje hooren.

Su garen booz de koude bozst/
Dooz droef hepdt en benouwen/
Dat sy booz honger en booz dozst/
Haer leven onderhouwen.

„ Wie dan sijn jonge Teughdt verlijt/
„ En geen vermaen wil achten/
„ Die wordt sijn goedt en eere quijt/
„ Dergeefs zijn dan de klachten.

Op-merckinge van der Mierkens
naerligheydt.Stemme: *La Picarde.*

W Ze kam te recht bespien/ Godts mond'ren

 en ghebien/ Die wy steeds booz ooghen sien/ Dat

 in een Mier/ soo kleyn-nen dier/ Doo hoogh verstandt/

 Is gegeven en gheplant.

2. Ghy burgers hebt een beelst/
 Waer in u leven speelt/
 Waer in d'eendzacht kinder's teelt/
 Waer breed' en rust / en nu re lust/
 Schuyt in 't gemoedt/
 Besigh booz' t gemeene goedt.

3. De eendzacht umdt haer last :
 Waer d' een op d' ander past/
 Daer is d' arbeyt dan geen last :
 Al wat sy doen / sy vperigh spoen/
 Met blijft en lust ;
 Doch gematight met de rust.

Elek een is gault en frisch/
 Eekt sozght booz' sijnen visch/
 Daer geen traegh gediert in is :
 Met moeyt en zweet / een yder est/
 En kloecht ter jacht/
 Maekt een yder sijne vracht.

5. Daer is geen sucht of haet
 Na vracht of hooge staet ;
 Waer elk houdt de middel-maet :
 Een yder vracht / een yder slaest/
 En hoopt en gaert/
 Wat des Somers woort gespaert.

6. Op dat des Winters kou/
 Waer niet benoutwen sou/
 Sloben sy dooz' mist en dou ;
 Op dat haer staet / int vrees booz' schaeb'
 Dol vooraedt sy/
 En van bange tijden vry.

7. „ Ghy luyckts leert en merckt/
 „ Hoe 't besich dierken werckt/
 „ En booz' d' armoe sich versterckt :
 „ En ghy verdoet / u gelt en goedt/

„ Dus buyt en traegh/
„ Dus is d'armoe u een plaegh.

8. „ Keert in de soete Lent/
„ Te sozgen booz het ent/
„ Eer de tijdt haer rugge went:
„ De trage mensch / krijght noyt sijn wensch/
Maer schand' en scha/
„ En het Gasthuys volght hem na.

Tegens de Woekenaers.

Stemme:

Gramey. Of / Daer quam een Reyser, &c.

W At sietmen gebeuren / Al suchten en
treuren / Dooz des menschen wreede hert! Wiens
der-te-le sinnen / Naer 't woelen en winnen / Betoo-
bert zijn en berwert.

Al watse maer schzayen / Na grijpen en grapen/
Al is het oock recht of kroni/
Sy wcten 't te scheyden / Te schiften / te leyden/
Want gierigheydt maecht haer dom.

Sy passen op reden / Op suchten / gebeden/
Want te ruym is haer gemoedt/

En hebben met armen / Gena noch ontfarmen/
Mits uytfuppen haer 'er bloedt.

't Zijn Egeels die kleben / En trecken het leven
Uyt de ziel en uyt de kist :
Gereedt om te killen / Te stroopen en billen/
Dooz bedzogh en valsche list.

Dit zijn dan de wolven / De schrick'lijcke golven/
Die breekt van alle gena/
De armen bertreden / Uyt schijn van de reden/
Cot haer selfs verderf en scha.

„ Hebt altijd medoogen / De tranen der doogen/
„ Des Armen / bezwaren 't leet :
„ U Peerlen die schijnen / u Goudt en Robijnen/
„ Dijn ciersels van bloedt en zwet.

„ Ghy weet dat Godts tooren / Komt dreygen te boreen/
„ En eer hy de straf laet sien :
„ Dus wist doch niet eeren / U handelingh leeren/
„ En de snoode woeker blien.

Tegens de Twist.

Stem : *Phillis quam Philander tegen*, &c.

Of / Rosemond die lagh gedoken.

Al tijd hoortmen van krakeelen/
Al tijd wordt 'er twist gezaept :
Tusschen Dzienden en gespeelen/
Wordt de naet te haest genaept :
Driendtschap leeft 'er maer in schijn/
Twist die wild 'er onder zijn.

Twist sluypt in de binne-kamer/
En op 't liebe Dzienden bedd' :

Twist verbroeck' er met haer hamer/
 Al wat sich daer tegen set ;
 Doch aen een oprecht gemoede/
 Sy vergeeffsche moeyte doet.

Wie haer loop te laet wil sluyten/
 O! het halt soo zwaer om voen ;
 Sluytse doch in tijds daer luyten/
 Eer sy 't onkruid soeckt te voen :
 Alse eenmael is geplant/
 Dan soo wilsse niet van kant.

Juno plagh de gal te werpen/
 Altijt achter om 't outaer ;
 Om dat sy elck in sou scherpen/
 Dat de Twist is vol gebaer :
 Want de Twist in kerck of Huys/
 't Is een Hel en lastigh kruys.

Als de gal krielt door de leden/
 Dan ontfleechtse 't eelste bloedt :
 't Lijf is kranck / en gantsch t'onbzedden/
 Als dees ramp te dapper woet :
 Dan moet wey / en hoele d'ranck/
 Redden 't lijf / hoor d'ondergangh.

Laes ! nu werptmen sulpher-kolen/
 Craen en Oly in den brandt :
 Wat eerst smeulde / als verholen/
 Blaecht nu over 't gantsche Landt :
 Ach ! dat elck nu water goot/
 Twist die blees' er haestigh doot.

Maer nu gaet haer twist verkleven/
 Om dat elck gelooven sou/
 Dat haer doen bestont in reden ;
 Maer dees swaer deur-troeken brandt/
 Schijnt soo heyligh en dehoort ;
 Doch haer vliegen is de doot.

Nach! mocht eenmaal weder-kerren/
 Crouwen Liefd' / 't rechte zaet/
 Dan soo soumen yder deren
 Na sijn waerde / annt en staet/
 Dan sou Crouw' en Liefd' in 't Landt/
 Blinken als een Diamant.

Lof over de weldaden Godts.

Stemmte:

O! Kars-nacht schoonder als de dagen.

Al had ich hondert duysent tongen/
 Die altijd 's Hemels Loffangh songen/
 En roeinden Godes goedicheyt/
 Noch sou my kracht en stof ontbrecken;
 Want wie kan Godes Lof uyt-sprecken/
 En 't wonder zijnder mogentheydt?

Wie sal met sterfelijke oogen/
 Godts Majesteit beschouwen mogen?
 Hy is een Geest die 't al verlicht/
 Die onse duystere verstanden/
 Doet in sijn liefde vyerigh wanden/
 Hy is de Sonne van ons gesicht.

Hy heeft de menschen en de werelbt/
 Met heerlijckheyt en glants geperrelt/
 En dooz sijn handt en woordt gemaeckt:
 Het belt gezwangert met haer zaden/
 Dat met haer vruchten staet geladen/
 Wie is het die sijn wercken laeckt?

Dit wonder stelt hy voor den mensche/
 Op dat hy hier met lust / na wensche/
 Uytbreyden sou sijn lof en eer;
 Want hy is 't beelbt / na sijnen beelde/
 Dat hy met sijn gonst bereelde/
 Om steets te loben sijnen Heer.

Godt heeft de weyrelt niet van nooden/
Maer heeft den mensch / na sijn geboden/
Gelijck een Doxst / daer in gestelt/
Dien 't al sou onderdanigh wesen/
Waer vooz oock al 't gediert sou bzeesen/
En houden 't onder sijn gewelt.

Die 't landt den was dom heeft gegeven/
Tot onderhoudt van 's menschen leven;
Ja wat in zee en 't aerdtrijck zwiert/
Schiep hy tot mit en bzeughd' der menschen/
Wat soumen grooter zegen wenschen?
Die hy noch met veel gaven ciert.

Want als de mensch Godts beeldt verlooren/
Sich dooz de lusten liet bekooren/
En was van Godes heyl ontbloot/
Beloofd' hy ons sijn Soon te senden/
Die ons verlosse van d'ellenden//
Van Helle/ Dupbel/ Sond' en Doot.

Sal nu de mensch ondanchbaer blijven/
En Godt niet alle lof toe schrijven/
Met lijf / en ziel / en alle kracht?
Ja hy sal met gempedt en sinnen/
Dien grooten Godt aendachtigh minnen/
Die 't vooz ons heeft te weegh gebracht.

Looft Heem'len/ Zee/ en Aerd'/ Godts wonder/
Ghy Eng'len / doch ghy Mensch besonder:
Mijn ziele looft en singht sijn eer:
Looft alle Vleesch sijn Naem en daden/
Die dit vooz u schenekt wyt genaden.
Mijn ziele looft dien grooten Heer.

De Musijck-nooten, soeckt in URANIA of Hemel-
sangh, in Jobs volstandigheydt.

Wat heeft een vrooms ziel te lijdten?

Kracht der Redelijcke Welspre- kentheydt.

Stemme: *Blydſchap van my vliedt, &c.*

Of/ Sooder yemandt vraeght, &c.

Ofte op dese nieuw' gestelde Voys.

1 Het eens op de tijdt/ die wy nu be-leben/ Waer in
6 Daer in wy verhart afgedwaelt van reden/ Leven

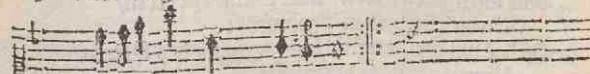
2 haet en nijdt/ na de kroone streben: Ach wel snoode
7 in-de smert/ van de bitter-heden: Dat ghy u be-

3 mensch/die daer hebt u wensch/ Daer gy kond in vreden zijn/
8 geeft/ en soa twiſtigh leeft/ In een poel van droeve pijn.

4 Wilt u leven sparen/ want snel gaen u jaren
9 Wilt u doch bedaren/ Laet de twiſten baren/

5 Snelder als men 't kan beſpieren.
10 En wilt na de re-den sien.

2. Orpheus met ſijn Lier / en ſijn lieflijck ſpeelen/
Met ſijn tierelier / en ſijn vziendlijck quelen/
Met ſijn ſoet geluyt / en ſijn helle ſnaren/
Met ſijn ſchoon geſluyt / koſt in haest vergaren/

Al het doore hout / van het woefte wout /
 Self de stroomen en de zee :
 Al het blugh gediert / dat 'er raest en zwiert /
 Al het ongetemde bee /
 Self de harde steenen / quamen sich bereenen /
 Om te lust' ren na den sangh :
 Alder is verscheenen / en daer is verdwreenen
 Dolheyt / wreedtheyt / dooz 't geklangh.

3. Dooz 't geklangh des denichts / dooz de soete tongen /
 Komt de blijde bzeught / in het hert gesprongen :
 Met een sachte bandt / leydtse de gemoeden /
 Hoe 's oock in den brandt / en de dolheyt woeden :
 Al het heete buur / al het wilt getier /
 Wordt geblyseht en heel versacht /
 Ja de Aeuw en Gier / met haer dol gezwier /
 Dooz de Vreden wordt verkracht.
 Ach ! dat onse oeren / naerssigh wilden hooren /
 Naer dees Goddelijche denicht /
 Dan sou haest versindoren / bitse Nijdt en Cooren /
 Dan sou bloeyen 's Hemels bzeught

4. „ Goddelijche glants / daelt in onse daken /
 „ Dat wy mogen gantsch / ons in u bermaken :
 „ Stort dan in ons hert / u vergoode stralen /
 „ Dat wy soo de smert / wyt ons boesem halen ;
 „ Dat wy mogen staen / blincken als de Maen /
 „ Met een seer doozlichtigh kleet /
 „ Dat wy d' oogen slaen / en soo vrylich gaen /
 „ En beklagen onse leet :
 „ Dat wy mogen leeren / utwe Godtheyt eeren /
 „ En ons blyngen in 't gemoedt :
 „ Op dat wy vermeerren / dooz de gunst des Heeren /
 „ Uwen lof / dooz ware boet.

Van de broose Schoonheyt der Jeught.

t Samen-spraeck.

Stem: Nerxa schoonste van u Geburen. **Of/** De
Tien Geboden, Hest op u hert. **Of/** Ick arme
Schaepken aen der Heyden.

P E T R U S.

O Bloemkens dat met lust ontloken/ Soo vriendlijk in
ons ooghen bloest! Dat in de Koovers leydte ghe-
doken/ En is des le-vens rust en troost.

2. Mocht ick eens 't soete Spruytje plucken/
En dat gemeten door mijn loou:
Ick sou het aen mijn doozhoofst dzucken/
Dooz eene Keyserlycke kroou.

C L A R A.

3. Ghy wilt my door u praetjens quellen/
En prijsen mijne schoonhede mee:
Eplaes! de windt haest neer kan vellen/
Wat doormaeks bloeyde in de bree.

4. Gelyck een Bloemken / is ons leven/
Dat wel / ons jeughdigh oogh verfraent;
Maer 't wordt'er haest als stof verdzeben/
Wie is'er dan soo mee gepaent?

P E T R U S.

5. Ich weet mijn liebe Purper roosje/
Dat wy maer zijn als stof en kaf:
Dat onse schoonhendt is een bloosje/
Die schielijck wast / en weer neemt af.

6. Soo is nochtans u destigh wesen/
Dooz ulve schoonheyt my een lust:
Waer dooz ick leef in hoop en vreesen/
Dermits ghy rooft mijn soete rust.

C L A R A.

7. Laet u geen schijn of waen bedziagen/
Siet niet op glantz of yd'le yzacht;
Want als de schijn daer heen gaet bliegen/
Dan wordy van elck een belacht.

8. Siet dan op deught / die steets moet dypren/
Siet dan op eer die niet vergaet;
Want schoonheyt doet te diekwils teupren/
Eus u besint eer 't is te laet.

P E T R U S.

9. De schoonheyt / deught / als gulde lichten/
Sijn stralen van d'eerwaerde jeught/
Sijn boeyen / die dooz soete plichten
Ons voeren in volmaeckte vzeught.

C L A R A.

10. Vzeught dieder moet volmaeckelijck wonen/
Daelt in geen mensch of menschen sin/
Met vzeught en deught sal Godt ons kroonen:
't Is hier een onvolmaeckte min.

Scheyd - Liedt.

Stemme: *RubINETTE.*

1 Alt Liebers/ wilt nu scheidten / Want het moet ge
3 Laet elck sijn Liefken leyden/ Want de vzeugdt die

2 scheidten zijn: Daer is ter werrelt niet/ dat
4 is maer schijn:

altijdt in een staet/ kan houden eenen gang/ en selfde maet,

2. De tijdt heeft hare tijden/
En de dagh heeft oock sijn nacht:
Nu is 't tijdt van verblijden/
Dan soo is 't van rouw' en klacht.

Al schijnt de sonne schoon / en schenckt een vrolijk licht/
Stracks si verdwijnt met een droef gesicht.

3. Hoe schoon en rijck geboren/
Hoe vriend' lijk en hoe waerd /
Hoe lieflijk wyl-verhooren/
Hoe fier / of hoe trots van aerdt/

Hoe leelijck/ of hoe wyl/ hoe schrikelijck of hoe wreedy
Och! het scheidten staet altijdt gereedt.

4. Terwijl wy vrolijk singen/
Stracks soo staet'er 't scheidten by/
Terwijl wy hup'len / springen/
Doeght'et sich aen onse zi:

Ja in de grootste vzeught / soo is 't ons aldernaest/
Die 't minst op acht / die heeft'et alder-quactst.

5. Geen Princen / Dorsten / Graven/
Noch het konncklijck ontsagh/

Mach weer te rugge dzaben ;
 Want daer baet noch rouw / noch klagh :
 De tijdt staet nimmer stil / maer trecht ons eer wy gaen/
 Ja sy gaet voort / als wy noch stille staen.

6. Laet ons op 't scepden mercken/
 Dat wy matigh zijn in vzeughdt/
 En dat ons doen en wercken/
 Dien alleen op eer en deughdt :
 Op dat wanneer de tijdt en 't scepden komt ter handt/
 Wy byzlijck gaen van hier na 't Vaderlandt.

Tegens 't verlies der Goederen.

Stemme : Courante la Bergere.

P Hillis u rouw wort gespeurt / Seloost dat alles
 heeft zijn beurt ; Maer de werreltsche dingen/wozden
 al te veel betreurt.

1. Die ghy om u Schaepkens sucht/
 Die nu verstroyt zijn op der vlucht/
 Stelt u sinnen te vreden / droef heydt is een quaet gerucht.
3. 't Dee dat u is afgegaen/
 Misschien dat die in klaver-blaen/
 In goe weyde gaen grasen/daerom laet de droef heydt staen.
4. Alwe Gom was wijs en vzoedt/
 Die achte al des werrelt's goedt/
 Als het ebben en bloeden / dies had hy een stil gemoedt.
5. 't Goedt dat dus ons hert ontstelt/
 Dat heeft ons dan in haer gewelt :
 En de vzaeffte verstanden / worden daer dooz neergevelt.

6. Wynchte

6. Blyvecht het goetd en wat'er leest ;
Maer dat'er 't herte niet aen leest ;
Want de ruste gaet sluypen / en de werrelt u begeest.

7. 't Hert dat sich geduldigh toont/
Dat wort met rust en broughdt gelsont/
En de byome gemoeden / worden van de deughdt bekroont.

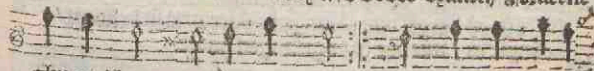
8. Scha van eer gaet boven 't goudt ;
Verlies van deughdt veel byoef hepdt brouwt ;
Maer in werreltsche goeden / raed' ick dat ghy mate houdt.

Verleydende Minne.

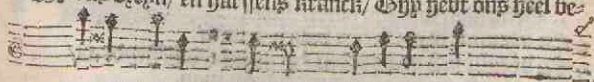
Stemme: Komt Venus uyt u hooge Troon, &c.

CIRCE dooz u Toover-dranck/ Maecht

ghy ons byen/ en harssens kranck/ Ghy hebt ons heel be-

drogen / en te seer verleydt / Vleyende hebt

ghy dien dranck bereydt.

Ulysses sagh u loose traen/
Dies greep hy 't kwydtje Moly aen/
En sagh sijn volck herschapyen / dooz een woest geschaps/
Hoopende van d'een na d'ander klups.

A soete stem en boven-sangh/
Bekoozt de menschen al te langh/

Dies wordt men los van sinnen / en geheel verdooft /
Zijnde van verstandt en bezyn berooft.

In Wolven / Beyz / en luyde Leent
Begoorhelt / maect den mensch geschreeuw /
En 't moetsigh Swijn leyt woeten / in dien veylen stanck /
Wentelende in u Cober-dranck.

Als steenen zijne traegh herschept /
Daer niemandt eenen bin van rept /
Als Vogels oock met wiecken / en gezwindt ter vlicht /
Swevende dwars door de ruyme lucht.

„ Adranck / ó balsche ming bestier !
„ Die maect den mensch soo snoode dier /
„ Soo dat hy luyten reden / en geheel out sint /
„ Cynnelt en is in u liefde blint.

„ Het schijnt in 't eerst wel soete wijn
„ Met Honingh / doch het loos fenijn /
„ En 't boos bergif van Slangen / daer mee sy bekoort /
„ Schuyt'er / wie dat haer gesangen hoort.

„ Geluckigh wie sijn ooren sluyt /
„ En schuwt der Cirren valsch geluyt /
„ En boeght sich na de reden / grijpende wijs heyt an /
„ Oes blijft een braef en verstandigh man.

De Jacht *Adonis*.'t *Geselschap* der *wyede* moetmen *schoutwen*.Op de rechte *Voys*,*Galathé du monde*. Of, *Le Curé du Mole*.Ofte op dese nieuw' gestelde *Voys*.

V

1 E-nus mind' A-dó-nis, Die helust tot ja-
 3 Die om dat hy schoon is/ Wierd' gelept veel la-
 2 gen/ Die met winden en sijn Spriet/ Liep doorz 't
 4 gen:
 Wisch en doorz het Riet/ Doorz het Bosch en doorz de
 Velden/ Daer hy 't Wildt dan heeft bespiet.

2. Venus had met klagen/
 Dat hy sich sou hoeden/
 En slechts Himmen jagen/
 Om t'ontgaen het woeden
 Van een Leeuwe / Beyz of Swijn/
 Dat sijn jacht mocht seecker sijn;
 Maer doorz hooghmoedt on-erbaren
 Bracht hy sich in droebe pijn.

3. Mars was gantsch ontsteken/
 Brandende van sinne/
 Om Vrouwe Venus treken/
 En haer warffe minne/
 Die Adonis hadt besint/
 Diez hy 't domme Harders-kindt/

Verwonderinge der wercken Godts.

Sendt om 't wildt gediert te jagen/
Maer het Swijn heeft hem verblindt.

4. O ghy blind' Adonis,
Nu leghdy verlagen/
Daer 't u doch verboon is/
't Wreedde wildt te jagen:
Och hier leydt Adonis doodt!
Och hy leydt in Venus schoot!
Heel bebloet en bleeck bestooven/
Ach! Adonis leydt hier doodt.

„ Jonghmans wilt hier leeren/
„ Goeden raede te volgen/
„ En u steets af-keeren/
„ Van die zyn verholgen:
„ 't Quaet geselschap dient gehaet/
„ Dolyht altijd der wijsen raedt;
„ Want de onbedryve donihent/
„ Wordt beklacghyt als 't is te laet.

De Dageraedt.

Tot verwonderinge van de
wercken Godts.

Stem: Onder een linde groene.

Ick sie den dageraedt/
Opstijgen wyter Zee/
Met een roose-krans geciert/
Dies het Nieuwerck tierelert/
En quinceleert in hzee:
Ick sie den Morgen-sondt/
Soo vriendelijck en schoon/
Die met honingh in den mondt/

Ons den koelen douwe jond/
 En lieflijck stelt ten toon.
 Vriendelijcke dageraet/
 Hert en Ziel ons open gaet/
 Soo ras 't gulde hooft/
 't Doef gesicht verdooft/
 't Aerdtrijck open doet/
 Creckend' ons gemoedt/
 In een beel' hooger staet.

2. Dat liebe Haentje kraelt/
 En weckt den tragen mensch/
 Die noch in den diepen slaep/
 Dol gegecut en bol gegaep/
 Leyt roncken na sijn wensch.
 Kraelt soete Bees je kraelt/
 En boodtschapt ons den dagh/
 Die haer gulde bloemen strop/
 En de schaduw aerdigh plopt/
 Met vriendelijcke lagh.
 Liefelijcke diertjens springht/
 En des Hemels lof-sangh singht/
 Met u helle keel/
 Met u soet gequeel/
 Weckend' ons tot lust/
 Die niet wort geblust/
 Waer die in 't hert ons klinkt.

3. Kupsschende Beekje daelt/
 En sprept u silv're stroom/
 Daer de tacrkens met haer vrucht/
 Tancken na de blijde lucht/
 Gezwangert aen den boom.
 Ey siet hoe 't Koetje graest/
 En wantwelt in de wep/
 Dus ghy soete dierkens aest/
 En weest Nymphjens niet verbaest/
 In dese boomen ry.
 O ghy blonde Titan rijst!

En dees schilderpe prijs /
 En het schoone werck /
 's Hemels aerdtſche Kerck /
 Waer een heyligh Man /
 't Lof vertellen kan /
 Dat hy met handen wijſt.

T R A N E N

Over de doodt van den jongen Prince Fredrick

V A N

B O H E M E N ,

In 't Y verdroncken in Januario 1629.

Stem: Blijdschap van my vliedt, &c.

Koninklijke roem / ach! most ghy hier sneven?
 Princelijke bloem! in u jonge leven?
 Ach! dat u de doodt / met sijn selle tanden /
 In dees bitt're noodt / most soo hart aenranden /
 Ach! wat droeber lot / sendt de goede Godt /
 In een hoogh-gebooren Dozt:
 Ach! wat banger wee / weckt de dolle Zee /
 In een Koninghlijke bozt:
 Die na soo veel rampen / noch heeft moeten kampen /
 Als de storm hem ober-biel.
 Ach! bedroefde tranen / ik wil den wegh nu banen /
 Dat ick booz mijn Dader kniel.

2. **O** ghy gedoten Heer! wie sal hier niet mercken /
 Dat wy leggen neer / booz u wonder-wercken;
 Dat wy zijn als stof / door den windt gedreven /
 En een ydel laf / datter schijnt verheben:

Al de hooge staet / al de toerberlaet /
 Al de grootsheydt van den mensch /
 Al de vaste hoop / van des werrelts loop /
 Al 't verlangen van den wensch /
 Is als roock berdwreenen / en mijn glants met eenen /
 Van haer luster is verdoost:
 Wyt mijn groote Rijcken / heb ick moeten wijcken /
 En de kroone van mijn hooft.

3. Maes! ick sagh met suert / mijnen Fredrick karmen /
 Als mijn edel hert / boest van groot ontfarmen /
 Als ick hem sagh staen / met de doodt te strijden /
 Hoe was ick belaeen / in sijn bitter lijden!
 O mijn waerde Doon! ghy ontfanght de kroon /
 Van een onbergancklijck Rijck /
 Daer ghy by van sozgh / repst naer 's Hemels bozgh /
 Wyt dees byple aerdtsehe sijck.
 Ach herts-liebe Vader! ach riep hy! komit nader!
 Eer de doodt my overrast:
 Och wat harde bloeden! duchten ons gemoeden /
 Daer mee stierf hy aen den naest.

4. Dus ó groote Godt / neem ick aen 't kassijden /
 't Ongeleyde lot / draegh ick met verblijden:
 Na een bitter roet / komit weer soet bermaecken /
 Dies mijn trouw gemoedt / op u hulp sal waken.
 Ghy besoecht u kindt / dat ghy meest vernidit /
 En u roed' is hem gesont.
 Die nu leydt verneert / ghy in haest verceert /
 En verhooght hem wyt den grondt.
 Leert my Heer gewinnen / mijne zwachheyt kernen /
 Dat ick op u gunste sie;
 Op dat ick mach singen / Heer! in alle dingen /
 Uwen Heyl'gen will' geschie.

Klaeghlijcke aen-spraeck van *Elisabeth*,
Koninginne van Bohemen, aen hare kinderen,
over den doot van haren Man

F R E D E R I C U S.

Stemme: Blijdschap van my vliet.

Koninghlijck geslacht! hoorz u moeders reden/
En houdt in 't gedacht / haer vermaen en beden:
Ghy siet hoe my Godt / na soo veel bedroeven/
Met een bitter lot / komt wederom beproeven:
Och mijn liebe man! daer ick scheyde van/
U Heer-Dader is gerust:
Die tot uwer heyl / gaf sijn leven beyl/
Ach sijn lamp is uit-geblust!
Treckt aen droeve kleeeren / en wilt sterben leeren/
Want hy is u voorz gegaen:
Ach! wat is ons leven / dat ons gaet begeben/
Ach! het is soo haest gedaen.

2. * Die dat ghy vast weent / en versnielt in tranen/
Denckt hoe dat sy steent / die u gaet vermanen:
U gesicht staet bangh / en 't hert is vol suchten/
Denckt hoe dat zy krank / is vol hoop en duchten,
Haer glas looyt ten end' / dies zy tot u wend
Al haer sorgen en geweent.
Ghy zijt jongh en sterck / 'k bid u heb gemerck/
Op haer sinceken en gebeen:
Die u gaet optwerpen / en nu moet verstercken/
Enen Dader en een Heer.
Let op 's Daders woorden / die een yder hoorzen/
Want hy spreekt u nu niet meer.

3. * Ick treck na mijn Landt / en mijns Daders eruen/
Daer is Godes handt / en daer kan ick si erven:
Is 't dan 's Heeren wil / dat ick kom te sneven/
'k Bidt u / houdt u stil / in een vreedsaem leven.
Ach / seydt hy / vertreck / en houdt dit gespreck/
In u ziele vast gegrijft.

* Affcheyts woorden des Koninx van Bohemen aen sijne Kinderen.

Zijt uws Moeders stut / als sy weent en dut/
 Die dan in de rouwe blijft/
 Wder sal veruoegen / hoe 't oock Godt sal voegen/
 En in 't sijne zijn te breeen:
 En 't ontsagh uws moeders / wil ick dat ghy bzeders/
 Sult vereeren in 't gemeen.

4. Dit is mijn begeer / O mijn liebe kinders!
 Die ghy tot u leer / en tot weynig hinders/
 Sult van my verstaen / en in 't herte drucken:
 Dat ghy meught versmaen / alle ongelucken;
 Op dat al u lust staet in bzed' en rust/
 In de Godts-bzucht en in denghdt/
 Want des Heeren handt / zegent volck en Landt/
 En verbult het in de bzughdt:
 Als men Godes wetten / gaet voor oogen setten//
 O dan bloept het als een Hof:
 O mijn Koninginne / nimmer sterf ons minne/
 Nu baert wel / ick schepder of.

5. Och hoe seer bedeeft / en hoe gantsch verlagen/
 Was mijn droebe geest / vol benauwde klagen:
 Wder wenscht geluck / wder wenscht den zegen/
 Laes! wy hebben druck / booz ons wensch verkregen/
 Groot was onse hoop / die nu opter looy/
 Ons nu alle hoop ontcent.
 Dus o soet geslacht! houdt doch in 't gedaecht/
 't Geen soo trouwlijck is gemeent.
 U Heer Daders zeden / en sijn wijse reden/
 Al sijn boozgangh en bermaen:
 Uwstert na u moeder / die nu als behoeder/
 Grijpt nu alle sorgen aen.

6. * Mijn Heer Daders loos stelt u steets booz oogen/
 Die was eene Roos, om elck te betoogen/
 Dat geen Konincks staet / kan den doot ontblieden/
 En dat elck heeft maet / in sijn hoogh gebieden.
 Siet de schoone Roos, siet haer soet gebloos/
 Siet haer morgen af-gepluckt:
 Al haer berw' en geur / is rouw en getreur/
 Als s' is van haer stoel geruckt:

* Des Konings van groot Britannien devijs of loofse, is een Roofse.

Op dat elck sou leeren / dat geen groote Heeren/
 Houden een gelijcke standt ;
 Maer dat elck moet scheyden / en hem soo bereyden/
 Na het Hemels Vaderlandt.

Herders-Liedt
 Van *Jacob* en *Rachel*.

Stem: Coridon ontflekin. Of / Aertjen die is aerdigh.

Ofte op dese nieuw' gestelde Voys.

W

Mer is trouwer minne : Waer is trouwer
 hert : Waer zijn trouwer sinnen : 't Zy in rouw of
 suert : Als dees Herders deughden / Die om d' Herde-
 rin / Deerthien jaer verheughden / In getrouwe min.

2. Hy gingh na der Herde
 Met een bly gelaet/
 Rachel hem gelepde
 Met haer soete pzaet :
 Siet de Beestjens springen
 In het klaber-gras/
 Hoozt den Herder singen
 Die vol vzeughden was.

3. En wat soete dagen
 Had dit Herders-kindt :
 Die 't al kost verdzagen/
 Om die hy bemindt.

Siet eens Rachels wesen/
 Siet haer soet gesicht/
 Waer in is te lesen/
 Wat de deughde slicht.

4. Wat al soete kuuren.

Doet het tierigh Dee.
 Jacob kost niet duuren/
 Van sijn Galathé.

Siet haer Geptjens aesen/
 Siet haer Lammers aen/
 Die soo weeld' righ grasen/
 En by koppels gaen.

5. Hy songh menigh Lietjen/

Van des Heeren lof/
 Op sijn Herders rietjen/
 En van Hemels stof:
 Rachel die blocht kroosen/
 Om haer Herders hooft/
 Jacobs lieflijck kroosen/
 Al haer pijn verdooft.

6. Noch wordt hy bedroogen/

In sijn tronwe min/
 Lea neemt dooz logen/
 Rachels leger in:
 Jacob most noch slaven/
 D'Ander seben Jaer/
 Op der Heyde draben/
 Om sijn weder-paer.

7. Maer een grooter zegen/

Was hem weer bescheert.
 Jacob heeft verkreegen/
 Wat hy had begeert.
 Rachel was sijn leven/
 Rachel was sijn lust/
 Godt heeft hem gegeven/
 Daer sijn hert op rust.

Herders-Liedt

Van Poimen en Aretæa.

Stemme: *Komt ghy schoone Veldt-Goddinne, &c.*
Ofte op dese nieuw' gestelde Voys.

P O I M E N.

A Retæa wat al bzcughden/ Dyzst ons soet ghe-
diert? Dat dus springht en woeld' righ tiert/ Dat ons
hert verheughden/ Als 't soo dertel zwiert.

2. Siet de Son begint te rijsen/
En de dagh breecht aen/
Siet hoe schuyft de bleecke Maen:
Laet ons Godt in prijsen/
Dooz sijn groote da'en.

3. Ey hoe lacchen ons de Bloemen/
En hoe ruwekt het Veldt :
Al't gebloos sich open stelt/
Wie sal 't Hof niet roemen/
Dan soo grooten heldt?

A R E T Æ A.

4. Poimen seer aendachtigh Herder/
Dan een broom gemoedt/
Danckt Godt booz soo grooten goedt :
Die 't Dee heynd en kerder/
Dus gezegent boedt.

5. Ey hoe scheert het Lam de bladen/
En de Oeytjens mes :

Dan op dees en d'ander stee/
 Die haer d'us versaden/
 In de Lust en Dree.

P O I M E N.

6. Aretæa. Verbernie
 Dan een oprecht hert:
 Die de trotse steden tert/
 Dooz getrouwe Minne/
 Die vergolden wert.

7. Wat schijnt in de zijde kleeven/
 Al bedroggh en list!
 Dooz de Liefde / haet en twist/
 Om een Maeght t'onteeren/
 Is 't al datmen vischt.

8. Doch wy Herders zijn te vreden/
 In ons kleyne staet/
 Met ons staf en slecht gewaet/
 Die na Recht en Rieden/
 Houden stal en maet.

A R E T Æ A.

9. Poimen, al de streefsche vachten/
 Zijn maer waen en wint/
 Die een yders ooggh verblint:
 Elck moet die verachten/
 Wie hem wel besint.

10. Siet haer stiefsels en haer kantel/
 Naer versuym en vacht:
 Al haer sleep en hreemde vacht/
 Peerl en diamanten/
 En haer trotse macht.

11. Wegh met al dees dertelsheden/
 Wy verkiefen 't kleen/
 En zijn met het ons te vreen/
 Wegh ghy pratsse steden/
 Daert in weelden heen.

Van de noodige Sorge.

Herders - gesangh / tusschen

F L O R I S en M A R T H A.

Stemme: Datmen nu eens van drincken sprack.

M A R T H A.

Floris al eer de Sonne daelt/
 Soo dient het Dee by een gehaelt/
 Want almen al te lange wacht/
 Dan soo nadert ons de nare nacht.

F L O R I S.

Martha hoe zydy dus belae?
 Laet doch ons Beesjens weyden gaet.
 Al loopt d'een Oost en d'ander West/
 De Beesjens dieren dan alderbest.

M. Dijstse te samen sy gaen breeet.

F. Waer in dat Martha haer tijdt besleet!
 M. Ich sozgh booz 't Dee en dat 's mijn last/
 Siet Floris dat ghy daer oock op past.

F. De Son is noch een uurtjen te hoogh/
 Gy siet hier gaen ons Beesjens op 't dzoogh/
 Waer toe dus gesozght en soo gehaest?

M. Wel Floris ghy maecht my schier verbaest.

F. Ghi

F. Ghy zyt te besozght mijn Herderin.

M. En Floris dit schijnt soe na u sin.

F. Ja Martha wie sich te beele quelt
Die bindt sich en sijn hert ontstelt.

M. Maer Floris wie sonder sozge leeft

F. O Martha de sozgh u doch niet geeft.

M. 't Is waer / maer wie geen sozge quelt/
Mist menigh Schaepken uyt het veldt.

F. De sozgh die maecht u mager en vael.

M. Sozghloos sijn maecht arm en hael.

F. De sozgh verteert het mierzgh en bloedt.

M. Maer nutte sozgh bewaert het goedt.

F. Te veel gesozght is Gierigaerts aert.

M. De matige Sozge sijnigh sjaert.

F. Ghy wilt verschoonen wat ghy doet.

M. Wie dat niet sozght verliest sijn goedt.

F. O Martha ! de aerdtische sozgh is niet.

M. Wel Floris Godt dese niet verbiedt;

„Maer wie te seer aen 't aerdtische hanght/

„Derkrijght niet waer hy na verlanghet.

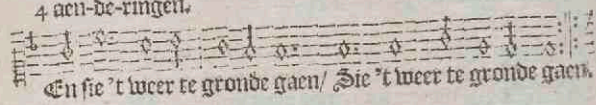
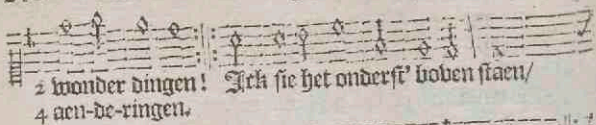
Van de veranderingen des
Werrelts.

Stemme: *Laestmael gingh ick ter jacht, &c.*

A

1 Is ick sie 's Werrelts loop/ Wat sie ick
3 'k Die alles o-ber-hoop / En hol ber-

AETI.

2. Die ick den Hemel aen/
Den snellen loop der Sterren/
Die ick de Son en Maen/
Ick sta verbaest van verre!
En roep / o wonderlijchen Heldt!
Hoe bzeemt hebby dit gestelt/
Bzeemt hebby dit gestelt.

3. Die ick des werrelts aert/
Ick sie den Rijken beben/
Wat hoogh was en vermaert/
Die ick om laegh gedreven:
Wat eertijds was dat is'er niet/
En wat nu blincht dat is als riet/
Wat nu blincht is als riet.

4. Deel Geulwen zijn booz by/
Deel duyfent Menschen mede/
Daer komt een nieuw gety/
Nu Oorlogh en dan Dede:
Het een gaet booz en 't'ander na/
D'een tijdt die volght d'ander dza/
D'een tijdt volght d'ander dza.

5. Waer is nu Ninivé?
Waer is nu Alexander?
Eplaes! een dzoebe wee
Creft d'een soo wel als d'ander:
Hoe vast gebouwt/ hoe groot van macht/
't Wordt doch al te grondt gebzacht/
't Wordt al te grondt gebzacht.

6. D'een stelt men op den Chroon/
En d'ander moet'er treuren/

Die krijght een gouden kroon/
 Dees moet den hals verbeuren:
 De snoode wordt om hoogh geschozt/
 Om dat sijn bal grooter wordt/
 Dat sijn bal grooter wordt.

7. Wie voortijds wetten gaf/
 Die moet nu 't recht ontfangen/
 Wie and'ren graeft een gras/
 Wordt in den strick gehangen:
 Wie eertijds and'ren heeft geplaeht/
 Wordt gestraft en niet beklasht/
 Gestraft en niet beklaeht.

8. Soo draept des werreltds raadt/
 En keert het onderst' boven/
 De vrome sit op 't krat/
 En wordt'er afgeschoben.
 Daer is ter werreltd niet dat blijft/
 Noch dat trouw en vast beklijft/
 Dat trouw en vast beklijft.

9. „ Het is dan ydelheyt/
 „ Die hier in sielt vertrouwen/
 „ En die in wreughdt of leydt/
 „ Gaet op de werreltd bouwen:
 „ O ydelheyt die ras vergaet!
 „ Laet Godt zijn u toeberlaet/
 „ Godt zijn u toeberlaet.

Van de verachtinge des werreltds, Klachte over de woelende
 werreltd, siet daer van in URANIA of Hemelsangh.

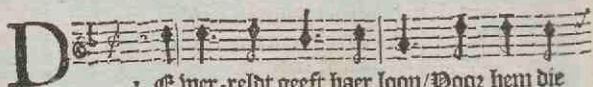

's Werrelts Loon.

Stemme :

Die mint die lijdt veel pijn , &c.

1 E wer-reldt geeft haer loon/ Dooz hem die
3 Sy schenckt een gonde kroon/ Die 't niet ver-

2 deughdigh leeft/ En alleen na ee-re tracht :
4 dient en heeft/ Ja die de deughdt ver-acht.

Croutwe vergaet/ En wozt van elch versmaet: Maer

ontrouw wozt berept/ Een krans van heerlijkheyt.

2. Die deughdt en eer bemindt/
En stadigh daer na pooght/
Wyt een vroom en reyn gemoedt/
Die gaet het in de windt/
En vanght niet wat hy ooght/
Ja krijght slechts quaedt vooz 't goedt :
't Quaedt wozt ge-eert/
De vroomie wozt verneert/
Geplaeght en seer gedruckt/
En van sijn stoel geruckt.

3. Siet eens hoe Adams zaet/
Met nijdigheyt en list/
Walskander heeft geplaeght:
Dooz liefde groepd'er haet/

Dooz

Doo? Dzee groepd'er *C*wist/
 Dies 't *G*odt moet zijn geklaeght:
*C*hrift was niet by/

Doo? haer bedziegery;
 Na wat hy doo? haer dee/
 Hy hadde *C*wist doo? Dzee.

4. Hoe menigh deughdigh mensch/
 Die 't seer getrouw'lijck meent/
 Tijdts schrickelijck geweldt:
 Noyt krijght hy sinen wensch/
 Maer wordt althjdt verkleent/
 Godt geef hoe grooten Helt!
 Werreltds bedroggh!

U snoode loon duurt noch/
 Ghy lacht als ghy berraedt/
 Doo? wel doen geefdy quaedt.

5. Wie u te seer vertrouwt
 Die doolt van sijn *C*ompas/
 En loopt te berr' van 't spooz:
 Eplaes! de deught berhouwt/
 En *C*rouwe lept in d'As/
 Maer ontrouw krijght gehooz;
 Dus gaet de tijdt/

Die doo? de hoop verslijt;
 Schoon of hy wacht een kroon/
 Laes! hy krijght 's werreltds Loon.

Verklaringe van het Loon des Werrelts.

HEt dunckt my de moeyte waerdigh, dat ick tot meerder vermaeck van onse Gefangen, die selve verrijcke met eenige ongemeene Fabels en Leeringen, die weynigh bekent, noch tot yders ooren zijn gekomen: Om te kennen te geven, hoe aerdigh het Loon des Werrelts, by de Oude, is afgebeeldt. Sy seyden, dat seker Boer een *Adder-slange* uyt een rotse hadde verloft, die daer in by na was verftickt, met belofte, dat hy hem Loon des Werrelts wilde gheven: Wanneer hy nu de *Slange* hadde verloft, soo wilde hy den *Boer* om hals brengen: Want de *Slange* seyde, dat dit het Loon des Werrelts was, wie men goedt dede, dat hem quaet daer voor gheschiede. De *Boer* die op foodanigh bedrieghlijck Loon niet was verdacht, seyde, dat hy sulcks niet konde gelooven: En daer over beriep hy sich voor het eerste Dier dat hen mocht ghemoeten. De *Slange* waste vreden: juyft bejegt hun een *Hondt*, die mager, lam, en van schurft, by na, was op-gegeten, waer in de vloyen hem boven maten plaeghden: Desen armen kalen Rekel wierde haer verschil voor-geleydt: De *Hondt* seyde, dat de *Slange* het recht hadde gewonnen, want seyde hy, 't is my oock alsoo gegaen, na dat ick mijn Meeſter lange jaren hadde ghedient, des nachts sijn huys trouwlijck bewaert, des daeghs op mijn Meeſter gepaſt, met hem op der Jacht gelooſen, Wachters en Eendt-vogels uyt het water gehaelt, soo heeft my mijn Meeſter het Loon des Werrelts gegeven, en voor alle mijn weldaedt heb ick slagen ontfangen, ben uyt den huysse gejaeght, en eyndelijck ben ick den Viller over-gegeven. De *Boer* beriep sich wederom op 't eerste Dier dat hen mocht bejegenen. Doe gemoete hun een oudt, dor en mager *Paert*, dat eertijds een fraye Henghſt was gheweest, maer dat nu van sijnen Heere verkocht, en in een Meulen was gespannen:

Dit

Dit ſeyde oock dat de *Slange* groot recht hadde, want ſeyde hy, dit is my oock wedervaren, want na dat ick mijn Heer aen ſijn Juffrouw hadde ghebracht, als hy in het Tournoyen, Rennen en Ringh-ſteken groote eere in leyde, ſoo heb ick hem Ridderlijk ghedragen en tot alle heerlijkheyt geholpen, maer eylaes! ſeyde hy, ſoo krijgh ick oock voor alle deſe deught, het loon des Werreldeſ. De *Boer* ſtaende beteutert en verſlagen, ſeyde, Och! laet my noch eenmael toe, dat ick het eerſte Dier dat ons ſal ghemoeten, daer van mach ſpreken, en dan ſal ick my in alles geruſt ſtellen. Doe bejegende hun de *Vos*, die ſeyde, Voorwaer *Boer*, dijn ſake ſtaet ſlecht, maer ſegh in ſtilte, wat ghy my wilt geven, ſoo ſal ick raedt vinden om dy te helpen? De *Boer* beloofde den *Vos* alle ſijne Hennen. Doe ſeyde de *Vos* tot de *Slange*, nadien dit het laetſte appel is, en hier aen deſes Mans leven hanght, ſoo diende ick de ſake wel eerſt recht te ondertaſten, en de plaetſe beſien alwaer dit gheſchiedt is. Sy trecken heen, onderwegen ſeyt de Rechts-geleerde *Vos* tot den *Boer*, wanneer ick met de *Slangh* in 't hol ga, ſoo paſt daer op, dat het gat, ſoo haeft ick daer weder uyt keere, met een ſteen gheſtopt zy, en ſoo treft dan ontrouw ſijnen eygen Heere. 't Geſchiede ſoo. De ondancbare *Slange* bleef in 't hol. De *Vos* eyſchte ſijn loon, de *Boer* neemt hem mede na ſijn huys, en vertelt ſijn Wijf, wat gevaer hy hadde uytgeſtaen, en dat hy door hulpe van deſen *Vos* by 't leven was behouden, en voor deſe weldaet hadde hy den *Vos* alle ſijn Hennen beloofte. De *Boerin* ſeyde, hebby Hennen, geeft die, maer deſe Hennen hooren my toe, en begoft op den *Boer* dapper te kijken. Ick ſie wel, ſeyde *Vos*, hoe geern dat wel yemandt ſoude vroom zijn, liet men hem vroom blijven; ja men leert hem ſteelen en maect ſelve dieyen, en doe begoft hy daer na op de Hennen van de *Boerin* te loeren, daer van hy nu en dan eenige wech ſtal. De *Boerin* dacht opliſt, en ſtelde Honden op der wacht; die op den *Vos* paſten,

die oock *Reyntjen* soo dapper op de hielen saten, tot dat sy hem eynd'lijck vingen en om hals brachten, en aldus kreegh *Reyntjen* oock, hoe loos hy was, het Loon des Werreltds. Hier in kondy Leefer de geestigheydt van dese fabel mercken, die u oock sal een spiegel wesen, dat ghÿ u op de ondancbare Werreltd niet alte seer sult verlaten, om dat gemeenlijck haer loon is, quaet voor goet te doen.

En tot meerder verlustinge, moet ick hier stellen de straffe, die eertijds tegens de Ondancbare ghedaen is, waer van dese seltsame geschiedenisse of Fabel u een proeve sal verstrecken. *Sabbas van Castillon, Milanois* Ridder van St. Jan van Jerusaleem, seydt gelesen te hebben, dat eertijds een Wet in *Calabrien* soude zijn gheweest, dat wanneer hem yemandt van ondancbaerheydt vonde beswaert, soo gingh hy in een sekerè Kapelle, die daer toe was gestelt, en trock aldaer seker klokken: Waer op dan eenige van den Raet vergaderden, die d'uytspraeck over de straffe van den Ondancbare deden. Nu ghebeurd'et op sekere tijdt, dat een arm, mager, af-ghemat en half blindt *Paert*, van sijnen Heere, die het veel jaren ghetrouwlijck hadde gediend, uytter stal gejaeght, en van alle voeder berooft, in de Stadt most om heer swerven, om hier en elders, sijn kost te soecken, wesende vast de Vliegen en Muggen een proye, oock by geval in dese Kapelle geraeckte: Alwaer beneden aen 't klocktouw, een groene tack van een Boom was ghebonden, waer na de oude gorre hongerigh en begeerigh zijnde, aen desen tack begoft te knab'len en te trekken, sulcks dat het klokken daer door begoft te kleppen: waer over eenige Raedts-persoonen terstont in de Kapelle verscheenen, die desen dorren Ruyter aldaer vonden, die terstont na sijnen Meeester deden omme soecken, en hem by uytpraeck op-leyden, dat hy dat arme afgematte *Paert*, van wegen sijn voorige dienst, wederomme soude aen-nemen, en dat selve,
by

by hooge straffe, als of het noch sterck en jongh ware, met bequaem voeder, ten eynde sijns levens, verforgen. Ghewis soo daer oock tegenwoordigh een Recht-banck tegens d'Ondanckbare was ghespannen, daer soude genoegh te rechten en te pleyten vallen.

Noyt soo Loos of men vindt Looser.

Interdum doctus dormitat Homerus.

Stemme : Rosemondts waer vliedt, &c.

Hoe loos dat oock een man / Al sijn saecken
 schicken kan: Na hoe wijs en kiloeck / Hy oock wesen
 mach / Hoe dat hy 't maecht daer komt geklagh.
 Noyt houdt wijsheydt stal / Daerom reden mist / En sijn
 tijt bergift / Dan komt hy ten val / want geen mensch die
 is

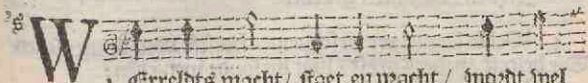

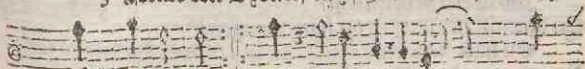
is soo wijs/ Of hy struyckt wel op 't gladde *Ms.*

Hoe loos dat Argus was/
 Al sijn loosheydt viel te ras/
 Hoe voorzichtig oock
 Dat sijn oogen staen/
 Al sijn loosheydt is gedaen :
 Daer is geen soo loos/
 Of men vint 'er noch/
 Dooz list of bedroggh/
 Die sijn loos en boos.
 Hoe wijs dat oock yemandt schijnt/
 De eygen wijsheydt haest verdwijnt,
 Des loosen Hamans raedt
 Sijne snootheydt en berraedt
 Is hem tot sijn straf :
 d' Opgeworpen steen/
 Hoe men die werpt / sy komt beneen/
 Wat hy and'ren bezout/
 Hoe loos hy 't belepdt/
 En sijn stricken spreyt/
 Sijn list hem berouwt :
 Want wie yemandt Galgen maeckt/
 Spreyt hem een strick daer hy aen raecht.
 Al is het liepntjen loos/
 Het duurt maer een kleyn poos/
 Hoe hy 't oock besteeckt/
 Om te vangen huyt/
 Hy krijght in plaets wat op sijn huyt :
 Schoon de oude Vos/
 Alle treecken weet/
 Noch siet hy sijn leet/
 En gaet heel te los.
 Dus gelooft een yeder man/
 Dat 't oock den Loosen missen kan,

't Cieraedt van een eerbare Vrouwe.

Stemme: *Mal-Pedle.*

1 Erreldts macht/ staet en pracht/ wordt wel
3 Maer een Vrouw/ kuyfch en trouw/ daer is

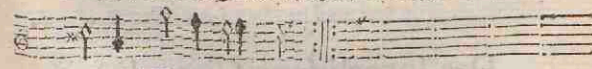
2 haef verkregen; Noyt vindy hoe-ger goedt/ Als
4 aen gelegen.

een oprecht gemoedt/ Dat altijd is in trouw ver-

bonden/ Dat de gronden/ Heeft van reyne liefd' be-

bonden/ In een edel bloedt.

2. Waer de deught/ is de vzeught/ en het schoon bereier sel/
Waer de kroon / is het loon / en der liefden zwier sel/

Daer schijnt wat anders in /

't Is liefd' oprecht van sin /

Die steets haer gaend' in alles voegen /

Dol ghevoegen /

Heeft in vrede / sonder vzeogen /

In getrouwe Min.

3. Sy is kuyfch / en haer huyf / staetse vooz in vreden /
Al't geraes / achtse dwaes / en stiert na de reden /

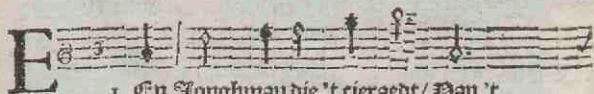
Daer

Haer handel en haer staet/
 Bepaeltse met de maet :
 Geluckigh die haer heeft verkregen/
 Want de zegen/
 Kleeft aen sulcke wel ter degen/
 In den hooghsten graedt.

4. Wel besaemt/ eer en schaemt/ heefse booz de menschen/
 Die beleest / peders geeft / wat hy soude wenschen :
 Het krancken van haer plicht/
 Sy in een peder sticht/
 En draecht het purper op haer wangen/
 En haer gangen/
 Strecken na des Mans verlangen/
 Met een lief gesicht.

5. Eer van 't huys/ die in krups/ u niet sal begeben/
 Maer met raedt/ broegh en spaedt/ sozgen booz u leven/
 Een Dupsken dat er lucht/
 Als haer Egade slicht:
 „ Wel saligh is 't geluckigh paren/
 „ Daer de jaren/
 „ In de vrede heenen baren/
 „ Na een beter lucht.

Der Jongelingen Cieraedt.

Stem : *The Pretti-boy.*

1 En Jonghman die 't cieraedt/ Dan 't
 3 En 't tref - se - lijk ghewaedt. Na 't

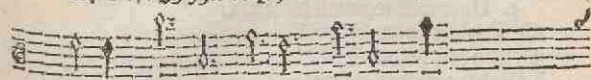
2 deughdigh leven kendt / Diens le-den / en tre-
 4 eerbaer wesen wendt :

den/

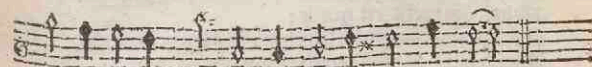

den/ Vefligh zijn be-paelt : Wiens lof fal

ftadigh groepen/ bloepen/ gloepen/ Wiens

lof fal ftadigh bloepen/ En cierlijck zijn be-maelt.

2. Al wat'er met de deughdt/
 En met de reden gaet/
 Dat ciert de jonge jeught/
 En bozbert defen staet :
 Goe finnen die mimmen/
 't Reecht dat wel beklijft/
 Haer naem/ moet zijn verheben/ 't leven/ geben/
 Haer faem herciert het leven/
 Die alle eeuwen blijft.

3. De Godts-lycht zy haer kranf/
 De vromighepdt haer fchat/
 De vriendelijckhepdt haer fchans/
 Die hare ziel ombat :
 Haer zeden / bekleden/
 Wat de tucht haer leert/
 De deughdt / die fal verciere / cieren / cieren/
 De jeught met goe manieren/
 En maken hun ge-eert.

4. Haer woorden wel te fnee/
 Met zedighepdt en blijt/
 Vol fchaemte / liefd' en vree/
 Zijn nedzigh t' aller tijdt :
 Wiens handen / van fchanden/
 Zijn geheel bezijdt/

Diens roem / sal heerlijck schijnen / schijnen / schijnen/
 Wiens bloem / niet sal verdwijnen/
 Maer kanpen met de Tijdt.

5. Haer onnuegangh die sticht/
 Gelijk een gulde sierr /
 Gelijk een helder Licht/
 't Welck glinstert al van verr':
 Haer paden / niet schaden/
 Maer sijn recht en goetd:
 Haer baen / is reyn en venligh / heyligh / venligh/
 Haer gaen / is recht en heyligh/
 Met een oprecht gemoedt.

6. Van 't quade walght haer hert /
 En wat tot ondeught keert:
 Zy siet het aen niet smert/
 En schouwt het heel verbeert:
 Doch dwasen / die rasen/
 En gaen 't ruyme spooz;
 Maer deught die wordt verheben / heben / heben/
 Haer jeught verciert het leven/
 En blincht de werrelt dooz.

Troost in langhduurige kranckheydt.

Stemme:

100 Psalm. Ghy volckeren des Aerdrijcks al, &c.

Ick arme Schaeplie kranck en teer/
 Legh dickwils gantsche dagen neer/
 En sucht en steen met pijn en smert/
 En boel de stramen in mijn hert.

2. Ick kurr' gelijk een Dupsken doet/
 Dat treurigh quijt in sijn gemoedt/
 En drijft met een benauwt geluyt/
 Den rook vooz vders oren uyt.

3. Ick ben een bloemken dat in koude/
In hagel / winden / mist en donw/
Moet in sijn teere jeughde staen/
En sijn met alle ramp belaeen.

4. De vzeught die 't jonge bloet verguickt/
Die schijnt in my / eplaes ! verstickt/
Ick sie mijn Speelnoots fris en knap/
Sijn vzolijck / en ick kranck en slap.

5. Ick ondertusschen sucht van pijn/
En vint noch hulp noch Medicijn/
Ick jammer met een naer gesteen/
En smeecke Godt dooz mijn gebeen.

6. 't Schijnt of de Heer in mijn ellendt/
My altijdt een vertrooster sent :
En spreekt my aen / mijn liebe kindt/
By my alleen ghy hulpe vindt.

7. De ongedult hier tegens strijdt/
Die my dees soete vzeught benijdt :
En seght / 't is niet / al kilaeghdy bangh/
De Heer vertreckt sijn hulp te langh.

8. Doch ick weet vast dat na de pijn/
Sal wederom verblijden sijn/
Dies valt my 't lijden niet soo zwaer/
Om dat verblijden volghet hier naer.

9. Geeft Heer dat ick met lust en vzeught/
Magh bloepen in mijn jonge jeught/
En sien hoe dat u handt my sterckt/
Die ober my u gunste werckt.

10. Op dat ick u magh danckbaer sijn/
Die my ontlast van smert en pijn/
En na u woort en wil booztaen/
Mach op u rechte wegen gaen.

P R I N C E - L I E D T,

Aen de Edele Batavieren.

FREDERICK heeft Grol de Stadt,
 In vier weken af gemat,
 En in 't oogh van 's Koninghs macht,
 In der Staten Eedt gebracht.
 Vlecht dan kranſſen van Lauwrier,
 En kroont defen Batavier.

Stemme:

Bayſe moy ma Janneton. Of / Galathæa geeftigh dier, &c.

Fred'rick Hendrick van Nassouto/
 Prince van Orangien:
 Dien' mijn Vaderlandt getrouwt
 Tegen 't machtigh Spangien:
 Dies ick 't Bataviers gemoedt/
 Wil betuygen door mijn bloedt/
 En mijn friffche leven/
 Dooz haer Dyrheyt geben.

Die my altijd in het Veldt/
 En in zware tochten/
 Hebb' booz in de spits gestelt/
 Ridderlijck gevochten:
 Of ick schoon was jongh en teer/
 'k Socht mijn bronigheyt en eer/
 In u dienst te leeren/
 't Vaderlandt ter eeren.

Als ick eerst reedt in den slag/
 Aen mijn Broeders zijde/
 Daer betoond' ick als de dag/
 Dat ick socht te strijden/

En dat ick met bus en zwaert/
 Onverschrikt en onberbaert/
 Vou mijn leven wagen/
 In mijn jonge dagen.

Krijghs-luy ghy sult tuggen zijn/
 Van mijn hooome daden/
 Hoe dat zwaarigheydt noch pijn/
 Mijn kon overladen:
 Hoe dat donder noch geschut/
 Heeft mijn dapperheydt gestut/
 En hoe vórst noch regen/
 Kon mijn Ziel bewegen.

Door de bysheyt en Godts woorz/
 Door de rust der Dromen/
 Ben ick een metale pooz/
 Niemandt hoeft te schromen:
 Wie sich door de wetten stelt/
 Dien ben ick een trouwer Velt/
 En ick sal hem kroonen/
 En met deughd' belouwen.

Noch de vyandt / noch de nijdt/
 My het hert benouwen/
 Want ick midden in den strijdt/
 Met een vast betrouwen/
 Sie / hoe Godt my int gebaer
 Heeft verlost soo menigh jaer/
 Die my in dees tijden/
 Noch wel sal bezijden.

Wildy dat ick door u tree?
 Volghet dan oock mijn gangen;
 Want tot onderlinge vree/
 Strecht al mijn verlangen.
 Dur gers / dinst wegh twist en haet/
 Die ons Landt soo dapper schaet/

Van de ware Rijckdom.

En blecht al u sinnen/
Met den bandt van minnen.

Ick ben een recht Hollanders hert
In u ziel geboren/
Och! wat waer 't mijn groote smert/
Soo ghy ginght verlooren:
Mijn Heer Vaders wijse raedt/
En mijns Broeders wzoome daedt/
Suldy in mijn wercken/
Crouwelijck bemercken.

Vaert doch wel vereenight Landt/
En ghy Heeren Staten/
Strengelt vast des Gendzachts bandt
En wilt d' Onderfaten
Stieren/ dat ons d'ystigh Schip/
Mach dooz menigh vanck en klijp/
Dooz u wijse pepen/
Al't gebaer ontzeplen.

Dan se: sal Godts zegen staen
Als een Hof te bloepen/
En sal blincken als de Maen/
En in woospoet groepen:
Heb' ick dan by u verdient/
Dat ick ben der Landen vriendt/
Vlecht dan oock mijn daden/
Ken u Lamber-bladen.

Ware Rijckdom.

Stem: Wat baet der nijders argelift.

I

1 Dien de Rijckdom maecht ghe-rust / Of
3 Doo Rijckdom pijn of krankhert blust / Of salig

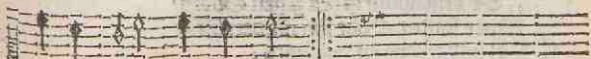

2 sa-lig-heydt brenghet aen den Menschē/
4 wijsheyt geeft / men false wenschen/

Maer Rijckdom brenghet den mensch verdriet / Dus

is 't de ware Rijckdom niet.

Dees Rijckdom stapelt schat en goedt/
En soecht pallessen eer en staten :
De ware Rijckdom is 't gemoedt/
Dat breedsaem is / in al's gelaten :
't Zy oock hoe Godt sijn saken boeght/
Hy leeft gerust en wel vernoeght.

Soo Rijckdom brenghet gesontheyt aen/
Most Alexanders leben duuren/
Maer hy treet al op eene baen/
De Rijcken moeten 't mee besuuren :
De Rijckdom is te krancken riet/
Dus is 't de ware Rijckdom niet.

't Schijnt heerlijk als men is geciert/
Met Peerlen / Goudt en zijde kleeren/
Met kroets en pracht waer mee men zwiert/
Met groote sleep van Hoofsche Heeren/
Met Wapens / stam en oudt geslacht/
Doch ware Rijckdom dit veracht.

Soo oock 't Bancket u prachtigh schijnt/
Dan leckernp / wijn en suaden/
Geloost 'et by / dees smaech verdooght/
Soo haest de mensch is oberladen :

Een sob're disch en matigh goëdt/
 Bzenght ware Rijckdom in 't gemoëdt.

„ Indien de alderbzaeffste kroon/
 „ (De rijckdom van Godts-bzuchtigheden)
 „ Niet heeft den alderhooghsten toon/
 „ Soo heeft de Rijckdom kranche reden:
 „ De rijckdom is maer ydelhepdt/
 „ Hoe schoon dat oock haer glants u bleydt.

„ De Rijckdom is een zegen Godts/
 „ Maer sonder Godt soo isse deerlijck/
 „ Dol hobaerdye en vol spots;
 „ Maer ware Rijckdom die is heerlijck/
 „ Die is te bzeen met haer genot/
 „ En danct den Heer booz 't overschot.

De sobere Maeltijdt van *Baucis*
 en *Philemon*.

't Genoegen van de Goden is/
 Een bzolijck hert en sob're disch.

Stemme:

Wat baet der nijders arge list. Of/ Alst voorgaende.

DE wereldt was vol oberbloëdt/
 Dol weeld' en bzacht / en alle quaden/
 Dol bitterhept / vol blam en bloëdt/
 Dol schelmery en snoode daden;
 Dies Jupiter van boben daëlt/
 En heeft haer hooghnaet dier betaëlt.

De groote slooten haer palleyz/
 En hendeniemandt van de Goden/

Dies namen sy een ander reys/
 En keerden na de minste boden;
 Na Baucis en Philemons huys/
 Dat slecht was als een Boeren-klups.

Hier gingen sy byzmoedigh in/
 Maer d'oude Vrouw was heel verlegen;
 Sy stelden 't vast na haren sin/
 Om haer t'onthalen wat ter degen:
 Dat goede hert heeft doozt gebrocht/
 't Geen kloek en keucken heeft vermocht.

Sy schaften blees / salaet en moes/
 En wat het aerdtrijck schenckt booz zegen/
 Sy droncken uyt een steene kroes/
 Den wijn / versch uyt den druys gekregen:
 Sy saten op een rutwe planck/
 Met een matras / op bed' en barck.

Geen stickfels / zijde / noch bozdint/
 Geen dons / noch doek sluyfne randen/
 Geen taert / pastey / noch constituur/
 Geen gulde schzoef noch peerle banden
 En bantm'er / maer wat nootdzust heeft/
 En waer 't veruoegend' hert van leeft.

Geen ebbe hoets noch ledekant/
 Polijste beeldt of marmoz bloeren/
 Geen schilderyen aen de want/
 Capitsery noch weytse snoeren/
 Geen hebby pronckten in haer zael;
 Maer een seer lief en soet onthael.

De liefde en byee was al 't cieraet/
 Daer 't oude paer sich mee bercierden/
 Met vriend'lyckheyt en soete praet/
 Sy onderlingh 't geselschay hierden;
 Het open hert en 't gul gemoedt/
 Den gasten 't beste gier aen doet.

Geen tweespalt schuld'er onder 't dach/
 Geen afgonst / nijdt / noch jaloussen/
 Geen hertseer / leet / noch ongemack/
 Noch heete sucht na Heerschappnen ;
 Maer 't breedsaem hert was wel vernoecht/
 In 't geen dat haer was toe-gehoecht.

„ De zegen daeld' oock op dit huys/
 „ (Want Godt die zegent steets den bromen/
 „ Den trotsen ober-biel het kruys/
 „ En wierden schielijk wegh genomen :
 „ Soo dat een yder klaer ver stont/
 „ Dat Godt den stouten stozt te grondt.

Wie dat wil trouwen / dient dit t'onthouwen.

*Primum Pabulum , postea Stabulum ,
 tunc Vaccam.*

Wie 't Voeder soeckt , en dan de Stal,
 Weet waer hy 't Koetje leyden sal.

Stemme :

Yets moet ick u Laura vragen , &c.

Knaepiens wildy echter trouwen/
 Wildy loopen na de Drouwen/
 Wildy gaen op u besagh/
 Wildy rennen / wildy zwerben/
 Wildy broegh de droefheyt erben/
 Wildy sterben voor u dagh ?

Dolgh

Dolght dan ulre dwaase sinnen/
 En u onbedachte Minnen/
 Dolght dan ulre wulpsche tocht ;
 Maer wilt ghy het minnen leeren/
 Wilt dan na de reden keeren/
 Die van alles is versocht.

Reden leert u oberwegen/
 Hoe dat alles is gelegen/
 Watmen doen moet booz de kost :
 Hoe ghy moet u sinnen wetten/
 En op 't eerlijck winnen letten/
 Wel besoght zijn en gedost.

Hoe ghy moet u nijber dragen/
 Sorgen Jongh booz d' Oude dagen/
 Spaersaem / sijnigh zijn en vzoet ;
 Op dat ghy niet Godt en eeren/
 Uwen handel meught vermeerren/
 Met een vzoom en recht geinoedt.

Hoe ghy niet sult lanterfanten/
 Luy en ledigh gaen te tranten/
 Slijpen steenen langhs de straet ;
 Noch dat ghy op alle Feesten/
 Slempen sult by d' aldermeesten/
 Want u tijdt en eer vergaet.

Maer ghy sult met wijsheyt keuren/
 Of ghy winnen kondt te beuren/
 Kost booz Vrouw en 't huysgesin :
 Of ghy kondt met vlijt en oozdeel/
 Orijben tot u nut en boozdeel/
 Uwen handel tot ghewin.

Hoe ghy moet booz 't Voeder sorgen/
 En waer booz ghy schier of morgen/
 Mooght geraecken aen den Stal :
 Hoe ghy moet u sinnen scherpen/

Raedt, om het Minnen,

Om u anchor vast te werpen/
 Ken een wel-gelegen wal.

Wilt na de Stal eerst bidden/
 O! ghy sult te laet beklagen/
 Dat ghy dus u leven slijt:
 Laet het Paert niet achter draben/
 Op dat ghy 't ellendigh slaven/
 Meught ontwijken dooz u blijft.

Wie eerst weet sijn Voer te soecken/
 Wt de Zuydt of Noorder hoecken/
 Dooz erbaringh en dooz zweet/
 Die magh om de Stal wel dencken/
 Daer hy 't besigh hert magh schencken/
 Waer dooz hy de pijn bergeet.

Dan magh hy na 't Koetje loopen/
 Dan heeft hy een meulen open/
 Want hy heeft van Waps en Goedt:
 Dan magh hy in 't Staltje leven/
 't Koetje Hon en Voeder geben/
 Waerom dat hy heeft gewoet.

Wie dan minnen wil niet reden/
 Moet sijn blijt en tijdt besteden/
 Ken sijn handel en sijn werck:
 En dan niet bedachte sinen/
 Om de Stal en om het minnen/
 Slaen sijn lust en dooge-merck.

Komt ghy wt den dop eerst kruppen/
 En weet slechts van brassen / suppen/
 En wilt stracks na 't aerdigh Pier:
 Arme Bloedt! ghy raccht ter schanden/
 Ghy sult haest u vleugels branden/
 En verteeren in u bper.

Of 't u schijnt al schoon booz oogen/
 Laes! ghy zijt te haest bedroogen/

't Is een bel die ras verblijeght:
 Als u d' Ouderdom komt naken/
 Dan staet ghy met bleecke kaken/
 Daer de schoonheydt u bedzieght.

Steeckt u handen vut de moutwen/
 Naer sijn sal u niet rouwen/
 Let op 't eerlijck onderhoudt:
 Wie niet in de Lent wil zaepen/
 Kan in d' Ooghst geen vruchten maeyen/
 Als hy kreupel is en oudt.

Wie van 't Koetje eerst wil praten/
 En noch sijn' ren langhs der straten/
 Ghy bindt sich haest beset!
 Daer staen twee met lamme handen/
 Die dooz in alle sotte banden/
 Zijn verstrickt in 't listigh net.

Stracks soo is men daer verlegen/
 't Voer dat is'er niet te degen/
 Want daer is noch Stal noch schut:
 Waer wil hy dan 't Koetje leyden?
 Laes! hy mach'er niet af-scheyden.
 Ep! dan staetmen gantsch bedut.

„ Onbedachte blinde Minners/
 „ Wulpsche / domme Spa-besimmers/
 „ Die de waen neemt booz de daet/
 „ Leert by tijds de geyle dzisten
 „ Hvt u jonge zielen schiften:
 „ Spa berouwt valt veel te laet.

„ Soecht na 't Voeder eerst te vraghen/
 „ Spant u Paerden booz de wagen/
 „ Drijftse dan in Stal of Schuur:
 „ Soecht'er 't Koetje in te leyden/
 „ Graest den zegen van u weyden;
 „ Anders valt de koop te duur.

Charons Veer.

Stemme: Royale, Of / Juffrouw als ick u Deughtd, &c.

1 Nect aen met dees hoop / en rent na den
4 Ghy moet 'er doch heen / al saeghdy noch

2 Oeber / Daer leyt de Schuyt gereet / betaelt daer
5 dzoever / Al tiert ghy seer bedceft / ghy staet doch

3 ulven tol: Want Keyser en Koningh / ja Prins en
6 op de rol.

Heer / Betalen haer tol aen Charons Veer.

Creet in sijn Salep en geeft u te roepen /
Daer is geen raedt om dese tochten te ontgaen ;
Schoon of ghy al knort / ghy moet u vermoeyen /
Ghy moet al uwe schat en Rijckdom laten staen :
Want Charon die wacht / siet dat ghy u sproept /
Hy sit aen het roer / siet dat ghy roept.

Maect u doch o Paus met u Cardinalen /
Creet aen ghy Keyser / en ghy Koningh / Woest of Prins /
Ghy Prekers al mee / ghy Leecken te malen /
Heer omnes op / schoon of ghy aerselt hier of ging.
Wel Abt en Abdis waer toe dus gedyaelt ?
Ghy Nonnetjens mee / u tol betaelt.

Ghy Juffers / Signooz / met u wentse kleeren /
Ghehult / ghekrult / ghepoyt / ghehant / en val bozdruur /

Met

Met hangende mouwen / met hane-beeren/
 Van Felp en Sijd' / al balt het kostelijck en duur/
 Hoe dertel en gepl' / op 't nieuwt fatsoen/
 Al meede te scheep en wilt u spoen/

Ghy Kobergs/ ghy Schummers/ bzeemde Snoes-hanen/
 Kap'teyn/ Soldaert met al u wild' en woeste bend' /
 Creet vyz op den tocht / niet trommels en banen/
 Al slady allarm / schoon hoe ghy 't oock keert of wendt/
 Ghy moet in de schuyt gehackt of gesneen/
 Gewont ofte lam in al u leen.

Hoe lief en hoe waert / hoe edel geboren/
 Daer helpt geen klaght / een yder moet op dese baen/
 't Zy dat ghy zyt wijs / of sot / 't is verlooren/
 't Moet al mee t' scheep/en niemant kan den doot ontgaen/
 Al schreydy / al treurt dy / om vrient of man/
 Hoe rijck / of hoe arm / hy moet' er van.

- „ Wie dat sich nu kan van Ceer-geldt versorgen/
 „ Van bromigheyt/ van Gods-brucht/en van eer en deugt/
 „ Die hoeft noch zijn Deer / noch vracht niet te bozgen/
 „ Maer krijgt tot loon een noyt gehoord' en soete bzeught.
 „ Wel saligh is hy die wyt desen standt/
 „ Daert recht aen na 's Hemels Daderlandt.

Regina

Regina Pecunia.

Geldt is de loofse.

Stem: Wæerste Catarijntje. Of/ Phillis quam sich buygen.

G Oude Koninginne / Die ons hert en sinne /
 Dus betoovert hout / Wie had u dit toe vertrouwt / Dat de
 sucht tot uwe minne / Soo veel ramp en droefheydt bzaunt :

Al de groote krachten
 En de trotse machten/
 Bungen vooz u neer ;
 Want ghy stoot 'et al om beer ;
 Maer de hooberdy en vrachten/
 Geven u de hooghste eer.

Ghy dzinckt dooz de slooten
 En zyt by den grooten
 Iders af-godin/
 Dies volght elck u valsche min/
 En mooght ober al wel bloten
 Om dat ghy bzencht groot gewin.

Als u goude stralen/
 In ons Ziele dalen/
 Dan wijcht d'eerbaerheydt/
 Mars dan doek ver slagen leydt/
 Deught wijcht dickwils upt haer palen/
 Als ghy uwe lagen spreyt.

Edel en on-edel/
 Elck speelt op u Dedel/

En volght uwen toon;
Want ghy blinkt te overschoon/
Om dat ghy in uwen zetel
Toont aen elck een goude kroon.

„ Wel geluckigh leven/
„ Dat niet wordt gedreben/
„ Dooz dees valsche schijn:
„ O! laet ons volstandigh zyn/
„ Dat wy ons dooz gelt niet geven
„ In verderf en Ziele pijn.

Ut Rosa inter Spinās.

Als een Rooslien onder de Doozen.

Stem: Waerste Catarijntje. Of/ Phyllis quam sich buygen

Leffelijche Roosje/
Medet u sijn ber bloedje/
Dat ons ziel bekoozt/
Dooz soo menigh vriend'lijck woordt/
Als ghy dooz u soete boosje/
Bzenght ons soo beel vzeughden voort.

't Roosje dus verheben/
Beeldt ons af het leven/
En ons broose staet/
Dat'er als een roock vergaet/
Dat'er ras wordt wegh gedreben/
Als 't sijn bloos en schoonheyt laet.

't Roosje loct ons oogen/
Daer dooz laes! bedrogen
Wordt soo menigh kindt/
Dat hem dit niet eens besint;
Want de schoonheyt leydt verblogen/
Dooz een blaes en soete windt.

En hoe frisch ontloochen/
 Laes ! hoe droef gedoochen/
 Daelt het na den grondt/
 Dat noch stracks soo tierigh stont :
 Mensch dit is tot u gesproochen/
 Dat ghy u hier spiegel en kont.

Al wat onse sinnen/
 Aytterlijck beininnen/
 Dat houdt geen en stee :
 Soo doet oock de schoonheyt mee ;
 Maer de ware deught van binnen/
 Die sicht in ons Heyl en Dree.

„ Maer dat eenigh troosje
 „ Met sijn suwber bloosje/
 „ Dat in doorens staet/
 „ Dat dooz binne noch zwaerdit bergaet/
 „ Dat sy ons een eeuwich troosje
 „ Al ons hoop en toeverlaet.

Una dies peperit , conficit una dies.

Velde-Vreughdt.

Stem: Onlanghs vroegh in 't Morgen-root.

Hoe latches ons de Velden aen/
 Met haer bekroonde bladen/
 Met haer pronck en gewaden ?
 En siet hier eens de koepjes gaen/
 Die met den melck geladen/
 Wauw'lende haer versaden :
 Hoe vrolijk is 't hier !
 Wat getiereliet !
 En wat breeint gezwier !
 Wat krioel en getier !
 't Is de schoone tier/
 Van Godes groote daden.

Swangere boontjes die bebrucht/
 Vol liebe bloeyfels hangen/
 Daer wy seer na verlangen:
 Die nu soo weeld' righ na de vlucht/
 Met vzeughde zijn bevangen/
 Togend' haer roode wangen:
 Daer 't bincruen op 't dach/
 Dan 't dach op den tack/
 Hoyt boetsel ontbrack/
 Maer in rust en gemak/
 Dan Godts eere sprack/
 Met lieffelijke sangen.

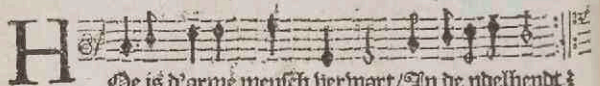
Weeld' rige Beersjens in het woudt/
 Die daer by koppels paren/
 En in de vzeughd' bergaren;
 Waerom is 't datmen u benoutot/
 En wil u jonge jaren/
 Dooz gene bracken sparen;
 De Jager die schiet/
 Met sijn Swijne-spyet/
 En blaest op sijn riet/
 Is 't niet groot verbriet/
 Soo men dagelijchs siet/
 Dat d'een wil d'aer bezwaren;

Hest doch u zielezies Hemel-waert/
 Dooz 't wonder-werck der Landen/
 Den zegen van sijn handen:
 Merckt oock aen 't schepsel / Godes aert/
 Den Hemel / zee en zanden/
 Op dat hert en herstanden/
 Dooz 't Godtlijck beleyt/
 Sijn lof zy verbruyt/
 En de mensch zy bereyt/
 Tot sijn Majesteit/
 Om in eeuwigheydt/
 In ware liesd' te branden.

Aenprijfinge tot het ware goedt.

Stemme:

Gefwinde Bode van de Mini:

De is d'arme mensch verwaert/ In de ydelhejdt:
Want hy woelt in rouw en smart/ En in herten leyt:

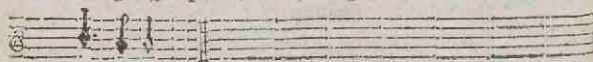
Waer toe dus seer geraest/ en gesozgt en gehaest/ na 't goet/

Dat'er sroont gelijk een bloet? Wilt u oogen slaen

Na veel hooger paen / En sien op de Wet / Dieder elck is

vooz geset.

2. 't Dozstigh herte dat versucht/
In dees woelery:
Daer de sinnen steets ter blucht/
Disschen op haer ty/
En van 't een op het aer/
Zijn vol anghst en gebaer
Beklemt:

O dit hert moet zijn getemt!
Dus bedaert u gemoedt/
En siet op het goedt/
Dat'er stadigh blijft/
En in eeuwighejdt beklifft.

3. 't Goedt dat ons ten Hemel hoert/
Dat is ons geen last;

Want

Want het onse lusten snoert/
 Died' er zijn aen vast:
 't Is de deughdt met haer glans/
 Die de ziel blecht een krans/
 Vol rust/
 Want in Godt is al sijn lust:
 't Is een jock / maer licht/
 Dat een yder sicht/
 Werckend' in ons sin/
 Ware Liefd' en repne Min.

Ware Liefd' is 't hooghste goedt/
 Dat van Gode daect/
 Die in 't supberlijck gemoedt/
 Van den Hemel sraelt:
 Die beracht wat vergaet/
 En wat aerdtisch is versmaet/
 Om Godt/
 Die met d'pd'le werrelt spot:
 Laet dan 't goedt of u schat/
 Seen belet zijn op 't padt/
 Dat ten Hemel leydt/
 Of het woꝝdt te laet beschzeydt.

Tegens de Geldt-sorge.

Stemme: Baletti Bronck-horst.

A

Arme menschen/ Hoe langh sult ghy noch woꝝten

By nacht en dagh: Daer u wenschen steets uwe sotheit

boeten vol rouw en klagh: Dit is de klip/ waer

aen o mensch wel eer / veel vrome zielen / in groot vernielen /
 Seer diep verbielen. Eylaey! maer de smert / de smert / de
 smert / Ach! de smert die trest het hert.

Geen Geslachten /
 't Sp Priesters of Seleerden /
 Of minder slag /
 't Goudt verachten /
 Maer Goddelijk vereerden
 Met groot ontsagh :
 Dit is de Heer / waer aen sich elck vergaeyt /
 Met hert en sinnen /
 Dien sy beminnen ;
 Maer laes! van binnen
 Ontstaet een droebe strijdt / een strijdt / een strijdt /
 Ach! een strijdt die 't hert verblijdt.

Zijn de goeden
 Den Mensch tot nut geschoncken /
 En tot vermaeck /
 Waer toe spoeden
 Wy als in weelde droncken /
 Na 's werrelt's baech :
 Dit is de sozgh die onse rust verlet /
 Die ons doet quijnen /
 Dol smert en pijnen /
 En doet verdwijnen /
 Dat Goddelijcke beeldt / dat beeldt / dat beeldt /
 Dat 'er is wyt Godt geteelt,

Bindt u herten
 Van niet aen aerdtſche ſchatten/
 Die ras vergaen/
 Die u ſinerten/
 En daer de roeſt en matten/
 U Ziel verraen.
 Het aerdtſch vergaet/ met al wat heerlijk ſchijnt/
 Doch 's Hemels gaben/
 Daer wy na dzaben/
 Den menſche laben/
 In 't edele gemoedt/ 't gemoedt/ 't gemoedt/
 Soeckt in Godt ſijn hooghſte goedt.

De Christelijcke Soldaet.

Stemme: Schoonſte Larinde, &c.

1 Christelijck Krijgſman/ghy moet blijtigh waken/
 3 Om tegens Leeuwen/ en Bepren/ en Dzaken/

2 En ſtadigh op de ſchild-wacht ſtaen/
 4 Ridderlijck aen te vel - de gaen:

5 Neemt u geweer/ en 't hepligh ſchildt in handen/
 7 Paſt op u ſtuck/ of ghy raecht haest tot ſchanden/

6 Gaet daer mee aenranden/ Duptel ende Doot/
 8 En komt in de handen van een dzoebe noot.

Wie 't Geloof/ en Christi gunſt beracht/ Die

wordt er seer haest in slaverny gebzacht.

Weeld' righ mensche die 't pdele leven/
 In oberdaedt / in weeld' en pzaecht/
 Gaet hem tot slempen en dempen begeben/
 En op u heyl soo weynigh acht :
 Waer toe dus slos en traegh te leggen sluymen/
 Daer doch op sijn luymen utwe byandt loert :
 En die geen kans noch tijdt en sal versuymen/
 Als hy siet inruymen / hoe hy u verboert ;
 Siet wel toe / dat ghy doch vlijtigh waecht/
 Dat ghyder met lijf en ziel niet t' onder raecht.

Set op den Helm / en om-gort utwe lenden/
 Grijpt aen het zwaerd en steldt u schzap/
 Om 's byandts listen / bedziegen en schenden/
 Moedigh te stutten frisch en knap :
 Belt utwen boogh / en set 'er op u pijlen/
 Die ghy onder wijlen / drucht in sijne huydt/
 Dat hy niet koom u suellijck t' ober-plen/
 En met scherpe vijlen / maeckt u tot sijn buyt/
 Houdt u oogh en staert op desen Heldt/
 Die dooz sijne doodt / den byandt heeft gebelt.

Christelijck Ridder ! ghy moet stadigh volgen/
 En oock u poos te roere staen ;
 Schoon of de sonde sich toont seer verbolgen/
 Om u alsints te randen aen ;
 Houdt maer de hoop en 't vast geloof in 't herte/
 Gaet hem dan by tarten / met sijn buyl gespuys/
 Godt sal u troost en hulp zijn in u smerten/
 En sijn suode parten / breecken dooz sijn kruys :
 Dooz sijn kruys / en lijden hy verwint/
 Die 'er Christum volght / als een geloovigh kint.

't Gerust Leven.

Stemme: *Amarill. mia bella.*

T Iyrs geest is wt-gelaten / Want hy vernoecht
 met een gerustigh leven / En wilt nu 't Hof begeben/
 Om dat hy siet de pzaecht der hooge staten/
 Die seer trots hoven maten / Verbzeemt van deughde/
 Na alle weelde pogen / Lust der oogen / lust der
 oogen / lust der oogen / Ghy rooft bzeughde.

Hy vindt rust in kleyn behoeven/
 Wem quelt geen sucht / noch bzees te zijn berschoben/
 Want dit is 't loon der Hoben :
 Geen kriighs-trompet noch plepters hem bedzoeben/
 Noch geen Slemper's en Schzoeben :
 Hy mindt de daecken/
 Daer Vogels en daer Pieren
 Tierelieren / tierelieren / tierelieren/
 Met vermaecken.

Hy leeft rustigh en na reden/
 Houdt room en haes en broot booz sijn bancketten/
 Die hy elck booz gaet setten :
 Hy walght booz saus der hooffsche dertelheden :
 Hy stozt sijn're gebeden/
 En nut de bzuichten/
 Der lieve zwang're boontjes/
 En der stroomtjes / en der stroomtjes / en der stroomtjes
 Met genuchten.

Liefde stoof daer met genoegen/
 Twee zielen/ als een ziel/ te saem verbonden/
 En dult geen snoode sonden/
 Geen overdaet / noch wispeluurigh woegen ;
 Maer sy weet sich te voegen/
 Tot soberheden/
 Daer Tityr met de sijne/
 Catharine, Catharine, Catharine,
 Heeft in vreden.

Siet van 't leven der Menschen in URANIA of Hemelsangh
 Fol. 162, 164, 165, 167, 175, 182, 183, 187, 193.

Het Geestelijck Jerusalem.

APOCALIPS 21.

Stemme : O Saligh heyligh Bethlehem.
 Ofte op dese nieuw' gettelde Voys.

O Geestelijcke Hemels stadt/
 Deer onbegrijpelijk zijn u gronden/
 Godts uytverko-ren heyligh schat/
 Waer in hy selve wordt bevonden.

Godts/ &c.

Een Stadt waer in Godts heerlijckheyt/
 En sijn doozlichtigheyt wil schijnen/
 Met kost'le steenen toe bereydt.
 Van Jaspis en van Cristalijnen.

Haer muur met poozten was gebest/
 Na Israëls tweemaal ses geslachten/
 Daer drie ten Oost/ Zuyd/ Noord en West/
 Geleyt zijn / waer in d' Engens wachten.

Twaelf gronden had dees muur daer by
 Na 's Lams en der Apost'len namen/
 Men matse met een Goude ry'
 Op twaelf duysent staedjen t'samen.

Dan Ametist / Sard / en Saphyr/
 Calchedon / Coyaes en Szanaten / &c.
 Elk poozt een Peerl / maer als een byer/
 Soo blinkten hare goude straten.

Godt was daer in den Tempel self/
 En 't Lam dat heerlijk was verheben:
 Daer was geen dack noch hoogh gewelf/
 Maer Godt was 't al / haer lust en leven.

Daer was noch Son' noch Maneschijn/
 Maer Godt en 't Lam die zijn daer Lichten:
 Daer sal 't als glas / vol klaerheyt zijn/
 Daer sal de een den and'ren sichten.

De Doozten sullen open staen/
 Geen nacht noch ramp sal haer bezwaren:
 De volcken sullen daer in gaen/
 Die Godts woort doen en dat bewaren.

Daer sal geen bynl geselschap zijn/
 Geen Logenaers noch boose monden/
 Geen Moordenaers noch quaet senijn/
 En sal in dees Stadt zijn bebonden.

„ Wel saligh dan die in het boeck/
 „ In 't boeck des Lams is opgeschreven:
 „ Op die en trest noch wet noch bloeck;
 „ Maer krijght de kroon van 't eeuwighe leven.

S Niet buyten ons booznemen zijn / soo wy hier eenige
 nutte onderwijssingen / van het menschelijcke leven by
 boegen / om alsoo de jeught tot zedige opmerckinge aen
 te pozen / op datse dooz de verposinge van het singen / sich
 tot de lesinge begeben / en alsoo stoffe mogen hebben om sich
 wijder te verlustigen. Wy sullen derhalven ons aenbangh
 nemen van de

Noodtwendigheydt des Menschelijcken geselschaps.

De Mensch is een redelijck en gheselligh gedierte/ dat andere Dieren verre in heerlijkhepdt overtreft / nochtans soo heeft hy boven alle andere Dieren / zijn behoefte sonderlingh van nooden; en ten ware dat Godt de Heere eerst in de Werrelt oude en bedaeghde personen hadde ghestelt/ of foodanige / die de huysbestieringe konden ter handt nemen / de mensch ware terstont in sijne geboorte en kindtsheyt gestorven / en de werrelt was ledigh geweest van menschen; doch Godt die dit heerlijk Schepsel niet voor de Dieren / maer alleen voor de Menschen ghemaect hadde / die heeft oock dese voorzorge van de huysbestieringe daer in gebucht / en dat voornaemlijck om vier oorzaccken: De eerste wordt genomen / van de toebereydinge der spijs / de tweede van de noodtwendighepdt der kleedinge / de derde van de bescherminge / tegens alle strijdige en schadelijcke dingen / de vierde van de opboedinge en onderwijfinge. Want dit is secker / dat de mensch van Godt / boven alle andere Dieren / met een gematighder nature en sachter aerdt des lichaems is gheschapen / en derhalven was 't noodigh dat hy na sijne seer edele gedaente / dat is na sijne verstandelijcke ziele / oock een lichaam hadde dat daer mede over een quam / op dat het een bequaem wercktuigh soude zijn / om sijne werkingen upt te voeren. En gelijk wy door die dingen worden geboedt / waer upt wy selve bestaen: soo most oock het lichaam foodanigh boedtsel hebben / dat daer mede over een quam / en most derhalven daer voor spijs gekoocht / en door de konst toegesteldt worden / en dat op een ander wijze als de eenvoudige nature hadde voortgebracht / ten eynde die selve den mensche tot sijn boedtsel / bequaem wesen soude. En hierom most men de Certe malen / upt het Meel Broodt backen / als mede Vleesch / Moes / Erten / Gut / en wat diergelijcke meer is / toestellen: en op dat dit soude gedaen werden / soo wast noodigh dat'er meer menschen mosten te samen leven / die de kost en spijs wisten te bereyden: Soo is dit oock niet anders

ders als een huys-ghesin datmen in alles moet onderwijzen: Hier toe is dan oock een huys nodigh / alsoo wy sonder betaemlijck decksel onder de mistige dampen kunnen leven noch woonen. Maer dese toestellinge van spijsse hebben de Dieren niet van noode / want sy leven van den roof / ende etten krupden en vzychten / die de nature voortvzenght: maer de roofachtige Dieren etten rauw vleesch / en behoeven de toe-ghemaecte noch ghehoockte spijsse niet / en dat om de hardigheyt en verduwlijckheydt van haeren aert.

2. Om de kleedingen heeftmen oock nodigh dat de huysbestieringe en sozge worde toegestelt; want dewijl al de andere Dieren / om hare on-edele en aertse nature / sonder eenige sozge leven / en van haer geboozte af / haer decksel hebben / soo veel nodigh is / als veeren / wolle / hayz / huyl / schobben en diergelijcke; soo kost de Mensch om sijn gematighde en edele hoedanigheyt / soodanigen natuurlijcken decksel niet hebben / en koste dese grovigheyt en dickheyt van huyl / van hayz / wolle en schobben / niet vordeljk zyn tot de saertigheyt en sachtigheyt van 't verstandt / dat hy hadde om te leven / en alles niet vzeught te beschouwen. En alsoo hem dese dingen ghebraken / en dat hy om de sachtigheyt van sijn vleesch / en de dummigheyt van sijn huyl / veel ongemacken moest uytstaen / als mede om dat hy niet naecht / om de eere en eerbaerheyt in des menschen ghesichte soude verschijnen / soo heeft hy van dien grooten Godt / een redelijcke kracht verkregen / waer door hy de konsten heeft gebonden / soo van wolle / vlas en andere / niet alleen om daer mede te naepen / maer oock om 't selve te weven / en tot sijne nuttigheyt te bereyden. Dit kost oock een Mensch alleene niet te wege vzeugen / ober sulcks was de huysbestieringe van veelen nodigh / op datse malkanderen in dese bedieninge mochten te hulpe komen / en hier van heeft oock de huysbestieringe haer oorsprongh genomen.

3. En alsoo alle Dieren uytter nature met seeckere wapenrustingen versien zyn / waer mede sy sich tegens de schadelijcke dingen kosten beschermen / en tegens hare Spannen ghewapent staen / ghelijckmen siet dat eenige met hoozen

nen als de Stieren / eenige met tanden als Wolven en Honden / andere met klauwen / als Katten / Beeren en Leeuwen / eenige met angels als Wyen / Wespen ende Adders gewapent zijn / soo heeft Godt aen eenige Dieren alleene de snelheyt verleent / als Seyten / Hasen / Harten / &c. De mensche / die van alle dese dingen bloot is / heeft hy in 't tegendeel handen ghegheven en niet de reden begaest / waer mede hy sich tegens alle aen-ballen van Beesten en andere konde boozsien / soo met het toe-stellen van wallen en bastigheden / als met het maccken van allerlepe middelen / om de vyanden te verdrjyven en om in vreedige rust te blijven woenen. En dit kost doek een mensch alleene niet te wege brengen / derhalven was het noodigh dat'er veele by een ander woonden / om sich met ghemeene macht te beschermen.

4. De vierde oorzaeck was de opvoedinge en onderwijfinge: En nadien het seer natuurljck is in alle Dieren datse met malkanderen paren / soo is de voort-teelinge insouhepdt van het menschelijcke gheslachte / noodigh: derhalven op dat alles niet ordre soude werden toegestelt / soo moster nootfaecklijck eenige huys-bestieringe wesen / waer dooz alles met onderlinge genegenthepdt en hulpe konde werden beschickt / en dat de banden des houwlijcks / dat is de liefde der Ouderen tot de kinderen / haer soo soude verbinden / dat de kinderen sich altydt souden bebljstigen om wederom den Ouderen met gelijcke bljst en naerstighhepdt te versorgen. Want het gaet met den mensch niet toe als met andere Dieren / waer van schier alleene de Wijfjes de sorte der jongen waer nemen / en dat noch booz een klepne tijdt. Wy sien dat de Vogels hare jongen niet langer ophringen / dan alle vleugels krijgen en konnen bliegen / maer soo haest als sy vermercken datse hare wicckkens beginnen te roeren / soo lockense die selve allenskens uyt hare nesten / vliegende rontsomme haer henen / ter tijdt haer de vleugels vast en sterck worden / en dan bebelense haer de rupne locht / geen meer sozge booz haer dragende. Maer de redelijcke mensche sal soo lange als hy sijne kinderen aensiet / sozge dragen / en van gemoedt beweeght zijn / om haer van alle nootdruft te boozsien / en haer met alle onderwijfingen en vermaningen ter Godtsalighepdt te buggen / en dese tedere gemoederen met

lieffe

lieffelijke leeringen te geecken. Maer de andere Dieren worden / als dooz een sekere drift der nature / die haer is ingestoot / sonder eenige moeyte / tot haer te-geleyde arbeit / gestiert / oock in 't gene sy niet zijn onderwesen: doch de mensch geeft sich tot geen behoorlijk werck wytter nature / maer alles doet hy wyt onderwijfinge en wyt de reden; derhalven heeft Godt de mensche de spraeck gegeven / op dat d'een den anderen mach leeren en in de konsten en opvoedinge / onderwijfen. 't Is wel waer dat wy de stemme met de andere Dieren gemeen hebben / waer dooz men de blijdschap / of droefheydt / of jancingen / of af-lieerigheydt te kennen geeft / maer datmen alles niet sijne eygen stemme kan wytdrukken / en de gedachten en genegentheden met een reyn geluyt te hemmen te geben / het recht van 't onrecht / het noodige van 't onnoodige dooz de sprake onderscheiden / dat selve is alleen den mensche eygen / en wordt dese wytboeringe dooz beelen te wege gebracht; want de Ouderen / om hare kinderen de deughdt aen te prijsen / moeten haer die selve met gestadige bemaeningen inscherpen. Dit alles kan meede niet gheschieden dan dooz gemeenschap der huys-bestieringe / op dat de Man sijn Vrouw / de Ouderen haer kinderen / de Meester en Vrouw haer knechten en Boden mogen bestieren en onderwijfen. En dit zy soo veel wat de nootzakelijckheydt van de huys-houdinge belanght / daerom sullen wy voortgaen tot de onnoselheydt des Menschchen en

Opvoedinge der Kinderen.

Hoe onnosel de mensch is byten d'andere Dieren / kan een yder met eyne oogen merken / want veel andere Dieren hebben ter stont / soo haest sy ter werrelt komen / eenigh middel om haer te gheueeren of om hare kost te soecken / of ten minsten worden sy dooz hare Moeders van alles versorgt: maer de jonge mensch / eylaes! hoewel die nu het leven ontfangen heeft / soo moet die versmachten en vergaen in sijne bytenisse / ja selve de Moeder die 't kindt heeft ter werrelt gebracht / moet dooz rouwe / sinerte en ongemack verteeren / en met hare bycht omme-komen / indischer geen hulpe van andere wierde
toc-

toegevoeght / sulchs dat de mensch / in dat deel / veel ellendiger is als d'andere Dieren: want de Moeder en het kinden moeten ghequeect / ghekoestert en versoght worden / eerse eenige sterckheyt verkrijgen / om sich selve te onderhouden. Maer dit is alsoo met de Dieren niet gelegen: de Wozmtjes kruppen stracks daer heenen en soeken haren kost. De kicrkens weten terstont na haer aeg te picken / en de grober Dieren worden van de Moeders alleen geboedt en opgezacht. Doch in den mensch wordt meer als het leven / maer doech de bestieringe tot de deught en Godtsaligheyt vereycht: ober sulchs moet die van jonghs af / dooz de reden gebogen / en soo haest hy pets begint te batten / tot de goede zeden bestiert werden: ja de Heydenen hebben dit ten hooghsien nodigh geoordeelt / gelijkmen sulchs oberbloedigh in dat seer edele boecken van Plutarchus, dat hy van de opvoedinge der kinderen geschreven heeft / kan nalezen: Waer in hy seer treffelijck verhaelt / waer in de plicht der ouden te gens den kinderen gelegen is. Insonderhepdt komense daer in ober een / dat de Moeders booz al / hare kinderen / is 't eenighsints mogelijk / behooren te sopen / op datse niet eens breeinden melck en aert indincken / en alsoo / ghelijck de Poeten verhalen / in allerlepe slaghe van Beesten mochten ontarden. Want men vertelt / dat een die met Berckens melck opgeboet was / altijd vermacck hadde in den dzech te wentelen. En Horatius niet te breede zijnde / dat Homerus sijn Achilles asmaelt / dat een seer toornigh / on-afbidde-lijck en bitter man is / brenghet sijne opvoedinge booz den daghe / seggende / dat hy in sijne jeught op-geboet was van Chiron den Centaurus, in 't geberghete van Tessalien / daer hy gewent was met de Beeren / Leeuwen / en wilde Swijnen te bechten. 't Welck doech Virgilius volgende / sept / dat sijne Strijghs-heldinne gesooght en opgeboet is met de melck van een wilde Meryp. Tasso singht / dat sijne Clorinda van een Cyger is opgezacht. Ariolto verhaelt dat sijn Rogier by het mersgh van Leeuwen en Beeren is opgeboet: sulcx datmen booz al / willende der kinderen heyl en welbaren te gemoet gaen / haer in de jeught van alle quade ommeganghe moet afmanen. Na daer gebrcken geen geleerde Mannen / insonderhepdt onsen geleerden Hollander Erasmus, die dese woorden / en dat wel treffelijck verhalen / als datmen van der jeught

jeught aen / den kinderkens seekere heplige Dooz-schzisten
 in 't gemoedt behoort te pzenten / overmits het gene dat eens
 mael in 't herte gevesticht is / haer lange by blijft / gelijk
 men van den reuck der nieuwe potten verhaelt / datse na
 't gene / daer eerst in gekoocht is / sullen rupcken. En dat
 derhalven de meeste sozge der Chzistenen hier toe behoorde te
 strecken / dat hare kinderen van de wiege / ja selve onder der
 Doedsters troetelingen / en der Ouderen kuskens / onder
 een verstandigh oozdeel wierden gedaen / en datse ober-re-
 dingen mogen indzincken die Christo waerdigh zijn / ont
 datter niet is / 't welck vaster in 't gemoedt kleeft / als 't gene /
 gelijk Fabius sept / in de kintsche Naren daer woizdt inge-
 goten: En datmen hoort al / van der kinderen voren / de
 byple minne-gefangen most af-weeren / die de Chzistenen /
 soo binnen als buytens huys singen / die bypler en slozdiges
 zijn / als opt het gemeene Heydensche volck heeft aengeno-
 men / &c. De reden is / vermits het menschelijke verstant
 meer tot de sonde als tot de deught genegen zijnde / seer lich-
 telijk een schadelijke voozdaet aen neemt / eben als het stro
 en zwabel / het vuur aen nemen. Hierom moet men na de
 raedt der Doorten / het onkrupdt by tijds uyt-wieden / al-eer
 't eenige wortel kan schieten / op dat dooz langh dzalen / dat
 selve niet tot cenen grooten boom opwasse / en het goede
 krupdt / dat daer onder schuelt / geheel versmoore.

OEconomia, of Huys-bestieringe.

Soo die selve van C. R I P A , in sijn gheleerd Boeck *Iconologia*, of uytbeeldinge des verstants, by my uyt het Italiaens vertaelt, beschreven en uytgebeeldt wort.

HU maelde een seer statige Vrouwe van opsicht / met een Olijf-tack geciert / houdende in de sijncker-handt een Passer / en in de rechter een stockjen of rijsken / en ter zijden stelde hy een kroer van een Schip.

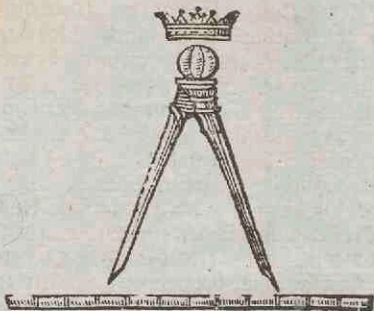
Om dat tot de gelucksalighejdt van 't gemeene burgerlijke lehen bereytscht wordt een bereeninge van veele huys-gesinnen / die welcke onder ghelijcke wetten leven / en waer doo?

door sy worden geregeert / soo is 't noodigh dat yder huys-
 gesin met behoorzijcke ordze worde onderhouden / en onder
 besondere wotten gebzacht / die veel nauwer gaen als d'al-
 gemeene. Daerom is dese nauwe maniere van 't huys-gesin
 te regeeren / van de Grieken OEconomia geheten: want
 alle huys-gesinnen hebben gemeenlijck drie insichten / om
 dat die tot haer leven / als tot haer leden behooren: te we-
 ten de Meester en sijne Dienaers / de Vader en sijne kin-
 deren / de Man en sijne Vrouw: waerom sy oock des
 beeldenisse met een stockjen afmaelden / om de heerschap-
 ppe die de Meester heeft ober sijne Dienaers / uyt te beelden.
 Maer het Roer wordt hier gestelt booz de sorge en Regee-
 ringe / die een Vader moet hebben ober sijne kinderen / op
 datse in de Zee der kindtsche dertelheden / van den wegh des
 denchts niet afwijcken / in welke wegh de Ouders haer met
 alle vlijt en naerstigheddt behooren te stieren: tot dien op-
 sicht gebzuykten sy een Olijf-kraens / om uyt te drucken /
 dat een goet huys-bestierder booz alle dingen moet besoz-
 gen / dat'er vrede en eendzacht binnens huys onderhouden
 werde.

De Passer leert ons / hoe dat een pegelijck sijn vermogen
 moet meten / en sich / soo veel men mach / daer na schicken /
 om de uytgift en andere dingen die tot onderhoudt van't
 huys-gesin / en de gedurigheddt des selben noodigh zijn / te
 bepalen / en dat door de mate. Waer ober oock een huys ge-
 seyft wordt geluckigh te zijn / alwaer de huys-bestieringe door
 een bedaeghde Huys-moeder te recht wordt in 't werck ghe-
 stelt / gelijck oock dese Dichten te kennen geben.

Dat Huys heeft een gewenschte stant,
 Waer trouwlijck waect eens Moeders handt,
 En die met teugels vast bewaert,
 't Geen suynigh is by een vergaert:
 Die vreedsaem alles overfiet,
 En 't huys gesin met tucht gebiet,
 Die oock met oordeel en met maet,
 Op alle dingen gade slaet.
 Wat huys een sulcke moeder derft,
 Dat gaet verlooren en versterft.

De gekroonde Maet ,
Des Jeughts cieraet ,

*De SPAERSAEMHEYT haer Minnaers loont ,
Die sy met deught en Zegen kroont.*

AL eer ick , soete Jeught ! besluyt ,
Soo vraegh doch eens wat dit beduyt ?
Hier staet een P A S S E R en een Maet ,
Alwaer een Kroone boven staet.
Ick bid' u let op desen sin ,
Al schijntse flecht , daer steect wat in.
Indien ghy wulps en onbedacht ,
In dertelheydt , in weeld' en pracht ,
In slempen , dempen en geneught ,
Wilt slijten uwe jonge jeught ,
En dencken 't mach' er doch op staen ,
't Goedt en de werrelt sal vergaen :
Waer toe geforgh , en dus gespaert ,
Waer toe dus suynighlijck bewaert ?
Het goet dat hoort de werrelt toe ,
Hoe maect sich doch de mensch soo moe ?
En slooft en forgh voor d'oude Man ,
Dat hy doch niet beleven kan ?

't Is best dan dat ick my ga spoen,
 Wijl 't koorentje is versch en groen:
 O domme Jeught! dit 's quade raedt,
 Dus spiegelt u aen dese Maet,
 En neemt den P A S S E R in de handt,
 En meet daer mee u dom verstandt.
 Meet al wat u de Reden leert;
 Meet of ghy oock te veel verteert;
 Meet of u stock bereycken magh,
 U dertelheyt en ommeslagh,
 En meet of alles wat ghy doet,
 Oock past een redelijck gemoedt.
 Wie Godt met goed^{er}ren heeft voor sien,
 Die sal dees P A S S E R oock gebien,
 Dat hy doch houde Maet en stal,
 Of anders nadert sijnen val;
 Maer wie van middelbare staet,
 De ware Maet te buyten gaet.
 Die vint sich haest te nauw beset,
 En self gevangen in sijn net;
 Maer als het kale volck te milt,
 En t'onbedacht haer penningh spilt.
 En denckt dan om het sparen niet,
 O! dan naeckts snellijck haer verdriet.
 De P A S S E R, die twee beenen heeft,
 Die is 't die elck sijn Mate geeft:
 Is 't kleyn, sy moet niet verder gaen;
 Is 't groot, sy moet niet wyder staen;
 Dus hoeje 't maeckt of watje doet,
 Houde Maet, of ghy verliest u goedt.

Alsoo wy hier de OEconomia of huys-bestieringe/ tot op-
 merckinge der jonckheyt / hebben bygeboeght / soo sal 't ons
 niet qualijck passen / dat wy dese Mate van de Spaersaem-
 heyt een weynigh breeder uytstrecken / op datse soo wel den
 Guden als Jongen magh tot een Spiegel wesen / waer na
 een yder sich in sijn leven sal hebben te schicken.

Wat de Spaersaemheyt belanght / die selve / gelijk Aristot-
 teles verhaelt / is cene van de twee woornaemste deelen

van de mildighejdt/ die welke daer in beſtaet / dat wy de on-
noodige koſten ſullen ſchouwen / die de reden niet gelijk zijn/
en die de middel-matighejt overtreden: Daerom ſeght Ho-
ratiuſ, Wilt u teeringe niet boven u neeringe ſtellen, dat is/
dat de onkoſten / u inkommen niet te boven gaen / ende dit ſel-
ve doetmen dooz de Spaerſaemhejt; want de wijshejt ſchicht
ſich op vierderlepe wijsſe omtrent de goederen / 1 Als ſy die
ontfanght. 2 Als ſy die bewaert. 3 Als ſy die vermeerbert.
4 Als ſy die ſelbe wijslijck gebuycht: En deſe zijn dooz de
kloeckhejt oock regulen van andere deughden. Alchines de
Soeratiſche Philoſooph plagh te ſeggen / datmen ſich ſelbe
wat moſt beſnijden / om de oertollige onkoſten / tot onder-
houdinge des lebens/ te verminderen / na de ſpreuke / *Parſi-
monia magnum Vectigal*, dat is / Spaerſaemhejt is een groote
rente of tol. Oberſulchs worden deſe rijcker/die tot hare rijk-
dom wat toe doen / en die van hare oertollige onkoſten wat
af-treken. Sulchs dat de Spaerſaemhejt eygentlijck is een
beſnijdinge van noodeloofe koſten: waer ober oock Seneca
in ſijne ruſte deſ gemoedts verhaelt/ Dat ons deſe Mate ſal be-
hagen, ſoo ons de Spaerſaemhejt eerſt ſal behagen, ſonder
welcke ons geene rijckdommen genoegh zijn, noch genoegh
ſullen ſtrecken. Oberſulchs heeſte geene koſtelhejt noch der-
telhejt van noode / want ſy kent wat nut en noodigh is: en
daerom is hier oock de P A S S E R geſtelt/om dat die ſelbe de
Mate houdt op alle ſtrecken; want gelijk de P A S S E R
den onmetreck van haren cirkel niet overtreedt / alſoo trect
de Spaerſaemhejt oock niet ober / 't geene burgerlijck / eer-
lijck en redelijck is. Heſioduſ ſepdt / Hout Mate, want dit is
't beſte in alle dingen. Verſtaende dit mede van de zedige me-
tunge ſijns ſelfs/ wanneer hy in ſijn Grieckſe verſen ſinght:

't Is Godts geſchenck te houden maet,
En dan ſoo meetmen eerſt ſijn ſtaet,
Wanneermen ſich niet ſelf vergeet,
Maer met ſijn eygen voeten meet.

En 't is billich dat ſich een yder met ſijn eygen voeten mee-
te / op datmen ſich niet grooter maecke als men is / ten eynde
men ſich / dooz grootſe inbeeldinge en hoobaerdye niet
ſtozte in dingen / daer men met eeren niet wpt kan geraec-
ken / maer datmen mach wptboeren / 't gene met een rechte

Mate is boozgenomen. Oock moeten sijn stock niet verder setten als sy langh is / ten eynde men sich niet ondersta wijder te spzingen als men kan. Oock sullen wy in alle dingen de Mate onderhouden / soo wel in kleedingen / kostel heden / gebouwen / als leckerheden / die u selbe te gronde drucksn. Daerom sullen wy met de Passer, gelijck Juvenalis seyt; De wijdte van onsen eygen mont meten / op dat wy oock daer door niet te schande komen / als hy seyt :

Wanneer ghy na de Visch-marckt gaet,
 Soo stelt voor al u mondt een maet ;
 Indien u beurs niet is voortien ,
 Wilt na den besten Visch niet bien.
 Laet varen Karpers, Baers of Snoeck,
 Soo ghy soeckt Spieringh in u doeck :
 Soo Slock-lust wast , die 't geldt verdoet ,
 Waer blijf dan 's Vaders erf en goedt ?

Soo sal ons dan al te samen wel passen / dat wy met den Passer onses verstandts en oordeels / de groote van onse gedachten meten / en die selbe na het richt-snoer van de reden penlen / want wie de mate overtreet / staet onbast / maer de Mate maectt alles bast en bestandigh. Een yder dzage sich dan in alle sijne handelingen na de mate van de reden / en dan sal hy nimmermeer sijn besteck ober-treden / maer in sijne palen blijven.

Dit most ick noch / O soete Nonckheydt! u tot een toe-gift schencken / te meer alsoo onse eeuwe hier in van de Oude Hollandtsche eerboudigheydt schijnt te ontaerden : Dewijl sy haer schickt om alle kostelheden / dertelheden en nieuwe snoffen / die de Mate van de Landt-zeede overtreden / lichtbeerdelijck te volgen / zijnde by na door zeden en kleeden van hare Dooz Ouderen verbaftert. Oberfulchs heb ick haer dit tot een besluyt willen vereeren ; ten eynde / de lieve jeughdt haer mach binnen hare palen houden / want Seneca seght / in sijn Treurspel van Troyn / seer wel :

Al wat de Maet te buyten treet ,
 Dat maectt sich tot den val gereet.

A P I T I U S.

W El vriendt / ghy hebt dus veel geseyt /
 Is dit de liebe Spaersaemheydt ?

Soo weet ik geen bekrompen hert/
 Dat noch hier dood niet nauwer wert.
 Maelt my hier eenigh gierigh Mensch/
 Die leven kan na wil en wensch/
 En heeft geen hert / noch gaet niet ruym/
 Maer set den vinger op den dym/
 En past het al niet by en Maet/
 Ick seggh / dat dees te nauwe gaet.
 Dees hozgh boozwaer die bolt my niet/
 Dees Spaersaemheyt die daert verdziet :
 Ick prijs een hert dat onbelaen/
 Is mildt / en kan wat weyden gaen.
 Waer toe gemeten en gepast/
 Daer ons de doodt soo snel verast :

S P U D Æ U S.

Hoor Jongman hoor / blijf noch wat staen/
 Ick moet u hier wat nauwer gaen.
 Dees Spaersaemheyt die heeft haer schat/
 In hare rechterhandt gebat.
 Vraecht ghy waerom : sy spaert haer goedt/
 Daer 't oorzbaer is en strecken moet.
 Sy is geen Quist-goedt / die te vildt/
 Haer penningh al te dertel spilt/
 Maer spaert 'et tot bequamer tijdt/
 Als Quist-goedt op de riemen rijt :
 En toont als dan haer milde handt/
 En doet den zwacken onderstandt/
 Men armen / krancken en aen vyzindt/
 Tot onderhoudt van 't huys-gesindt/
 En schenckt met oordeal en met maet :
 Maer wiekt booz al haer eygen staet/
 Of sy van kranckheyt ramp of pijn/
 Mocht schielijck overballen zijn/
 Dat sy dan heeft / waer mee sy mach/
 Haer stutten in den ouden dagh/
 En hare kinders booz den noodt/
 Kan onderhouden na haer doodt :

Op datmen niet behoest terfsondt/
 Te sien een ander in den mondt.
 En hier toe is het sparen goet/
 Om dat het yder hulpe doet.
 Dus jonge Leught / houdt dit booz't leest/
 Leert sparen / dat 's n alderbest.

Waerschouwinge voor Ouden en Jongen.

Wie altijd pleyt en recht, en groote huysen bouwt,
 Wie dobbelt en wordt borgh, en and'ren veel vertrouwt,
 Wie boven sijnen staet wil pralen, en hoveeren,
 Met gasten en bancket, met slempen en verteeren,
 Wie Paerden buyten noot, en Honden houdt ter jacht,
 Met veel onnut gesin en nergens op slaet acht,
 En dan noch Boelen soeckt, en over al maect vrinden,
 Die sal haest Hof en Landt en al sijn goedt verslinden.
 Dus let wel op u stuck, eer u 't verderven naeckt:
 „Wie d'overdaedt bemint, tot schand' en armoe raeckt.

De Kale Joncker.

Stemme: Courante la belle.

Hoe zyd' dus berciert/
 Met bonte kleeren van geel en groen/ daer gy me zwiert/
 En speelt soo den Monsieur/
 En holght den Hooffschen fleur/
 Met sulcken vreemden geur:
 Seght waerom/
 Speelt ghy doch op de bom / En de trom/
 En bootst der Sotten dol gewoel!
 Die ghy gaet holgen / dwaes en verbolgen/
 Met rasen en krioel.
 2. Ghy sijcht een Edelman/
 Die met sijn pluym en zwans soo aerdigh leuen kan/
 Een krijghs-man in het veldt/
 En een soo braver Heldt/
 Die sinen vbandt velt:
 Dat elck breeft
 Van u seer trotse geest / En bedreeft!

Staetmen verwondert niet ontfagh/
En denckt wat Narren / Ons dus berwarren/
Wabeeren dagh op dagh.

3. Waer konit dees breevnde Vaen/
Drees Joncker / Voncker int Narragonien van daen :
Hy is gehackt / gesneen/
Men hoeft / aen arm / en been/
En fiertjes op sijn leen /
't Is al goudt/
Daer hy van stoft en houwt / Aber groutt/
Om dat hy is een groot Cadet/
En al de Grooten / Sijn Speelgenooten/
Verwant aen 't edel hed'.

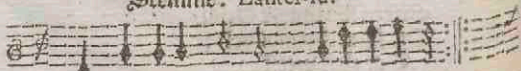
4. Ghy draeght een hoogh gemoedt/
Ghy roemt op Sloten / of Hof / op Burgh / op Princen goet.
Op Ridderz en op Staet/
Dan zijt ghy Ambassaet/
En 't is maer gecke praet :
Wie u acht/
Wordt self van u belacht : Ghy veracht
Wie dat niet volght u snof en praet/
Wepts in u kleeden / Uptheemsch van zeden/
Daer doch de Hpl is kael.

5. Waer heen loopt doch het endt/
Als eens het mallen van uwo sothepdt wordt bekend :
Daer stady dan bekaeyt/
Dan is de kans gedraeyt/
Wie hebdy dan gepaeyt :
Als een Dot
Wordt van elck besjot : Hout u tot
„ 't Cerlijck leven / staet / en eendracht :
„ Koemt niet van Rijkken / Blijft by gelijken/
„ Dan woody minst belacht.

De vlijtige Herderinne.

Stemme: Lanter-lu.

R

Eyt u snelle boeties / Liebe Ga-la-thé.
Draelt doch niet soo soeties / Achter 't tierigh Dree
Lact

Laet u niet berleyden/ Dooz de wellust en de Min;

Dus treet aen/ dus treet aen/ Eer het veer sal doolen gaen.

2. Als de Schaepkens doolen/

Dan doolt Galathé:

En dan schijnt verhoolen/

Al haer deughde mee:

Wie te traegh wil hoeden/

En volvoeren sijnen plicht/

Sal te spa/ tot sijn scha/

Swerben sijne Geptjes na.

3. Maer wie deughdt wil seeren/

Moet met lust en vlijt/

Al sijn sinnen keeren/

In sijn jonge tijdt/

Om den krans der eeren/

Drukken om sijn edel byem:

O! de deughdt / is een vzeughdt/

En een ciersel van de Jeughdt.

4. Naerstigh moetmen slaven/

Dooz de mist en douw/

Op der Heyde draben/

Soo in hett' als kouw/

En de geyle tochten/

Wlieden en den Cober-branck/

Die de jeughdt / niet verheughdt/

Maer haer stopt in ongeneughdt.

5. Houdt u frisch en wacker

Op der deughden padt/

Boutot des wijshepts Acker/

Dan krijght ghy een schat/

Die noch Beer noch Wolven/

Noch de tijdt noch ramp verteert/

Want u glas / loopt doch ras:

't Loopen konit u hier te pas.

6. Nymphjes wildy blechten/

Eenen Laurer-kroon:

De Werreltsche Minne-Liefde.

Wilt'er deught aen hechten/
 Dooz u eeuwiggh loon;
 Want wie pooght te rennen/
 Na het perck van deughd' en eer/
 Krijght van Godt / booz het slot/
 Hier en namaels 's Hemels Lot.

De Werreltsche Minne-Liefde.

*Gelyck die SENECA in zijn Treur-spel
 Octavia beschryft.*

DE Mensch sich selven seer bedriecht,
 Als of de L I E F D' op wiecken vliegt,
 En zijn een Godt die fel en wreedt,
 Zijn boogh en pijlen houdt gereet,
 Wiens vlam en fackel 't al verslint,
 En zijn *Vulcaens* en *Venus* kindt,
 't Is ydelheydt. *Min* is een brandt,
 Een kracht in sinnen en verstandt,
 Die in de teere Jeughde groeyt,
 En wordt door weelde opgeboeyt,
 Door overdaedt en ledigheyt,
 En al wat tot de lusten leydt.
 Indien ghy dese stutten scheurt,
 Terstondt vervalt hy en hy treurt,
 In korter tijdt soo sal zijn kracht,
 Verdwijnen en zijn t'onderbracht.

Leeringe.

DRinckt yemandt uyt een suyver glas,
 Soo denckt hy dit was stof en asch;
 Mijn Lichaem, al is 't schoon in schijn,
 Sal namaels stof en assehe zijn.

Wensch van Genoegen.

NA d'armoe wensch ick niet, noch na te grooten goedt;
 Het weynigh is te kleyn, te veel baert overmoedt; Die

Dies wensch ick om 't genoegh, en om het wel genoeghen.
Wie dit te recht verstaet, sal sich in alles voegen.

De klagende Herder en Herderinne,
over de Steetsche dertelheydt, van datmen
hare armoede in de dertele schilderyen
bespot en ten toone stelt.

Tusschen

H A N S en T R Y N.

Stemme: Rosemond die lagh gedoken.

Trijn. **W**er van daen/ mijn trouwe herder?
Hans. Ick kom soo stracke uotter stee.
Trijn. Hoe dus haestigh? wildy verder?
Hans. Ja ick moet weer na mijn Dier.
T. Ep ick bidt wat gaet'er om?
H. Geyle Stee-luy dziest en doem.
T. Herder blijf/ ick moet u bragen.
H. Herderin / ick moet nu boozt.
T. 't Sonnetje begint te dagen/
Herder / Herder / noch een woordt:
Hoozdy niet hoe ons geslacht/
Van de Stee-luy wordt belacht?
H. O gewis / haer dertelheden/
Walgen my tot in de ziel.
T. Wel mijn Herder / dooz wat reden?
H. 'k Sagh soo veel dat my mis-biel.
T. Strecken wy haer dan tot spot?
Of zyn wy dan mal of sot?
H. Saeghdy eens hoe datse woncken/
Maet haer zijd' en licht gewaet.
T. Zynse dan in weelde broncken?
H. 't Schijnt soo aen haer wulps gelaet.
„Wie dat met sijn minder gecht/
„Self sijn eygen schand' ontdeckt.

'k Sagh een Herderin geschildert/
 Als een wulps en dertel beeldt/
 't Hayz zwaepd' om haer krupn verwildert/
 's Had een smid met goudt doozstreelt/
 Met een hoedt vol bloem getuyl.
 „Maecht doch dese Zyndt niet vuyf.

Strichen/ quispels/ peerlen/ kanten/
 En ich weet niet wat booz goet.
 T. Wat doen doch dees lanter fanten ?
 H. 's Hebben Deders op haer hoedt/
 Schoenen/ kousfen/ geel of bondt/
 Hoobaerdye sonder grondt.

T. Zijn wy niet de slechste lunden/
 Die het gantsche aerdtrijck draeght ?
 H. Ja wy. T. Wat sal het beduyden/
 Datmen dus ons kleynheyt plaeght ?
 Moet dan onse slaverij/
 't Doel zijn van haer hoobaerdye ?

T. Wy zijn woymen / arme slaven/
 Die dooz hagel / mist en douw/
 Dagh en nacht steets moeten draben/
 Dick besloft in hett' en houw/
 En in kanifas gedost/
 Woeten slechts om kleet en kost.

T. Salmen dus met Herders spotten/
 Tegen alle aert en veen ?
 T. Zijn de Stee-lyw dan geen Dotten/
 Datse speelen met die geen/
 Die veracht wordt en versmaet ?
 „Vooghmoedt wel te gronde gaet.

T. Wacht booztaen sulcke meex te plegen/
 Of wy raecken op de been :
 Wildy sien ons groote zegen/
 Hoet het vee en konit met een/
 In ons seer verachte kluns :
 Coetst die met u praechtigh huys.

H. Van sult ghy geen Herderinnen!
 Malen hoor u hooberdy:
 Bepdelt doch u geple sinnen/
 Van dens balsche pronckerp/
 Denckt by dat het Godt verdziet;
 Maer spot met ons Herders niet.

Heraclitus en Democritus.

Des eenen klagh/
 Is d'anders lagh.

Stemme:

Lof-fangh Mariæ. Of/ Lof-fangh Simeonis.

De werrelt tiert en raest.
 De werrelt is verbaest.
 De werrelt is vol plagen.
 De werrelt is vol byandt.
 De werrelt moozt en spant.
 De werrelt is vol klagen.

De eene lacht en singht/
 De ander schrept en wzinght/
 Dus krielt'et als de baren:
 De Laccher Democrijt,
 De Schreper Heraclijt,
 Die konnen niet bedaren.

„Wie 's Werrelt's doen belacht/
 „En op haer sothent acht/
 „Kan wijselijcken leven:
 „Hy siet'er kluyt op kluyt/
 „Der sotten malle Bruydt:
 „Hoe kan hem lach begeben?

Al wat de mensch bestaet/
 Is sot of malle daedt:
 De wijse schijnen Sotten;
 Hy siet al watse doen/
 De Sotten / Sotten hoen/
 Wie souse niet bespotten?

Een ander sit en weent/
 Die 's werrelts doen besceent/
 En met bekreeten oogen
 Siet hy al 't woest geraes:
 De wijse schijnen dwaes/
 Dus bint hy sich bedrogen.

Hy siet 'et al verdaen/
 De deught en eer vergaen:
 Hy siet de liefde scheuren/
 Hy siet 'er twist en strijdt/
 Bedroggh en bittere nijd/
 Wie souder niet om treuren?

Dus gaen wy t' samen heen/
 In lacchen in geween/
 Soo slijten onse dagen:
 Geluckigh die in maet
 't Gelach en weenen laet/
 En alles kan verdragen.

Een treffelijck gemoedt/
 Wordt niet als ebb' en bloedt/
 Gehobbelt en gedzeven;
 Maer 't siet de Werrelt aen/
 Wat hoogh is ondergaen/
 En soeckt een rustigh leven.

Register der Liedekens.

A.

A	Ik had ik hondert duysent tongen.	187
	Als de Bruidt proucht met haer bloemen.	84
	Als ick den gulden dageraect.	145
	Als Morpheus gekomen / sijn wieken genomen.	160
	Al de soete Vriendtschaps bandt.	179
	Altijt hooztmen van krackeelen.	185
	Arctæa wat al vzeughden.	206
	Als ick sie 's werreltds loop / wat sie ick wonder dingen.	209
	Alcione ó Koningin / u hert is heel bevangen.	112
	Als Juno met haer kroon.	114
	Arme menschen / hoe langh sult ghy noch wzoeten.	241

C.

C	Christelyck Krijghs-man / ghy moet blytigh waken.	243
----------	---	-----

D.

D	Des Menschen leben rasch vergaet.	110
	De Son is al berdwonen.	71
	De schoone Kooften vercierem 't Hof.	166
	Die in 't gewoel en in de bange lucht.	138
	Die tederlijck geboedt / en sachtjens.	128
	Des Hemels Burgerpe verkondight.	61
	De Tijd die heeft haer tijden.	62
	Des Heeren lof wil ick met helder keelen.	74
	Doen Sara sprack Tobias aen.	89
	De Werrelt geeft haer loon.	212
	De Werrelt tiert en raest.	267
	De Werrelt was bol oberbloedt.	218

E.

E	Edele Grieken proucht met gaven.	102
	Gen Jonghman die 't cieraet.	220

F.

F	Redrick Hendrick van Passouta.	224
	Floris al eer de Sonne daelt.	208

G.

G	Ghy die in alle Wellust leeft.	181
	Ghy vrienden die in vzeught wilt leben.	106
	Ghy zijt door den waen bedrogen.	100

Register der Liedekens.

Gekroonde Maet / Maet hout staet.	256
Goude Koninginne / die ons hert en sinnen.	236

H.

Het hzolyck licht steecht op sijn hoofst.	70
Hebt ghy / o Neught ! niet langh gesien.	153
Het oude Jaer is heen / en 't nieuwe.	64
Hof of Cuyt-wetten.	137
Hoe siet Aretæa om ? doosaeck van mijn lussjens.	151
Hoe loos dat doek een Man.	217
Huyt-bestieringhs beschrijvinge / Of Oeconomia.	254
Hoe lacchen ons de Velden aen.	238
Hoe is de arme mensch verwart.	240
Hoe zydy dus verciert / met bonte kleeren.	261

I.

Ick sie den dageraedt / opstijgen wytter Zee.	198
Indien de menschen / na lust en wenschen.	147
Indien mijn Godt gaf / in mijn onderdom.	99
Indien de Rijckdom maecht gerust.	226
Ick arme schaepken kranck en teer.	222
Ick wil / ick wil wyt dese werrelt gaen.	120
't Is met my nu heel verkeert / Vrienden baet, qua toe- verlaet.	176
In 't groote gilt valt veel te doen.	115
't Is hier een tijdt van hzolyckheyt.	96

K.

Kuchtige / ruchtige Kitten-bzoers.	159
Komt hier misnoegent hert.	123
Knaepjens wildy echter trouwen.	230
Konninghlike roem: Of doot van de Prins van Bohemen.	200
Konninghlyck geslacht. Over de doot van den Koningh van Bohemen.	202

L.

Liet ons met hel geklangh.	75
Lente die het soete leven.	82
Laet ons des Heeren zegen.	72
Loon des werreltys.	214
Liefelijcke Hoosje.	237
Leeringe van de broosheyt en wensch van genoeghen.	264

Register der Liedekens.

N.

N	Arcissus in een Dyon.	101
	Moedtwendigheydt des menschelijcken geselschaps.	248

O.

O	Drolijk feest! waer in de eendracht woont.	69
	O Circe dooz u Cober-dranck.	165
	O ghy Moeder met veel kinders.	85
	O heereijck Tuweel.	132
	O werrelt die soo menighmael.	134
	O eendracht! hoe zijt ghy.	143
	Ontsteect o Godtlyck Licht.	169
	O bloemke dat met lust ontloken.	191
	O schoone gulde tijden!	107
	Onbuygelijcke Menschenen.	108
	O Geestelijcke Hemels-stadt.	246
	Opboedinge der kinderen.	251

P.

P	Hyckjen van de Maeghden.	171
	Phillis u rouw wordt gespeurt.	194

R.

R	Pche Zee met al u schatten.	130
	Rijst upt den slaep o Mensch.	67
	Reyt u snelle boetjes.	262

S.

S	Set eens op de tijdt / die wy nu beleten.	189
	Diet hier een rijck genoeft.	124
	Sophia reyne Maeght.	163
	Spaersaemhepts beschrijvinge.	256
	Soete meyske dat verlagen.	149
	Soecht Peerlen / soecht Gesteenten.	127
	Schoutwt aen die trots en hoogh-gebooren.	58

T.

T	Tafel-vrienden / 't Is met my nu heel verkeert.	176
	Treet aen met dees hoop / en rent na den Geber.	234
	Titzs geest is utgelaten.	245

V.

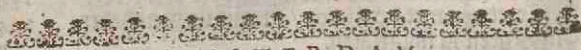
V	Enus mind' Adonis.	197
	Doozdanser van de Keyen.	173

Drolijkhe

Bzolyjcke Dzienden weest verblifdt.	137
Derwaende Hof met al u mommuern.	140
Dooz eerst zy u mijn Hof een Leer.	137
Derblifdt u in dit bzolyjck Feest.	92
Bzolyjck weest / bereenight Paer.	94
U geyle Liefd' o Venus kindt.	105
Bzolyjcke Velden lieflijck geboomt.	117
Dziendelijck paer dat dooz den zegen.	97
W.	
W Aldy nu de Jonas weten.	76
Wat grooter bzeught en heerlijckheyt van boben.	80
Winter met u dooze kaken.	86
Wie booz het sloven van de pfin.	91
Wie dat'er een breedsaeem huys wyl sien.	126
Wepdt ooghskens / wilt nu weyden.	135
Weest welckom Emanuël.	65
Wie 's Houtwlijchs jock met soet bebal.	95
Wat geraes of wat geblaes.	111
's Werreltds macht / staet en pzaecht.	219
Werreltdsche Minne-liefde.	264
Waer dooz heeft de loose boose waen.	142
W Wil van het Honingh-Dycken singen.	155
Wat wilt ghy stemmers quiften.	165
Woelende mensche wat zwerft ghy dus om?	167
Wie der Sotten wijs heyt fiet.	174
Wie kan te recht besprien:	182
Waer sijn mijn suchties gebaren.	119
Wat fietmen gebeuren.	184
Wilt liebers / wilt doch scheyden.	193
Waer is trouwer Minne?	204
Waer van daen / mijn trouwe Herder?	265
Wegh valsche roem en eer die 's menschen / Et.	88
Waeschoutwingen booz Ouden en Jongen.	261

E Y N D E.

A M S T E R D A M,

Ter Druckerye van Daniel Bakkamude, op het Rockin,
naest de drie Papegaeyen. 1669.

